ASIMOV

ZEII ÎNȘIȘI

ISAAC ASIMOV

Zeii înşişi

THE GODS THEMSELVES

Traducere:
MIHAI-DAN PAVELESCU

Coperta:
VALENTIN TĂNASE

Versiunea 1.0 standard RIF1

Teora
1994

DEDICAŢIE

Omenirii
Şi speranţei că războiul împotriva
prostiei va fi totuşi câştigat,
într-o bună zi.

Notă
Cartea începe cu capitolul 6. Aceasta nu este o greşeală. Am propriile mele motive subtile. Aşa că citiţi, şi sper să vă placă.

PARTEA ÎNTÂI

împotriva prostiei…

6

— Nu-i bine! se răsti Lamont. N-ajung nicăieri!

Părea gânditor, atitudine ce se potrivea cu ochii afundaţi în orbite şi cu uşoara asimetrie a bărbiei prelungi. Aerul acela meditativ îl avea când era în formă, dar acum nu putea fi vorba de aşa ceva. A doua întrevedere oficială cu Hallam fusese un eşec chiar mai mare decât prima.

— Nu dramatiza, îl calmă Myron Bronowski. De fapt, nici nu te aşteptaseşi la altceva. Chiar tu mi-ai spus-o.

Arunca alune în aer şi le prindea din zbor între buzele sale cărnoase. Nu dădea greş niciodată. Era un bărbat nu prea înalt, şi nici zvelt.

— Asta nu înseamnă că-mi place. Dar ai dreptate, nu contează. Pot face alte lucruri şi vreau să le fac, şi în plus depind de tine. Dacă ai putea măcar să afli…

— Tu ai putea să te opreşti, Pete. Am mai auzit toate astea. Tot ce am de făcut este să descifrez gândirea unei inteligenţe non-umane.

— O inteligenţă *superioară* celei umane. Fiinţele acelea din para-Univers *încearcă* să se facă înţelese.

— Posibil, suspină Bronowski, dar încearcă s-o facă prin intermediul inteligenţei *mele*, despre care gândesc că-i mai bună decât cea umană, dar nu cu mult. Uneori, stau noaptea şi mă întreb dacă, la urma urmei, inteligenţe diferite pot comunica; sau, atunci când am avut o zi a naibii de proastă, dacă expresia „inteligenţe diferite” are vreun sens…

— Are, izbucni violent Lamont încleştând pumnii în buzunarele halatului. Înseamnă Hallam şi cu mine. Înseamnă eroul-şi-nebunul, Dr. Frederik Hallam-şi-cu-mine. Suntem inteligenţe diferite pentru că atunci când îi vorbesc, el nu mă înţelege. Faţa lui idioată se înroşeşte, ochii i se holbează şi urechile i se astupă. Aş zice că mintea i se

opreşte din funcţionare, dar n-am dovezi că realmente funcţionează în restul timpului.

— Ce manieră de a vorbi despre Părintele Pompei de Electroni, murmură Bronowski.

— Aşa-i. Celebrul Părinte al Pompei de Electroni! Nici că se putea un copil mai nelegitim. Contribuţia lui a fost cea mai umilă. Ştiu precis!

— Şi eu o ştiu. Mi-ai spus-o de nenumărate ori. Bronowski prinse o altă alună din zbor fără să greşească.

1

Totul începuse cu treizeci de ani în urmă. Frederick Hallam era un radiochimist cu teza de doctorat abia tipărită şi nu dădea niciun semn că avea să zguduie lumea.

Zguduiturile au fost declanşate de o sticluţă prăfuită, purtând eticheta „Tungsten”, care stătea pe biroul lui. Nu-i aparţinea; n-o utilizase niciodată. Era o amintire dintr-un trecut îndepărtat, când un fost locuitor al încăperii avusese nevoie de ea pentru un motiv de mult uitat. Nici măcar nu mai era tungsten. Se zăreau doar nişte cocoloaşe micuţe, acoperite cu un strat gros de oxid, cenuşiu şi prăfuit. De niciun folos nimănui.

Într-o bună zi, Hallam intră în laborator (ca să fim mai precişi, era 3 octombrie 2070), se apucă de lucru, se opri cu puţin înainte de ora 10 A.M., privi fix sticluţa şi o ridică. Era aceeaşi sticluţă prăfuită şi cu eticheta decolorată, dar Hallam zbieră:

— La naiba! Cine *dracu’* a umblat aici?

Cel puţin aşa afirma Denison, care auzise remarca şi avea să o povestească lui Lamont după aproape o generaţie. Relatarea oficială a descoperirii, aşa cum este prezentată în cărţi, elimină detaliile. Se creează imaginea unui chimist inteligent, conştient de o modificare, gata imediat să concluzioneze profund.

Nu fusese aşa. Hallam nu avea nevoie de tungsten; pentru el era lipsit de valoare şi dacă cineva ar fi umblat cu sticluţa, aceasta nu l-ar fi afectat cu nimic. Detesta însă orice intervenţie pe masa lui (ca mulţi alţii) şi-i suspecta pe unii colegi că ar fi făcut aşa ceva din simplă răutate.

Nimeni nu ştia ce se putuse întâmpla. Benjamin Allan Denison, care-l auzise răcnind, avea biroul pe cealaltă parte a coridorului, iar ambele uşi erau deschise. Ridică ochii şi întâlni privirea acuzatoare a lui Hallam.

Nu-l prea înghiţea pe acesta (de altfel nu era singurul) şi dormise destul de agitat cu o noapte în urmă. Era, după cum pricepu mai târziu, destul de încântat să aibă asupra cui să-şi descarce nervii, iar radiochimistul era un candidat perfect.

Când Hallam îi băgă flaconul sub nas, Denison se retrase dezgustat.

— Ce dracu' mă interesează pe mine, sau pe oricare altul, tungstenul tău? exclamă el. Dacă te-ai uita mai bine, ai vedea că sticla n-a fost deschisă de douăzeci de ani şi, dacă nu ţi-ai fi pus labele pe ea, ţi-ai fi dat seama că n-a mai atins-o nimeni.

Hallam se înroşi la faţă şi rosti crispat:

— Ascultă, Denison, cineva a schimbat conţinutul. Ăsta nu-i tungsten.

Denison îşi permise un pufnit.

— De unde ştii *tu*?

Din asemenea fleacuri – certuri şi replici prosteşti – se face istoria.

În tot cazul, fusese o remarcă nefericită. Cariera universitară a lui Denison, deşi tot atât de lungă cât a lui Hallam, era mult mai impresionantă, iar el era tânărul de viitor al laboratorului. Hallam ştia asta, ba chiar mai rău, Denison o ştia şi el şi n-o ascundea. „De unde ştii *tu*?", cu accentuarea clară şi distinctă a lui „tu" era un motiv suficient pentru tot ceea ce urmase. Altfel, Hallam n-ar fi devenit niciodată cel mai celebru şi mai respectat savant din toate timpurile, ca să folosim sintagma utilizată mai târziu de către Denison, în întrevederea cu Lamont.

Oficial, în acea dimineaţă celebră, Hallam observase dispariţia cocoloaşelor cenuşii – în interior nu rămăsese nici măcar praful – înlocuite de un metal cu aspectul fierului. Evident, analizase.

Dar să privim din alt unghi versiunea oficială. Factorul-cheie fusese Denison. Dacă s-ar fi mulţumit cu un răspuns negativ, sau cu o simplă ridicare din umeri, s-ar fi putut ca Hallam să-i fi întrebat şi pe alţii, apoi, eventual, nemulţumit de ciudata întâmplare, să fi abandonat flaconul, lăsând destinul, subtil sau brusc (în funcţie de întârzierea descoperirii finale), să hotărască viitorul. În tot cazul, nu Hallam ar fi suit pe culmile gloriei.

Însă cu acel „De unde ştii *tu*?” izbindu-l în plin, radiochimistul răcnise înfuriat:

— Am să-ţi arăt că *ştiu*!

Din clipa aceea nimic nu-l mai putu opri. Analiza metalului din sticluţă deveni prioritate absolută, iar ţelul său era de a şterge dispreţul de pe chipul ascuţit al lui Denison, precum şi veşnicul zâmbet de pe buzele sale palide.

Denison nu uitase niciodată scena respectivă, deoarece propria lui remarcă îl condusese pe Hallam spre premiul Nobel, iar pe el spre uitare.

Nu ştia (sau dacă ştia, nu-i păsa) că radiochimistul avea o încăpăţânare extraordinară, nevoia înspăimântată a mediocrităţii de a-şi apăra mândria, care avea să-l poarte mai departe decât strălucirea inteligenţei lui Denison.

Hallam acţionă imediat şi direct. Duse metalul la secţia de spectografie masică. Fiind radiochimist, era o mutare normală. Îi cunoştea pe tehnicienii de acolo, lucrase cu ei şi avea autoritate. Izbuti chiar ca problema lui să capete prioritate faţă de alte lucrări de real interes.

În cele din urmă, tehnicianul încuviinţă:

— Mda, nu este tungsten.

Chipul lat şi sobru al lui Hallam se încreţi într-un rânjet.

— Perfect. O să-i spunem asta băiatului-minune, Denison. Vreau…

— Staţi o clipă, Dr. Hallam. V-am spus că nu-i tungsten, dar asta nu înseamnă că ştiu ce anume este.

— Cum adică nu ştii ce este?

— Rezultatele sunt absurde. Tehnicianul reflectă o clipă: Ba chiar imposibile. Raportul masă-sarcină nu-i în regulă.

— Ce vrei să spui?

— E prea mare. Aşa ceva nu poate exista.

— Atunci, rosti Hallam (şi, indiferent de motivul care-l îndemnase s-o facă, următoarea remarcă îl situă pe drumul spre premiul Nobel – pe care, deşi se poate contesta, îl merita), află frecvenţa radiaţiei X caracteristice şi determină-i sarcina. Nu sta şi bate câmpii.

Peste câteva zile, în laboratorul lui Hallam intra un tehnician agitat.

Radiochimistul îi ignoră expresia preocupată – nu era atent la oameni – şi întrebă:

— Ai aflat... Trase apoi cu ochiul spre laboratorul lui Denison şi închise uşa. Ai aflat sarcina nucleară?

— Da, dar e greşită.

— Bine, Tracy. Mai fă-o o dată.

— Am făcut-o de zece ori. E greşită.

— Dacă ai măsurat-o, asta-i. Nu poţi contrazice faptele.

Tracy se scărpină după ureche şi rosti:

— Nu se poate. Dacă le consider corecte, atunci ceea ce mi-aţi dat era plutoniu-186.

— Plutoniu-186? *Plutoniu*-186?

— Sarcina este +94. Masa: 186.

— Imposibil. Izotopul ăsta nu există. Nu poate exista.

— Asta v-am zis şi eu. Dar aşa ies analizele.

— Păi o astfel de situaţie lasă nucleul cu peste cincizeci de neutroni în minus. Nu poţi avea plutoniul-186. Nu poţi îngrămădi nouăzeci şi patru de protoni într-un nucleu care are doar nouăzeci şi doi de neutroni şi să te aştepţi să stea laolaltă măcar o trilionime de trilionime de secundă.

— Asta spuneam şi eu, aprobă răbdător Tracy.

Hallam se opri să se gândească. Tungstenul dispăruse, iar izotopul său, tungsten-186, era stabil. Tungstenul-186 avea în nucleu 74 de protoni şi 112 neutroni. Putea ceva să

schimbe douăzeci de neutroni în douăzeci de protoni? Cu siguranţă, era imposibil.

— Sunt semne de radioactivitate? întrebă el, căutând un drum care să-l scoată din labirint.

— Mă gândisem şi eu, replică tehnicianul, dar e stabil. Perfect stabil.

— Atunci nu poate fi plutoniu-186.

— Asta vă spuneam şi eu, doctore.

— Ia dă-mi-l şi mie, rosti resemnat Hallam.

Rămas singur, se aşeză şi privi stupefiat flaconul. Izotopul de plutoniu cel mai apropiat de stabilitate era plutoniul-240, unde 146 de neutroni aveau nevoie de 94 de protoni ca să stea laolaltă cu o stabilitate parţială.

Ce putea face acum? Situaţia îl depăşea şi-i părea rău că o declanşase. La urma urmei, avea realmente treabă de făcut, iar misterul acesta nu era de competenţa lui. Probabil Tracy făcuse vreo greşeală stupidă, sau spectrometrul era defect, sau…

Ei şi? Trebuia să uite totul!

Hallam însă nu putea face asta. Mai devreme sau mai târziu, Denison avea să intre în biroul lui şi, cu surâsul acela enervant, avea să întrebe de tungsten. Ce să-i spună atunci? Putea răspunde: „Nu-i tungsten, exact aşa cum ţi-am zis!”

Cu siguranţă, Denison ar fi întrebat: „Da? Şi atunci, ce este?” şi nimic de pe lume nu l-ar fi făcut pe Hallam să se expună ironiilor care ar fi urmat afirmaţiei că este plutoniu-186. Trebuia să afle ce anume era şi trebuia să se descurce singur. Evident, nu se putea încrede în nimeni.

Aşa încât, peste două săptămâni, intră în laboratorul lui Tracy, cuprins de ceva similar unei furii nebune.

— Ascultă, nu mi-ai zis că metalul ăla nu-i radioactiv?

— Care metal? replică automat Tracy, înainte să-şi reamintească.

— Metalul căruia îi ziceai plutoniu-186.

— Aha. Da, era stabil.

— La fel de stabil ca starea ta mentală. Dacă ăsta nu-i radioactiv, te poţi apuca de altă meserie.

— Bine, doctore, se încruntă laborantul. Dă-l încoace, să-l testăm. Lua-m-ar naiba! Este radioactiv. Nu mult, dar este. Nu-mi dau seama cum de n-am observat…

— Şi atunci, cum să mă încred în povestea cu plutoniul-186?

Misterul îl prinsese pe Hallam. Devenise atât de exasperant încât reprezenta un afront personal. Cel care schimbase flacoanele sau conţinutul lor, fie le mai schimbase încă o dată, fie descoperise un metal cu scopul precis de a-şi bate joc de el. Oricum, era gata să răstoarne lumea ca să rezolve chestiunea, dacă aşa trebuia… şi dacă putea.

Era încăpăţânat şi avea o perseverenţă greu de descurajat.

Se duse direct la G.C. Kantrowitsch, aflat în ultimul an al remarcabilei sale cariere. Sprijinul lui era greu de obţinut, dar odată convins, nimic nu-l mai putea opri.

De fapt, peste două zile, Kantrowitsch excitat năvăli în laboratorul lui Hallam.

— Ai atins cu mâna conţinutul sticluţei?

— Nu.

— Nici să n-o faci. Emite pozitroni.

— Ce?

— Cei mai energici pozitroni pe care i-am văzut… Iar calculele tale asupra radioactivităţii obţin valori prea mici.

— Mici?

— Absolut. Ceea ce mă intrigă este că radioactivitatea creşte de la o măsurătoare la alta.

6 (continuare)

Bronowski scoase un măr din buzunarele fără fund ale jachetei şi muşcă din el.

— Bun, l-ai văzut pe Hallam şi te-a dat afară, după cum te aşteptai. Ce urmează?

— Încă nu m-am hotărât. Orice ar fi, o să primească un şut în fundul ăla gras. Ştii, îl mai întâlnisem o dată, cu ani în urmă, când am venit întâia oară aici; când credeam că-i un mare om. Un mare om… E cel mai mare escroc din istoria ştiinţei! A rescris istoria Pompei, a rescris-o aici… Lamont îşi atinse tâmpla. A ajuns să creadă propriile fantezii şi luptă pentru ele cu o furie bolnavă. Este un pigmeu cu un singur talent, abilitatea de a convinge pe ceilalţi că-i un gigant.

Lamont privi chipul lătăreţ şi indiferent al lui Bronowski şi emise un hohot de râs forţat.

— Bine, *asta* nu ajută la nimic şi oricum ţi le-am mai povestit.

— De multe ori, încuviinţă Bronowski.

— Dar mă-nnebuneşte că toată lumea…

2

Când Hallam privise întâia oară tungstenul modificat, Peter Lamont nu avea decât doi ani. La douăzeci şi cinci de ani, cu cerneala tezei de doctorat încă umedă, se alătură Staţiei Pompă Unu şi, simultan, acceptă un post la facultatea de fizică a universităţii.

Era o realizare deosebită pentru un tânăr. Staţia Pompă Unu nu avea strălucirea celorlalte, dar era străbunica lor, a întregului lanţ ce înconjura acum planeta, deşi tehnologia respectivă abia împlinise vârsta de douăzeci de ani. Nicio altă descoperire tehnologică importantă nu fusese introdusă atât de rapid şi de complet. Dar, la urma urmei, de ce nu? Însemna energie gratuită, fără limite sau probleme. Era Moş Crăciun şi Lampa lui Aladin a întregii lumi.

Lamont fusese angajat pentru soluţionarea unor probleme teoretice, abstracte; treptat însă deveni interesat de uimitoarea istorie a apariţiei Pompei de Electroni. Istoria respectivă nu fusese redactată niciodată de cineva care să

fi înţeles cu adevărat principiile teoretice (în măsura în care puteau fi înţelese) şi care să posede capacitatea de a le explica marelui public. Mai exact, Hallam însuşi scrisese o serie de articole de popularizare, însă acestea nu constituiau o istorie unitară şi ştiinţifică – adică ceea ce dorea Lamont să facă.

Începu cu articolele lui Hallam, trecu apoi la alte publicaţii – să zicem aşa, documente oficiale – ajungând la intervenţia lui Hallam ce zguduise lumea, Marea Intuiţie cum era denumită (invariabil cu majuscule).

Desigur, ulterior, după primele deziluzii, începu să scormonească mai adânc şi-şi puse întrebarea dacă remarca lui Hallam îi aparţinuse cu adevărat acestuia. Fusese rostită la conferinţa care însemnase adevăratul început al Pompei de Electroni şi totuşi, după cum se dovedi, era foarte greu să afli detaliile acelei sesiuni şi aproape imposibil de obţinut înregistrarea sonoră.

Treptat, Lamont începu să suspecteze că ceaţa care învăluia urmele lăsate pe nisipul Timpului nu era chiar întâmplătoare. Punând laolaltă câteva informaţii, se părea că există o şansă reală ca John F.X. McFarland să fi spus ceva apropiat de declaraţia crucială făcută de Hallam – şi s-o fi făcut înaintea acestuia.

Lamont îl căută pe McFarland, care nu figura pe lista oficială a conferinţei şi care se ocupa acum de cercetări asupra straturilor superioare ale atmosferei, având ca principal subiect vântul solar. Nu era o muncă de vârf, dar avea satisfacţiile ei şi destule puncte comune cu efectele Pompei. În mod clar, McFarland evitase să împărtăşească soarta uitării care-l afectase pe Denison.

Fusese destul de politicos cu Lamont şi era dispus să discute orice, cu excepţia amănuntelor legate de sesiunea cu pricina. Nu şi le mai amintea.

Lamont insistase, citând din mărturiile adunate.

McFarland luă o pipă, o umplu, o examină atent şi rosti:

— Nu vreau să-mi amintesc, pentru că nu contează; realmente, nu contează. Să zicem că voi pretinde că am

spus ceva. Nimeni nu va crede. Voi fi privit ca un megaloman idiot.

— Iar Hallam va avea grijă să vă pensioneze?

— Nu spun asta, dar nici nu cred că-mi va face vreun bine. Oricum, care-i diferenţa?

— Este o problemă de adevăr istoric!

— Rahat! Adevărul istoric este că Hallam n-a abandonat nicio clipă. I-a pus pe toţi să cerceteze, indiferent dacă doreau sau nu. Fără el, probabil că tungstenul ar fi explodat în cele din urmă, cu cine ştie câte victime. S-ar fi putut să nu mai existe altă mostră, şi să nu fi avut niciodată Pompa. Hallam trebuie creditat pentru ea, chiar dacă n-ar merita, iar dacă asta ţi se pare lipsit de sens, n-am ce-ţi face, pentru că istoria însăşi e lipsită de sens.

Lamont nu era satisfăcut cu atât, dar trebui să se resemneze, pentru că McFarland nu mai adăugă nimic.

Adevărul istoric!

O parte a adevărului istoric, ce părea mai presus de orice îndoială, era faptul că radioactivitatea adusese în atenţia generală „tungstenul lui Hallam” (cum era denumit pe atunci). Nu conta dacă era, sau nu, tungsten; dacă fusese, sau nu, schimbat din flacon; nici chiar dacă era sau nu un izotop imposibil. Totul dispăruse înaintea uluirii că exista ceva care emitea o radiaţie permanent crescătoare, şi asta în condiţiile, ştiute pe atunci, ce nu acceptau existenţa unei emisii radioactive în trepte.

După o vreme, Kantrowitsch murmurase: „Mai bine am divide materialul. Dacă îl păstrăm în cantităţi prea mari, se va vaporiza sau va exploda, contaminând jumătate din oraş.”

De aceea l-au pisat, pulverizat şi amestecat, la început cu tungsten obişnuit, iar apoi, când şi acela a devenit radioactiv, cu grafit, care avea penetrabilitatea mai scăzută.

La mai puţin de două luni după ce Hallam constatase transformarea din sticluţă, Kantrowitsch anunţa existenţa plutoniului-186 într-o comunicare din *Nuclear Review*, cu Hallam în calitate de coautor.

Se confirmau în acest fel analizele lui Tracy, dar numele acestuia n-a fost menţionat nici atunci, şi nici mai târziu. După aceea, tungstenul lui Hallam începu să capete tot mai multă importanţă, iar Denison constată o serie de schimbări ce aveau să se încheie prin transformarea lui într-un nimic.

Existenţa plutonului-186 era suficient de interesantă în sine. Faptul că izotopul fusese iniţial stabil, ca ulterior să manifeste o ciudată radioactivitate crescătoare, complica şi mai mult situaţia.

Pentru analiza problemei s-a organizat o conferinţă. Kantrowitsch era preşedintele; amănunt interesant, deoarece pentru ultima dată în istoria Pompei de Electroni se ţinea o reuniune importantă, în legătură cu ea, care să nu fie prezidată de Hallam. De fapt, Kantrowitsch avea să moară după cinci luni şi, astfel, dispărea singura personalitate cu suficient prestigiu pentru a-l ţine pe Hallam în umbră.

Reuniunea a fost lipsită de rezultate fructuoase, până când Hallam şi-a anunţat Marea Intuiţie, deşi în versiunea reconstituită de Lamont, adevăratul moment de răscruce se petrecuse în decursul pauzei de prânz. Atunci, McFarland, necreditat cu vreo luare de cuvânt în stenogramele oficiale, deşi fusese invitat, spusese: „Ştiţi, ar trebui să visăm puţin. Închipuiţi-vă…”

Se adresa lui Diderick van Klemens, şi acesta rezumase discuţia în jurnalul său. Van Klemens murise cu mult înainte ca Lamont să afle toate amănuntele şi, cu toate că însemnările sale îl convinseseră pe tânăr, el trebuia să admită că, fără alte elemente de sprijin, nu constituiau argumente decisive. În plus, nu se putea dovedi că Hallam asistase la discuţie. Lamont era gata să parieze oricât că radiochimistul trăsese cu urechea, dar bănuielile lui nu reprezentau dovezi satisfăcătoare.

Şi chiar presupunând că ar fi existat asemenea dovezi, ele ar fi rănit mândria ieşită din comun a lui Hallam, dar fără a-i putea zdruncina poziţia. S-ar fi spus că, pentru McFarland, ipoteza fusese un simplu joc al fanteziei. Hallam fusese cel care o luase în serios. Hallam fusese cel care se

ridicase în faţa participanţilor la conferinţă şi vorbise, riscându-şi prestigiul în cazul unui eşec. Cu siguranţă, McFarland n-ar fi visat niciodată să apară într-un document oficial cu „fanteziile” sale.

Lamont ar fi replicat că McFarland era un bine cunoscut fizician nuclear, care nu-şi putea risca reputaţia, pe când Hallam nu era decât un tânăr radiochimist şi putea afirma orice despre fizica nucleară fără să păţească nimic.

În tot cazul, iată, conform documentelor oficiale, cuvintele sale: „Domnilor, nu ajungem nicăieri. De aceea, voi încerca să fac o sugestie, nu pentru că ar fi adevărată, ci pentru că reprezintă o absurditate mai mică decât tot ceea ce am auzit... Suntem confruntaţi cu o substanţă, plutoniu-186, care, dacă legile naturale ale Universului sunt cât de cât adevărate, pur şi simplu nu poate exista, cu atât mai puţin ca substanţă stabilă. Dar, pentru că ea există fără putinţă de tăgadă, iar în plus este şi stabilă, înseamnă că provine dintr-un spaţiu, sau timp, sau condiţii, unde legile naturale ale Universului sunt altele decât cele cunoscute de noi. Adică substanţa pe care o studiem nu e originară din Universul nostru, ci din altul – un Univers paralel sau alternativ.

Ajunsă aici – şi nu pretind că ştiu cum a ajuns – era încă stabilă, deoarece continua să se conformeze legilor Universului ei. Faptul că treptat a devenit radioactivă poate însemna că legile Universului nostru au fost asimilate de ea, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

Subliniez că, în aceeaşi perioadă în care a apărut plutoniul-186, a dispărut o mostră de tungsten, alcătuită din câţiva izotopi stabili, inclusiv tungsten-186. Poate a trecut în Universul paralel. La urma urmei, e logic de presupus că-i mai simplu de efectuat un schimb de mase decât un transfer unidirecţional. În Universul paralel, tungstenul-186 poate fi la fel de ciudat pe cât este plutoniul-186 aici. Poate că iniţial a fost o substanţă stabilă şi apoi a devenit tot mai radioactivă. Poate că slujeşte acolo ca sursă de energie, aşa cum va fi plutoniul-186, aici.”

Audienţa trebuie să fi ascultat cu o considerabilă uimire, pentru că nu este înregistrată nicio intervenţie sau întrerupere, cel puţin până la ultima frază de mai sus, când se pare că Hallam s-a oprit să-şi tragă răsuflarea şi, poate, să se minuneze de temeritatea sa.

Cineva din auditoriu (probabil Antoine-Jerome Lapin, deşi înregistrarea nu e limpede) a întrebat dacă profesorul Hallam sugerează că o persoană inteligentă din para-Univers realizase în mod deliberat acel schimb, pentru a obţine o sursă de energie. Astfel a intrat în limbaj expresia „para-Univers”, inspirată aparent de abrevierea expresiei „Univers paralel”. Această întrebare conţinea prima consemnare oficială a termenului.

A urmat o pauză, apoi Hallam, mai îndrăzneţ ca oricând, a rostit şi acesta a fost miezul Marii Intuiţii:

„— Exact, aşa cred. În plus, avansez ipoteza că sursa de energie nu poate fi realizată practic dacă Universul şi para-Universul nu lucrează laolaltă, fiecare la câte un capăt al pompei, împingând energia de la ei spre noi şi de la noi spre ei, exploatând astfel diferenţele dintre legile naturale ale celor două Universuri.”

Hallam adoptase termenul „para-Univers” şi-l transformase în ideea lui. Mai mult, devenise primul care să utilizeze cuvântul „pompă” (de atunci, cu majuscule) în legătură cu acest subiect.

În documentele oficiale există tendinţa de a arăta că sugestia lui Hallam a făcut imediat vâlvă, dar în realitate n-a fost aşa. Cei care au discutat ideea s-au mulţumit să spună că reprezintă o speculaţie amuzantă. În particular, Kantrowitsch n-a spus nimic. Acest lucru a fost crucial pentru cariera radiochimistului.

Hallam se putea descurca cu greu printre implicaţiile teoretice şi practice ale ipotezei sale. A fost solicitată şi alcătuită o echipă, dar niciunul dintre membrii ei nu i-a susţinut teoria.

Atunci când succesul devenise clar, lumea se obişnuise s-o considere numai şi numai opera lui Hallam. El

descoperise primul substanţa, el concepuse şi expusese Marea Intuiţie; deci el era Părintele Pompei de Electroni.

Astfel, în nenumărate laboratoare au fost preparate mostre de tungsten. Transferul se producea numai într-un caz din zece şi aşa au fost produse rezerve noi de plutoniu-186. Alte elemente oferite ca momeală au fost refuzate... Indiferent însă de locul unde apărea plutoniul-186 sau de persoana care-l aducea la sediul cercetătorilor ce analizau fenomenul, pentru marele public era tot „tungstenul lui Hallam”.

Tot el a fost cel care a prezentat, cu succes maxim, unele aspecte ale teoriei sale. Spre propria lui surpriză (după cum declara mai târziu), descoperi că scria cu uşurinţă şi era atras de lucrările de popularizare. În plus, succesul are o inerţie aparte şi lumea nu mai accepta informaţii referitoare la proiect decât dacă proveneau direct de la Hallam.

Într-un articol, rămas faimos, din săptămânalul *North American Sunday Tele-Times*, el scrisese: „Nu putem spune în câte feluri diferă legile para-Universului de legile noastre, dar putem presupune cu destulă siguranţă că forţele nucleare tari – cele mai puternice forţe cunoscute în Universul nostru – sunt şi mai puternice în para-Univers; poate chiar de o sută de ori mai mari. Asta înseamnă că protonii sunt mai uşor ţinuţi laolaltă împotriva atracţiei electrostatice proprii, iar un nucleu are nevoie de mai puţini neutroni pentru a fi stabil.

Plutoniul-186, stabil în Universul lor, conţine prea mulţi protoni sau prea puţini neutroni pentru a fi stabili în condiţiile noastre, cu forţe nucleare mai puţin eficiente. Odată ajuns în universul nostru, plutoniul-186 începe să emită pozitroni, eliberând energie şi, cu fiecare pozitron emis, un proton dintr-un nucleu e transformat într-un neutron. În cele din urmă, douăzeci de protoni din fiecare nucleu au fost transformaţi în neutroni şi plutoniul-186 a devenit tungsten-186, care e stabil după legile universului nostru. În decursul procesului, au fost eliminaţi câte douăzeci de pozitroni din nucleu. Aceştia s-au întâlnit, s-au

combinat şi s-au anihilat cu douăzeci de electroni, eliberând altă energie, aşa încât, pentru fiecare nucleu de plutoniu-186 trimis nouă, universul nostru sărăceşte cu douăzeci de electroni.

Între timp, tungstenul-186 ce intră în para-Univers e instabil acolo, din considerente similare. După legile para-Universului, are prea mulţi neutroni sau prea puţini protoni. Nucleul de tungsten-186 începe să emită electroni, eliberând energie în acest timp şi, cu fiecare electron emis, un neutron se transformă într-un proton până când este iarăşi plutoniu-186. Cu fiecare nucleu de tungsten-186 trimis în para-Univers, acesta se îmbogăţeşte cu douăzeci de electroni.

Acest ciclu plutoniu-tungsten poate pendula la nesfârşit între para-Univers şi universul nostru, producând energie la început într-unul, apoi în celălalt, cu efectul net al transferului a douăzeci de electroni din universul nostru într-al lor la fiecare nucleu ciclat. Ambele părţi pot câştiga energie din ceea ce este, de fapt, o Pompă de Electroni între universuri.”

Convertirea acestei noţiuni în realitate şi construirea Pompei de Electroni ca sursă efectivă de energie au urmat cu rapiditate, iar fiecare treaptă a succesului a sporit prestigiul lui Hallam.

* * *

3

Lamont nu avusese niciun motiv să pună la îndoială bazele acestui prestigiu şi, cu un soi de adoraţie faţă de erou (a cărei amintire îl făcea să se ruşineze mai târziu, şi pe care încercase – fără a reuşi pe deplin – să şi-o elimine din minte), solicită o întrevedere cu Hallam în legătură cu istoria detaliată pe care o plănuia.

Hallam păruse înţelegător. În treizeci de ani, poziţia lui în ochii publicului urcase într-o asemenea măsură, încât te

puteai întreba dacă nu va suferi de rău de altitudine. Din punct de vedere fizic, îmbătrânise impresionant, dar lipsit de graţie. Silueta corpului său dădea impresia unei mase distribuite pe circumferinţă şi, deşi trăsăturile chipului se îngroşaseră, părea capabil să le confere un aer de repaus intelectual. Se înroşea la fel de repede, iar sensibilitatea lui faţă de orice posibilă rănire a propriului orgoliu era binecunoscută.

Parcursese iute dosarul lui Lamont înainte de intrarea acestuia.

— Doctore Peter Lamont, începu el, mi s-a spus că ai făcut treabă bună în domeniul para-teoriei. Îmi amintesc lucrările tale. Despre para-fuziune, nu?

— Da, domnule.

— Reîmprospătează-mi memoria. Spune-mi despre ce e vorba. Evident, simplificat, ca şi cum ai vorbit cu un profan. De fapt, şi aici chicotise, într-un fel sunt un profan. După cum ştii, sunt doar un radiochimist şi nu un mare teoretician, dacă nesocotim unele concepte, când şi când.

Lamont acceptase, atunci, spusele ca pe o declaraţie cinstită, şi, într-adevăr, cuvintele nu fuseseră atât de pline de o dezgustătoare condescendenţă, cum i se păruse mai târziu. Deşi, după cum află el ulterior, sau cel puţin susţinu, era o metodă tipică pentru Hallam de a culege esenţialul cercetărilor făcute de alţii. După aceea, putea face referire la subiect, fără să intre în niciun fel de amănunte.

Dar, pe atunci, Lamont era mai mult decât flatat, şi începu imediat, cu acea siguranţă volubilă pe care o are cineva când îşi explică propriile descoperiri:

— Nu pot spune că am făcut multe, doctor Hallam. Deducerea legilor fizice ale para-Universului – para-Legile – e o treabă grea. Avem puţine elemente de pornire. Am început de la ceea ce cunoaştem, dar n-am abordat căi noi pentru care nu avem dovezi. Cu o interacţiune nucleară şi mai puternică, pare evident că fuziunea nucleelor mici va avea loc mai repede.

— Para-fuziunea, îl corectă Hallam.

— Da, domnule. Mai greu a fost cu determinarea detaliilor. Metodele matematice au fost cam complicate, dar, după o serie de transformări, dificultăţile au dispărut. De exemplu, am demonstrat că hidratul de litiu poate fi făcut să-şi coboare punctul de fuziune la temperaturi de patru ori mai mici decât cele de aici. Aici, pentru explozia hidratului de litiu, sunt necesare temperaturi similare celor din bombe de fisiune, dar o simplă încărcătură de dinamită, ca să zic aşa, ar fi suficientă în para-Univers. E foarte posibil ca, în para-Univers, hidratul de litiu să poată fi aprins cu un chibrit, deşi nu-i prea probabil. După cum ştiţi, le-am oferit hidrat de litiu, deoarece energia de fuzionare ar putea fi naturală la ei, dar nu l-au acceptat.

— Da, ştiu asta.

— În mod clar, ar fi prea riscant pentru ei; ca şi cum noi am folosi nitroglicerină în motoarele de rachetă… ba mai rău.

— Perfect. Am auzit că scrii şi o istorie a Pompei.

— Una neoficială, domnule. Când manuscrisul va fi gata, v-aş ruga să-l lecturaţi, dacă se poate, astfel încât să am şi comentariul dvs. asupra evenimentelor. De fapt, dacă aveţi timp, aş apela chiar acum pentru lămurirea unor aspecte.

— Îmi pot face timp. Ce doreşti să ştii? Hallam zâmbea. O făcea pentru ultima oară în prezenţa lui Lamont.

— Realizarea efectivă a unei Pompe eficiente a fost extrem de rapidă, domnule doctor, începu Lamont. Odată ce proiectul Pompei a…

— Proiectul Pompei de Electroni Inter-Universuri, îl corectă Hallam, continuând să surâdă.

— Da, desigur, îşi drese glasul Lamont. Foloseam doar denumirea populară. Odată cu începerea proiectului, detaliile de construcţie au fost definitivate foarte rapid şi cu puţine erori.

— Aşa-i, încuviinţă Hallam cu o undă de mulţumire. Mulţi mi-au spus că meritul e al meu, că i-am condus în forţă şi cu imaginaţie, dar n-aş dori să insişti prea mult în direcţia asta în carte. Adevărul este că la proiect au

participat mulţi oameni de talent şi n-aş vrea ca strălucirea lor să fie umbrită de o exagerare a rolului meu.

Lamont scutură din cap uşor surprins. Comentariul era lipsit de rost.

— Nu mă refeream la asta, spuse el. Mă gândeam la cei de dincolo, la para-oameni, ca să utilizez termenul popular. Ei au început totul. Noi i-am descoperit după primul transfer putoniu-tungsten; însă pentru a-l putea efectua, ei ne descoperiseră dinainte, pe baze pur teoretice, fără să beneficieze de niciun alt indiciu. Mai este apoi şi foiţa de fier pe care ne-au trimis-o…

Zâmbetul lui Hallam dispăruse pentru totdeauna. Se încruntă şi rosti apăsat:

— Simbolurile nu au fost niciodată înţelese. Nimic…

— Figurile geometrice au fost înţelese, domnule. Le-am văzut şi eu, şi e clar că descriau Pompa. Mi se pare că…

Hallam îşi împinse scaunul înapoi, furios:

— Lasă astea, tinere. Noi am făcut treaba, nu ei.

— Da… dar nu-i adevărat că ei…

— Că ei, ce?

Lamont devenise acum conştient de furtuna stârnită, dar nu-i putea înţelege cauzele. Rosti nesigur:

— Că sunt mai inteligenţi ca noi… că ei sunt adevăraţii autori. Există îndoială în privinţa asta, domnule?

Roşu la faţă, Hallam se ridicase în picioare:

— Există nu numai o îndoială, strigă el. N-am vreme de misticisme aici. Ajunge! Ascultă, tinere, se reaşeză el pe scaun şi întinse un deget gros către Lamont, dacă istoria ta va îmbrăţişa această părere, precum că noi am fost nişte marionete în mâinile acelor para-oameni, ea nu va fi tipărită aici; ba chiar nicăieri, dacă ar fi după mine. Nu vreau ca omenirea şi inteligenţa ei să fie subestimate şi nu doresc para-oamenii în rolul zeilor!

Lamont plecă, zăpăcit şi extrem de necăjit pentru cele întâmplate, cu atât mai mult cu cât el fusese de bună credinţă.

Apoi constată că sursele istorice deveneau, pe rând, inaccesibile. Cei care, cu numai o săptămână în urmă,

fuseseră guralivi, acum nu-şi mai aminteau nimic şi nu aveau timp de interviuri.

La început fusese doar iritat, apoi în el începu să se strângă mânia. Privea dintr-un unghi nou informaţiile adunate, căutând să insiste acolo, unde, înainte, se mulţumise cu o întrebare. Când se întâlni cu Hallam la o sesiune ştiinţifică, acesta se încruntă şi-l ignoră, iar Lamont începu să-l privească cu dispreţ.

Rezultatul a fost că Lamont şi-a văzut blocată cariera iniţială, de para-teoretician, şi a abordat tot mai ferm a doua lui opţiune: de istoric al ştiinţei.

* * *

6 (continuare)

— Idiotul, murmură Lamont. N-ai fost acolo, Mike, să-l fi văzut cum intrase în panică la ideea că ceilalţi sunt forţa conducătoare. Îmi reamintesc şi mă întreb… cum de-am putut solicita audienţa fără să ştiu că va reacţiona aşa. Fii fericit că n-a trebuit să lucrezi cu el.

— Sunt, făcu Bronowski indiferent, deşi uneori nici tu nu eşti un îngeraş.

— Nu te plânge. Cu ceea ce faci, n-ai nicio problemă.

— Dar nici n-am vreun interes. Cui îi pasă de ceea ce fac eu, cu excepţia mea şi a altor cinci din lume? Poate şase… dacă-ţi aminteşti.

Lamont îşi amintise.

— Mda, făcu el.

* * *

4

Aparenta placiditate a lui Bronowski nu păcălea pe nimeni dintre cei care ajunseseră să-l cunoască cât de cât. Era strălucit şi analiza o problemă până îi găsea soluţia, sau până când ştia că nu există soluţie.

De pildă, inscripţiile etrusce pe care îşi clădise reputaţia. Etrusca fusese o limbă vie în secolul unu e.n., dar imperialismul cultural al romanilor nu iertase nimic şi astfel ea dispăruse. Inscripţiile ce supravieţuiseră ostilităţii – sau, şi mai rău, indiferenţei romane – erau scrise cu litere greceşti, astfel încât puteau fi pronunţate, dar numai atât. Etrusca părea să nu fi avut nicio legătură cu graiurile vecine; părea foarte veche şi nici măcar indo-europeană.

Astfel, Bronowski trecuse la o altă limbă care aparent nu avea nicio legătură cu graiurile vecine, ce părea foarte veche şi nici măcar indo-europeană, dar care era o limbă încă vie şi vorbită într-o regiune nu foarte îndepărtată de locul unde odinioară trăiseră etruscii.

Ce-o fi cu vorbirea bascilor? se întrebase Bronowski. Şi o folosise pe aceasta drept ghid. Înaintea lui mai încercaseră şi alţii, dar renunţaseră. Bronowski nu renunţă.

Era o muncă grea pentru că basca, un dialect extrem de dificil în sine, îl ajuta prea puţin. Pe măsură ce lucra, Bronowski găsea tot mai multe motive de a bănui legături culturale între locuitorii nordului Italiei antice şi ai nordului Spaniei antice. Putea chiar susţine o invazie de proporţii în Europa vestică a pre-celţilor, ce vorbeau o limbă din care etrusca şi basca erau dialecte supravieţuitoare şi înrudite. Totuşi, în două mii de ani, basca evoluase, asimilând elemente spaniole. Încercarea de a-i regăsi mai întâi structura din timpul romanilor, iar apoi de-a o compara cu etrusca, era o problemă intelectuală imposibil de abordat, iar Bronowski ului filologii întregii lumi când izbuti această performanţă.

Traducerile etrusce în sine erau miracole de banalitate şi n-aveau nicio semnificaţie; în majoritate, simple inscripţii

funerare. Traducerea, însă, era uluitoare şi, după cum se dovedi, avea să joace un rol extrem de important pentru Lamont.

Nu din capul locului. Ca să respectăm adevărul, traducerile fuseseră făcute cu cinci ani înainte ca Lamont să fi aflat că existaseră asemenea oameni ca etruscii. Cu cinci ani în urmă însă, Bronowski sosise la universitate pentru a ţine o conferinţă şi Lamont, care de obicei evita sarcina plictisitoare de a-i primi pe invitaţi, fusese prezent. Nu pentru că-i recunoscuse importanţa, sau că l-ar fi interesat, dar avea o prietenă, studentă la Limbi Romanice, şi trebuia să aleagă între conferinţă şi un festival muzical, pe care se străduia cu disperare să-l ocolească. Prietenia respectivă fusese neînsemnată, puţin satisfăcătoare din punctul de vedere al lui Lamont şi doar temporară, dar îl adusese la conferinţă.

Întâmplător, fusese interesat. Civilizaţia etruscă i-a pătruns în minte ca un subiect de interes general, iar problema descifrării unei limbi necunoscute l-a fascinat. În copilărie, se amuzase rezolvând criptograme, dar le abandonase, laolaltă cu celelalte lucruri copilăreşti, în favoarea întrebărilor mult mai măreţe puse de natură, aşa încât sfârşise în para-teorie.

Ei bine, conferinţa lui Bronowski îi readuse bucuria copilărească de a găsi sensul unei înşuşiri ciudate de simboluri şi, în plus, avea o dificultate suficient de mare, ce adaugă muncii o anumită onoare. Bronowski era un criptolog de cea mai înaltă clasă şi Lamont fu încântat să-l audă descriind încleştarea aspră a raţiunii cu necunoscutul. Totul ar fi fost o înlănţuire de coincidenţe – apariţia lui Bronowski la universitate, entuziasmul adolescentin al lui Lamont pentru criptograme, presiunea socială exercitată de o studentă frumoasă dacă, a doua zi, Lamont n-ar fi avut discuţia cu Hallam în urma căreia îl plasase pe acesta, ferm şi permanent, pe una din ultimele trepte valorice.

La o oră după sfârşitul întrevederii, Lamont se hotărî să-l vadă pe Bronowski. Cauza era aceea care lui i se păruse atât de evidentă, dar care-l ofensase pe Hallam. Deoarece

era cenzurat, Lamont se simţea ispitit să răspundă cu un atac – în legătură chiar cu obiectul cenzurii. Para-oamenii *erau* mult mai inteligenţi decât oamenii. Lamont crezuse tot timpul acest lucru, dar într-un mod mai degrabă firesc decât vital. Acum devenise vital. Faptul trebuia dovedit şi întors împotriva lui Hallam, în aşa fel încât să-l rănească adânc.

Lamont se distanţase deja de veneraţia cu care-şi începuse cercetările.

Bronowski nu părăsise universitatea şi Lamont îl căută, insistând pentru o întrevedere.

Încolţit, în cele din urmă, Bronowski îşi păstră politeţea.

Lamont abandonă politeţurile, se prezentă cu bruscheţe şi spuse:

— Dr. Bronowski, sunt încântat că v-am putut prinde înainte de plecare. Sper să vă conving să vă prelungiţi şederea.

— N-ar fi prea greu, aprobă Bronowski. Mi s-a oferit deja un post aici.

— Îl veţi primi?

— Tocmai mă gândeam… Cred că da.

— Trebuie. Mai ales după ce mă veţi asculta. Domnule doctor, cu ce vă ocupaţi acum, după rezolvarea inscripţiilor etrusce?

— Aceea n-a fost singura mea ocupaţie, tinere. (Era cu cinci ani mai în vârstă decât Lamont.) Sunt arheolog şi pe lângă inscripţii mai există şi cultura etruscă, apoi cea italică preclasică.

— Dar sunt convins că nu pot fi la fel de pasionante şi provocatoare cum au fost inscripţiile etrusce.

— Cu asta sunt de acord.

— Deci, aţi primi cu plăcere ceva şi mai pasionant, şi mai provocator şi în plus de un milion de ori mai important, decât acele inscripţii?

— La ce te gândeşti, doctore… Lamont?

— Suntem în posesia unor inscripţii care nu aparţin unei culturi moarte, nici Pământului, nici chiar Universului. Sunt denumite para-simboluri.

— Am auzit de ele. Mai exact, le-am şi văzut.

— Cu siguranţă, atunci, că problema vă atrage. Nu doriţi să le descifraţi?

— Absolut deloc, pentru că nu există nicio problemă.

— Adică le puteţi citi? întrebă suspicios Lamont.

— M-ai înţeles greşit, clătină din cap Bronowski. Vreau să spun că nici eu şi nici altcineva nu le poate citi. Nu există o bază. În cazul limbilor pământene, chiar moarte, există întotdeauna şansa de a găsi un dialect viu sau unul mort, dar descifrat deja, cu care să aibă o relaţie cât de mică. Chiar dacă n-ar exista, e cel puţin sigur că orice limbă pământească a fost scrisă de fiinţe omeneşti cu căi de gândire umane. Asta poate constitui un început, cât de mic. Nu există însă aşa ceva în cazul para-simbolurilor, deci ele sunt o problemă ce nu are soluţie. O imposibilitate de rezolvare nu reprezintă o problemă.

Lamont se abţinuse cu greu să nu intervină, dar acum izbucni:

— Greşiţi, domnule doctor. Nu vreau să vă dau sfaturi, dar nu cunoaşteţi unele din descoperirile noastre recente. Ne ocupăm de para-oameni, în legătură cu care nu ştim aproape nimic. Nu ştim cum arată, cum gândesc, pe ce planetă trăiesc; aproape nimic fundamental. Până aici aveţi dreptate.

— Dar ceea ce ştiţi e neglijabil, nu-i aşa? Bronowski nu părea impresionat. Scoase din buzunar un pachet de smochine uscate, îl deschise şi începu să mănânce. Îi oferi lui Lamont, dar acesta refuză:

— Exact. Ştim un singur lucru, dar de o importanţă crucială. Sunt mult mai inteligenţi decât noi. Unu: pot efectua schimbul între universuri, în vreme ce rolul nostru este doar pasiv.

Îşi întrerupse ideea ca să pună o întrebare:

— Ştiţi ceva despre Pompa de Electroni Inter-Universuri?

— Puţin, răspunse arheologul. Atât cât să te pot urmări dacă nu devii prea tehnic.

— Doi: Ne-au trimis instrucţiuni cum să construim partea noastră de Pompă. Nu le-am putut înţelege, deşi am

priceput unele diagrame. Trei: Se pare că ne pot simţi. De exemplu, şi-au dat seama când le-am lăsat mostre de tungsten ca să le preia. Au ştiut unde sunt şi au putut acţiona asupra lor. Noi nu putem face nimic comparabil. Mai sunt şi alte aspecte, dar asta ajunge pentru a demonstra că para-oamenii sunt realmente mai inteligenţi decât noi.

— Îmi închipui totuşi, rosti Bronowski, că aici eşti în minoritate. Colegii tăi nu acceptă toate astea…

— Corect. Cum v-aţi dat seama?

— Deoarece am impresia că n-ai dreptate.

— Faptele sunt exacte. Atunci, cum pot greşi?

— Dovedeşti numai că tehnologia para-oamenilor e mai avansată decât a noastră. Ce legătură e între asta şi inteligenţă? Uite – Bronowski se ridică pentru a-şi scoate haina, apoi se aşeză, puţin lăsat pe spate, rotunjimea domoală a trupului său părând că se relaxează şi se destinde, ca şi cum comoditatea fizică îl ajuta să gândească – acum vreo două sute cincizeci de ani, amiralul american Matthew Pery şi-a condus flotila în portul Tokyo. Japonezii, pe atunci izolaţi, s-au văzut confruntaţi cu o tehnologie mult superioară şi au decis că e riscant să opună rezistenţă. O naţiune de milioane de războinici era neajutorată în faţa câtorva nave străine. Dovedeşte asta că americanii erau mai inteligenţi decât japonezii, sau doar că societatea occidentală luase o altă direcţie? Evident, aşa era, deoarece, peste cincizeci de ani, japonezii imitaseră cu succes tehnologia occidentală şi peste alţi cincizeci de ani erau o putere industrială majoră, deşi fuseseră învinşi în mod dezastros în război.

Lamont ascultă cu gravitate şi rosti:

— M-am gândit şi eu la asta, Dr. Bronowski, deşi nu ştiam despre japonezi… Îmi pare rău că n-am avut timp să citesc istorie. Totuşi analogia este greşită. E mai mult decât o superioritate tehnică; e o chestiune de diferenţă între grade de inteligenţă.

— Cum poţi fi sigur că nu-i o presupunere greşită?

— Din simplul fapt că ne-au trimis instrucţiuni. Erau doritori să ne construim partea noastră de Pompă; *trebuiau* să ne convingă s-o facem. Nu puteau să vină fizic, chiar şi foiţele lor subţiri din fier pe care au fost gravate mesajele (substanţa cea mai stabilă în ambele lumi) au devenit cu încetul prea radioactive pentru a fi ţinute laolaltă – bineînţeles nu înainte de-a face copii după ele.

Se opri să răsufle, simţindu-se prea agitat, prea nerăbdător. Nu trebuia să-şi facă atâta reclamă.

Bronowski îl privi curios:

— Bine, ne-au trimis mesaje. Ce vrei să deduci de aici?

— Că se aşteptau ca noi să înţelegem. Puteau fi atât de mărginiţi încât să ne trimită mesaje complicate şi lungi, dacă ar fi ştiut că nu le înţelegem?... Dacă n-ar fi fost diagramele, n-am fi putut face nimic. Atunci, dacă *se aşteptau* să le înţelegem, rezultă că ei credeau că orice fiinţe ca noi, cu o tehnologie aproape tot atât de avansată cât a lor (şi cred că sunt capabili să estimeze cumva asta, deci alt punct în favoarea convingerii mele), trebuie să fie cam la fel de inteligente ca ei şi, deci, n-ar fi avut nicio dificultate în a le înţelege simbolurile.

— Putea fi o naivitate din partea lor.

— Vreţi să ziceţi că ei cred că există un singur limbaj vorbit şi scris şi că o altă inteligenţă, din alt univers, vorbeşte şi scrie ca şi ei? Fiţi serios!

— Chiar dacă aş fi de acord cu tine, făcu Bronowski, ce-ai vrea să fac? Am văzut para-simbolurile; cred că fiecare arheolog sau filolog de pe Pământ le-a văzut. Nu ştiu ce aş putea face; şi cred că nici altcineva nu ştie. De peste douăzeci de ani, nu s-a înregistrat niciun progres.

— Adevărul este, rosti apăsat Lamont, că de douăzeci de ani nu se încearcă niciun progres. Autorităţile Pompei nu doresc descifrarea simbolurilor.

— De ce?

— Datorită posibilităţii stânjenitoare ca o eventuală comunicare cu para-oamenii să-i arate pe aceştia *mai* inteligenţi. Pentru că astfel s-ar dovedi că oamenii au fost marionete în privinţa Pompei şi asta le-ar răni mândria. Şi,

în special (se strădui Lamont să-şi elimine veninul din glas), pentru că Hallam şi-ar pierde creditul de Părinte al Pompei de Electroni.

— Să presupunem că ei *sunt* interesaţi de progres. Ce s-ar putea face? Să vrei nu înseamnă să şi poţi.

— S-ar putea obţine colaborarea para-oamenilor. S-ar putea trimite mesaje în para-Univers. Nu s-a încercat niciodată, dar se poate. Un mesaj pe foiţă de metal, plasat sub o mostră de tungsten.

— Aha! Mai caută încă mostre de tungsten, deşi Pompele funcţionează?

— Nu, dar vor remarca tungstenul şi vor bănui că încercăm să le atragem atenţia. Putem folosi chiar o foiţă de tungsten. Dacă vor lua mesajul şi vor izbuti să înţeleagă ceva, indiferent cât, ne vor trimite un altul, conţinând ce au putut ei descifra. Se poate folosi un tabel de echivalenţă între cuvintele lor şi ale noastre, sau o combinaţie între cele două limbi. Ar fi un fel de împingere alternativă: întâi ei – apoi noi – ei – şi tot aşa.

— Ei făcând principalul, rosti Bronowski.

— Da.

— Nu-i prea distractiv, nu-i aşa? clătină din cap arheologul. Pe mine nu mă atrage.

Lamont îl privi enervat.

— De ce nu? Nu vă oferă destulă faimă? Ce sunteţi, un cuceritor al gloriei? La dracu’, ce glorie aţi avut din inscripţiile etrusce? Aţi învins pe alţi cinci din lume, poate şase. Lor le sunteţi cunoscut şi, pentru că aţi avut succes, vă urăsc. Ce altceva? Ţineţi conferinţe pentru câteva zeci de spectatori care vă uită numele a doua zi. Asta vreţi?

— Nu dramatiza.

— Bine. N-o s-o fac. O să caut pe altcineva. S-ar putea să dureze mai mult, dar, după cum aţi zis, oricum para-oamenii vor duce greul. Eventual, o să-ncerc singur.

— Ţi s-a încredinţat acest proiect?

— Nu. Ce contează? Sau ăsta e alt motiv pentru a mă refuza? Nu există nicio lege care să oprească încercarea descifrării şi oricând îmi pot pune tungsten pe masă. Nu voi

raporta mesajele primite în locul tungstenului şi astfel voi încălca normele interne. Dar când traducerea va fi efectuată cine se va plânge? Vreţi să lucraţi cu mine dacă vă garantez siguranţa? O să vă pierdeţi faima, dar poate că ţineţi mai mult la securitatea proprie. În fine, ridică Lamont din umeri. Dacă o să lucrez singur, există avantajul că n-o să mă mai preocupe securitatea altuia.

Se ridică să plece. Amândoi bărbaţii erau furioşi şi se purtau cu acea curtoazie rigidă, adoptată atunci când te adresezi unui duşman manierat.

— Presupun, adăugă Lamont, că cel puţin veţi privi această conversaţie ca strict profesională.

Bronowski se ridicase şi el:

— Poţi fi convins de asta, rosti cu răceală. Cei doi îşi strânseră scurt mâinile.

Lamont nu se aştepta să mai audă de arheolog. Începuse să se autoconvingă să încerce de unul singur descifrarea.

Totuşi, peste două zile, Bronowski apăru în laboratorul lui şi rosti destul de brusc:

— Plec azi din oraş, dar mă întorc în septembrie. Am acceptat postul aici şi, dacă mai eşti interesat, o să văd ce pot face în legătură cu problema menţionată.

Lamont abia avusese timp să îngaime o exclamaţie uluită de mulţumire, înainte ca Bronowski să iasă aparent furios pentru faptul că cedase.

Cu timpul deveniră prieteni şi, tot cu timpul, Lamont află ce-l convinsese pe Bronowski. La o zi după discuţia lor, acesta prânzise la clubul universităţii cu un grup de oficialităţi de vază, inclusiv preşedintele. Bronowski anunţase că va accepta postul şi trimisese o scrisoare formală de mulţumire.

Preşedintele spusese:

— Va fi o mândrie pentru noi să-l avem aici pe renumitul traducător al inscripţiilor itascane. Suntem onoraţi.

Evident, eroarea nu fusese corectată şi zâmbetul lui Bronowski, deşi forţat, nu se ştersese. După aceea, şeful catedrei de istorie antică explicase că preşedintele era mai

mult un fiu al Minnesotei decât un savant clasic şi, deoarece lacul Itasca era locul de obârşie al puternicului Mississippi, greşeala era scuzabilă.

Dar, adăugată ironiei cu care Lamont îi tratase faima, Bronowski găsise expresia intolerabilă.

Când Lamont auzise în cele din urmă povestea, se amuzase:

— Nu-i nimic, făcuse el. Am mers şi eu pe drumul ăsta. Ţi-ai spus: „Să mă ia naiba dacă n-o să fac ceva, de până şi idiotul ăsta o să înţeleagă despre ce-i vorba.”

— Cam aşa ceva, încuviinţă Bronowski.

* * *

5

Totuşi, într-un an de muncă nu avansaseră prea mult. În cele din urmă schimbaseră şi mesaje, dar zadarnic.

— Încearcă la-ntâmplare! explodă Lamont. Orice! Încearcă!

— Asta şi fac, Pete. De ce eşti atât de nerăbdător? M-am chinuit doisprezece ani cu inscripţiile etrusce. Te aştepţi ca asta să ne ia mai puţin?

— Dumnezeule, Mike! E prea mult!

— De ce? Pete, am impresia că se-ntâmplă ceva cu tine. De vreo lună ai devenit imposibil. Credeam că ne-am înţeles de la început că asta nu-i ceva care să meargă repede şi că trebuie să fim răbdători. Credeam că ai înţeles că am şi eu treburile mele în cadrul universităţii. Te-am mai întrebat până acum de câteva ori şi te întreb din nou. Acum de ce te grăbeşti?

— Pentru că aşa-i felul meu. Pentru că vreau să terminăm odată.

— Felicitări, făcu Bronowski, şi eu vreau acelaşi lucru. Te aştepţi să mori? Ţi-a spus doctorul că ai cancer?

— Nu.

— Atunci?

— Las-o baltă, zise Lamont şi plecă grăbit.

Iniţial, când încercase să-l convingă pe Bronowski să i se alăture, furia lui Lamont era cauzată doar de încăpăţânarea stupidă a lui Hallam în faţa ideii că para-oamenii sunt mai inteligenţi decât pământenii. Acesta era singurul motiv pentru care se zbătea el. Nu voia nimic în plus… la început.

Însă, în cursul lunilor următoare, fusese supus la nenumărate şicane. Cererile sale pentru aparatură, asistenţă tehnică sau programare la calculator întârziau pe drum; solicitările de fonduri pentru deplasări erau respinse; opiniile lui la reuniunile ştiinţifice erau ignorate.

Paharul se umpluse în momentul când Henry Garrison, tânăr stagiar, primise o însărcinare plină de prestigiu care, după toate normele, ar fi trebuit să-i revină lui Lamont. În momentul acela, ura lui ajunsese în punctul unde nu-i mai era suficient să aibă dreptate. Voia să-l zdrobească pe Hallam, să-l distrugă definitiv.

Sentimentul sporea cu fiecare zi, aproape cu fiecare oră, prin atitudinea personalului de la Staţia Pompă. Caracterul dur al lui Lamont nu atrăsese multe simpatii, totuşi câteva existaseră.

Însuşi Garrison era stânjenit. Era un tânăr amabil, cu vorba înceată, care, în mod evident, nu dorea necazuri, iar acum stătea în uşa laboratorului lui Lamont, cu o expresie vădit îngrijorată.

— Hei, Pete, îl interpelă el, ai vreme pentru o discuţie?

— Bineînţeles, se încruntă Lamont, evitând să-l privească în ochi.

Garrison intră şi se aşeză.

— Pete, spuse el, nu pot refuza proiectul, dar să ştii că n-am tras sforile pentru el. A fost realmente o surpriză.

— Cine ţi-a cerut să-l refuzi? Mie nici nu-mi pasă de el.

— Pete! E vorba de Hallam. Dacă o să-l refuz, n-o să ţi-l dea ţie, ci altcuiva. Ce i-ai făcut bătrânului?

— *Tu* ce crezi despre Hallam? contraatacă Lamont. După părerea ta, ce fel de om este?

Garrison fu surprins de întrebare. Îşi umezi buzele şi-şi frecă nasul.

— Păi…, făcu el şi rămase aşa.

— Om mare? Savant strălucit? Conducător înzestrat?

— Păi…

— Să-ţi spun eu atunci. E un sonat şi un impostor! A obţinut reputaţia şi poziţia asta, iar acum e înspăimântat. Ştie că văd prin el şi de asta e pornit contra mea.

Garrison râse nesigur:

— Doar nu te-ai dus la el şi i-ai spus…

— Nu, nu i-am spus nimic în mod direct. Cândva o voi face. Dar el ştie. Ştie că sunt unul dintre cei pe care nu-i poate prosti, chiar dacă nu spun nimic.

— Dar, Pete, de ce să-l laşi să ştie? Nici *eu* nu zic c-ar fi cel mai mare din lume, dar de ce să strig asta în gura mare. Cariera ta e-n mâinile lui.

— Oare? Eu am reputaţia lui în mâinile mele. Am să-i arăt eu!

— Cum?

— Treaba mea, murmură Lamont, care în acel moment n-avea nici cea mai mică idee cum s-o facă.

— E ridicol, spuse Garrison. Nu poţi învinge. Are să te desfiinţeze. Chiar dacă, într-adevăr, nu-i un Einstein sau un Oppenheimer, în ochii lumii e mai mult decât atât. Pentru populaţia Pământului, el este Părintele Pompei de Electroni şi nu poţi face nimic atât timp cât Pompa de Electroni este cheia paradisului omenirii. Câtă vreme o să fie aşa, Hallam nu poate fi atins şi eşti nebun dacă crezi altfel. Ce naiba, Pete, spune-i că e cel mai mare şi vezi-ţi de treabă. Nu fii un alt Denison.

— Ştii ce, Henry? izbucni Lamont. Poate ai treabă şi eu te reţin. Garrison se ridică brusc şi ieşi, fără niciun cuvânt. Lamont îşi făcuse alt duşman; sau cel puţin pierduse alt prieten. Preţul era totuşi cinstit, hotărî el în cele din urmă, căci o remarcă a lui Garrison deschisese o direcţie nouă.

În esenţă, Garrison spusese: „… câtă vreme Pompa de Electroni este cheia paradisului omenirii… Hallam e invulnerabil.”

Cu această replică sunându-i în minte, Lamont îşi luă pentru prima dată gândul de la Hallam şi se opri asupra Pompei de Electroni.

Era Pompa de Electroni cheia paradisului omenirii? Sau exista vreo neregulă?

În istorie n-a existat nimic perfect. Ce se întâmpla cu Pompa?

Lamont cunoştea destul din istoria para-teoriei ca să ştie că problema unei hibe nu fusese ignorată. Când se anunţase că principiul de funcţionare al Pompei de Electroni era tocmai pomparea electronilor din Univers în para-Univers, nu puţini au fost cei care au întrebat: „Dar ce se va întâmpla când toţi electronii vor fi pompaţi?"

Răspunsul era simplu. Considerând un consum maxim al Pompei, rezerva de electroni avea să dureze cel puţin un trilion de trilioane de ani – şi întregul Univers, chiar la un loc cu para-Universul, n-avea să reprezinte decât o parte infimă din acest timp.

Cealaltă obiecţie era mai sofisticată. Nu era posibil să se pompeze toţi electronii. Pe măsură ce ei erau pompaţi, para-Universul câştiga sarcini negative, iar Universul sarcini pozitive. Cu fiecare an, pe măsură ce diferenţa dintre sarcini creştea, avea să fie tot mai greu să se pompeze electroni împotriva forţei sarcinii de semn opus. Desigur, în realitate se pompau atomi neutri, dar distorsiunea traiectoriei electronilor orbitali în decursul procesului crea o sarcină efectivă, care creştea extraordinar odată cu schimbările de radioactivitate ce urmau.

Dacă sarcina concentrată rămânea în punctele de pompare, efectul asupra atomilor cu orbite distorsionate, ce erau pompaţi, avea să oprească aproape imediat întregul proces; dar, desigur, trebuia luată în considerare şi difuzia. Sarcina concentrată difuza deasupra Pământului şi efectul asupra procesului de pompare se calculase ţinând seama de aceasta.

În general, sarcina pozitivă crescătoare a pământului obliga vântul solar, încărcat tot pozitiv, să ocolească planeta la distanţă tot mai mare, iar magnetosfera se

extindea. Datorită cercetărilor lui McFarland (adevăratul autor al Marii Intuiţii, în versiunea lui Lamont), se demonstra că avea să se atingă un punct de echilibru pe măsură ce vântul solar mătura tot mai multe dintre particulele pozitive smulse din atmosfera Pământului şi purtate în exosferă. Cu fiecare creştere în intensitate a pompării, cu fiecare Staţie-Pompă nou construită, sarcina pozitivă a Pământului creştea puţin şi magnetosfera se mărea cu câţiva kilometri. Totuşi schimbarea era neînsemnată şi, în cele din urmă, sarcina pozitivă era măturată de vântul solar şi răspândită în toate colţurile sistemului solar.

Chiar aşa – chiar acceptând cea mai rapidă difuzie a sarcinii – avea să vină un timp când diferenţele locale de sarcină între univers şi para-univers, la capetele Pompei, vor creşte până la oprirea procesului, iar asta avea să însemne doar o fracţiune din timpul de consum al tuturor electronilor – aproximativ o trilionime din acel timp.

Prin urmare, Pompa avea să mai funcţioneze un trilion de ani. Un *singur* trilion de ani, dar asta era suficient. Un trilion de ani reprezenta mai mult decât avea să dureze omul, sau sistemul solar. Iar dacă totuşi omul avea să mai existe până atunci (sau altă fiinţă, succesor şi înlocuitor al omului), fără îndoială că se va fi inventat ceva pentru a corecta situaţia. Într-un trilion de ani se puteau face multe lucruri.

Lamont trebuia să fie de acord cu asta.

Atunci îşi aminti altceva, de care se ocupase însuşi Hallam într-un articol de popularizare. Căută revista respectivă cu dispreţ. Înainte de a merge mai departe, era important să vadă ce afirmase Hallam.

„Din cauza forţei gravitaţionale mereu prezentă, s-a asociat expresia «la vale» cu schimbarea inevitabilă folosită pentru a produce energie ce poate fi apoi trecută în lucru mecanic. În secolele trecute, apa care curgea la vale învârtea roţi care, mai departe, acţionau maşini precum pompele şi generatoarele. Dar ce se întâmplă când toată apa a curs la vale?

Evident, totul se opreşte, până când apa este readusă sus – iar asta înseamnă muncă, nu glumă. De fapt, se consumă mai mult împingând apa în sus decât s-a acumulat prin curgerea ei la vale. Lucrăm cu pierdere de energie. Din fericire, Soarele munceşte pentru noi.

Apa din oceane se evaporă, vaporii urcă în atmosferă, formează nori şi eventual revin sub formă de ploaie sau zăpadă. Acestea pătrund în sol, alimentează izvoarele şi pâraiele şi menţin curgerea apei la vale.

Nu însă pentru totdeauna. Soarele poate ridica vaporii de apă numai pentru că, într-un sens nuclear, şi el curge la vale. Curge la vale imens, mai mult decât ar face-o orice râu de pe Pământ, iar când se va termina, nu ştim cum l-am putea readuce sus.

Toate sursele de energie din universul nostru se epuizează. Nu putem face nimic. Totul curge la vale într-o singură direcţie şi putem forţa o temporară urcare înapoi, doar folosind avantajul unei «adâncimi» mai mari în vecinătate. Dacă vrem energie folositoare şi veşnică, avem nevoie de un drum care s-o ia la vale în ambele sensuri. Acesta e un paradox în universul nostru; este logic ca atunci când cobori într-o direcţie, să urci în direcţie opusă.

Trebuie oare să ne rezumăm doar la universul nostru? Să ne gândim la para-univers. Şi el are drumuri care coboară într-o direcţie şi urcă în cealaltă. Ele însă nu se potrivesc cu drumurile noastre. Este posibil să existe un drum coborâtor din para-univers spre noi, care atunci când e parcurs de la noi spre para-univers, să coboare din nou, deoarece universurile au legi diferite de comportare.

Pompa de Electroni exploatează avantajele unui drum care coboară în ambele direcţii. Pompa de Electroni...”

Lamont reciti titlul articolului: „Drumul ce coboară în ambele direcţii.”

Căzu pe gânduri. Desigur, conceptul îi era familiar, ca şi consecinţele sale termodinamice. Dar de ce să nu examineze ipotezele? Orice teorie are un punct slab. Dacă ipotezele, prin definiţie considerate corecte, erau greşite?

Care ar fi fost consecinţele dacă pornea de la alte ipoteze? Contradictorii?

Începu orbeşte, dar peste o lună încercă senzaţia aceea cunoscută oricărui savant – nesfârşitul clic-clic, pe măsură ce piese neaşteptate cad la locul lor, iar anomaliile se limpezesc… Era senzaţia Adevărului.

Din acel moment, începu să exercite presiuni asupra lui Bronowski.

— Mă duc iarăşi la Hallam, îi spuse într-o bună zi.

— De ce? ridică din sprâncene arheologul.

— Ca să mă refuze.

— Da, ăsta eşti tu, Pete. Eşti nefericit dacă n-ai necazuri.

— Nu-nţelegi! E important să refuze să mă asculte. Mai târziu, să nu poată să spună că l-am evitat, că ignora problema…

— Ce problemă? A descifrării para-simbolurilor? Nici nu există încă. Nu întinde coarda, Pete.

— Nu, nu-i vorba de asta – şi nu mai adăugase nimic.

Evident, Hallam nu-i veni în ajutor; abia peste câteva săptămâni găsi vreme să-l primească. Însă nici Lamont nu intenţiona să-l ierte. Intră în cabinet, îmbufnat şi pus pe harţă. Hallam îl primi cu chipul împietrit şi-l atacă direct:

— Despre ce criză este vorba?

— A apărut ceva, domnule, rosti plat Lamont, inspirat de unul din articolele dumneavoastră.

— Aha. Care anume?

— „Drumul ce coboară în ambele direcţii.” Cel prevăzut pentru revista *Teen-age Life*.

— Despre ce-i vorba?

— Consider că Pompa de Electroni nu coboară în ambele direcţii, dacă pot folosi metafora dumneavoastră, care, întâmplător, nu este o descriere corectă a celei de-a doua legi a termodinamicii.

— Ce vrei să spui? se încruntă Hallam.

— Vă pot explica cel mai bine, scriind ecuaţiile de câmp pentru cele două universuri şi demonstrând o interacţiune neglijată până acum în mod nefericit, după părerea mea.

Lamont se îndreptă direct spre tabla-thixo şi scrise ecuaţiile, în timp ce vorbea cu rapiditate. Ştia că Hallam va fi umilit şi iritat de o asemenea procedură, deoarece nu putea pricepe formulele. Lamont se bizuia pe asta.

— Ascultă, tinere, mormăi Hallam. N-am timp să mă angajez într-o discuţie amănunţită asupra unor aspecte din para-teorie. Trimite-mi un raport complet; acum, dacă poţi rezuma ceea ce vrei să spui, dă-i drumul!

Lamont se îndepărtă de tablă cu o expresie de vădit dispreţ pe chip şi rosti:

— Perfect. A doua lege a termodinamicii descrie un proces care, inevitabil, retează extremele. Apa nu curge la vale; ceea ce se întâmplă în realitate este egalarea extremelor de potenţial gravitaţional. Apa iese la fel de uşor şi în sus, dacă se află prinsă în subteran. Poţi obţine lucru mecanic din juxtapunerea a două nivele de temperatură diferite, dar rezultatul final va fi egalarea temperaturilor la un nivel intermediar; corpul cald se răceşte, iar cel rece se încălzeşte. Atât răcirea cât şi încălzirea sunt aspecte egale ale celei de-a doua legi şi, în condiţii optime, la fel de spontane.

— Nu mă învăţa pe mine termodinamică elementară, tinere. Ce doreşti? N-am timp de pierdut.

Fără grabă, Lamont continuă:

— Lucrul mecanic se obţine din Pompa de Electroni prin egalarea extremelor. În cazul acesta, extremele sunt legile fizice ale celor două universuri. Condiţiile care fac posibile aceste legi, indiferent de natura lor, trec de la un univers la celălalt şi finalul procesului va consta în două universuri în care legile naturale vor fi identice şi intermediare, comparându-le cu situaţia de acum. Deoarece acest lucru va produce schimbări necunoscute, dar fără îndoială masive, în acest univers, trebuie privită cu toată seriozitatea oprirea Pompelor şi anularea definitivă a tuturor operaţiilor.

La acest punct, Lamont se aştepta ca Hallam să explodeze, retezându-i orice încercare de explicaţie ulterioară. Într-adevăr, nu se înşelase. Hallam sări din

scaunul care se răsturnă. Lovindu-l cu piciorul, făcu doi paşi spre Lamont.

Precaut, acesta se ridică.

— Idiotule, zbieră Hallam, clocotind de furie. Nu crezi că toţi cei de la staţie cunosc egalizarea legilor naturale? Îmi iroseşti timpul, spunându-mi lucruri pe care le ştiam de pe când tu n-aveai habar să citeşti! Cară-te de-aici şi oricând vrei să-ţi dai demisia, consider-o acceptată.

Lamont ieşi. Obţinuse exact ceea ce dorise, totuşi era iritat de comportarea lui Hallam.

6 (sfârşit)

— Oricum, rosti Lamont, asta limpezeşte lucrurile. Am încercat să-i spun, n-a vrut să asculte. Aşa că fac următorul pas.

— Care anume? întrebă Bronowski.

— Mă duc la senatorul Burt.

— Preşedintele Comitetului pentru Tehnologie şi Mediu Înconjurător?

— Exact. Deci ai auzit de el…

— Cine n-a auzit? Dar în ce scop, Pete? Ce-i poţi oferi ca să-l intereseze? Nu descifrarea. Pete, te întreb din nou: Ce-ai de gând?

— Nu-ţi pot explica. Nu cunoşti para-teoria.

— Şi senatorul Burt o cunoaşte?

— Mai mult decât crezi.

— Pete, oftă arheologul, hai să dăm cărţile pe faţă. Poate că ştiu lucruri de care tu n-ai habar. Nu putem lucra împreună, dacă nu suntem uniţi. Ori sunt membru al acestei echipe de două persoane, ori nu mai sunt. Spune-mi ce ai de gând şi, în schimb, am să-ţi spun şi eu ceva. Altfel, terminăm toată colaborarea.

— Bine, ridică din umeri Lamont. Cum vrei… Acum, dacă am trecut de Hallam, nu mai contează. Chestiunea este că Pompa de Electroni transferă legi naturale. În para-

Univers, cea mai puternică interacţiune e de o sută de ori mai puternică decât aici, ceea ce înseamnă că fisiunea nucleară e mai probabilă aici, iar fuziunea nucleară e mai probabilă acolo. Dacă Pompa de Electroni mai funcţionează multă vreme, va rezulta un echilibru final în care interacţiunea nucleară va fi la fel de puternică în ambele universuri, fiind de zece ori mai mare decât e acum la noi şi de zece ori mai mică decât la ei.

— Nu ştie nimeni asta?

— A, ba da, o ştiu cu toţii. Era evident încă de la început. Chiar şi Hallam şi-a dat seama. De asta s-a înfuriat atât de rău. Am început să-i povestesc în detaliu, de parcă nu m-aş fi gândit că a mai auzit de ea şi asta l-a făcut să explodeze.

— Atunci, ce vrei? Faptul că interacţiunea capătă o valoare intermediară este periculos?

— Desigur. Tu ce crezi?

— Nimic. Când va deveni intermediară?

— După rata actuală, peste vreo 10^{30} ani.

— Cât înseamnă asta?

— Timp suficient pentru ca un trilion de trilioane de universuri ca acesta să se nască, să trăiască, să îmbătrânească şi să moară, unul după altul.

— La naiba, Pete. Atunci?

— Ca să se ajungă la această cifră, care este cea oficială, rosti încet şi apăsat Lamont, s-au făcut anumite ipoteze pe care eu le consider greşite. Iar dacă se vor face alte ipoteze, pe care eu le consider *corecte*, ne găsim în încurcătură *chiar acum*.

— Ce fel de încurcătură?

— Presupune că Pământul se transformă într-un norişor de gaz în mai puţin de cinci minute. Cam asta ar fi încurcătura.

— Din cauza pompării?

— Din cauza pompării!

— Dar lumea para-oamenilor? Şi ei vor fi în pericol?

— Sunt convins. Un pericol de alt tip, totuşi pericol.

Bronowski se ridică şi începu să umble prin încăpere. Purta părul lung, şi-şi trecea mâinile prin el. În cele din urmă, spuse:

— Dacă para-oamenii sunt mai inteligenţi decât noi, de ce mai funcţionează Pompa? Evident, ei ar fi aflat înaintea noastră că e periculoasă.

— M-am gândit la asta, replică Lamont. Cred că este prima lor experienţă în domeniul pompării şi, aidoma nouă, au fost atraşi de avantajele pe care le aduce, pentru ca abia mai târziu să înceapă să înţeleagă consecinţele.

— Totuşi tu afirmi că ştii deja consecinţele. Înseamnă că sunt mai lenţi decât tine?

— Depinde dacă şi când le-au analizat. Pompa e prea atrăgătoare ca să renunţi la ea. Nici eu n-aş fi căutat consecinţele, dacă… De fapt, la *ce* te gândeşti, Mike?

Bronowski se opri, îl privi pe Lamont şi rosti:

— Cred că am prins un fir.

Lamont îl privi mirat, apoi sări şi-l apucă de mânecă:

— Para-simbolurile? Spune-mi Mike!

— Pe când erai la Hallam… Chiar atunci. N-am ştiut ce să fac, deoarece nu eram sigur ce se întâmplă. Acum…

— Acum?

— Tot nu sunt sigur. A sosit una din foiţele lor cu cinci simboluri…

— Da?

— … în alfabetul latin. Şi se poate pronunţa.

— Ce?

— Uită-te.

Bronowski scoase foiţa, cu un aer conspirator. Gravate pe ea, destul de diferite de spiralele delicate şi complicate ale para-simbolurilor, erau cinci majuscule tremurate: F-H-I-C-A.

— Ce crezi că poate însemna asta? întrebă Lamont.

— Bănuiesc că F-R-I-C-Ă, scris greşit.

— De asta mă întrebai? Credeai că cineva din para-Univers e înfricoşat?

— Şi în plus, m-am gândit că ar putea avea legătură cu agitaţia ta sporită din ultima lună. Să fiu cinstit, Pete, nu-mi place să fiu ţinut în beznă.

— În regulă. Totuşi, să nu ne grăbim cu concluziile. Tu eşti cel cu experienţă în fragmente de mesaje. N-ai spune că para-oamenii au început să se teamă de Pompa de Electroni?

— Nu neapărat, răspunse Bronowski. Nu ştiu cât de mult pricep ei din universul nostru. Dacă simt tungstenul pe care îl lăsăm, dacă simt prezenţa noastră, poate că ne simt şi gândurile. Poate că încearcă să ne liniştească, spunându-ne că nu-i niciun motiv de frică.

— Atunci de ce n-au spus: N-U F-H-I-C-A.

— Pentru că deocamdată nu ne cunosc atât de bine graiul.

— Hm. Atunci, nu pot să i-o arăt lui Burt.

— Aşa-i. E ceva ambiguu. De fapt, eu n-aş merge la Burt până nu mai primim ceva de la ei. Cine ştie ce încearcă să ne spună.

— Nu mai pot aştepta, Mike. *Ştiu* că am dreptate şi că nu mai avem timp.

— Bine, dar dacă te duci la Burt, îţi distrugi orice altă legătură. Colegii tăi n-or să te ierte niciodată. Te-ai gândit să vorbeşti cu fizicienii de aici? De unul singur nu-l poţi impresiona pe Hallam, dar un grup…

Lamont scutură energic din cap.

— Nu! oamenii din staţia asta supravieţuiesc datorită calităţilor lor de cameleoni. Nimeni nu i se poate împotrivi lui Hallam. E inutil să-i conving să-l forţeze.

Chipul calm al lui Bronowski era neaşteptat de aspru.

— S-ar putea să ai dreptate.

— Ştiu că am dreptate, răspunse Lamont, îndârjit.

7

Fixarea unei întrevederi cu senatorul dura destul de mult, iar Lamont era disperat că pierde atâta timp, mai cu seamă că de la para-oameni nu mai sosise nimic. Niciun fel de mesaj, deşi Bronowski trimisese vreo şase, fiecare cu combinaţii selectate atent de para-simboluri şi cuprinzând atât F-H-I-C-A, cât şi F-R-I-C-A.

Lamont nu era sigur de semnificaţia acestor variaţii, dar Bronowski păruse plin de speranţe.

Totuşi nu se întâmplase nimic şi fizicianul urma să fie primit de Burt.

Senatorul era în vârstă, cu chip ascuţit şi ochi pătrunzători. Fusese preşedinte al Comitetului pentru Tehnologie şi Mediu Înconjurător vreme de o generaţie. Îşi lua munca în serios şi o dovedise de multe ori.

Se juca acum cu cravata de modă veche (care îi devenise renumită) şi spuse:

— Îţi pot acorda o jumătate de oră, fiule. Îşi privi ceasul.

Lamont nu era îngrijorat. Se aştepta să capteze atenţia senatorului suficient ca să-l facă să uite de timp. Nici nu intenţiona s-o ia de la început; aici intenţiile sale erau destul de diferite de cele care-l priveau pe Hallam.

— N-o să vă deranjez cu matematica, domnule senator, dar presupun că ştiţi că prin pompare legile naturale ale celor două universuri se amestecă.

— O interferenţă, continuă senatorul, al cărei echilibru se va atinge peste 10^{30} ani. Asta e cifra? Sprâncenele sale arcuite confereau chipului un permanent aer de surpriză.

— Este, încuviinţă Lamont, dar s-a considerat că legile străine ce intră în universul nostru şi al lor se răspândesc cu viteza luminii de la punctul de intrare. Aceasta e doar o ipoteză, iar eu o consider greşită.

— De ce?

— Singura măsurătoare a vitezei de interferenţă este pentru plutoniul-186 trimis în acest univers. Viteza este extrem de mică la început, deoarece, probabil, materia este

densă, apoi creşte în timp. Dacă plutoniul este amestecat cu o substanţă mai puţin densă, viteza de interferenţă creşte mai repede. Din câteva măsurători de acest gen s-a calculat că, în vid, viteza de pătrundere va atinge viteza luminii. Va trece destul timp până când legile străine vor intra în atmosferă, ceva mai puţin pentru a ajunge în vârful atmosferei şi de acolo în spaţiu, în fiecare direcţie, cu 300.000 kilometri pe secundă, devenind inofensive.

Lamont se opri un moment, gândindu-se cum să continue şi senatorul interveni imediat cu tonul unui individ care n-are timp de irosit:

— Totuşi…

— Aceasta e o ipoteză convenabilă, aparent adevărată şi care nu face niciun rău, dar dacă nu materia e cea care se opune pătrunderii legilor străine, ci chiar structura de bază a universului?

— Ce este structura de bază?

— Nu o pot exprima prin cuvinte. Există o expresie matematică ce cred că o reprezintă, dar n-o pot exprima în cuvinte. Structura de bază a universului este ceea ce dictează legile naturii. Structura de bază a universului nostru face necesară conservarea energiei. Tot structura de bază a para-universului, cu o ţesătură, ca să zic aşa, oarecum diferită de a noastră, face ca interacţiunea lor nucleară să fie de o sută de ori mai puternică decât a noastră.

— Şi?

— Dacă structura de bază este străpunsă, atunci prezenţa materiei, densă sau nu, poate avea doar o influenţă secundară. Viteza de pătrundere este mai mare în vid decât într-o masă densă, dar nu cu foarte mult. Viteza de pătrundere în cosmos poate fi mai mare în termeni pământeni, totuşi reprezintă numai o mică fracţiune din viteza luminii.

— Ce înseamnă asta?

— Că structura străină nu se risipeşte atât de repede pe cât credem noi şi astfel se adună, ca să zic aşa, în sistemul solar, fiind mult mai concentrată decât se presupunea.

— Am priceput, încuviinţă senatorul. Şi cât va trece până când spaţiul din sistemul solar va ajunge la echilibru? Presupun că mai puţin de 10^{30} ani.

— Mult mai puţin, domnule. Chiar mai puţin de 10^{10} ani. În jur de cincizeci de miliarde de ani.

— În comparaţie cu situaţia anterioară, nu-i prea mult, aşa-i? Totuşi suficient, niciun motiv imediat de alarmă, nu?

— Mă tem că există un motiv imediat de alarmă, domnule. Pericolul va apărea cu mult mai înaintea echilibrului. Din cauza pompării, interacţiunea nucleară e tot mai puternică în universul nostru, cu fiecare clipă.

— Suficient de puternică pentru a fi măsurată?

— Poate că nu, domnule.

— Nici după douăzeci de ani de pompare?

— Poate că nu, domnule.

— Atunci, de ce te temi?

— Deoarece de tăria interacţiunilor nucleare se leagă viteza cu care hidrogenul se transformă în heliu, în miezul soarelui. Dacă interacţiunea creşte chiar infinitezimal, viteza de fuziune a hidrogenului în soare creşte considerabil. Soarele menţine balanţa între radiaţie şi gravitaţie cu mare delicateţe şi a înclina balanţa în favoarea radiaţiei, aşa cum facem noi acum…

— Da?

— … va provoca o explozie uriaşă. După legile noastre fizice, e imposibil ca o stea atât de mică cum e soarele să devină o supernovă. Dar cu legile alterate, nu se ştie. Mă îndoiesc că vor fi semne de avertizare. Soarele va exploda şi după opt minute dumneavoastră şi cu mine vom fi morţi, iar Pământul se va transforma rapid într-un norişor de vapori.

— Şi nu se poate face nimic?

— Dacă este prea târziu pentru a evita disturbarea echilibrului, nu. Dacă însă nu-i prea târziu, atunci trebuie oprită pomparea.

Senatorul îşi drese glasul.

— Înainte de a accepta să te primesc, tinere, m-am interesat asupra ta, deoarece nu te cunoşteam personal.

Printre cei cu care am vorbit a fost şi Dr. Hallam. Îl cunoşti, nu-i aşa?

— Da, domnule. Un colţ al gurii lui Lamont zvâcnea, dar vocea îi era neschimbată. Îl cunosc bine.

— El mi-a spus, reluă senatorul, privind o hârtie de pe birou, că eşti o persoană generatoare de necazuri, cu o sănătate mintală îndoielnică, şi mi-a cerut să-ţi refuz întrevederea.

— Acestea au fost cuvintele sale, domnule? rosti Lamont cu un glas ce încerca să fie calm.

— Exact cuvintele sale.

— Atunci de ce aţi acceptat să mă primiţi, domnule?

— În mod obişnuit, dacă aş fi primit o astfel de recomandare de la Hallam, nu te-aş fi primit. Timpul meu e preţios şi bunul Dumnezeu ştie că văd mai mulţi indivizi cu o sănătate mintală îndoielnică decât îţi poţi închipui, chiar printre cei ce vin cu recomandări speciale. Totuşi, în acest caz, nu mi-a plăcut „cererea” lui Hallam. Nu-l obligi ceva pe un senator, şi Hallam ar trebui să înveţe lucrul ăsta.

— Atunci mă veţi ajuta, domnule?

— Să te ajut la ce?

— Să… să aranjaţi oprirea pompelor.

— Asta? În niciun caz. E imposibil.

— De ce? Sunteţi preşedintele Comitetului pentru Tehnologie şi Mediu Înconjurător şi în mod precis este sarcina dumneavoastră de-a opri pomparea, sau orice alt procedeu tehnologic care ameninţă integritatea mediului. Nu poate exista pericol mai mare şi mai inevitabil decât pomparea.

— Bineînţeles. Bineînţeles. *Dacă* ai dreptate. Dar se pare că toată istoria ta se rezumă la faptul că ai emis nişte presupuneri diferite de cele recunoscute. Cine poate spune de partea cui este dreptatea?

— Domnule, versiunea mea explică o serie de lucruri neclarificate de versiunea oficială.

— Bine, atunci colegii tăi ar fi trebuit să-ţi accepte modificările şi, bănuiesc, în cazul acesta n-ai mai fi venit la mine.

— Colegii mei nu vor crede, domnule. Propriul lor interes le stă în cale.

— După cum propriul tău interes stă în calea recunoaşterii de către tine că s-ar putea să n-ai dreptate… Tinere, pe hârtie puterile mele sunt uriaşe, dar pot reuşi doar când oamenii vor să mă lase. Lasă-mă să-ţi ofer o lecţie de politică practică.

Îşi privi ceasul, se lasă pe spate şi zâmbi. Propunerea nu era ceva obişnuit pentru el dar, în dimineaţa aceea, un editorial din *Terrestrial Post* se referise la el ca fiind „un politician desăvârşit, cel mai talentat din Congresul Internaţional” şi mândria care-l cuprinsese încă mai dăinuia.

— E o greşeală, începu el, să presupui că oamenii doresc ca mediul să fie protejat sau vieţile lor salvate, şi că ar fi recunoscători unui idealist care ar lupta pentru astfel de ţeluri. Oamenii doresc confort personal. Ştim asta suficient de bine din experienţa crizei mediului din secolul douăzeci. Odată ce se ştia că ţigările sporesc riscul cancerului pulmonar, remediul evident era oprirea fumatului, dar remediul dorit era o ţigară care să nu provoace cancer. Când a devenit clar că motorul cu ardere internă poluează în mod periculos atmosfera, remediul evident, era abandonarea acestor motoare, iar remediul dorit a fost construcţia de motoare nepoluante.

Atunci, tinere, nu-mi cere să opresc pomparea. Economia şi confortul întregii planete depind de ea. Mai bine, spune-mi cum se poate evita explozia soarelui?

— Nu există o cale, domnule senator, răspunse Lamont. Ne ocupăm de ceva care este atât de fundamental încât nu ne putem juca. Trebuie oprită!

— Aha, şi poţi doar sugera să ne reîntoarcem la situaţia existentă înainte de pompare.

— Trebuie.

— În cazul ăsta, ai nevoie de dovezi puternice în sprijin.

— Cea mai bună dovadă, răspunse Lamont apăsat, este explozia soarelui. Cred că nu vreţi să ajungem până acolo.

— Poate că nu-i necesar. De ce nu poţi obţine sprijinul lui Hallam?

— Deoarece este un individ mărunt care s-a trezit Părintele Pompei de Electroni. Cum să admită că odrasla lui va distruge pământul?

— Înţeleg la ce te gândeşti, dar pentru întreaga lume el rămâne Părintele Pompei de Electroni şi numai cuvântul său are suficientă greutate în acest domeniu.

— Nu va renunţa niciodată, clătină din cap Lamont. Mai degrabă ar prefera explozia soarelui.

— Atunci, forţează-i mâna. Ai o teorie, dar în sine o teorie nu înseamnă nimic. Trebuie să existe o cale de verificare a ei. Durata de înjumătăţire a uraniului, să zicem, depinde de interacţiunile din nucleu. S-a schimbat ea conform teoriei tale?

Lamont clătină iar din cap.

— Radioactivitatea obişnuită depinde de forţele nucleare slabe şi, din păcate, astfel de experienţe ar oferi numai rezultate limită. Atunci când efectele se vor arăta cu precizie, va fi prea târziu.

— Altceva, atunci?

— Există anumite interacţiuni pionice ce pot oferi rezultate exacte, în această fază. Încă şi mai bune sunt combinaţiile quark-quark care, recent, au produs rezultate surpriză pe care sunt convins că le pot explica…

— Atunci, dă-i drumul.

— Da, dar pentru a obţine aceste rezultate, trebuie să folosesc cel mai mare sincrotron protonic aflat pe Lună, domnule. Am verificat şi nu va fi disponibil ani de zile, dacă nu trage cineva sforile.

— Adică eu?

— Da, domnule senator.

— Nu atât timp cât Dr. Hallam spune aşa ceva despre tine, fiule. Senatorul bătu cu degetul în hârtia de pe masă. Nu pot face niciun pas.

— Dar existenţa pericolului…

— *Dovedeşte-l.*

— Treceţi peste Hallam şi-l voi dovedi.

— Dovedeşte-l şi voi trece peste Hallam.

— Domnule senator, răsuflă adânc Lamont. Să presupunem că există o şansă infimă ca să am dreptate. Nu merită să luptaţi pentru şansa aceea? înseamnă totul: omenirea, planeta…

— Vrei să lupt de partea binelui? Mi-ar place. Există o anumită dramă în respingerea unei cauze drepte. Orice politician decent e suficient de masochist ca să se viseze din când în când prăbuşindu-se în flăcări, în vreme ce îngerii cântă. Dar, Dr. Lamont, pentru aşa ceva trebuie să existe o şansă de luptă. Trebuie să ai pentru ce lupta, ca să poţi – doar *să poţi* – câştiga. Dacă te sprijin, nu reuşesc nimic doar punând cuvântul tău împotriva dorinţei unanime pentru pompare. Să cer oamenilor să renunţe la confortul şi bogăţia cu care s-au obişnuit, graţie Pompei, doar pentru că un ins a strigat „Prăpăd”, în vreme ce toţi ceilalţi savanţi se ridică împotriva lui, iar celebrul Hallam îl numeşte idiot? Nu, băiete, nu pot să mă arunc în flăcări pentru *nimic*.

— Atunci, ajutaţi-mă să-mi găsesc dovada. Nu făţiş, dacă vă temeţi…

— Nu mă tem, rosti brusc Burt. Sunt practic. Dr. Lamont, jumătatea de oră a trecut de mult.

Lamont îl privi frustrat pentru o clipă, dar chipul lui Burt era în mod vădit intransigent. Se ridică şi plecă.

Senatorul nu-l introduse imediat pe următorul solicitant. Trecură minute bune, timp în care privi în gol şi-şi mângâie cravata. Era posibil ca tipul să fi avut dreptate? Exista cea mai mică şansă de a avea dreptate?

Trebuia să admită că i-ar fi făcut plăcere să-l calce pe Hallam, să-l bage cu capul în mocirlă şi să-l lase acolo – dar asta n-avea să se întâmple. Individul era intangibil. O singură dată se confruntase cu el, cu aproape zece ani în urmă. Avusese dreptate, dreptate absolută şi Hallam greşise extraordinar, iar între timp evenimentele o dovediseră. Totuşi, atunci Burt fusese umilit şi drept rezultat fusese gata să piardă realegerea.

Burt clătină din cap, admonestându-se. Poate că ar risca realegerea pentru o cauză bună, dar nu mai putea risca

umilirea. Se ridică şi-şi privi următorul vizitator cu o faţă calmă şi impenetrabilă.

8

Poate că Lamont ar fi ezitat, dacă ar fi simţit că mai are ceva de pierdut, din punct de vedere profesional. În mod clar, Joshua Chen era nepopular şi oricine avea de a face cu el risca să fie privit nefavorabil în învăţământ. Chen era un revoluţionar singuratic, a cărui voce putea fi totuşi auzită mereu, pentru că îşi susţinea cauzele cu o intensitate extraordinară şi pentru că îşi alcătuise o organizaţie mai unită decât orice partid politic din lume.

Fusese unul dintre factorii importanţi care contribuiseră la viteza cu care Pompa rezolvase problemele energetice ale planetei. Avantajele Pompei erau limpezi şi vădite, limpezi ca şi non-poluarea şi vădite ca şi gratuitatea, deşi mai existau unii ce luptau pentru energia nucleară, nu pentru că ar fi fost mai bună, ci pentru că fusese visul copilăriei lor.

De aceea, când Chen bătea toba, lumea era ceva mai atentă.

Acum stătea aici, cu obrajii laţi şi chipul rotund purtând dovezile unei origini pe trei-sferturi chineză.

— Să ne înţelegem, rosti el. Vorbeşti doar în numele tău?

— Da, spuse apăsat Lamont. Hallam nu mă sprijină. De fapt, Hallam spune că sunt nebun. Trebuie să ai aprobarea lui înainte de a acţiona?

— N-am nevoie de aprobarea nimănui, decretă arogant Chen, apoi continuă gânditor: Spui că para-oamenii sunt mai avansaţi tehnologic decât noi?

Lamont acceptase acest singur compromis. Evita să spună că erau mai inteligenţi. „Mai avansaţi tehnologic” era mai puţin ofensiv, dar la fel de adevărat.

— Aşa-i, răspunse el; chiar numai pentru faptul că pot trimite materiale între universuri, iar noi nu putem.

— Atunci, de ce au pornit Pompa dacă este periculoasă? De ce continuă?

De acum, fizicianul învăţase arta compromisurilor. Ar fi putut spune că auzise de multe ori întrebarea aceea, dar ar fi părut condescendent, poate chiar plictisit, aşa încât evită să o facă.

— Erau tot atât de nerăbdători ca şi noi, spuse el, să înceapă cu ceva, aparent foarte râvnit ca sursă de energie. Presupun că, în acest moment, ei sunt la fel de neliniştiţi ca şi mine.

— Asta e totuşi părerea ta. N-ai nicio dovadă a gândirii lor.

— Nimic ce să pot arăta acum.

— Atunci, nu ajunge.

— Ne putem permite să riscăm…

— Nu ajunge, profesore. Nu sunt dovezi. Nu mi-am clădit o reputaţie ochind ţinte la întâmplare. Proiectele mele au dus adevărul spre ţintă de fiecare dată, pentru că ştiam ce fac.

— Dar când voi avea dovezile…

— Atunci am să te sprijin. Dacă dovezile mă vor satisface, te asigur că nici Hallam, nici Congresul nu vor putea rezista valului. Obţine dovezile şi revino cu ele.

— Va fi prea târziu.

— Poate, ridică din umeri Chen. Dar e mult mai probabil să afli că n-ai avut dreptate şi că nu există nicio dovadă.

— *Am* dreptate! Lamont răsuflă adânc şi rosti pe un ton confidenţial: Domnule Chen! E foarte probabil că în univers există trilioane şi trilioane de planete locuite şi, printre ele, miliarde cu viaţă inteligentă şi tehnologii dezvoltate. Probabil acelaşi lucru se poate spune şi despre para-univers. Se poate ca în istoria celor două universuri să fi existat multe perechi de lumi care au intrat în contact şi au început să pompeze. Pot fi zeci sau chiar sute de Pompe răspândite între cele două universuri.

— Pure speculaţii. Şi ce dacă?

— Se poate ca, în zeci sau sute de cazuri, interferenţa legilor fizice să fi avansat suficient, pe plan local, pentru a exploda soarele unei planete. Efectul s-ar fi putut răspândi mai departe. Energia unei supernove, adăugată la schimbarea legilor naturale, putea să fi produs explozii printre stelele vecine, care la rândul lor au produs altele. Cu timpul, poate întregul nucleu al unei galaxii, sau al unui braţ de galaxie, va exploda.

— Toate astea sunt doar fantezii.

— Oare? în univers există sute de quasari; corpuri de mărimea câtorva sisteme solare, dar care strălucesc cu lumina a câteva sute de galaxii obişnuite.

— Vrei să-mi spui că quasarii sunt ceea ce a mai rămas din planetele care au pompat înainte?

— E doar o sugestie. Deşi au fost descoperiţi acum o sută cincizeci de ani, astronomii *tot* n-au reuşit să le definească sursa energetică. Nimic din acest univers n-o justifică. Atunci, nu-nseamnă că…

— Dar para-universul? Şi el este plin de quasari?

— Nu cred. Acolo sunt alte condiţii. Para-teoria e destul de sigură că fuziunea are loc mult mai uşor acolo şi astfel stelele trebuie să fie, în medie, mult mai mici decât ale noastre. Va fi deci necesară o rezervă mai mică de hidrogen uşor fuzibil pentru a produce energia soarelui nostru. O cantitate de mărimea lui ar exploda spontan. Dacă legile noastre străpung para-universul, hidrogenul devine ceva mai greu fuzibil; para-stelele ar începe să se răcească.

— Asta nu-i prea rău, rosti Chen. Pot folosi pomparea pentru a-şi asigura energia necesară. După aceste speculaţii, sunt perfect în regulă.

— Nu tocmai, răspunse Lamont. Până atunci nu se prea gândise la situaţia din para-univers. Pompa se porneşte în clipa când capătul nostru explodează. Nu pot s-o menţină fără noi şi asta înseamnă că vor avea o stea în răcire fără energia Pompei. Ar fi poate şi mai rău; noi vom dispare fără dureri, într-o clipă, în vreme ce agonia lor va fi prelungită.

— Ai o imaginaţie bună, profesore, dar nu sunt de acord. Nu văd nicio şansă de a opri pompatul doar pe baza imaginaţiei tale. Ştii ce înseamnă Pompa pentru omenire? Nu-i vorba doar de energie gratuită, nepoluantă şi din belşug. Priveşte dincolo de asta. Înseamnă că omenirea nu mai trebuie să muncească pentru a trăi. Înseamnă că, pentru prima dată în istorie, omenirea se poate întoarce, ca un creier colectiv, către problema mult mai importantă a dezvoltării adevăratului ei potenţial.

De pildă, nu toate cuceririle medicale a peste două sute şi cincizeci de ani au reuşit să prelungească durata medie a vieţii omului cu mult peste o sută de ani. De nenumărate ori, gerontologii ne-au spus că, teoretic, nu există nimic care să stea în calea imortalităţii omului dar, deocamdată, nu s-a acordat suficientă atenţie problemei.

— Imortalitatea! exclamă furios Lamont. Astea sunt basme.

— Poate că eşti un judecător al basmelor, profesore, răspunse Chen, dar doresc să văd începutul cercetărilor în această direcţie. Nu poate începe dacă pomparea se opreşte. Atunci, vom reveni la energia costisitoare, limitată şi poluantă. Populaţia pământului va trebui să muncească pentru a trăi şi basmul imortalităţii va rămâne doar un basm.

— Oricum, aşa va fi. Nimeni nu va fi nemuritor. Nimeni nu va apuca nici măcar să-şi trăiască viaţa.

— Mda, dar asta doar după teoria ta.

Lamont cântări posibilităţile şi se hotărî să rişte.

— Domnule Chen, puţin mai înainte v-am spus că doresc să explic ştiinţa mea asupra gândirii para-oamenilor. O să încerc acum. Am primit mesaje.

— Da, dar le puteţi interpreta?

— Am primit un cuvânt în limba noastră.

Chen se încruntă uşor. Băgă mâinile în buzunare, îşi întinse picioarele scurte şi se lăsă pe spate în scaun.

— Şi care este acest cuvânt?

— Frică! Lamont nu mai consideră necesar să menţioneze scrierea greşită.

— Frică, repetă Chen. Şi ce crezi că înseamnă?

— Nu-i clar că le e teamă de fenomenul pompării?

— Deloc. Dacă le era teamă, ar fi oprit pomparea. Ai dreptate, cred că le e teamă, dar ca nu cumva să oprim pomparea de la noi. Le-ai transmis intenţia ta şi dacă ne oprim, aşa cum doreşti, şi ei vor fi nevoiţi să se oprească. Ai spus singur că nu pot continua fără noi. Nu-i învinovăţesc că le este frică.

Lamont rămase tăcut.

— Văd, continuă Chen, că nu te-ai gândit la asta. Atunci, vom lupta pentru nemurire. Cred că va fi o cauză mult mai populară.

— Da, cauzele populare, rosti încet Lamont. N-am înţeles ce e important pentru dumneavoastră. Câţi ani aveţi, domnule Chen?

O clipă, Chen rămase nemişcat, apoi se răsuci pe călcâie. Părăsi încăperea repede, cu pumnii încleştaţi.

Mai târziu, Lamont îi căută biografia. Chen avea şaizeci de ani, iar tatăl său murise la şaizeci şi doi. Dar asta nu conta.

9

— Nu pari să fi avut noroc, spuse Bronowski.

Lamont stătea în laborator, privindu-şi vârfurile pantofilor şi observând visător că arătau neaşteptat de uzaţi.

— Nu, clătină el din cap.

— Până şi marele Chen te-a refuzat?

— Nu vrea să facă nimic până nu are dovezi. Toţi vor dovezi, dar resping ceea ce le ofer. În realitate, vor fie blestemata lor de Pompă, fie reputaţie, fie un loc în istorie, Chen vrea nemurirea.

— Tu ce vrei, Pete? întrebă încet arheologul.

— Siguranţa omenirii. Nu mă crezi?

— Ba da. Dar ce vrei, *de fapt*?

— Bine, atunci, şi Lamont izbi cu palma în masa dinaintea lui. Vreau *să fie dreptate* iar eu *am* dreptate.

— Eşti sigur?

— Sunt sigur! Şi nu mă tem de nimic pentru că vreau să câştig. Ştii, când am plecat de la Chen, aproape că m-am dispreţuit.

— Tu?

— Da, eu. De ce nu? Mă gândeam: la fiecare cotitură, Hallam mă opreşte. Cât timp Hallam mă respinge, oricine are o scuză ca să nu mă creadă. În timp ce el stă ca o stâncă, eu trebuie să cad. De ce, atunci, n-am lucrat prin intermediul lui; de ce nu l-am periat; de ce nu l-am manevrat ca să mă ajute, în loc să-l împung mereu?

— Crezi că ai fi putut?

— Nu, niciodată. Dar, în disperare, m-am gândit… la tot felul de lucruri. Că, poate, o să merg pe Lună. Desigur, când l-am înfuriat la început, nu era nici vorbă de sfârşitul Pământului, dar am înrăutăţit lucrurile când s-a ridicat această problemă. Dar, după cum îţi dai seama, nimic nu l-ar fi ridicat împotriva Pompei.

— Dar, acum, mi se pare că nu-l mai dispreţuieşti.

— Nu. Deoarece conversaţia cu Chen a adus un avantaj. Mi-a arătat că-mi pierdeam timpul.

— Aşa se pare.

— Da, dar inutil. Soluţia nu se găseşte aici, pe Pământ. I-am spus lui Chen că soarele nostru poate exploda, dar para-soarele nu, deşi asta nu-i va salva pe para-oameni, căci atunci când soarele nostru va exploda, şi capătul nostru de Pompă se va opri, deci şi al lor. Nu pot continua fără noi, înţelegi?

— Da, înţeleg.

— Atunci, de ce nu gândim invers? Noi nu putem continua fără ei. În cazul acesta, cui îi pasă dacă noi oprim sau nu Pompa? Lasă-i pe para-oameni să o facă.

— Aha, dar o vor face?

— Au spus F-H-I-C-A. Asta înseamnă că le e teamă. Chen spunea că le e teamă de noi; de faptul că noi vom opri Pompa; dar nu cred o clipă lucrul ăsta. Le *este* frică. Am

tăcut când Chen a spus asta. A crezut că m-a convins. Greşea; mă gândeam că trebuie să-i facem pe para-oameni s-o oprească. Trebuie! Mike, abandonez totul, cu excepţia ta. Tu eşti speranţa omenirii. Comunică cu ei, într-un fel sau altul.

Bronowski râse cu o bucurie copilărească.

— Pete, spuse el, eşti un geniu.

— Aha! Ţi-ai dat seama.

— Nu, vorbesc serios. Ai ghicit ceea ce voiam să-ţi spun. Am trimis mesaj după mesaj, folosind simbolurile lor într-un mod despre care presupun că poate reprezenta Pompa, dar folosind şi termenul nostru. Iar din informaţiile acumulate în atâtea luni, am făcut tot posibilul să folosesc simbolurile lor într-un mod care să semnifice dezaprobarea, utilizând iarăşi, în paralel, şi termenul terestru. N-aveam habar dacă voi reuşi ceva sau apucasem pe o cale greşită şi, deoarece n-am primit un răspuns, avem puţine speranţe.

— Nu mi-ai spus că asta încercai…

— A fost secretul meu.

— Şi ce s-a întâmplat?

— Ieri am trimis doar două cuvinte, în limba noastră. Am scris: P-O-M-P-A-R-E-A.

— Şi?

— Azi dimineaţă, am primit un răspuns la fel de simplu şi direct. Era: D-A P-O-M-P-A R-E-A R-E-A R-E-A. Asta-i.

Mâinile lui Lamont tremurau când apucă foiţa.

— Nu-i nicio greşeală, nu? Asta-i o confirmare, aşa-i?

— Aşa mi se pare. Cui vrei s-o arăţi?

— Nimănui, rosti hotărât Lamont. Nu mă mai cert. O să-mi spună că am falsificat mesajul şi atunci nu mai pot face nimic. Lasă-i pe para-oameni să oprească Pompa; atunci se va opri şi la noi şi nu va putea fi pornită iarăşi, decât din partea noastră. Atunci, cei din Staţie nu vor şti cum să dovedească mai repede faptul că am avut dreptate şi că Pompa e periculoasă.

— De ce crezi asta?

— Pentru că va fi unicul mod de-a scăpa de furia mulţimii care va cere, fără succes, redeschiderea Pompei… Nu crezi?

— Da, poate. Mă deranjează însă ceva.

— Ce anume?

— Dacă para-oamenii sunt convinşi că Pompa e periculoasă, de ce n-au oprit-o deja? M-am interesat, şi merge strună.

— Poate că nu vor o oprire unilaterală, se încruntă Lamont. Ne consideră partenerii lor şi doresc un acord bilateral de oprire. Ce zici?

— Se poate. Dar e posibilă şi o imperfecţiune de comunicare; poate ei n-au înţeles semnificaţia cuvântului R-E-A. Poate că, în mesajul meu, le-am încurcat simbolurile şi acum ei consideră că R-E-A înseamnă de fapt B-U-N-Ă.

— Nu!

— Asta-i speranţa ta, dar speranţele nu fac doi bani.

— Mike, continuă să trimiţi mesaje. Utilizează cât mai multe din cuvintele folosite de ei. Tu eşti expertul şi totu-i în mâinile tale. În cele din urmă, vor învăţa suficiente cuvinte pentru a spune ceva clar şi evident, şi atunci vom explica că dorim să oprim Pompa.

— N-avem autoritatea unei asemenea declaraţii.

— Da, dar ei nu ştiu asta şi în final vom fi eroii omenirii.

— Chiar dacă vom fi mai întâi linşaţi?

— Chiar aşa… E-n mâinile tale, Mike, şi sunt convins că nu va mai dura.

10

Totuşi n-a fost aşa. Au trecut două săptămâni fără niciun mesaj şi tensiunea creştea.

Entuziasmul de moment al lui Bronowski se destrămase şi când intră în laboratorul lui Lamont, era posac.

Se priviră şi, în cele din urmă, Bronowski spuse:

— Toţi vorbesc că vei fi chemat să dai socoteală.

Lamont era nebărbierit. Laboratorul său arăta părăsit şi parcă gata de-a fi abandonat.

— Şi ce dacă? ridică el din umeri. Nu mă deranjează. Ce mă supără cu adevărat este că *Physical Reviews* mi-a respins articolul.

— Spuneai că te aştepţi la aşa ceva.

— Da, dar credeam că-mi vor oferi motive. Puteau explicita ce anume consideră ei că sunt erori, sau presupuneri nefondate. Ceva care putea fi discutat.

— Şi n-au făcut-o?

— Niciun cuvânt. Referenţii lor consideră că articolul nu-i potrivit pentru publicare. Exact aşa. N-o să se atingă de el... Pur şi simplu, te-mbolnăveşte prostia universală. Cred că nu mi-ar păsa dacă omenirea s-ar sinucide, pur şi simplu din răutate sau nechibzuinţă. Este însă îngrozitor de lipsit de demnitate să mergi spre distrugere prin simpla prostie a unor minţi înguste. Ce rost are să fii om, dacă mori în felul ăsta?

— Prostie, murmură Bronowski.

— Cum altfel să-i spui? Şi ei vor să le demonstreze de ce n-ar trebui să fiu concediat pentru teribila crimă de-a avea dreptate.

— Toţi par să ştie că l-ai consultat pe Chen.

— Da! Lamont îşi duse degetele la rădăcina nasului, şi-şi frecă obosit ochii. Se pare că l-am enervat suficient ca să se ducă la Hallam, iar acum sunt acuzat că am încercat să sabotez proiectul Pompei, folosind metode de intimidare ilegale, şi de aceea nu mai pot continua să-mi desfăşor activitatea în Staţie.

— Le este uşor s-o dovedească, Pete.

— Şi eu cred la fel. Nu contează.

— Ce vei face?

— Nimic, răspunse fizicianul. Lasă-i să încerce tot ce pot. Voi nega totul. În felul ăsta va dura săptămâni, luni, iar între timp tu vei continua să lucrezi. Vom mai primi veşti de la para-oameni.

— Pete, rosti jalnic Bronowski. Dacă n-o să mai primim? Gândeşte-te şi la asta.

— Ce vrei să spui? îl privi atent Lamont.

— Spune-le că ai greşit. Calcă-ţi pe inimă. Renunţă.

— Niciodată! Mike, ce naiba, e-n joc soarta lumii şi a fiecărei fiinţe vii de pe Pământ.

— Da, dar ce înseamnă asta pentru tine? Nu eşti căsătorit. N-ai copii. Ştiu că tatăl tău e mort. N-ai pomenit niciodată de mama ta, sau de alte rude. Mă îndoiesc că pe Pământ există vreo fiinţă omenească de care să fii ataşat sentimental. Aşa că vezi-ţi de drumul tău şi dă-i dracu' pe toţi!

— Şi tu?

— O să fac la fel. Sunt divorţat şi n-am copii. Am o prietenă cu care întreţin relaţii, atât cât mai pot. Trăieşte! Bucură-te!

— Şi ziua de mâine?

— O să se descurce singură. Atunci când va veni, moartea va fi rapidă.

— Nu pot trăi cu filosofia asta… Mike. *Mike!* Ce înseamnă toate astea? Vrei să-mi spui că nu vom reuşi? Nu crezi în para-oameni?

— Pete, rosti Bronowski privind într-o parte, am primit un răspuns. Aseară târziu. M-am gândit să aştept până azi şi să-l analizez, dar ce rost are?… Uite-l.

Ochii lui Lamont scânteiau de întrebări. Luă foiţa şi o privi. Nu exista niciun semn de punctuaţie:

POMPA NU STOP NU STOP NOI NU STOP POMPA NOI NU AUDE PERICOL NU NU AUDE VOI STOP TREBUIE STOP VOI STOP CA NOI STOP TREBUIE VOI STOP PERICOL PERICOL PERICOL STOP STOP STOP VOI STOP POMPA.

— La naiba, murmură arheologul, par disperaţi.

Lamont continua să privească mesajul în tăcere.

— Cred, continuă Bronowski, că undeva, de cealaltă parte, e cineva ca tine – un para-Lamont. Şi nici el nu-şi poate convinge para-Hallamii săi să oprească pompa. În timp ce îi imploram s-o oprească, ei ne roagă să facem noi primul pas.

— Dar dacă arătăm asta…, începu Lamont.

— Vor spune că minţi, că totul e o farsă regizată de tine pentru a-ţi salva coşmarul de psihopat.

— Despre mine ar putea s-o facă, dar nu şi despre tine. Tu o să mă sprijini, Mike. O să confirmi primirea mesajului.

— La ce bun? se înroşi Bronowski. Vor zice că undeva în para-univers există un nebun ca tine. Vor zice că mesajul dovedeşte că autorităţile din para-univers sunt convinse de inexistenţa pericolului.

— Mike, luptă împreună cu mine!

— N-are rost, Pete. Ai spus chiar tu: prostie! Poate că para-oamenii sunt mai avansaţi decât noi, poate chiar mai inteligenţi, aşa cum susţii, dar e dureros să vezi că sunt la fel de mărginiţi ca şi noi şi că aici e sfârşitul. Schiller a spus-o, şi-l cred.

— Cine?

— Schiller. Un dramaturg german de-acum trei secole. Într-o piesă despre Ioana D'Arc, a spus: „împotriva prostiei, zeii înşişi luptă în zadar." Nu sunt zeu şi nu voi mai lupta. Las-o, Pete, şi vezi-ţi de drum. Poate că lumea va dura cât mai trăim noi şi, dacă nu, oricum nu putem face nimic. Îmi pare rău, Pete. Ai luptat pentru o cauză dreaptă, dar ai pierdut, iar eu abandonez.

Ieşi. Lamont rămase singur. Stătea pe scaun, bătând darabana cu degetele. Undeva, în soare, protonii se îngrămădeau tot mai lacomi şi, cu fiecare clipă, această lăcomie sporea, iar după un timp balanţa delicată avea să se dezechilibreze…

— Şi nimeni de pe pământ nu va trăi ca să afle c-am avut dreptate! strigă Lamont şi clipi, o dată, şi încă o dată, stăvilindu-şi lacrimile.

PARTEA A DOUA

… zeii înşişi…

1 a

Dua nu întâmpinase mari greutăţi părăsindu-i pe ceilalţi. Se aştepta întotdeauna la necazuri, totuşi n-avea parte de aşa ceva. Niciodată.

Şi de ce să fi avut? Odeen obiectase în felul său superior. „Stai cuminte”, spunea el. „Ştii că-l superi pe Tritt.” Nu vorbea niciodată de enervarea sa; Raţionalii nu se enervau din nimicuri. Totuşi, plutise ameninţător deasupra lui Tritt, aproape la fel cum făcea acesta cu copiii.

Odeen însă o lăsa întotdeauna în pace, dacă era destul de insistentă, ba i-ar fi luat şi apărarea pe lângă Tritt. Uneori, recunoştea chiar, era mândru de iscusinţa ei, de independenţa ei… Nu era un stângal tocmai rău, se gândi ea afectuoasă.

Tritt era mai dificil de manevrat şi avea un fel ursuz de-a o privi când ea era… ei bine era cum dorea să fie. Dar aşa se comportau întotdeauna dreptalii. Era dreptalul ei, însă Parentalul copiilor, şi ultima funcţie avea mereu întâietate… Asta era bine, pentru că ea putea conta oricând pe unul din copii să-l ia, atunci când lucrurile deveneau neplăcute.

Totuşi, Dua nu-şi bătea capul prea mult cu Tritt. Exceptând topirea, tindea să-l ignore. Odeen era altceva. La început, fusese excitant; simpla lui prezenţă făcea ca silueta ei să tremure şi să se destrame. Iar faptul că era un Raţional îl făcea cumva şi mai interesant. Ea nu-şi înţelegea deloc reacţiile; se datorau excentricităţii ei. Aproape că se obişnuise cu aceste bizarerii.

Dua suspină.

Pe când era copil, când încă se mai considera unică, o singură fiinţă, şi nu parte a unei triade, era mult mai conştientă de această particularitate. Şi ceilalţi o atenţionau mai des în legătură cu ea. Un lucru la fel de neînsemnat ca suprafaţa la înserare…

Îi plăcea suprafaţa seara. Celelalte Emoţionale o considerau rece şi sumbră şi se înfioraseră, coagulându-se, când le-o descrisese. Erau gata să iasă în căldura amiezii, să se întindă şi să se hrănească, dar asta era exact ceea ce făcea amiaza neinteresantă. Nu-i plăcea să stea pe lângă pălăvrăgitoarele acelea.

Desigur, trebuia să mănânce, dar îi plăcea mai mult seara, când era foarte puţină hrană, însă totul era de un roşu profund şi ea era singură. Evident, le-o descrisese celorlalte ca fiind mai rece şi mai sumbră decât în realitate, ca să le vadă cum îşi creşteau muşchii tari, imaginându-şi frigul, sau cât de tari puteau fi tinerele Emoţionale. După un timp, începeau să şuşotească şi să râdă de ea – şi o lăsau singură.

Soarele micuţ era acum la orizont, cu roşeaţa aceea tainică pe care numai ea o putea vedea. Dua se extinse în lateral şi se îngroşă dorso-ventral, absorbind urmele vagi de căldură. Le molfăi leneşă, savurând uşoara aciditate, gustul fără de substanţă al lungimilor de undă mari. (Nu mai întâlnise altă Emoţională care să admită că-i place. Nu-şi putea explica de ce o asocia cu libertatea; libertatea de ceilalţi, când putea fi singură.)

Chiar acum, singurătatea, frigul şi roşul profund îi readuceau zilele dinainte de triadă; ba chiar mai mult, pe propriul ei Parental, care o urmărea greoi, temându-se mereu să n-o vadă rănită.

Îi fusese pe deplin devotat, aşa cum sunt întotdeauna Parentalii; mai grijulii faţă de micii lor mijlocali, decât faţă de ceilalţi doi. O irita şi visa mereu ziua când avea s-o părăsească. Toţi Parentalii procedau aşa în cele din urmă; şi cât de mult îi simţise lipsa când într-o zi, o părăsise!

Venise s-o anunţe, cât mai grijuliu, în ciuda dificultăţilor Parentalilor de a-şi exprima sentimentele în cuvinte. În ziua aceea ea îl evitase; nu din răutate, nici pentru că bănuise ce avea să-i spună, ci pur şi simplu, de bucurie. Izbutise să-şi găsească un loc special la amiază şi se îndopase în singurătate, cuprinsă treptat de o senzaţie ciudată, de mâncărime, care solicita mişcare şi activitate. Lunecase

peste stânci, lăsându-şi marginile peste muchiile lor. Ştia că era o faptă extrem de indecentă pentru oricine, cu excepţia copiilor, dar în acelaşi timp o excita şi o alina.

În cele din urmă, Parentalul o prinsese şi rămăsese înaintea ei, tăcut, micşorând şi opacizând ochii, de parcă ar fi vrut să oprească fiecare rază de lumină reflectată de la Dua; să o vadă cât mai mult posibil.

La început, ea îl privise gândindu-se zăpăcită că fusese văzută frecându-se de stânci şi se ruşinase. Dar nu captă nicio aură de ruşine şi în cele din urmă rostise supusă:

— Ce este, tăticule?

— E timpul, Dua. Îl aşteptam. Cred că şi tu.

— Ce timp? Acum că era aici, Dua se încăpăţâna să nu afle. Dacă refuza să afle, nu era nimic de aflat. (Nu scăpase niciodată de acest obicei. Odeen spunea că toate Emoţionalele erau aşa, cu vocea aceea superioară pe care o folosea uneori când era copleşit de importanţa de a fi Raţional.)

— Trebuie să plec, spusese Parentalul ei. N-o să mai fiu cu tine. Apoi se oprise şi o privise, iar ea nu putuse rosti nimic.

— Să le spui şi celorlalţi, adăugase el.

— De ce?

Dua se întorsese revoltată, cu silueta tot mai vagă, încercând să se disipeze. *Dorise* să se disipeze complet şi desigur nu se putea.

După un timp, o duruse şi atunci se întărise iarăşi. Parentalul nici măcar n-o dojenise, spunându-i că era ruşinos dacă o vedea cineva astfel lăţită.

— *Lor* n-o să le pese, spusese şi imediat îi păruse rău, căci Parentalul avea să sufere. *El* încă le spunea „mic-stâng” şi „mic-drept”, dar mic-stângul era afundat în studiile lui şi mic-dreptul vorbea într-una despre formarea unei triade. Dua era singura din cei trei care mai simţea... De fapt, ea era şi cea mai tânără. Întotdeauna Emoţionalii erau mai tineri şi cu ei lucrurile se petreceau diferit.

— Oricum le vei spune, rostise Parentalul şi rămaseră privindu-se.

Ea nu dorise s-o facă. Deja, nu mai erau apropiaţi. Fusese altfel în copilărie, erau nedespărţiţi pe atunci; fratele-stâng de fratele-drept şi de sora-mijlocie. Erau firişoare şi se împleteau între ei, trecând unul prin altul şi ascunzându-se în ziduri.

Asta nu scandaliza pe nimeni când erau mici; pe niciun adult. Apoi însă fraţii se îngroşară, deveniră serioşi şi distanţi. Iar când ea se plângea Parentalului, el îi răspundea blând: „Acum eşti prea mare ca să te subţiezi, Dua.”

Dua încercase să nu asculte, dar fratele-stâng continua să se îndepărteze spunând: „Termină cu prostiile; n-am timp pentru tine.” Iar fratele-drept începuse să stea destul de dur tot timpul şi devenise tăcut şi ursuz. Ea nu prea înţelegea pe atunci şi tăticul nu izbutise s-o lămurească. Spunea din când în când, ca pe o lecţie învăţată cândva: „Stângii sunt Raţionali, Dua. Drepţii sunt Parentali. Fiecare creşte în felul lui.”

Ei nu-i plăcea felul lor. Nu mai erau copii, însă ea se simţea tot aşa, încât se amesteca cu celelalte Emoţionale. Toate se plângeau de fraţii lor. Toate vorbeau despre triadele care se apropiau. Toate se întindeau la soare şi mâncau. Toate creşteau la fel şi spuneau aceleaşi lucruri în fiecare zi.

Dua ajunsese să le deteste şi pleca de una singură ori de câte ori putea, iar ele o părăsiră şi-i spuseră: „Em-stâng.” (Trecuse mult timp de când se auzise strigată aşa, dar de câte ori se gândea la poreclă îşi amintea perfect glasurile subţiri şi aspre, care strigau după ea cu o insistenţă răutăcioasă, deoarece ştiau că ea suferă.)

Dar Parentalul continua s-o iubească chiar şi atunci când era evident că toţi râd de ea. Încerca, în felul său stângaci, s-o protejeze de ceilalţi. Uneori o urma la suprafaţă, deşi nu-i plăcea acolo, numai ca s-o ştie în siguranţă.

Odată îl găsise discutând cu un Tare. Pentru un Parental era destul de greu să discute cu un Tare; ştia şi ea asta, deşi era tânără. Cei Tari vorbeau doar cu Raţionalii.

Fusese înspăimântată şi dispăruse, dar nu înainte de a-şi auzi Parentalul spunând: „Am mare grijă de ea, domnule.”

Oare Cel Tare se interesase de ea? Pesemne întrebase despre ciudăţeniile ei. Totuşi Parentalul nu se scuzase. Povestise despre grijile lui pentru ea chiar şi unui Tare. Dua simţi o mândrie vagă.

Acum însă el pleca şi, brusc, toată independenţa pe care o căutase ea îşi pierdea forma minunată, întărindu-se în steiul ascuţit al singurătăţii.

— Dar *de ce* pleci? îl întrebă.

— *Trebuie*, micuţa mea.

Trebuia. Şi ea ştia asta. Toţi, mai devreme sau mai târziu, trebuiau. Urma să vină o zi când şi ea avea să suspine şi să spună: „Trebuie.”

— Dar ce te face să ştii când trebuie să pleci? Dacă îţi poţi alege momentul, de ce nu-ţi alegi un altul, să mai rămâi?

— Aşa a hotărât tatăl tău stâng, răspunse el. Triada trebuie să-l asculte.

— *De ce?* Ea îşi vedea rar tatăl-stâng sau mama-mijlocie. Ei nu mai contau. Doar tatăl ei drept, Parentalul ei, tăticul ei, care stătea acolo turtit şi cu suprafaţa plană. Nu era făcut din curbe line precum un Raţional, nici neregulat ca o Emoţională şi ea putea ghici întotdeauna ce avea să zică. Aproape întotdeauna. Era sigură că va zice: „Nu-i pot explica unei micuţe Emoţionale.”

Aşa şi spuse.

Într-o explozie de durere, Dua rosti:

— O să-mi lipseşti. Ştiu că tu crezi că nu te bag în seamă şi că nu te plac pentru că-mi spui mereu să nu fac una sau alta. Dar mai degrabă nu te-aş place pentru asta, decât să-mi lipseşti.

Tăticul continua să stea locului. Nu putea răspunde unei asemenea izbucniri decât apropiindu-se şi extinzând o mână. Îl costă un efort vizibil, dar o menţinu tremurând, iar conturul ei era uşor înceţoşat.

— Oh, tăticule, făcu Dua şi-şi lăsă propria ei mână să plutească deasupra, aşa încât mâna lui se zărea ceţoasă şi tremurătoare prin substanţa ei; dar avu grijă să nu-l atingă, pentru că asta l-ar fi tulburat nespus.

După aceea el şi-o retrase şi rosti:

— Aminteşte-ţi de Cei Tari, Dua. Ei te vor ajuta. Acum eu... eu plec.

Plecă şi ea nu-l mai revăzu niciodată.

Acum stătea în asfinţit şi-şi amintea, conştientă că în curând, Tritt avea să se îngrijoreze de absenţa ei şi să-l sâcâie pe Odeen.

Apoi Odeen avea s-o dăscălească despre îndatoririle pe care le avea.

Nu-i păsa.

1 b

Odeen era uşor conştient de faptul că Dua se afla la suprafaţă. Fără să se gândească realmente la asta, îi putea aprecia direcţia şi chiar distanţa. Dacă s-ar fi gândit mai profund, s-ar fi simţit neplăcut, pentru că această semi-conştienţă se diminua permanent şi, fără să fie sigur care era motivul, o considera un fel de împlinire. Aşa trebuia să se întâmple; era semnul permanentei dezvoltări a trupului, odată cu vârsta.

Semi-conştienţa lui Tritt nu se micşora, ci se orienta tot mai mult spre copii. Evident, aceasta era calea dezvoltării utile, totuşi rolul Parentalului, deşi important, era simplu. Raţionalul era mult mai complex şi Odeen simţi o satisfacţie tristă la acest gând.

Desigur, adevăratul semn de întrebare era Dua. Nu semăna deloc cu celelalte Emoţionale. Asta îl deruta şi-l nemulţumea pe Tritt, provocându-i bâlbâieli şi mai accentuate. Uneori îl deruta şi-l nemulţumea şi pe Odeen, totuşi el era conştient de capacitatea infinită a Duei de-a găsi satisfacţie în viaţă şi nu se părea că una era

independentă de cealaltă. Ocazionalele iritări pe care le producea constituiau un preţ mic pentru fericirea intensă.

Şi poate că felul de viaţă ciudat al Duei era chiar parte a ceea ce trebuia să fie. Cei Tari păreau interesaţi de ea, deşi de obicei dădeau atenţie numai Raţionalilor. Se simţea mândru de asta; cu atât mai bine pentru triadă că până şi Emoţionala merita atenţie.

Lucrurile erau aşa cum trebuiau să fie. Aici era fundul stâncos şi era exact ceea ce voia el să simtă, până la capăt. Într-o zi, va şti că-i timpul să plece şi o va dori. Cei Tari îl asiguraseră de asta, aşa cum făceau cu toţi Raţionalii, dar îi mai spuseseră că propria lui conştiinţă interioară va aprecia fără greşeală momentul, şi nu alte sfaturi primite din exterior.

— Când *îţi* spui, îi zisese Losten – în stilul acela clar şi grijuliu cu care întotdeauna un Tare îi vorbea unui Moale, de parcă Cel Tare se chinuia să se facă înţeles –, că ştii că trebuie să pleci, atunci vei pleca şi triada ta va pleca odată cu tine.

— Nu pot spune că aş vrea să plec acum domnule, rostise Odeen. Mai am multe de învăţat.

— Desigur, dragule. Simţi aşa pentru că nu eşti încă gata.

Odeen se gândise: Cum voi putea vreodată să mă simt gata, când niciodată n-o să simt că nu mai am ce învăţa?

Dar nu spusese nimic. Era sigur că va sosi timpul şi atunci va înţelege.

Îşi coborî privirea spre sine, şi neatent extinse un ochi pentru a face asta – existau întotdeauna impulsuri copilăreşti chiar şi în cel mai matur dintre Raţionali. Desigur, nu fusese ceva necesar. Se putea simţi pe de-a întregul, menţinându-şi ochiul la locul lui, şi se simţea grozav de tare: cu contururi frumoase, distincte, netede şi curbate în ovoide graţios îmbinate.

Trupului său îi lipsea neregularitatea ciudat atractivă a Duei şi butucănozitatea reconfortantă a lui Tritt. Îi iubea pe amândoi, dar nu şi-ar fi schimbat corpul cu niciunul. Şi, bineînţeles, nici mintea. Fără îndoială, n-ar fi spus asta

niciodată, ca să nu-i jignească, dar tot timpul se simţea recunoscător că nu avea înţelegerea limitată a lui Tritt sau (mai rău) pe cea stranie a lui Dua. Presupunea că lor nu le păsa, pentru că nu ştiau că poate exista şi altceva.

Deveni iarăşi vag conştient de Dua şi, în mod deliberat, înăbuşi senzaţia. În acel moment, nu-i simţea nevoia. Nu că ar fi dorit-o mai puţin, dar tot mai frecvent era interesat de alte aspecte. Pentru maturizarea unui Raţional era tipică această satisfacţie sporită pe care o găsea în exersarea minţii, fie solitară, fie împreună cu Cei Tari.

Se obişnuise tot mai mult cu Cei Tari şi se ataşase de ei. Simţea că e bine şi corect, deoarece el era un Raţional şi într-un fel Cei Tari erau super-Raţionali. (Îi spusese asta odată lui Losten, cel mai prietenos dintre Tari şi, aşa i se părea lui Odeen, cel mai tânăr. Losten radiase amuzare, dar nu spunea nimic. Iar asta însemna că nu negase.)

Amintirile cele mai timpurii ale lui Odeen erau populate de Tari. Parentalul său îşi concentra tot mai mult atenţia asupra ultimului său copil: Emoţionala. Era ceva normal. Şi Tritt avea să procedeze la fel cu ultimul copil, dacă acesta avea să mai vină vreodată. (Odeen auzise remarca respectivă chiar de la Tritt, care o folosea constant ca un reproş adus Duei.)

Fusese însă mai bine aşa. Cu Parentalul său ocupat atâta vreme, Odeen îşi putuse începe educaţia de timpuriu. Îşi pierduse atributele copilăreşti şi învăţase multe, chiar înainte de a-l întâlni pe Tritt.

Totuşi, întâlnirea aceea n-avea s-o uite niciodată. Parcă ar fi fost chiar ieri, nu cu o jumătate de viaţă în urmă. Desigur, văzuse Parentalii din generaţia sa; tineri care, cu mult înainte de a incuba copii ce făceau din ei adevăraţii Parentali, nu dădeau semne ale viitoarei nepăsări. Pe când era copil, se jucase cu fratele său drept şi nu simţise între ei vreo diferenţă intelectuală (deşi, acum când îşi amintea îşi dădea seama că existase, chiar şi atunci).

Cunoştea, în mod vag însă, rolul unui Parental într-o triadă. De copil auzise şuşotindu-se poveşti despre topire.

Când Tritt apăruse întâia oară, când Odeen îl văzuse întâia oară, totul se schimbase. Pentru prima dată în viaţă, Odeen simţise o căldură interioară şi se gândi că exista ceva pe care-l dorea şi care era complet rupt de gândire. Chiar şi acum, putea retrăi senzaţia de stânjeneală ce-l cuprinsese.

Desigur, Tritt nu fusese stânjenit. Parentalii nu erau niciodată jenaţi de activităţile triadei, iar Emoţionalele aproape niciodată. Doar Raţionalii aveau problema asta.

— Prea multă gândire, îi spuse odată un Tare, când Odeen discutase problema cu el, şi răspunsul nu-l mulţumise. În ce fel putea gândirea să fie „prea multă”?

Bineînţeles, când se întâlniseră întâia oară, Tritt era tânăr. Încă era atât de copilăros, de stângaci şi nesigur, încât reacţia sa în momentul întâlnirii fusese stânjenitoare de limpede. Devenise aproape transparent pe margini.

— Nu te-am mai văzut, nu-i aşa, dreptule? rosti ezitant Odeen.

— N-am mai fost aici, răspunse Tritt. Am fost adus.

Amândoi ştiau cu precizie ce li se întâmplase. Întâlnirea fusese aranjată, deoarece cineva (atunci Odeen crezuse că era vorba de un Parental, dar acum ştia că fusese unul din Tari) credea că se vor potrivi şi presupunerea fusese corectă.

Între cei doi nu exista niciun raport intelectual. Cum să existe când Odeen dorea să înveţe cu o intensitate ce depăşea totul, în afară de existenţa triadei, iar lui Tritt îi lipsea însuşi conceptul învăţatului? Ceea ce trebuia să ştie, Tritt ştia cu sau fără învăţătură.

Aţâţat de tot ceea ce afla despre lume şi Soare, despre istorie şi mecanismul vieţii, despre toate din Univers, Odeen se trezea uneori (în acele prime zile laolaltă) povestindu-i lui Tritt.

Acesta îl asculta blajin, evident fără să înţeleagă, dar mulţumit să asculte în timp ce Odeen, fără să transmită ceva, era mulţumit să vorbească.

Tritt fusese cel care făcuse primul gest, împins de nevoile sale speciale. După scurtul prânz de la amiază,

Odeen povestea ce învăţase în cursul zilei. (Substanţa lor mai groasă absorbea hrana atât de rapid încât se mulţumea cu o simplă plimbare la soare, în timp ce Emoţionalele se hrăneau ore întregi, încolăcindu-se şi subţiindu-se parcă special pentru a prelungi momentul.)

Odeen, care le ignorase dintotdeauna pe Emoţionale, era destul de fericit că poate vorbi. Tritt care le privea tăcut, zi după zi, era acum vizibil agitat.

Brusc, veni lângă Odeen, formând atât de iute un apendice încât şocă în mod neplăcut simţul formei Raţionalului. Îl aşeză pe un ovoid superior al lui Odeen, unde o pâlpâire uşoară permitea un binevenit curent de aer cald ca desert. Apendicele lui Tritt se subţie cu un efort vizibil şi se afundă în orificiile pielii lui Odeen, înainte ca acesta să sară într-o parte, extrem de stânjenit.

Desigur, Odeen făcuse asemenea lucruri când era copil, dar de atunci nu le mai repetase.

— Nu face asta, Tritt, rosti el tăios.

Apendicele lui Tritt rămăsese extins, bâjbâind.

— Aşa vreau.

Odeen se menţinu cât putu mai compact, străduindu-se să întărească suprafaţa pentru a opri intrarea.

— Eu *nu* vreau.

— De ce? întrebă Tritt. Nu-i nimic în asta.

— Doare, rosti Odeen primul lucru care-i venise în minte. (Nu era aşa. Fizic, nu durea. Dar Cei Tari evitau întotdeauna atingerea Moilor. O întrepătrundere neatentă *îi* durea, dar ei erau altfel alcătuiţi decât Cei Moi, cu totul altfel.)

Tritt nu se lăsase păcălit. Instinctul său nu dădea greş.

— Nu doare.

— De fapt, nu-i bine aşa. Ne trebuie o Emoţională.

— Vreau indiferent cum, făcu Tritt încăpăţânat.

Era inevitabil să nu se repete, după cum era inevitabil ca Odeen să nu cedeze. Aşa făcea întotdeauna; era ceva ce se întâmpla şi celui mai conştient Raţional. Bineînţeles ori recunoşteau că o fac, ori minţeau.

După asta, Tritt era mereu pe lângă el; dacă nu cu un apendice, atunci muchie lângă muchie. În cele din urmă, Odeen, atras de plăcere, începu să coopereze şi încercă să strălucească. La asta era mai bun decât Tritt. Sărmanul Tritt, deşi mai doritor, sforţându-se şi chinuindu-se, abia lucea ici-colo, în câteva locuri.

Spre deosebire de el, Odeen putea deveni transparent pe toată suprafaţa şi îşi învinse jena, lăsându-se să plutească lipit de Tritt. Era o penetrare la nivelul pielii, şi dedesubtul ei Odeen putea simţi pulsând suprafaţa dură a lui Tritt. Era o plăcere combinată cu vinovăţie.

Totuşi, când se termina, Tritt era întotdeauna obosit şi oarecum furios.

— Tritt, îi spusese Odeen, ţi-am zis: ca să facem lucrurile cum trebuie, avem nevoie de o Emoţională. N-are rost să te înfurii; asta-i situaţia.

— Să găsim o Emoţională, spuse Tritt.

Să găsim o Emoţională! Pornirile simple ale lui Tritt îl duceau totdeauna la acţiunea directă. Odeen nu era sigur că-i putea explica celuilalt complexităţile vieţii.

— Nu-i atât de uşor, dreptalule, începu cu blândeţe el.

— Cei Tari pot, îl întrerupse Tritt. Eşti prieten cu ei. Întreabă-i.

— *Nu pot* întreba, se cutremură îngrozit Odeen. Încă n-a venit momentul, urmă el adoptând inconştient tonul explicativ, altfel aş şti cu siguranţă. Deocamdată…

Tritt nu-l asculta.

— O să întreb *eu*, rosti hotărât.

— *Nu!* exclamă speriat Odeen. Tu nu te băga! Îţi spun, încă nu-i momentul. Am destule probleme cu studiile. E foarte uşor să fii un Parental şi să nu ştii nimic, dar…

În aceeaşi clipă îi păru rău de cele spuse; oricum era o minciună. Pur şi simplu, nu dorea să facă ceva ce i-ar fi putut ofensa pe Tari, dăunând relaţiei utile cu ei. Tritt însă nu arătă că s-ar fi supărat şi Odeen bănui că celălalt nu considera cunoaşterea un merit, şi deci nu considera remarca lui drept o insultă.

Totuşi, problema Emoţionalei continua să persiste. În câteva rânduri, încercaseră întrepătrunderi. De fapt, impulsul se intensifica odată cu trecerea timpului. Niciodată nu erau pe deplin satisfăcuţi, deşi era plăcut, şi de fiecare dată Tritt solicita o Emoţională. De fiecare dată, Odeen se cufunda tot mai mult în studiile sale, aproape ferindu-se de problemă.

Alteori însă era tentat să-i povestească totul lui Losten.

Losten era Cel Tare pe care-l cunoştea cel mai bine, deoarece se interesase cel mai mult de persoana lui. Cei Tari erau teribil de uniformi, pentru că nu se modificau niciodată, forma lor rămânea mereu fixă. Aveau ochii întotdeauna în acelaşi loc, în aceeaşi poziţie pentru toţi. Pielea lor, fără să fie dură, era permanent opacă, niciodată strălucitoare, niciodată transparentă, niciodată penetrabilă de altă piele de acelaşi tip.

Nu erau cu mult mai mari decât Cei Moi, dar erau grei. Substanţa lor era mai densă şi trebuiau să fie grijulii cu ţesuturile fragile ale Celor Moi.

Odată pe când era mic, mic cu adevărat, şi trupul lui plutea aproape la fel de uşor precum al surorii sale, un Tare se apropiase de el. Nu ştiuse niciodată care anume fusese, dar mai târziu află că pe toţi îi interesau copiii-Raţionali. Pur şi simplu din curiozitate, Odeen se întinsese spre el. Acesta sărise înapoi, iar mai târziu, Parentalul lui Odeen îl dojenise pentru că încercase să atingă un Tare.

Dojana fusese suficient de aspră pentru ca Odeen să n-o uite niciodată. Când mai crescu, află că ţesuturile Celor Tari, formate din atomi strânşi laolaltă simţeau durere la încercarea de pătrundere. Odeen se întrebase dacă şi Cei Moi simţeau durere. Un alt tânăr Raţional îi spusese cândva că se ciocnise de un Tare, iar acesta se chircise de durere, dar el nu simţise nimic – Odeen nu era însă sigur că nu fusese o simplă lăudăroşenie.

Existau şi alte lucruri pe care nu le putea face. Îi plăcea să se frece de pereţii grotelor. Încerca o senzaţie plăcută, de căldură, când îşi permitea să pătrundă în stâncă. Copiii o făceau deseori, dar pe măsură ce îmbătrâneai era tot mai

dificil. Mai reuşea s-o facă, doar pe grosimea pielii, şi-i plăcea, însă Parentalul îl surprinsese şi-l mustrase. El replicase că sora lui făcea acelaşi lucru tot timpul, o văzuse.

— Asta-i altceva, spusese Parentalul. Ea este o Emoţională.

Altă dată, pe când Odeen absorbea o înregistrare – era deja mai mărişor – formase în joacă un cuplu de proeminenţe cu vârfurile atât de subţiri încât puteau trece una prin cealaltă. Simţise o plăcută senzaţie de furnicare, ce uşura audierea şi determina un somn bun.

Parentalul îl prinsese şi de această dată, iar amintirea vorbelor sale îl durea şi acum pe Odeen.

Pe atunci, nimeni nu-i spusese ceva concret despre topire. Îl pompau cu cunoştinţe şi-l educau, dar nu-i spuneau ce era triada. Nici lui Tritt nu i se spusese. Însă el era un Parental şi nu-i trebuiau explicaţii. Desigur, când, în cele din urmă, sosi Dua, totul devenise clar chiar dacă ea părea că ştie şi mai puţine decât Odeen.

Ea nu venise însă ca urmare a eforturilor lui Odeen. Tritt rezolvase chestiunea; Tritt care, de obicei, se temea de Cei Tari şi-i evita; Tritt care nu avea auto-încrederea unui Raţional, cu această notabilă excepţie; Tritt care trebuia să fie condus; Tritt… Tritt… Tritt…

Odeen suspină. Tritt îi copleşea gândurile, pentru că se apropia. Îl putea simţi: sever, solicitând, permanent solicitând. În ultimele zile, Odeen avusese prea puţin timp pentru sine, tocmai când simţea că trebuie să se gândească mai mult ca oricând, să-şi pună ordine în idei.

— Ce este, Tritt? întrebă el.

1 c

Tritt era conştient de masivitatea sa. Nu se considera urât. Nu se gândea deloc la sine. Dacă ar fi făcut-o, s-ar fi

considerat frumos. Trupul său era destinat unui scop şi construit perfect pentru asta.

— Unde-i Dua? întrebă el.

— Afară pe undeva, mormăi Odeen, de parcă nu i-ar fi păsat. Pe Tritt îl enerva o triadă dezbinată. Dua era extrem de dificilă, iar Odeen indiferent.

— De ce ai lăsat-o să plece?

— Cum o pot opri, Tritt? Şi, de fapt, ce rău face?

— Ştii şi tu! Avem doi copii. E nevoie de al treilea. În zilele astea e greu să faci un mijlociu. Pentru asta, Dua trebuie să se hrănească bine. Acum iar hoinăreşte în Amurg. Cum se poate hrăni?

— Nu-i prea mâncăcioasă.

— Iar noi nu avem un mijlociu. Odeen, rosti Tritt cu blândeţe, cum să te iubesc aşa cum trebuie fără Dua?

— Păi…, bolborosi Odeen şi Tritt se simţi iarăşi derutat de stânjeneala celuilalt faţă de o simplă declaraţie.

— Ţii minte, continuă Tritt, eu am găsit-o primul pe Dua. Oare Odeen îşi amintea asta? Oare se gândea vreodată la triadă şi la ce însemna ea? Uneori, Tritt se simţea atât de frustrat încât îi venea… îi venea… De fapt, nu ştia ce era de făcut, doar că se simţea frustrat. Ca în zilele de demult când el dorea o Emoţională, iar Odeen nu făcea nimic.

Tritt ştia că nu avea talent să vorbească în fraze lungi şi complicate. Dar dacă Parentalii nu vorbeau, ei gândeau. Gândeau la lucruri importante. Odeen vorbea într-una despre atomi şi energie. Cui îi păsa de atomi şi energie? Tritt se gândea la triadă şi la copii.

Mai demult, Odeen îi spusese că numărul Celor Moi scădea lent, dar continuu. Lui nu-i păsa? Celor Moi nu le păsa? Cu excepţia Parentalilor cui îi mai păsa?

Pe întreaga planetă existau doar două forme de viaţă: Cei Moi şi Cei Tari. Şi hrana strălucind deasupra lor.

Cândva, Odeen îi spusese că soarele se răcea. Drept urmare, hrana era mai puţină, iar numărul indivizilor scădea. Tritt nu credea asta. Nu simţea soarele mai rece decât pe vremea când era copil. Adevărul era că nimeni nu

se preocupa de triade; prea mulţi Raţionali preocupaţi; prea multe Emoţionale prostuţe.

Cei Moi trebuiau să se concentreze asupra lucrurilor importante din viaţă. Aşa făcuse Tritt. El avea grijă de triadă. Întâi apăru copilul-stâng, apoi copilul-drept. Creşteau şi se dezvoltau. Totuşi, trebuiau să aibă şi un copil-mijlociu. Acesta era cel mai greu de început, iar fără el nu putea exista o nouă triadă.

Ce o făcea pe Dua să fie aşa? Dintotdeauna fusese dificilă, dar acum situaţia se înrăutăţea.

Tritt simţea un fel de furie împotriva lui Odeen. Raţionalul vorbea mereu cu cuvintele acelea grele. Iar Dua îl asculta. Odeen îi putea vorbi la nesfârşit, până când erau aproape doi Raţionali. Asta nu era bine pentru triadă.

Odeen trebuia să fie mai atent.

Întotdeauna, Tritt era cel care îşi făcea griji. Întotdeauna, Tritt trebuia să facă ceea ce era de făcut. Odeen era prietenul Celor Tari şi totuşi nu spunea nimic. Aveau nevoie de o Emoţională, dar Odeen nu făcea nimic. Le vorbea despre energie, nu despre nevoile triadei.

Tritt fusese cel care făcuse pasul hotărâtor. Şi-l amintea cu mândrie. Îl văzuse pe Odeen vorbind cu un Tare şi se apropiase. Îi întrerupsese şi fără tremur în voce rostise:

— Ne trebuie o Emoţională.

Cel Tare se întoarse să-l privească. Tritt nu mai fusese niciodată atât de aproape de un Tare. Era tot dintr-o bucată. Toate părţile lui trebuiau să se întoarcă, atunci când una singură se mişca. Avea nişte proeminenţe ce se puteau mişca singure, dar nu îşi schimbau niciodată forma. Nu pluteau, erau neregulaţi şi urâţi. Nu le plăcea să fie atinşi.

— Aşa e, Odeen? întrebase Cel Tare. Nu vorbea cu Tritt.

Odeen se turtise şi se lipise de pământ; mai turtit decât îl văzuse vreodată Tritt.

— Dreptalul meu, răspunse, e prea zelos. Dreptalul meu e… e… Se bâlbâia, pufnea şi nu putea vorbi.

Tritt însă putea:

— Nu ne putem topi fără o Emoţională, spusese el.

Ştia că Odeen era atât de stânjenit încât nu mai putea vorbi, dar nu-i păsa. Sosise timpul.

— Dragă stângule, vorbi Cel Tare către Odeen, şi tu consideri la fel?

Cei Tari vorbeau la fel cu Cei Moi, dar mai aspru şi mai puţin nuanţat. Erau greu de ascultat. Tritt îi găsea foarte obositori, deşi Odeen părea obişnuit cu ei.

— Da, încuviinţase Odeen în cele din urmă.

În sfârşit, Cel Tare se răsucise spre Tritt.

— Aminteşte-mi, tinere-drept. De cât timp eşti împreună cu Odeen?

— De suficient timp, răspunse Tritt, ca să merităm o Emoţională.

Se străduia să-şi păstreze colţurile ferme. Nu-şi permitea să se lase înspăimântat. Era prea important.

— Mă cheamă Tritt, adăugase el.

Cel Tare păruse amuzat.

— Da, alegerea a fost bună. Tu şi cu Odeen vă înţelegeţi bine, dar asta face dificilă alegerea unei Emoţionale. Noi aproape ne-am hotărât. Cel puţin *eu* m-am hotărât de mult, dar ceilalţi trebuie convinşi. Mai aşteaptă, Tritt.

— Sunt obosit de aşteptare.

— Ştiu, oricum aşteaptă. Era din nou amuzat.

După ce plecase, Odeen se ridicase, subţiindu-se furios.

— Cum ai putut face asta, Tritt? Ştii cine era?

— Era un Tare.

— Era Losten. Învăţătorul meu. Nu vreau să se supere pe mine.

— De ce să se supere? Am fost politicos.

— Bine, lasă. Odeen revenea la forma normală. Asta însemna că se calmase. (Tritt se simţise uşurat, deşi încercă să nu se trădeze.) E foarte jenant, continuase el, ca dreptalul meu să vină şi să vorbească cu Cel Tare care mă educă.

— Atunci, de ce n-ai făcut-o tu?

— Preferam să aştept momentul potrivit.

— După tine, nu mai venea niciodată.

Dar apoi îşi frecaseră suprafeţele şi nu se mai certară, iar nu mult după aceea sosise Dua.

Losten o adusese. Tritt nici nu ştiuse; nu-l privise pe Cel Tare. Doar pe Dua. Odeen îi spusese, mai târziu, cine o adusese.

— Vezi? făcuse Tritt. Eu i-am vorbit. De asta a adus-o.

— Nu, răspunse Odeen. Sosise timpul. Ar fi venit cu ea chiar dacă niciunul dintre noi n-ar fi zis nimic.

Tritt nu-l crezuse. Era convins că prezenţa Duei se datora în întregime intervenţiei sale.

Cu siguranţă, niciodată nu mai existase cineva precum Dua. Tritt văzuse multe Emoţionale. Toate erau atrăgătoare. Ar fi acceptat-o pe oricare pentru topire. Când o văzu însă pe Dua, îşi dădu seama că niciuna dintre ele nu s-ar fi potrivit. Numai Dua. Numai Dua.

Iar Dua ştia exact ce avea de făcut. Exact. Mai târziu le spusese că nimeni nu-i arătase cum s-o facă. Nimeni nu-i vorbise măcar o dată despre asta. Nici chiar celelalte Emoţionale, pentru că le evitase.

Totuşi, când toţi trei erau laolaltă, fiecare ştia ce să facă. Dua se subţia. Se subţia mai mult decât oricine văzut vreodată de Tritt. Se subţia mai mult decât Tritt ar fi crezut posibil. Devenea un fel de fum colorat ce umplea odaia şi-l zăpăcea. El se mişca fără să ştie că se mişcă. Se afunda în aerul care era Dua.

Nu exista nicio senzaţie de pătrundere, absolut niciuna. Tritt nu simţea nicio rezistenţă, nicio frecare. Era doar o plutire spre înăuntru şi o fluturare rapidă. Se simţea subţiindu-se drept răspuns, şi fără eforturile extraordinare dintotdeauna. Cu Dua umplându-l, se putea subţia fără greutate într-un fum dens. Subţierea devenea precum curgerea, un curent uriaş şi lin.

Vag, îl putea zări pe Odeen apropiindu-se din cealaltă parte, din stânga Duei. Şi el se subţia.

Apoi, ca toate şocurile de contact din lume, se întinsese spre Odeen. În realitate, nu fusese un şoc. Tritt simţea în afara simţurilor, cunoştea fără să ştie. Alunecă în Odeen, şi Odeen alunecă în el. Nu putea spune dacă el îl înconjura pe

Odeen, sau era înconjurat de acesta, sau amândouă, sau niciuna.

Era doar… plăcere.

Simţurile slăbiră odată cu intensitatea plăcerii, iar în momentul în care crezu că nu mai putea rezista, ele dispărură complet.

După aceea se separară şi se priviră. Stătuseră topiţi zile întregi. Desigur, topirea dura mult. Cu cât era mai bună, cu atât dura mai mult deşi, când se termina, părea că durase numai o clipă şi n-o mai ţineau minte. Mai târziu, rareori avea să dureze mai mult decât întâia dată.

— A fost minunat, spusese Odeen.

Tritt se mulţumise s-o privească pe Dua, fără care n-ar fi fost posibil.

Ea condensa, învolburându-se şi mişcându-se tremurător. Părea cea mai afectată dintre ei.

— O s-o mai facem, vorbise precipitată, dar târziu, mai târziu. Acum, lăsaţi-mă să plec.

Fugise. Ei n-o opriseră. Erau prea obosiţi ca s-o facă. Dar aşa avea să se întâmple mereu. Întotdeauna, după topire, Dua pleca. Indiferent cât de bine fusese, pleca. În ea exista ceva care avea nevoie de singurătate.

Asta îl nemulţumea pe Tritt. Sub toate aspectele, Dua se deosebea de celelalte Emoţionale. Şi nu trebuia să fie aşa.

Odeen simţea altceva. Adesea, spunea:

— De ce n-o laşi în pace, Tritt? Nu-i ca celelalte, iar asta înseamnă că-i mai bună decât ele. Topirea n-ar fi aşa de minunată, dacă ea ar fi precum celelalte. Vrei să câştigi fără să plăteşti nimic? Tritt nu prea înţelegea. Ştia doar că Dua trebuie să facă ceea ce trebuia făcut.

— Vreau să facă ce este corect.

— Ştiu, Tritt, ştiu. Totuşi, las-o în pace.

Adesea, Odeen o dojenea pe Dua pentru comportarea ei, dar nu voia să-l lase pe Tritt s-o facă.

— Îţi lipseşte tactul, Tritt, explica el. Tritt nu ştia exact ce înseamnă tact. Şi acum… Trecuse mult de la prima topire, dar copilul-Emoţional nu se născuse încă. Cât va mai

dura? Era deja prea mult. Iar dacă ar fi fost după Dua, şi-ar fi petrecut tot timpul singură.

— Nu mănâncă suficient, făcu Tritt.

— Când va sosi timpul…, începu Odeen.

— Întotdeauna vorbeşte despre sositul timpului. După tine, nici s-o căutăm pe Dua nu sosise timpul. Acum nu soseşte timpul să avem un copil-Emoţional. Dua ar trebui…

Odeen se întoarse şi rosti:

— E pe afară, Tritt. Dacă vrei să ieşi şi s-o aduci, ca şi cum i-ai fi Parental şi nu dreptal, n-ai decât. Dar eu îţi spun: Las-o în pace.

Tritt bătu în retragere. Avea multe de spus, dar nu ştia cum s-o facă.

2 a

Într-un mod vag şi îndepărtat, Dua era conştientă de agitaţia stânga-dreapta referitoare la ea şi se revoltă şi mai mult.

Dacă unul, sau celălalt, sau amândoi, ar fi venit s-o ia, totul s-ar fi terminat printr-o topire, iar gândul acesta o înfuria la culme. Tritt nu ştia altceva decât copiii; Tritt nu-şi dorea altceva decât un al treilea şi ultim copil; şi totul se învârtea în jurul copiilor, şi al celui care lipsea. Iar atunci când Tritt dorea o topire, o obţinea.

Atunci când se încăpăţâna, Tritt domina triada. Se crampona de o idee simplă, nu renunţa şi în cele din urmă Odeen şi Dua trebuiau să cedeze. Totuşi, acum, nu va ceda; nu *va*…

Nu era o poziţie trădătoare. Niciodată nu se aşteptase să simtă pentru Odeen sau Tritt dorul acela intens pe care cei doi îl împărtăşeau între ei. Se putea topi singură; însă ei se puteau topi doar prin intermediul Duei (atunci, de ce nu era mai preţuită?). Simţea o plăcere intensă la topirea în trei; bineînţeles că da, ar fi fost stupid să nege; dar era o plăcere înrudită cu cea simţită când traversa vreun perete

de piatră, aşa cum mai făcea uneori în secret. Pentru Tritt şi Odeen, senzaţiile erau însă absolut unice.

Deşi nu era chiar aşa. Odeen avea plăcerea învăţăturii; ceea ce el numea dezvoltarea intelectuală. Uneori, Dua o încercase şi ea, atât ca să ştie ce poate însemna; şi, deşi era atât de diferită de topire, putea servi drept înlocuitor, cel puţin cât să-l mulţumească pe Odeen uneori.

Nu însă şi în cazul lui Tritt. Pentru el existau numai topirea şi copiii. Atât. Iar când mintea lui se concentra complet asupra acestor probleme, Odeen ceda, iar apoi şi Dua trebuia să-l urmeze.

Odată, ea se revoltase:

— Dar ce se întâmplă în timp ce ne topim? Trec ore, uneori zile, până revenim la normal. Ce se întâmplă în tot acel timp?

— Întotdeauna a fost aşa, se enervase Tritt. Aşa *trebuie* să fie.

— Nu-mi plac lucrurile care *trebuie* să fie. Vreau să ştiu, de ce?

Odeen păruse stânjenit. Jumătate din viaţă o petrecuse cu expresia aceea.

— Dua, spusese el, trebuie. Din cauza… copiilor. Când rostise cuvântul, parcă pulsase.

— Nu mai tremura, se răstise Dua. Nu mai suntem mici, ne-am topit de nu mai ştiu câte ori şi ştim cu toţii că în felul acesta vom avea copii. Poţi s-o spui liniştit. Mă întreb de ce durează aşa mult?

— Pentru că e un proces complicat, răspunse Odeen, continuând să pulseze. Deoarece necesită energie. Dua, trebuie mult timp până să începi un copil şi, chiar dacă o facem mult timp, nu întotdeauna copilul porneşte. Şi e şi mai rău… Nu numai cu noi, adăugase grăbit.

— Mai rău? se sperie Tritt, dar Odeen tăcuse.

Avură în cele din urmă un copil, un stâng-Raţional, care zbura şi se subţia aşa încât toţi trei erau în extaz, ba chiar şi Odeen îl ţinea şi-l lăsa să-şi schimbe forma în mâinile lui, atunci când îl lăsa Tritt. Desigur, Tritt îl incubase în timpul

lungii pre-formări şi-l separase, atunci când putuse trăi independent; şi tot Tritt avea permanent grijă de el.

De aceea, Parentalul apărea mai rar alături de ei, iar Dua simţea o ciudată încântare. Obsesia lui Tritt o irita, dar cea a lui Odeen – curios – o atrăgea. Devenea tot mai conştientă de… importanţa lui. Era ceva să fii un Raţional şi să poţi răspunde la întrebări, iar Dua avea în permanenţă ceva de întrebat. Odeen era mai dispus să-i răspundă când Tritt nu era de faţă.

— *De ce* durează aşa de mult, Odeen? Nu-mi place să mă topesc şi apoi să nu ştiu ce s-a întâmplat zile întregi.

— Suntem în perfectă siguranţă, Dua, o linişte el. Ia spune, ni s-a întâmplat ceva? Ai auzit să se fi întâmplat vreodată ceva unei triade? Şi apoi, n-ar trebui să pui întrebări.

— Pentru că sunt o Emoţională? Pentru că alte Emoţionale nu pun întrebări? Dacă vrei să ştii, nu le suport pe celelalte Emoţionale, şi *vreau* să pun întrebări.

Era perfect conştientă că Odeen o privea de parcă nu mai văzuse nimic atât de atrăgător şi, dacă Tritt ar fi fost prezent, topirea ar fi început imediat. Chiar se subţie puţin; nu mult, dar perceptibil, cochetând intenţionat.

— S-ar putea să nu înţelegi implicaţiile, Dua, răspunse Odeen. Trebuie multă energie pentru a porni o scânteie nouă de viaţă.

— Mereu pomeneşti de energie. Ce e asta? Exact.

— Ceea ce mâncăm.

— Atunci de ce nu-i spui hrană?

— Deoarece hrana şi energia nu sunt chiar acelaşi lucru. Hrana noastră vine de la soare şi e un fel de energie, dar există şi alte tipuri de energii, care nu sunt hrană. Când mâncăm, trebuie să ne lăţim şi absorbim lumina. Pentru Emoţionale e mai greu, deoarece ele sunt mult mai transparente; adică, lumina are tendinţa să treacă prin ele în loc să fie absorbită…

Era minunat să ţi se explice, se gândi Dua. De fapt, ştia tot ce auzea; dar nu ştia cuvintele exacte; lungii termeni

ştiinţifici, cunoscuţi de Odeen. În plus, făcea totul mai exact şi mai plin de înţelesuri.

Ocazional acum, în viaţa adultă, când nu se mai temea de tachinările copilăreşti; când avea de partea ei prestigiul de-a face parte din triada lui Odeen; încerca să se amestece printre celelalte Emoţionale şi să suporte înghesuiala şi flecăreala. La urma urmei, uneori simţea nevoia unei mese mai consistente decât de obicei, care ajuta şi la o topire mai bună. Exista o satisfacţie – uneori aproape simţea plăcerea celorlalte – în întinderea şi manevrele pentru expunerea la razele soarelui, în contracţiile voluptoase de absorbire a căldurii cu maximă eficienţă, prin îngroşare.

Totuşi, pentru Dua numai o mică parte urma această cale, pe când celelalte păreau că nu se mai satură. Aveau un fel de şerpuială lacomă pe care Dua n-o putea reproduce şi pe care, în cele din urmă, n-o suporta.

De aceea Raţionalii şi Parentalii veneau atât de rar la suprafaţă. Grosimea lor îi ajuta să mănânce repede şi să plece. Emoţionalele se răsuceau la soare ore întregi, căci, deşi mâncau mai încet, în realitate aveau nevoie de mai multă energie decât ceilalţi… cel puţin pentru topire.

Emoţionalele asigurau energia, îi explicase Odeen (pulsând atât de tare încât abia îl înţelegea), Raţionalii sămânţa, Parentalii incubatorul.

Atunci când Dua înţelesese toate astea, dezaprobarea ei, când le vedea pe celelalte Emoţionale înghiţind pur şi simplu razele soarelui, începu să fie dublată de amuzament. Pentru că ele nu puneau niciodată întrebări, era convinsă că nu ştiau de ce o fac şi nu puteau înţelege latura obscenă a condensărilor lor chinuite, sau a chicotelilor cu care coborau sub suprafaţă – îndreptându-se desigur către o topire bună, cu o mulţime de energie la dispoziţie.

Putea, de asemenea, înfrunta nervozitatea lui Tritt când ea cobora fără opacitatea învolburată care însemna o masă pe cinste. Totuşi de ce s-ar fi plâns ei? Subţirimea menţinută de Dua însemna o topire grozavă. Nu confuză şi

vâscoasă, aşa cum o reuşeau poate alte triade, ci eterică aşa cum simţea ea că era cel mai bine. Şi, în plus, micul-stâng şi micul-drept apăruseră, nu?

Desigur, mai era Emoţionala, micul mijlociu, care era cheia. Însemna mai multă energie decât ceilalţi doi, iar Dua nu avea niciodată suficientă.

Până şi Odeen începuse să-i atragă atenţia.

— Nu stai destul la soare, Dua.

— Ba da.

— Triada Geniei, continua Odeen, a început o Emoţională.

Dua n-o plăcea pe Genia. N-o plăcuse niciodată. Era proastă chiar şi după standardele Emoţionalelor.

— Bănuiesc că se laudă, rosti răutăcioasă Dua. N-are pic de delicateţe. Cred că spune: „N-ar trebui să-ţi zic, dragă, dar n-o să ghiceşti niciodată ce au făcut stângalul şi dreptalul meu. Uite aşa…” imita perfect semnalele tremurătoare ale Geniei, şi Odeen se amuză.

— Poate că e prostuţă, reluă el, dar *a început* o Emoţională iar Tritt e agitat. Noi suntem de mai multă vreme împreună decât ei…

— Iau cât soare pot, replicase Dua. O fac până când sunt prea plină ca să mai mă pot mişca. Nu înţeleg ce mai vreţi.

— Nu te enerva. I-am promis lui Tritt că am să-ţi vorbesc. El crede că pe mine mă asculţi…

— Oh, Tritt crede că-i ciudat că-mi explici ştiinţa. El nu înţelege… Vreţi o mijlocală ca toate celelalte?

— Nu, rosti serios Odeen. Nu eşti ca celelalte şi asta mă bucură. Iar dacă eşti interesată de cunoştinţele Raţionalilor, atunci să-ţi explic ceva. Soarele nu mai dă hrana de altădată. Energia luminoasă e mai puţină; necesită expuneri mai lungi. Rata naşterilor scade mereu şi populaţia planetei e doar o părticică din ce a fost cândva.

— Eu nu pot ajuta cu nimic, făcu Dua cu încăpăţânare.

— Cei Tari ar putea. Şi numărul lor e în descreştere…

— Şi ei pleacă? Dua devenise interesată. Crezuse întotdeauna că erau nemuritori; că nu se năşteau şi nu

mureau. De pildă, cine văzuse vreodată un copil Tare? Nu aveau copii. Nu se topeau. Nu mâncau.

— Cred că şi ei pleacă, rosti Odeen gânditor. Nu vorbesc niciodată despre ei. Nu sunt sigur nici cum mănâncă, pentru că trebuie s-o facă. Şi să se reproducă. Uite, a apărut unul nou; nu l-am mai văzut încă… În sfârşit, asta nu contează. Principalul este că au realizat o hrană artificială…

— Ştiu, îl întrerupse Dua. Am gustat-o.

— Cum? N-am ştiut!

— Nişte Emoţionale vorbeau despre asta. Spuneau că un Tare a solicitat voluntari ca s-o guste şi proastelor le era frică. Spuneau că poate le va întări permanent şi n-au să se mai poată topi niciodată.

— Asta-i o prostie, exclamă Odeen.

— Ştiu. M-am oferit eu voluntară. Asta le-a închis gura. *Abia* le mai suport, Odeen.

— Cum a fost hrana?

— Oribilă. Acră şi amară. Bineînţeles, nu le-am spus nimic celorlalte.

— Şi eu am gustat-o, spuse Odeen. Nu era *chiar* atât de rea.

— Vouă nu vă pasă ce gust are mâncarea.

— Oricum, e doar un experiment. Cei Tari se străduiesc s-o îmbunătăţească. În special, Estwald – cel nou de care ţi-am spus, pe care nu l-am văzut încă. Din când în când, Losten pomeneşte de el ca despre cineva deosebit; un foarte mare savant.

— Cum de nu l-ai văzut niciodată?

— Sunt un Moale. Doar nu crezi că-mi arată şi spun chiar totul? Presupun că într-o zi am să-l întâlnesc. A creat o nouă sursă de energie, care ne-ar putea salva pe toţi, deşi…

— Nu vreau hrană artificială, rosti Dua şi-l părăsi brusc pe Odeen.

Discuţia avusese loc cu puţin în urmă, iar Odeen nu mai pomenise de acel Estwald, însă ea ştia că o va face şi se gândea la asta aici, în amurg.

Zărise odată hrana aceea artificială; o sferă strălucitoare de lumină, ca un soare mititel, într-o peşteră artificială construită de Cei Tari. Îi putea încă simţi gustul amar.

O puteau îmbunătăţi? Puteau să-i dea un gust mai bun? Chiar delicios? Şi ea avea s-o mănânce, îndopându-se până când senzaţia de plin urma să-i dea o dorinţă aproape incontrolabilă de topire?

Se temea de această dorinţă auto-generată. Era altceva când apărea ca urmare a febrilei stimulări combinate a dreptalului şi stângalului. Auto-generarea însemna că ea era gata pentru începerea micului-mijlociu. Şi… şi ea n-o dorea!

Trecu mult timp până acceptă adevărul. Nu dorea să înceapă o Emoţională! După naşterea celor trei copii, inevitabil, venea timpul de plecare, şi ea nu voia. Îşi amintea ziua când Parentalul ei o părăsise pentru totdeauna şi nu mai dorea să repete acele clipe. De asta era atât de hotărâtă.

Celorlalte Emoţionale nu le păsa, pentru că erau prea stupide să se gândească la aşa ceva, dar ea era diferită. Era Dua cea ciudată, Em-stânga, cum îi spuneau celelalte; şi *avea* să fie altfel. Cât timp nu începea al treilea copil, nu trebuia să plece; continua să trăiască.

Aşa încât nu va avea un al treilea copil. Niciodată. *Niciodată!*

Dar cum să împiedice lucrurile? Şi cum să-l oprească pe Odeen să descopere totul? Ce avea să se întâmple dacă afla?

2 b

Odeen aştepta ca Tritt să facă ceva. Era destul de sigur că Parentalul nu va sui la suprafaţă după Dua. Ar fi însemnat să lase copiii şi întotdeauna îi venea greu s-o

facă. Tritt aşteptă o vreme, fără niciun cuvânt, apoi plecă spre nişa copiilor.

Raţionalul fu aproape mulţumit de plecarea lui. Nu pe de-a întregul, căci Tritt fusese furios şi retras aşa încât contactul interpersonal slăbise şi apăruse bariera neplăcerii. Odeen nu putea face altceva decât să se resemneze melancolic. Era aidoma încetinirii pulsului vieţii.

Uneori se întreba dacă şi Tritt simţea la fel… Nu, ar fi fost incorect!

Cât despre Dua, cine ar fi putut spune ce simţea? Cine ar fi putut spune ce simţea orice Emoţională? Erau atât de diferite, încât dreptul şi stângul păreau identici, cu excepţia minţilor. Chiar şi acceptând comportarea stranie a Emoţionalelor, cine putea spune ce simţea Dua… mai ales ea?

De aceea, Odeen fusese aproape bucuros când Tritt plecă, deoarece era vorba despre Dua. Întârzierea începerii celui de-al treilea copil devenea într-adevăr prea lungă, iar Dua era tot mai refractară la orice convingeri. Odeen însuşi se simţea tot mai agitat; o agitare pe care n-o putea identifica şi pe care trebuia s-o discute cu Losten.

Coborî către peşterile-Tari, iuţindu-şi mişcările într-o vibrare continuă, mult mai demnă decât strania combinaţie aţâţătoare de unduiri şi zvâcniri ce le caracteriza pe Emoţionale, şi mai puţin amuzantă decât stângacele schimbări de greutate ale Parentalilor…

(Vedea clar în minte imaginea lui Tritt chinuindu-se în urmărirea micului-Raţional, care la vârsta lui era tot atât de alunecos cât o Emoţională, şi pe cea a Duei oprind copilul şi aducându-l unui Tritt nehotărât dacă să-l certe sau să-l învăluiască în substanţa lui. De la început, Tritt se putuse subţia mai mult pentru copii decât pentru Odeen; iar atunci când Odeen îl întrebase care e cauza, Tritt îi răspunse grav, căci n-avea pic de umor: „Bine, dar copiii au mai multă nevoie.”)

Odeen era încântat de propria sa unduire pe care o considera graţioasă şi impresionantă. Odată se lăudase şi

faţă de Losten căruia, fiindu-i dascăl, îi mărturisise totul, iar acesta răspunsese:

— Nu crezi că şi o Emoţională sau un Parental simt la fel despre plutirea lor? Dacă fiecare din voi gândiţi şi acţionaţi diferit, nu-i firesc să aveţi şi plăceri diferite? Ştii bine, triada nu exclude individualitatea.

Odeen nu era sigur că înţelesese ce-i cu individualitatea. Era totuna cu a fi singur? Desigur, Cei Tari erau singuri. Printre ei nu existau triade. Cum oare puteau rezista?

Raţionalul era destul de tânăr când îşi pusese problema aceea. Relaţiile cu Cei Tari abia începuseră, când deodată îşi dăduse seama că nu era sigur dacă ei aveau triade. Printre Cei Moi circulau zvonuri în această privinţă, dar cât de adevărate erau ele? Odeen se gândise şi hotărâse să întrebe, nu să accepte lucrurile ca atare.

— Sunteţi un stâng sau un drept, domnule? întrebase el. (Mai târziu, avea să pulseze la amintirea întrebării. Cât de naiv fusese să întrebe aşa ceva; prea puţin îl consola faptul că toţi Raţionalii puneau această întrebare unui Tare, mai devreme sau mai târziu – de obicei, mai devreme.)

— Niciuna, micuţule stâng, răspunse destul de calm Losten. Printre Cei Tari nu există stângi sau drepţi.

— Dar mijl… Emoţionale?

— Mijlocale? Cel Tare îşi schimbă forma permanentei sale zone senzoriale într-un mod pe care Odeen îl asocia cu amuzament sau plăcere. Nu, continuă el. Nici mijlocale. Cei Tari sunt de un singur fel.

Odeen trebuia să întrebe. Fără să vrea, aproape împotriva dorinţei lui.

— Dar cum rezistaţi?

— Cu noi e altfel, micuţule-stâng. Noi suntem obişnuiţi.

Oare el s-ar fi putut obişnui? Până atunci triada Parentalului îi umpluse viaţa şi ştia cu siguranţă că nu peste mult timp avea să-şi formeze o triadă proprie. Cum putea fi viaţa fără aşa ceva? Uneori se concentra asupra acestei întrebări. De fapt, se concentra asupra oricărei noi probleme. Câteodată izbutea să întrevadă ce ar fi putut

însemna. Cei Tari se aveau doar pe ei; nici fraţi-stângi, nici fraţi-drepţi, nici soră-mijlocie, nici topire, nici copii, nici Parentali. Ei aveau doar mintea, doar cercetarea Universului.

Poate că le era suficient. Pe măsură ce crescu, Odeen înţelese anumite lucruri despre bucuriile cercetării. Ele ar fi putut reprezenta totul – sau aproape totul – dar îşi amintea de Tritt şi Dua şi hotăra că pe lângă ei nici întregul Univers n-ar fi reprezentat totul.

Numai dacă… Ciudat, dar la răstimpuri i se părea că putea veni o vreme, o situaţie, nişte circumstanţe când… Apoi pierdea viziunea sau mai degrabă viziunea viziunii şi scăpa totul. Deşi cu timpul, ea revenea, ba chiar în timpul din urmă i se părea mai puternică şi se menţinea îndeajuns pentru a fi prinsă.

Acum însă nu trebuia să-l preocupe aşa ceva. Trebuia să vadă de Dua. Porni pe drumul binecunoscut, pe care fusese dus întâia oară de Parentalul său (aşa cum Tritt, în curând, avea să-l ia pe micul lor Raţional, copilul-stâng).

Şi, bineînţeles, se pierdu de îndată în amintiri.

Fusese înspăimântător. Erau şi alţi raţionali tineri, pulsând, strălucind şi schimbându-şi forma, în ciuda semnalelor Parentalilor de-a rămâne nemişcaţi, ca să nu facă de ruşine triada. Un stâng micuţ, tovarăş de joacă a lui Odeen, se turtise, aşa cum făceau copii, şi nu mai voia să-şi reia forma în ciuda eforturilor Parentalului său, teribil de stânjenit. (Mai târziu, devenise un student perfect normal… Totuşi nu un Odeen, se gândi el extrem de mulţumit.)

În acea primă zi de şcoală, întâlnise mulţi Tari. Se opreau la fiecare pentru ca amprenta vibraţiilor tânărului Raţional să fie înregistrată în câteva moduri şi să se adopte o decizie: fie era acceptat pentru instrucţie, fie trebuia să mai aştepte un interval. În cazul acceptării, se stabilea şi felul instrucţiei.

Cu un efort disperat, Odeen reuşise să se menţină neted, atunci când se apropiase un Tare.

— Iată un Raţional ferm, rosti Cel Tare (şi sunetul ciudat al glasului său aproape că anulă dorinţa lui Odeen de-a ajunge cât mai repede adult). Cum te prezinţi, stângule?

Era prima dată că Odeen fusese numit „stâng”, nu printr-un diminutiv, şi se simţi mai solid ca nicicând, răspunzând:

— Odeen, domnule.

Îşi reamintea vag cum fusese purtat prin peşterile Celor Tari, cu echipamentele lor, maşinăriile, bibliotecile şi aglomeraţiile neînţelese de sunete şi imagini. Mai presus de percepţiile senzitive, îşi amintea disperarea ce-l cuprinsese. Ce aveau să-i facă?

Parentalul său îi spusese că va învăţa, dar el nu ştia ce însemna „a învăţa”, iar când îşi întrebase Parentalul, se dovedise că nici acesta nu ştia.

Trecu un timp până când înţelese, iar experienţa fusese plăcută, extrem de plăcută, deşi nu lipsită de aspecte neliniştitoare.

Cel Tare, care îi spusese întâia oară „stâng”, fusese primul său învăţător. Îl învăţase să interpreteze înregistrările undelor, aşa încât, după o vreme, ceea ce păruse un cod neinteligibil se transformase în cuvinte tot atât de clare precum cele formate cu propriile sale vibraţii.

După aceea îl preluase un alt Tare. Odeen nu-şi dăduse seama de la început. În acele prime zile, îi deosebea cu greutate pe Cei Tari între ei. Dar apoi deveni tot mai sigur. Tot mai sigur şi mai îngrijorat. Nu înţelegea semnificaţia schimbării profesorului.

Adunându-şi tot curajul, întrebase:

— Unde este profesorul meu, domnule?

— Gamaldan?… Nu va mai fi cu tine, stângule.

Odeen amuţise pentru câteva clipe, apoi îngăimase:

— Dar Cei Tari nu pleacă…

Celălalt rămăsese tăcut, fără să-i ofere vreo explicaţie.

Odeen avea să afle că aşa se petrecea mereu. Cei Tari nu vorbeau niciodată despre ei. Orice alt subiect era discutat pe larg. Despre ei, însă… nimic.

Din zeci de amănunte, Odeen ajunse la concluzia că şi Cei Tari plecau; nu erau nemuritori (un lucru pe care atâţia Moi îl considerau axiomatic). Totuşi, nici Cel Tare nu oferise vreun indiciu. Uneori, Odeen şi alţi studenţi Raţionali discutau chestiunea, ezitând, nesiguri. Fiecare aducea o mică dovadă ce susţinea mortalitatea Celor Tari şi se minunau, neîndrăznind să tragă concluziile evidente.

Cei Tari nu păreau deranjaţi de existenţa unor dovezi ale mortalităţii lor. Nu încercau să le ascundă. Dar, nici nu le menţionau vreodată. Iar atunci când erau întrebaţi direct (uneori era inevitabil), nu răspundeau; nici nu negau, nici nu aprobau.

Dar dacă plecau, trebuiau să se nască, deşi nu pomeneau niciodată de asta, iar Odeen nu văzuse nicicând un Tare tânăr.

Odeen credea că Cei Tari îşi luau energia din roci, nu de la soare – că încorporau în trupuri pulberea unei pietre negre. Şi alţi studenţi gândeau la fel. Alţii, însă, refuzau cu îndârjire ipoteza. Totuşi nu se putea trage o concluzie reală, deoarece nimeni nu-i văzuse vreodată pe Cei Tari hrănindu-se, iar ei nu vorbeau despre asta.

În cele din urmă, Odeen le luă rezerva ca atare – ca parte a lor. Poate, se gândi el, că tocmai individualitatea lor nu le permitea formarea de triade. Forma o carapace în jurul lor.

Tot atunci, Odeen află lucruri mult mai grave şi mai importante decât întrebările referitoare la viaţa particulară a Celor Tari. Află, de exemplu, că întreaga planetă se vestejea… stingându-se…

Noul său profesor, Losten, îi explicase.

Odeen îl întrebase despre peşterile nelocuite ce se întindeau la nesfârşit în măruntaiele pământului, şi Losten păruse încântat:

— Ţi-e teamă să întrebi asta, Odeen?

(Acum devenise Odeen; nu mai era denumit prin termenii generali adresaţi unui stâng. Era întotdeauna mândru să audă un Tare chemându-l pe nume. Mulţi o făceau. El era foarte receptiv şi folosirea numelui său părea

o recunoaştere a faptului. Nu doar o dată, Losten îşi exprimase satisfacţia de a-l avea elev.)

Într-adevăr, lui Odeen îi era teamă şi, după o ezitare, o recunoscu. Întotdeauna era mai uşor să-ţi mărturiseşti slăbiciunile Celor Tari decât colegilor Raţionali; era mai uşor să se destăinuie lor decât lui Tritt; era inimaginabil să se confeseze lui Tritt... Asta se întâmpla înainte de apariţia Duei.

— Atunci, de ce întrebi?

Odeen ezită din nou, apoi rosti încet:

— Mi-e teamă de peşterile nelocuite deoarece, pe când eram tânăr, mi s-a spus că acolo există monştri. Nu cunosc însă nimic în mod direct; ştiu doar ce mi-au spus alţii, tot tineri, care nici ei n-o puteau şti direct. Doream să aflu adevărul, şi dorinţa a crescut în mine până când curiozitatea a depăşit spaima.

— Bravo! exclamă încântat Losten. Curiozitatea e folositoare, pe când spaima nu. Dezvoltarea ta interioară e excelentă, Odeen, şi ţine minte că doar ea contează în problemele importante. Ajutorul nostru e numai marginal. Deoarece vrei să ştii, mi-e foarte uşor să-ţi spun că peşterile nelocuite sunt într-adevăr nelocuite. Sunt goale. În ele nu există nimic, cu excepţia obiectelor neimportante părăsite de demult.

— Părăsite de cine, domnule? În mod neplăcut, Odeen se simţea obligat să folosească apelativul de câte ori afla de lucruri necunoscute lui, dar pe care Losten le cunoştea.

— De cei care le-au ocupat în trecut. A existat o vreme, acum mii de cicluri, când existau mii de Tari şi milioane de Moi. Acum suntem mult mai puţini ca înainte. Nu sunt nici măcar trei sute de Tari şi aproape zece mii de Moi.

— De ce? întrebă şocat Odeen. (Doar trei sute de Tari! Cu siguranţă asta era o recunoaştere a faptului că şi Cei Tari treceau, dar nu era momentul să se gândească la asta.)

— Pentru că energia scade. Soarele se răceşte. În fiecare ciclu e tot mai greu să naşti şi să trăieşti.

(Ei bine, asta nu înseamnă că şi Cei Tari năşteau? Nu înseamnă că şi ei depindeau de soare pentru hrană, iar nu de roci? Odeen reţinu ideea şi-o păstră pentru mai târziu.)

— Şi va continua? întrebă el.

— Într-o bună zi, soarele se va epuiza şi nu va mai da hrană.

— Asta înseamnă că toţi, şi Cei Tari şi Cei Moi, vor trece?

— Ce altceva poate însemna?

— Nu putem trece cu toţii. Dacă avem nevoie de energie şi soarele se va stinge, trebuie să găsim alte surse. Alte stele.

— Odeen, toate stelele au un sfârşit. Şi Universul are un sfârşit.

— Iar dacă stelele se sting, nu mai există hrană altundeva? Nu există alte surse de energie?

— Nu; toate sursele de energie din întregul Univers se sting.

Odeen căzu pe gânduri, apoi rosti:

— Atunci, alte Universuri. Nu putem abandona pentru că Universul se sfârşeşte. Palpita, vorbind aşa. Se lăţise, de-a dreptul nepoliticos, ajungând transparent şi mult mai întins decât Cel Tare.

Losten era însă extrem de încântat:

— Minunat, scumpul meu stâng. Trebuie să-i anunţ şi pe ceilalţi.

Odeen revenise la mărimea iniţială, stânjenit dar şi încântat de a fi fost numit „scumpul meu stâng”, expresie pe care nu i-o mai adresase nimeni – evident, cu excepţia lui Tritt.

Nu mult după aceea, Losten le-o aduse pe Dua. Odeen se întrebase visător dacă există vreo legătură, dar după o vreme abandonase ideea. Tritt repetase atât de frecvent că numai datorită intervenţiei sale pe lângă Losten aveau parte de Dua, încât devenise inutil să se gândească la altceva. Totul era prea confuz.

Acum însă venea iarăşi la Losten. Trecuse mult de la acele prime zile când aflase că Universul se stingea şi că

(după cum se dovedise) Cei Tari căutau soluţii de continuare a vieţii. El însuşi devenea competent în câteva domenii, şi Losten îi mărturisise că în fizică nu-l mai putea învăţa multe lucruri. În plus, erau şi alţi tineri Raţionali care trebuiau instruiţi, aşa încât nu-l mai vedea pe Losten la fel de frecvent ca în trecut.

Îl găsi pe Cel Tare cu doi Raţionali pe jumătate dezvoltaţi în Camera Radiaţiilor. Losten îl zărise prin sticlă şi ieşi, închizând grijuliu uşa după el.

— Scumpul meu stâng, rosti el întinzându-şi membrele într-un gest de prietenie (iar Odeen, precum deseori în trecut, simţi o dorinţă perversă să-l atingă, dar se controlă). Ce mai faci?

— N-am vrut să vă întrerup, domnule.

— Să mă întrerupi? Cei doi se vor descurca perfect şi singuri. Sunt probabil fericiţi că am plecat, pentru că i-am plictisit cu atâta vorbărie.

— Nu-i adevărat, replică Odeen. M-aţi fascinat dintotdeauna şi sunt convins că-i fascinaţi şi pe ei.

— Da, da. Mă bucur că gândeşti aşa. Te văd des prin bibliotecă şi aud de la alţii că te descurci în cursul pentru avansaţi, iar asta face să-mi pierd cel mai bun student. Ce face Tritt? E acelaşi Parental încăpăţânat?

— Tot mai încăpăţânat pe zi ce trece. El dă putere triadei.

— Şi Dua?

— Dua? Am venit... Ştiţi, e foarte neobişnuită.

— Da, ştiu, încuviinţă Losten. Avea o atitudine pe care Odeen o asociase întotdeauna cu melancolia.

Odeen aşteptă o clipă, apoi hotărî să intre direct în subiect.

— Domnule Losten, rosti el, Dua ne-a fost adusă doar pentru că era neobişnuită?

— Te-ar surprinde? Şi tu eşti neobişnuit, Odeen, şi mi-ai spus de mai multe ori că şi Tritt e la fel.

— Da, aprobă Odeen, este.

— Atunci, triada n-ar fi trebuit să includă o Emoţională mai aparte?

— Există multe moduri de a fi aparte, vorbi gânditor Odeen. Uneori comportarea Duei îl nemulţumeşte pe Tritt, iar pe mine mă pune pe gânduri. Vă pot cere părerea?

— Întotdeauna.

— Nu-i place... topirea.

Losten asculta grav; aparent, fără să fie stânjenit.

— De fapt, continuă Odeen, îi place atunci când ne topim, dar nu întotdeauna poate fi convinsă să o facă.

— Şi Tritt, el ce părere are despre topire? întrebă Losten. Dincolo de plăcerea imediată a actului? Ce înseamnă pentru el, în afară de plăcere?

— Copiii, bineînţeles, răspunse Odeen. Îmi plac şi mie, îi plac şi Duei, dar Tritt e Parentalul. Înţelegeţi? (Brusc, lui Odeen i se păruse că Losten nu putea pricepe toate subtilităţile triadei.)

— Încerc să înţeleg. Atunci, mi se pare că Tritt câştigă din topire mai mult decât topirea însăşi. Dar tu? Ce ai pe lângă plăcere?

— Credeam că ştiţi, răspunse Odeen. Un fel de stimulare mentală.

— Da, ştiam, dar am vrut să mă conving că ştii şi *tu*. Voiam să fiu sigur că n-ai uitat. Mi-ai spus deseori, când veneai aici după o perioadă de topire, cu ciudata ei pierdere de timp – trebuie să recunosc că datorită ei nu te-am văzut perioade de timp îndelungate – că ai început pe neaşteptate să înţelegi multe lucruri care îţi păreau de neînţeles înainte.

— Parcă mintea îmi rămânea activă în răstimpul acela. Parcă ar fi existat un timp care, deşi nu-i sesizam scurgerea, îmi era necesar; în decursul lui puteam gândi mai profund şi mai intens, fără să fiu distras de partea mai puţin intelectuală a vieţii.

— Exact, aprobă Losten, şi reveneai cu un progres în cunoaştere. E ceva normal printre Raţionali, deşi trebuie să recunosc că niciunul n-a făcut salturile tale. O spun cu toată sinceritatea, în toată istoria n-a mai existat unul asemănător ţie.

— Chiar aşa? întrebă Odeen, străduindu-se să-şi ascundă fericirea.

— S-ar putea să greşesc, făcu Losten, amuzându-se de brusca pierdere a transparenţei Raţionalului, dar nu cred. Principalul este că atât tu, cât şi Tritt obţineţi din topire ceva în plus, pe lângă topirea însăşi.

— Da. Cu siguranţă.

— Dar ce obţine Dua în plus?

Urmă o pauză lungă.

— Nu ştiu, răspunse Odeen.

— N-ai întrebat-o niciodată?

— Nu.

— Atunci, dacă ea nu obţine nimic, pe când tu şi cu Tritt câştigaţi ceva, de ce s-o intereseze la fel de mult ca pe voi?

— Alte Emoţionale nu par să…, începu Odeen.

— Alte Emoţionale nu sunt ca Dua. Mi-ai spus asta de multe ori, şi mi-ai spus-o mulţumit.

— Mă gândeam că ar putea fi altceva, rosti Odeen ruşinat.

— Ce anume?

— E greu de explicat. În triadă ne cunoaştem, ne simţim; în anumite feluri, suntem părţi ale unui singur individ. Un individ care apare şi dispare. De cele mai multe ori, e ceva inconştient. Dacă ne concentrăm prea mult asupra acestui gând, îl pierdem aşa încât n-avem niciodată detaliile exacte. E greu de explicat triada cuiva… Odeen se opri neajutorat.

— Nu-i nimic, încerc să înţeleg. Crezi că ai prins o porţiune a minţii lui Dua, pe care ea încearcă s-o ţină în secret?

— Nu sunt sigur. E doar o impresie, ce-mi apare uneori într-un ungher al minţii.

— Ei bine?

— Uneori cred că Dua nu vrea să aibă un copil-Emoţional.

Losten îl privi grav.

— Mi se pare că aveţi, până acum, doar doi copii. Un stâng şi un drept.

— Da, numai doi. Ştiţi, Emoţionala e mai dificil de iniţiat.

— Ştiu.

— Iar Dua nu se străduieşte să absoarbă energia necesară. Nici măcar nu încearcă. Are unele motive, dar eu nu cred în ele. Cred că pur şi simplu, nu doreşte o Emoţională. După mine, dacă nu doreşte să-l aibă – aş lăsa-o în pace. Dar Tritt e un Parental şi doreşte copilul; trebuie să-l aibă, iar eu nu-l pot dezamăgi.

— Dacă Dua ar avea un motiv raţional ca să nu înceapă copilul, ţi-ai schimba părerea?

— Da, dar nu şi Tritt. El nu înţelege asemenea lucruri.

— Dar ai încerca să-l potoleşti?

— Atât cât aş putea.

— Te-ai gândit vreodată, spuse Losten, că niciun Moale nu… nu trece înainte de a se naşte copiii – toţi trei, cu Emoţionala ultima?

— Ştiu asta, răspunse Odeen, mirându-se că Losten îi spunea asemenea lucruri elementare.

— Atunci naşterea unui copil-Emoţional echivalează cu momentul plecării.

— De obicei, abia când Emoţionala e suficient de mare…

— Oricum, însă, momentul plecării e aproape. Poate că Dua nu doreşte să plece…

— Cum aşa, Losten? Când vine momentul să pleci, e ca atunci când vine momentul să te topeşti. Cum să nu vrei? (Cei Tari nu se topeau; poate că nu înţelegeau.)

— Dar dacă Dua nu vrea să plece niciodată? Ce spui atunci?

— Că totuşi *trebuie* să plecăm. Dacă Dua vrea să-şi întârzie ultimul copil, n-am nimic împotrivă şi poate că-l conving chiar şi pe Tritt. Dar ca să nu-l aibă… asta nu poate fi permis.

— De ce?

Odeen făcu o pauză, gândindu-se.

— Nu pot spune, domnule, dar ştiu că trebuie să plecăm. O ştiu şi o simt tot mai mult cu fiecare ciclu, şi câteodată cred că înţeleg de ce.

— Uneori cred că eşti un filosof, Odeen, remarcă Losten. Ia să vedem. Atunci când al treilea copil va apare şi va creşte, Tritt va avea toţi copiii şi va fi gata să plece după o viaţă împlinită. Tu însuţi vei avea satisfacţia învăţăturii şi vei putea pleca. Dar Dua?

— *Nu ştiu*, recunoscu Odeen. Alte Emoţionale se adună laolaltă toată viaţa şi par mulţumite să flecărească între ele. Dua, însă, nu face aşa.

— Am spus că e neobişnuită. Nu-i place chiar nimic?

— Îi place să mă asculte povestindu-i despre munca mea, mormăi Odeen.

— Nu trebuie să fi ruşinat de asta. Fiecare Raţional vorbeşte despre munca sa cu dreptul şi mijlocia lui. Nu recunoaşteţi, dar aşa este.

— Dua însă *ascultă*, domnule.

— Sunt convins. Nu-i precum celelalte Emoţionale. Ţi s-a părut vreodată că înţelege mai bine după o topire?

— Da, am remarcat asta uneori. Totuşi, n-am dat multă importanţă…

— Pentru că eşti convins că Emoţionalele nu pot realmente înţelege aceste lucruri. Totuşi Dua pare să aibă multe din caracteristicile unui Raţional.

(Odeen îl privi pe Losten, consternat. Odată, Dua îi povestise despre copilăria nefericită; o singură dată; strigătele ascuţite ale celorlalte Emoţionale; poreclele răutăcioase; Em-stâng. Oare auzise Losten despre toate astea?… Continua să-l privească liniştit pe Odeen.)

— M-am gândit şi eu, spuse Odeen, apoi izbucni: Pentru aşa ceva, sunt *mândru* de ea.

— Nimic rău în toate astea. De ce nu-i spui şi ei? Dacă îi place raţionalismul, las-o. Învaţ-o ceea ce ştii. Răspunde-i la întrebări. Triada va fi dizgraţiată dacă faci aşa ceva?

— Nici nu-mi pasă… Şi de ce să fie? Tritt va zice că-i o pierdere de timp, dar mă descurc cu el.

— Explică-i că dacă Dua îşi va simţi viaţa împlinită, nu va mai avea spaima plecării şi va fi pregătită pentru un copil-Emoţional.

Odeen simţi că o greutate uriaşă i se ridică de pe suflet.

— Aveţi dreptate, se repezi el. Simt că aveţi dreptate. Cât de multe înţelegeţi, domnule Losten. Dacă-i veţi conduce pe Cei Tari, cum să eşuăm în proiectul găsirii altui Univers?

— Eu? rosti Losten amuzat. Ai uitat că Estwald ne conduce în momentul de faţă? El este eroul proiectului. Fără el n-am fi ajuns nicăieri.

— Ah, da, încuviinţă Odeen, oprit din avânt. Încă nu reuşise să-l vadă pe Estwald. De fapt, nu cunoscuse niciun Moale care să-l fi întâlnit, deşi unii spuneau că-l văzuseră de la distanţă. Estwald era un Tare nou; oricum, pe vremea tinereţii sale, Odeen nu auzise pomenindu-se de el. Nu înseamnă asta că Estwald era un tânăr Tare, care fusese copil în această perioadă ca şi Raţionalul?

Amănuntul era lipsit de importanţă. Acum, Odeen dorea să se întoarcă acasă. Nu-l putea atinge pe Losten drept recunoştinţă, dar îi putea mulţumi şi apoi să se grăbească fericit.

Mulţumirea lui avea şi o latură egoistă. Nu era doar posibilitatea viitoare a unui copil-Emoţional şi gândul bucuriei lui Tritt. Nu era nici gândul la împlinirea Duei. Ceea ce-l copleşea în acel moment era faptul că avea să poată învăţa pe un altul. Niciun alt Raţional nu putuse avea în triadă o Emoţională ca Dua.

Ar fi fost minunat dacă şi Tritt ar fi putut înţelege acest lucru. Trebuia să vorbească cu el şi să-l convingă cumva să fie răbdător.

2 c

Tritt nu se simţise niciodată mai puţin răbdător. Nu pretindea că înţelege motivul comportării Duei. Nu voia să încerce. Nu-i păsa. Nu ştiuse niciodată de ce Emoţionalele făceau ceea ce făceau. Iar Dua nici măcar nu se purta precum celelalte Emoţionale.

Nu se gândea niciodată la lucrul important. Prefera să privească soarele. Dar se subţia într-atât încât lumina şi hrana treceau prin ea. Apoi spunea că era minunat. Nu asta era important. Important era să se hrănească. Ce era frumos în hrănire? Ce era frumuseţea?

Întotdeauna voia să se topească astfel. Odată spusese:

— Hai să vorbim mai târziu. Niciodată nu vorbim despre asta. Nu ne gândim niciodată la asta.

— Să facem cum vrea ea, Tritt, spunea întotdeauna Odeen. E mai bine.

Odeen era răbdător. Se gândea mereu că lucrurile sunt mai bune când ei aşteptau. Altfel, voia mai întâi să se gândească…

Tritt nu era sigur că ştia ce înţelege Odeen prin „a se gândi mai întâi”. Lui i se părea că însemna că Raţionalul nu face nimic.

Cum fusese şi cu Dua… Odeen ar fi continuat şi acum să se gândească. Însă Tritt mersese şi o ceruse. Aşa trebuia să se facă.

Acum Odeen nu făcea nimic. Ce era cu copilul-Emoţional, singura problemă importantă? Tritt trebuia să facă ceva, dacă Odeen nu voia.

De fapt, făcea ceva. Cobora coridorul lung, chiar în vreme ce-şi spunea toate lucrurile acelea. Nu-şi dădea seama când coborâse atât. Asta însemna „să gândeşti mai întâi”? Nu-i nimic, n-avea să se lase înspăimântat. N-avea să bată în retragere.

Privi impasibil în jur. Era drumul spre peşterile Celor Tari. Ştia că nu peste foarte mult timp avea să coboare pe aici cu micuţul său stâng. Odeen îi arătase cândva drumul.

Acum însă nu ştia ce avea să facă odată ajuns acolo. Totuşi, nu-i era teamă. Voia un copil-Emoţional. Era dreptul lui să aibă un copil-Emoţional. *Nimic* nu era mai important ca asta. Cei Tari aveau să-i rezolve problema. Nu le-o aduseseră ei pe Dua când le-o ceruse?

Dar pe cine să întrebe? Orice Tare? Cumva, decise că nu. Trebuia să caute pe unul anume şi să vorbească doar cu *acela*.

Îşi aminti numele. Îşi aminti chiar şi ocazia în care îl auzise întâia oară. Era pe vremea aceea când micul-stâng crescuse suficient ca să înceapă să-şi schimbe forma din proprie iniţiativă. (Ce zi minunată! „Vino, Odeen, repede! Annis e complet oval şi tare. Singur a făcut-o, Dua priveşte!” Se grăbiseră cu toţii. Pe atunci, Annis era unicul copil. Aşteptaseră atâta clipa. Aşa încât se grăbiseră, iar el era lipit într-un colţ. Se curbase şi atârna peste locul său de odihnă ca lutul umed. Odeen plecase pentru că era ocupat. Dua spusese: „A, o s-o mai facă Tritt.” Aşteptaseră ore întregi, dar n-o mai făcuse.)

Tritt era supărat că Odeen nu mai aşteptase. L-ar fi mustrat, dar Raţionalul părea obosit. Pe ovoidul său apăruseră zbârcituri clare, şi nu făcea niciun efort să le netezească.

— S-a întâmplat ceva, Odeen? întrebase Tritt, neliniştit.

— Am avut o zi grea şi nu sunt sigur că voi obţine ecuaţiile diferenţiale înainte de viitoarea topire. (Tritt nu-şi amintea exact cuvintele tari, dar cam aşa sunase. Odeen folosea întotdeauna cuvinte tari.)

— Vrei să ne topim acum?

— Nu, nu. Am văzut-o pe Dua că merge la suprafaţă şi ştii cum reacţionează dacă am încerca s-o oprim. De fapt, nu-i nicio grabă. A apărut un nou Tare.

— Un nou Tare? întrebă Tritt cu o vădită lipsă de interes. Odeen era foarte interesat de tot ce era în legătură cu Cei Tari, dar Tritt ar fi vrut ca acest interes să nu fi existat. Odeen era mai preocupat de propria educaţie, cum o numea, decât oricare alt Raţional din jur. Nu era cinstit. Odeen se ocupa de această problemă prea mult. Dua se ocupa prea mult de incursiunile la suprafaţă. Nimeni, cu excepţia lui Tritt, nu era realmente interesat de triadă.

— Se numeşte Estwald, continuase Raţionalul.

— Estwald? Tritt deveni *ceva* mai atent. Poate că se tulburase, sesizând sentimentele lui Odeen.

— Nu l-am văzut niciodată, dar toţi vorbesc despre el. Ochii lui Odeen se turtiseră, ca întotdeauna când cădea pe gânduri. Lui i se datorează lucrul acela nou.

— Care lucru?

— Pompa de Pozi… N-ai putea înţelege, Tritt. E o invenţie nouă. Va revoluţiona întreaga lume.

— Ce înseamnă a revoluţiona?

— A schimba totul.

— N-ar trebui să se schimbe totul, se alarmă Tritt.

— Vor face totul *mai bine*. A schimba nu înseamnă mai rău. Oricum, Estwald e autorul. E foarte inteligent. Simt asta.

— Atunci de ce nu-ţi place?

— N-am spus că nu-mi place.

— Te *simt* că nu-ţi place.

— Nici vorbă, Tritt. Cumva… cumva…, râse Odeen, sunt gelos. Cei Tari sunt atât de inteligenţi încât un Moale nici nu se poate compara cu ei, totuşi eu m-am obişnuit cu asta, pentru că Losten îmi spune într-una cât de inteligent sunt – pentru un Moale presupun. Acum însă a apărut acest Estwald, şi chiar Losten pare copleşit de admiraţie, iar eu sunt *cu adevărat* un nimic.

Tritt îşi bombă suprafaţa frontală, încât să-l atingă pe Odeen care ridică privirea şi zâmbi:

— Asta-i o prostie din partea mea. Cui îi pasă cât de deştept este un Tare? Niciunul din ei n-are un Tritt.

După aceea, amândoi plecară s-o caute pe Dua. În mod surprinzător, ea îşi terminase pregătirile şi se întorcea. Urmă o topire minunată, deşi dură numai o zi. Tritt era într-una îngrijorat. Cu Annis atât de mic, chiar şi o absenţă scurtă era riscantă, deşi existau întotdeauna alţi Parentali care să aibă grijă de el.

De atunci, Odeen se mai referi uneori la Estwald. Îl denumea întotdeauna „Cel Nou”, chiar după ce trecuse destul de mult timp; totuşi nu-l zărise niciodată.

— Cred că-l evit, le spuse odată când era şi Dua de faţă, pentru că ştie atât de multe despre noua invenţie. Nu vreau să ştiu totul dintr-o dată. E mult mai plăcut să înveţi.

— Pompa de Pozitroni? întrebase Dua.

Aceea era particularitatea Duei, se gândise Tritt. Îl irita. Ea putea folosi cuvintele tari aproape la fel de bine ca Odeen. Unei Emoţionale n-ar fi trebuit să-i placă asta.

Tritt se hotărâse să-l întrebe pe Estwald, pentru că Odeen spusese că era deştept. În plus, Odeen nu-l întâlnise niciodată. Estwald nu putea spune: „Nu te îngrijora, Tritt, am vorbit cu Odeen despre asta.”

Toţi credeau că dacă vorbeşti cu Raţionalul, vorbeşti cu Triada. Nimeni nu dădea atenţie Parentalilor. Acum însă aveau s-o facă.

Se afla în peşterile Celor Tari şi totul părea diferit. Nimic nu semăna cu ceva ce Tritt ar fi putut înţelege. Totul era altfel şi înspăimântător. Cu toate acestea, era nerăbdător să-l găsească pe Estwald şi astfel îşi domina teama. Îşi repeta: „Vreau un mic-mijlociu.” Asta îi dădea suficientă putere să meargă înainte.

În cele din urmă, văzu un Tare. Era singur şi făcea ceva, aplecat deasupra unui obiect. Cândva, Odeen îi spusese că Cei Tari lucrează întotdeauna la… ceva al lor. Tritt nu-şi amintea, dar nu-i păsa.

Se opri lângă el.

— Domnule, i se adresă.

Cel Tare privi în sus şi aerul vibră în jurul său, aşa cum spusese Odeen că se întâmplă când doi Tari discută între ei. Apoi, Cel Tare păru că-l zăreşte pe Tritt.

— Ce-i asta, un drept? Ce faci aici? Ai luat micul-stâng cu tine? Azi începe un nou semestru?

— Unde îl pot găsi pe Estwald, domnule? îi ignoră Tritt întrebările.

— Pe cine?

— Pe Estwald.

Cel Tare rămase tăcut un timp, apoi spuse:

— Ce treabă ai cu Estwald, dreptule?

— E important să vorbesc cu el, se încăpăţână Tritt. *Dumneavoastră* sunteţi Estwald, domnule?

— Nu, nu sunt… Cum te numeşti dreptule?

— Tritt, domnule.

— Aha. Eşti dreptul triadei lui Odeen, nu?

— Da.

Glasul Celui Tare îşi pierdu din asprime:

— Mă tem că nu-l poţi vedea acum pe Estwald. Nu-i aici. Te poate ajuta altcineva?

Tritt nu ştia ce să răspundă. Rămăsese ţintuit locului.

— Atunci, du-te acasă, zise Cel Tare. Vorbeşte cu Odeen. El te va ajuta. Da? Du-te acasă, dreptule.

Cel Tare se întoarse. Părea că-l preocupă alte probleme decât prezenţa lui Tritt, iar Parentalul continua să stea locului nesigur. Trecu apoi într-o altă secţiune, încetişor, plutind fără zgomot. Cel Tare nu-şi ridică privirea.

La început, Tritt nu ştiu de ce pornise în direcţia aceea. Simţise doar că aşa era bine. Apoi îşi dădu seama. Înaintea lui era o undă călduţă de hrană şi ciugulea din ea.

Nu-i fusese foame, totuşi acum se hrănea şi era fericit.

Soarele nu era nicăieri. Instinctiv, privi în sus, dar, desigur, era într-o peşteră. Totuşi hrana era mai bună decât o găsise vreodată la suprafaţă. Privi în jur, minunându-se. Se minuna cel mai mult de uimirea sa…

Adeseori fusese nemulţumit de Odeen pentru că acesta pierdea timpul cu atâtea chestiuni neimportante. Acum el însuşi – Tritt! – pierdea timpul întrebându-se. Dar el o făcea în legătură cu probleme *importante*. Brusc, îşi dăduse seama de *importanţa* lor. Într-o străfulgerare, înţelesese că nu şi-ar fi pierdut vremea dacă ceva din interiorul lui nu i-ar fi şoptit că *era important*.

Se mişcă rapid, mirat de curajul său. După un timp se reîntoarse pe propriile urme. Trecu din nou pe lângă Cel Tare cu care vorbise.

— Am plecat, domnule, îl anunţă.

Cel Tare mormăi ceva incoerent. Continua să-şi vadă de lucru, aplecat peste ceva, făcând lucruri prosteşti fără să le zărească pe cele importante.

Dacă Cei Tari erau atât de deştepţi, măreţi şi atotputernici, se gândi Tritt, cum puteau fi atât de proşti?

3 a

Dua se pomeni plutind spre peşterile Celor Tari. Pe de o parte, pentru că n-avea ce face acum când soarele apusese, ceva care să-i mai întârzie întoarcerea acasă unde trebuia să asculte insistenţele lui Tritt şi sugestiile jumătate stânjenite, jumătate resemnate ale lui Odeen. Pe de altă parte, însă, era şi atracţia exercitată de Cei Tari.

O simţise de multă vreme, pe când era copil încă, şi renunţase să pretindă că nu era aşa. Emoţionalele n-ar fi trebuit să aibă asemenea sentimente. Totuşi, micuţele Emoţionale mai le aveau uneori – Dua era destul de experimentată ca s-o ştie – dar dispăreau repede, sau erau repede dezaprobate dacă nu dispăreau destul de repede.

Ea însă, când fusese mică, continuase cu încăpăţânare curioasă despre lume, soare, peşteri şi… absolut orice, până când Parentalul ei îi spunea: „Eşti tare ciudată, Dua, dragă. Eşti o mică mijlocie nostimă. Ce se va alege de tine?"

Dua nu avea nici cea mai vagă idee ce anume era atât de ciudat şi nostim în dorinţa ei de a cunoaşte. Află însă, destul de repede, că Parentalul ei nu-i putea răspunde la toate întrebările. Îşi încercase odată tatăl-stâng, dar acesta nu dovedise mirarea blândă a Parentalului. „De ce întrebi, Dua?" se răstise el şi privirea îi părea tăioasă.

Fugise speriată şi nu-l mai întrebă niciodată. Într-o zi însă, o altă Emoţională de vârsta ei ţipase „Em-stângo", când ea îi spusese – nu-şi mai amintea ce anume – ceva ce i se părea perfect natural atunci. Dua se ruşinase fără să ştie de ce şi-l întrebase pe fratele ei stâng, mult mai în vârstă, ce înseamnă o Em-stângă. Acesta se retrăsese stânjenit – evident stânjenit – bolborosind: „Nu ştiu", deşi era evident că ştia.

După ce reflectase, ea se dusese la Parental:

— Sunt o Em-stângă, tăticule?

— Cine ţi-a spus aşa, Dua? Nu trebuie să repeţi asemenea cuvinte.

Ea cursese deasupra colţului său cel mai apropiat, şi continuase:

— E ceva rău?

— O să treci peste asta, răspunsese el şi se bombase puţin ca s-o legene şi s-o facă să vibreze în gama care îi plăcuse dintotdeauna. Acum însă nu-i plăcu, deoarece era evident că acela nu putea fi un răspuns. Se îndepărtă gânditoare. Îi spusese: „O să treci *peste* asta”, aşa încât era acum *în faţa* unui obstacol, dar *care* anume?

De pe atunci avusese puţine prietene printre celelalte Emoţionale. Le plăcea să şuşotească şi să chicotească împreună, pe când ea prefera să curgă peste stâncile sfărâmate, înfiorându-se de senzaţia asprimii lor. Existau, totuşi, câteva mijlocii mai prietenoase decât altele, şi pe care le găsea mai puţin provocatoare. Doral, de pildă, era tot atât de prostuţă cât şi restul, dar uneori era amuzantă cu bârfele ei. (Doral ajunsese într-o triadă cu fratele drept al Duei şi un stâng din altă reţea de grote, un stâng care nu-i prea plăcea Duei. Doral iniţiase foarte repede un copil-stâng şi unul drept, şi nu mult după aceea, un mijlociu. Devenise atât de densă încât triada părea că are doi Parentali, iar Dua se întreba dacă se mai puteau topi… Asta îi repeta şi Tritt într-una, fără succes, ce triadă bună se făcuse cu ajutorul Doralei.)

Într-o zi, ea şi Doral stăteau singure şi Dua şoptise:

— Doral, tu ştii ce e o Em-stângă?

Doral se chircise şi se comprimase de parcă n-ar fi vrut să fie văzută şi răspunsese:

— O Emoţională care se poartă ca un Raţional: adică, un stâng. Ai înţeles? Emoţional-stâng… Em stâng! Ai înţeles?

Desigur, Dua înţelesese. Era evident, odată ce i se explicase. Şi-ar fi dat seama şi singură, dacă şi-ar fi putut imagina asemenea lucruri.

— De unde ştii? întrebă Dua.

— Mi-au spus fetele mai mari. Substanţa Doralei se învolbură şi Dua găsi mişcarea neplăcută. E urât, continuă Doral.

— De ce?

— Pentru că e *urât*. Emoţionalele nu trebuie să se poarte ca Raţionalii. Dua nu se gândise niciodată la lucrul ăsta.

— *De ce* nu trebuie? insistă ea.

— *De aia!* Vrei să ştii şi alt lucru urât?

— Care? nu-şi putu ascunde Dua curiozitatea.

Doral nu rosti nimic, dar o parte a ei se întinse brusc şi o atinse pe Dua, înainte ca aceasta să se poată contracta. Duei nu-i plăcu. Se trase înapoi şi spuse:

— Nu mai face aşa.

— Vrei să ştii şi alt lucru urât? Poţi intra într-o stâncă.

— Nu poţi face aşa ceva, pufni Dua. Era o minciună, căci pătrunsese adesea în stratul de la suprafaţă al stâncilor şi-i plăcuse. Dar acum în contextul batjocurii Doralei, se simţea revoltată şi nega totul, chiar şi faţă de sine.

— Ba poţi. Se numeşte frecatul stâncii. Emoţionalele o pot face foarte uşor. Stângii şi drepţii pot doar când sunt copii. Când cresc, o fac între ei.

— Nu cred. Astea le născoceşti tu.

— Zău că aşa fac. O ştii pe Dimil?

— Nu.

— Ba o ştii. Cea cu colţul gros din grota C.

— Cea care pluteşte ciudat?

— Da. E din cauza colţului. Despre ea e vorba. Odată a intrat cu totul într-o stâncă… mai puţin colţul acela. Fratele ei stâng a văzut-o şi-a spus-o Parentalului lor. Ce a încasat pentru *asta*! N-a mai făcut-o niciodată.

Dua plecase destul de tulburată. Multă vreme nu mai vorbi cu Doral, şi niciodată nu mai reluă prietenia cu ea, totuşi curiozitatea îi fusese stârnită.

Curiozitatea? De ce să nu zică Em-stângismul?

Într-o zi, când era sigură că Parentalul ei nu era în apropiere, se lăsă să se topească într-o stâncă, încetişor, puţin câte puţin. De când fusese copil, era prima dată că încerca aşa ceva şi nu credea că îndrăznise vreodată să pătrundă atât de adânc. Încerca o senzaţie de căldură, dar când ieşise avea impresia că toţi o văzuseră, de parcă stânca lăsase o pată pe ea.

Mai încercă în câteva rânduri, cu mai multă îndrăzneală şi-i plăcu tot mai mult. Desigur, nu se scufundase niciodată cu adevărat adânc.

În cele din urmă, fusese prinsă de Parentalul ei, care plescăi nemulţumit, şi după aceea Dua fu mult mai precaută. Acum crescuse şi, în ciuda ironiilor Doralei, ştia că nu era ceva neobişnuit. Practic fiecare Emoţională o făcea din când în când, iar unele recunoşteau deschis.

Cu cât creşteau, se întâmpla mai puţin frecvent şi Dua nu credea că vreuna din Emoţionalele cunoscute ei mai făcea aşa ceva după ce se alătura unei triade şi începeau adevăratele topiri. Faptul că ea continua, ba chiar că încercase de câteva ori şi după formarea triadei, constituia unul dintre secretele ei. (Când o făcuse, se gândise: Dacă află Tritt?... Răspunsul la întrebare era atât de neplăcut încât îi strica tot cheful.)

Derutată, se autojustifica prin convieţuirea dificilă cu celelalte. Strigătul „Em-stângă" începu s-o urmărească peste tot, ca un fel de umilire publică. Existase chiar o perioadă când, pentru a scăpa, recursese la o adevărată sihăstrie. Dacă la început avusese o atracţie către singurătate, acum şi-o confirmase. Fiind singură, îşi găsise consolarea în stânci. Frecatul-de-stânci, murdar sau nu, era un act solitar – şi ele o forţau să fie solitară.

Cel puţin aşa se auto-convingea.

Odată încercase să le răspundă. Strigase: „Sunteţi o adunătură de Em-drepte, o adunătură de Em-drepte împuţite."

Ele râseră şi Dua fugise, zăpăcită şi furioasă. *Aşa* erau! Aproape fiecare Emoţională, când ajungea la vârsta formării unei triade, devenea interesată de copii, agitându-se în jurul lor într-o imitaţie Parentală pe care Dua o găsea dezgustătoare. Ea nu simţise niciodată asemenea interes. Copiii erau doar copii; era datoria fraţilor-drepţi să se ocupe de ei.

Porecla dispăru pe măsură ce Dua crescu. O ajută şi faptul că îşi păstrase o structură rarefiată de fetiţă şi putea curge ca un vârtej de fum, pe care nu-l putea reproduce

nimeni. Iar când tot mai mulţi stângi şi drepţi îşi manifestaseră interesul faţă de ea, celelalte Emoţionale nu mai avură ce să mai ironizeze.

Totuşi – totuşi – acum când nimeni nu îndrăznea să-i vorbească nerespectuos (deoarece se ştia în toate grotele că Odeen era cel mai capabil Raţional al generaţiei, iar Dua era mijlocala lui), ea ştia mai presus de orice îndoială că era o Em-stângă.

Nu i se părea ceva imoral – nu tocmai – dar uneori se trezea visându-se Raţional şi se ruşina. Se întreba dacă şi alte Emoţionale o făceau... măcar uneori... şi dacă de asta... parţial... nu-şi doreau un copil-Emoţional... pentru că nu era o adevărată Emoţională... şi nu-şi respecta rolul din triadă...

Pe Odeen nu-l deranja că era o Em-stângă. Nu-i spunea niciodată aşa, dar îi plăcea că o interesa viaţa lui, îi plăceau întrebările ei, le explica şi-i plăcea că înţelege. Ba chiar o apăra când Tritt devenea gelos – de fapt, nu tocmai gelos – dar manifestând o reacţie total nepotrivită datorită concepţiei sale limitate şi încăpăţânate asupra lumii.

De câteva ori, Odeen o dusese la grotele Celor Tari, dornic să-şi arate ştiinţa, şi vădit încântat că Dua era impresionată. Ea fusese *realmente* impresionată, nu atât de evidentele sale cunoştinţe şi de inteligenţa lui, cât de faptul că nu-i displăcea să împartă cu alţii ceea ce ştia. (Îşi amintea încă răspunsul aspru al tatălui-stâng.) Nu-l iubise niciodată pe Odeen atât de mult ca atunci când o introdusese în activitatea lui – şi chiar şi asta era o trăsătură a Em-stângismului ei.

Poate că (asta îi revenea într-una în minte) fiind Em-stângă se apropiase mai mult de Odeen, îndepărtându-se de Tritt, iar din acest motiv o scârbeau insistenţele Parentalului. Odeen nu-i făcuse niciodată vreo aluzie, dar poate că Tritt simţea totul intuitiv, fără nicio certitudine, şi de aceea era nefericit şi nu înţelegea de ce anume.

Prima dată când fusese într-o grotă Tare, auzise doi Tari vorbind între ei. Bineînţeles, nu ştiuse că vorbeau. Erau vibraţii ale aerului, foarte rapide, schimbătoare, provocând

un zumzet neplăcut în ea. Trebuia să se subţieze, ca să le lase să treacă.

— Vorbesc, spusese Odeen. Apoi adăugase rapid, anticipându-i obiecţia: E felul *lor* de a vorbi. Aşa se înţeleg ei.

Dua izbutise să priceapă conceptul. Era şi mai încântător să înţeleagă repede pentru că asta îl bucura pe Odeen. (Odată, el îi spusese: „Niciunul din Raţionalii pe care i-am cunoscut vreodată nu crede că Emoţionalele au ceva în cap. Sunt norocos." Ea îi răspunsese: „Mi se pare însă că celorlalţi Raţionali le plac aşa cum sunt. Tu de ce eşti altfel?" Odeen nu negase faptul că celorlalţi Raţionali le plăceau Emoţionalele prostuţe. Spusese doar atât: „Nu m-am gândit niciodată la asta şi nu cred că-i ceva important. Sunt mulţumit de tine şi sunt mulţumit că sunt mulţumit.")

— *Tu* poţi înţelege graiul Celor Tari? îl întrebase ea.

— Nu tocmai, răspunsese Odeen. Pot sesiza schimbările suficient de rapid. Uneori simt ceea ce-şi spun, deşi nu înţeleg, în special după ce ne-am topit. Totuşi, numai uneori. Să simţi aşa ceva e de domeniul Emoţionalelor, numai că o Emoţională nu-şi poate explica impresiile senzitive. *Tu* însă, ai putea.

— Mi-ar fi frică. S-ar putea să nu le placă.

— Ei, încearcă. Sunt curios. Încearcă să vezi dacă înţelegi ce discută.

— Să încerc? Cu adevărat?

— Da. Dacă vor observa şi vor fi nemulţumiţi, voi spune că eu te-am pus.

— Promiţi?

— Promit.

Simţindu-se emoţionată, Dua se lăsă să-i simtă pe Cei Tari şi adoptă pasivitatea totală ce permitea influxul senzaţiilor.

— Agitaţie, spusese ea. Sunt excitaţi. E ceva nou.

— Poate-i Estwald, comentă Odeen.

Atunci auzise Dua pentru prima dată numele.

— Curios, făcu ea.

— Ce anume?

— Am avut senzaţia unui soare mare. Un soare foarte mare.

— S-ar putea să vorbească despre asta, rosti gânditor Odeen.

— Dar cum poate exista aşa ceva?

Exact atunci Cei Tari îi zăriră. Se apropiaseră prietenoşi şi-i salutară în maniera Celor Moi. Dua era extrem de fâstâcită şi se întreba dacă ştiau ce făcuse ea. Nu spuseseră însă nimic.

(După aceea, Odeen îi explicase că rareori îi putea găsi pe Tari discutând în maniera lor. Se fereau totdeauna de Moi şi-şi întrerupeau lucrul când aceştia erau în preajmă. „Ne plac foarte mult, spusese Odeen. Sunt extrem de amabili.”)

Din când în când, o ducea cu el în grotele Celor Tari – de obicei când Tritt era foarte ocupat cu copiii. Totuşi nu-i zicea acestuia că o lua. Era absolut sigur că putea stârni un răspuns referitor la pierderea de timp a lui Odeen, care o încuraja pe Dua să nu stea la soare, determinând astfel ineficienţa topirii… Era greu să vorbeşti cu Tritt mai mult de cinci minute fără ca topirea să nu apară în conversaţie.

Coborâse şi singură, o dată sau de două ori. De fiecare dată fusese speriată, deşi Cei Tari pe care-i întâlnise erau întotdeauna prietenoşi, întotdeauna „amabili” cum spusese Odeen. Dar nu păreau să o ia în serios. Erau încântaţi, şi totuşi amuzaţi – simţea asta cu certitudine – când ea le punea întrebări. Iar când îi răspundeau, o făceau într-un mod simplu, lipsit de informaţii. „O simplă maşină, Dua” spuneau ei. „Odeen ţi-o poate explica.”

Se întreba dacă ea îl întâlnise vreodată pe Estwald.

N-avea curajul să-i întrebe pe Tari cum îi chema. (Cu excepţia lui Losten, căruia îi fusese prezentată de Odeen, şi despre care auzise multe.) Uneori i se părea că Estwald fusese chiar unul din cei întâlniţi. Odeen vorbea despre el cu veneraţie şi puţină invidie.

Aflase că era prins în treburi extrem de importante şi de aceea nu apărea în grotele accesibile Celor Moi.

Punând cap la cap cele aflate de la Odeen, descoperise că lumea avea mare nevoie de hrană. Odeen spunea rareori „hrană”. Folosea cuvântul „energie”, motivând că acela era termenul folosit de Tari.

Soarele pălea şi murea, dar Estwald descoperise cum putea fi găsită energia departe, dincolo de soare şi dincolo de cele şapte stele ce străluceau pe cerul întunecat al nopţii. (Odeen zicea că cele şapte stele erau şapte sori foarte îndepărtaţi şi că existau multe alte stele ce erau şi mai îndepărtate şi nu puteau fi văzute. Tritt îi auzise povestind, întrebase ce rol aveau stelele acelea dacă nu puteau fi văzute, şi nu crezuse absolut nimic. „Ei, Tritt”, oftase Odeen răbdător. Dua fusese gata să spună ceva asemănător cu întrebarea lui Tritt, dar după aceea se răzgândise.)

Acum se părea că va fi suficientă energie pentru totdeauna; suficientă energie – cel puţin până ce Estwald şi ceilalţi Tari reuşeau să-i dea gust bun noii energii.

Cu câteva zile în urmă îl întrebase pe Odeen.

— Îţi aminteşti când m-ai dus pentru prima dată la grotele Celor Tari, când i-am probat pe cei doi care vorbeau şi ţi-am spus că am avut senzaţia unui soare uriaş?

— Nu prea, răspunsese el nesigur. Dar, continuă. Ce-i cu asta?

— M-am gândit. Soarele acela este sursa noii energii?

— Bravo, Dua! exclamase fericit Odeen. Nu-i chiar aşa, dar e o intuiţie nemaipomenită pentru o Emoţională.

Acum Dua se mişca încet, amintindu-şi. Fără să-şi dea seama de scurgerea timpului sau a spaţiului, ajunsese în grotele Celor Tari şi începu să se întrebe dacă într-adevăr întârziase suficient, şi dacă nu trebuia să se întoarcă acasă, suportând inevitabilele cicăleli ale lui Tritt când – de parcă gândul acela îl adusese în preajmă – îl simţi pe Parental.

Senzaţia era atât de puternică încât avu un moment de confuzie, în care crezuse că îşi amintea de el aşa cum era acasă.

Dar *nu*! Se afla aici, în grotele Celor Tari.

Ce putea oare face aici? O urmărea? Voia să se certe cu ea *aici*? Făcea prostia să ceară ajutorul Celor Tari? Dua nu credea că putea să îndure aşa ceva…

Apoi fiorul spaimei o părăsi, înlocuit de uimire. Tritt nu se gândea deloc la ea. Nu-i sesizase prezenţa, îi simţea hotărârea puternică, combinată cu teamă şi nelinişte în legătură cu ceva ce voia să facă.

Dua ar fi putut pătrunde mai adânc pentru a afla cel puţin despre ce este vorba, dar nici prin gând nu-i trecea una ca asta. Deoarece Tritt nu ştia de prezenta ei în apropiere, dorea să se asigure de un lucru – că n-avea să-şi dea seama nici mai târziu.

Făcu apoi, aproape numai din reflex, ceva ce mai înainte ar fi fost gata să jure că nu va face, indiferent ce s-ar fi întâmplat.

Cauza poate că fusese (se gândi mai târziu) amintirile discuţiilor ei cu Doral, în copilărie, sau propriile ei experimentări cu frecatul-de-stânci. (Adulţii foloseau un cuvânt complicat, dar mult mai jenant, pentru ea, decât cel utilizat de copii.)

În orice caz, fără să ştie prea bine ce face sau, pentru scurt timp după aceea, ce făcuse, se topi grăbită în cel mai apropiat perete.

Înăuntru! Cu totul!

Oroarea faptei era diminuată de modul perfect în care o executase. Tritt trecu pe lângă ea, aproape atingând-o, fără să-şi dea seama cât de aproape era propria lui mijlocală.

În clipa aceea, Dua nu mai avea timp să se întrebe ce făcea Tritt în grotele Celor Tari, dacă n-o căuta pe ea.

Uitase complet de Tritt.

Era pur şi simplu uluită de acţiunea ei. Nici în copilărie nu se topise pe de-a întregul în stâncă, şi nici nu întâlnise pe cineva care să recunoască că o făcuse (deşi inevitabil existau o sumedenie de istorii). Evident, nicio Emoţională adultă nu făcuse şi nici nu *putuse* face aşa ceva. Dua era neobişnuit de rarefiată chiar şi pentru o Emoţională (Odeen era mândru să i-o spună), iar faptul că evita hrana îi accentua starea (după cum zicea adeseori Tritt).

Ce făcuse acum indica gradul ei de rarefiere mai mult decât orice observaţie a dreptalului şi, pentru o clipă, se simţi ruşinată şi-i păru rău pentru Tritt.

Apoi o copleşi o ruşine mai adâncă. Dacă era prinsă? Ea, o adultă…

Dacă trecea un Tare şi zăbovea? Nu putea ieşi dacă era cineva de faţă, dar cât timp putea sta înăuntru şi ce s-ar fi întâmplat dacă o descopereau *în* stâncă?

Pe când se întreba, îi simţi pe Cei Tari şi apoi – nu ştia nici ea cum – îşi dădu seama că erau departe.

Făcu o pauză, încercând să se calmeze. Stânca din jur conferea percepţiilor ei o nuanţă cenuşie, fără să le diminueze. Ba chiar simţea mai acut. Continua să-l simtă pe Tritt în coborârea lui permanentă, cu atâta acuitate de parcă ar fi fost lângă ea. Îi simţea pe Tari, deşi se aflau în alt sistem de grote. Îi *zărea* pe Cei Tari, pe fiecare dintre ei, fiecare la locul său, şi le simţea conversaţia vibratorie în cel mai mic detaliu, iar uneori înţelegea ce spuneau.

Simţea cum nu visase niciodată că o va putea face.

Aşa încât, deşi acum putea părăsi stânca, fiind sigură că nu o putea observa nimeni, rămase pe loc; parţial uimită şi parţial exaltată şi curioasă, înţelegându-şi dorinţa de a experimenta mai departe.

Sensibilitatea ei era atât de acută, încât ştia *de ce* era sensibilă. Adesea Odeen remarcase cât de bine înţelegea ceva după o perioadă de topire, deşi nu pricepuse nimic. Topirea amplifica extraordinar sensibilitatea; se absorbea mai mult; se folosea mai mult. Odeen spunea că la topire creşte densitatea atomilor.

Deşi Dua nu prea ştia ce înseamnă „densitatea atomilor”, era ceva ce însoţea topirea; iar situaţia actuală nu era tot o topire? Dua nu se topise cu stânca?

Când triada se topea, Odeen beneficia de întreaga sensibilitate. Raţionalul o absorbea, câştiga înţelegerea şi o menţinea şi după separare. Acum însă, Dua era singura conştiinţă din topire. Creşterea „densităţii atomilor” (oare?) se făcea doar în beneficiul ei.

(Oare din cauza aceasta frecatul-de-stânci era considerat ceva pervers? De asta erau oprite Emoţionalele? Sau totul era numai pentru că Dua era atât de rarefiată? Sau pentru că era o Em-stângă?)

Apoi Dua opri orice speculaţie şi doar simţi… fascinată. Doar mecanic fu conştientă de întoarcerea lui Tritt, care trecu pe lângă ea, înapoi în direcţia din care venise. Doar mecanic fu conştientă – abia dacă simţi o vagă surpriză – că şi Odeen venea dinspre grotele Celor Tari. Îi simţea pe Tari, numai pe ei şi încerca să deducă mai multe din aceste percepţii, încerca să scoată cât mai mult din ele.

Trecu destul până se detaşă din stâncă. Iar când o făcu, nu mai era atât de preocupată de a nu fi văzută. Era încrezătoare în sensibilitatea ei ca să ştie că nu va fi.

Se întoarse acasă, cufundată în gânduri.

3 b

Revenind acasă, Odeen îl găsise pe Tritt aşteptându-l, dar Dua nu sosise încă. Tritt nu părea neliniştit. Era agitat, însă nu pentru întârzierea Duei. Emoţia sa era atât de puternică, încât Odeen o putea citi clar, dar nu insistă. Absenţa Duei îl tulbura pe Raţional; ba chiar îl irita prezenţa lui Tritt, doar pentru că acesta nu era Dua.

Sentimentul îl surprinse. Nu putea nega faţă de sine însuşi că din cei doi, Tritt îi era cel mai drag. Ideal, membrii unei triade erau unul, şi oricare dintre ei trebuia să-i trateze în mod egal pe ceilalţi doi. Totuşi, Odeen nu întâlnise niciodată o asemenea triadă; cu atât mai puţin la cei care îşi proclamau triada ideală. Unul din cei trei era întotdeauna lăsat puţin pe afară şi, în general, o ştia.

Rareori acesta era Emoţionala. Emoţionalele se ajutau între ele, dincolo de triade, la un nivel niciodată atins de Parentali sau Raţionali. Un proverb spunea că Raţionalul îşi are profesorul, iar Parentalul îşi are copiii – dar Emoţionala le avea pe toate celelalte Emoţionale.

Emoţionalele discutau între ele şi dacă una se pretindea neglijată, sau putea fi făcută să se plângă, era trimisă înapoi cu instrucţiunile clare de-a rămâne fermă, pe poziţie! Şi pentru că topirea depindea atât de mult de Emoţională şi de atitudinea ei, era de obicei răsfăţată, atât de stâng, cât şi de drept.

Dua însă era o Emoţională foarte ne-Emoţională! Nu părea să-i pese că Odeen şi Tritt erau atât de apropiaţi, şi nu avea prietene printre Emoţionale care să-i atragă atenţia. Desigur, asta era; era o Emoţională ne-Emoţională.

Odeen era încântat că ea se interesa de munca lui; îi plăcea că o preocupa şi pricepea extraordinar de repede; dar aceasta era o iubire intelectuală. Sentimentele mai profunde se îndreptau către Tritt cel încăpăţânat şi stupid, care-şi cunoştea cu precizie locul şi nu oferea mai nimic în afară de ceea ce conta – securitatea unei rutine.

Acum însă, Odeen se simţea nerăbdător:

— Ştii ceva despre Dua, Tritt? întrebă el.

Tritt nu-i răspunse în mod direct.

— Sunt ocupat. Discutăm mai târziu. Am avut treabă.

— Unde sunt copiii? Şi tu ai fost plecat? O simt în tine.

În glasul lui Tritt se strecură o undă vizibilă de iritare.

— Copiii sunt bine crescuţi. Ştiu destule ca să se integreze în grija comunităţii. Zău, Odeen, nu mai sunt mici.

Nu negase însă aura de „plecare” ce o degaja.

— Iartă-mă. Eram nerăbdător s-o văd pe Dua.

— Ar trebui să simţi asta mai des, rosti Tritt. Îmi spui întotdeauna s-o las în pace. Caut-o singur, încheie el şi se afundă în grota casă.

Odeen privi surprins în urma dreptalului său. În aproape orice altă ocazie, l-ar fi urmat încercând să descifreze tulburarea neobişnuită ce răzbătea chiar şi prin indiferenţa unui Parental. Ce făcuse Tritt?

Acum însă o aştepta pe Dua şi, tot mai neliniştit, îl lăsă pe Tritt să plece. Neliniştea sporea sensibilitatea lui Odeen. Printre Raţionali exista o mândrie aproape vicioasă în legătură cu relativa sărăcie a percepţiei lor. Asemenea percepţii nu caracterizau mintea, mai degrabă erau

specifice Emoţionalelor. Odeen era un Raţional între Raţionali, mândria lui era să judece, nu să simtă, totuşi acum extinse cât putu mai mult plasa percepţiilor lui emoţionale; şi dori, numai o clipă, să fi fost Emoţional ca să şi-o poată transmite cât mai departe şi cât mai bine.

Totuşi îi fu de folos. Reuşi să detecteze apropierea Duei la o distanţă neobişnuită – pentru el – şi se grăbi să-i iasă înainte. Pentru că o simţise la asemenea distanţă, era mult mai conştient de rarefierea ei decât de obicei. Era o ceaţă delicată, doar atât.

Tritt avea dreptate, se gândi el îngrijorat. Dua *trebuia* obligată să mănânce şi să se topească. Interesul ei faţă de viaţă *trebuia* sporit.

Era atât de preocupat de această necesitate, încât nu i se păru nimic ciudat, ba chiar o completare a gândurilor sale, când Dua se repezi spre el, înconjurându-l aproape complet, fără să-i pese că nu erau singuri şi puteau fi observaţi, spunându-i:

— Odeen, trebuie să aflu… să aflu cât mai multe…

Îndepărtându-se precaut, Raţionalul încercă să adopte o poziţie mai puţin intimă, fără să dea impresia că o respingea.

— Vino, îi zise. Te aşteptam. Spune-mi ce vrei să afli. O să-ţi explic tot ce pot.

Acum mergeau grăbiţi către casă, cu Odeen adaptându-se atent ondulării caracteristice Emoţionalelor.

— Povesteşte-mi despre celălalt Univers, spuse Dua. De ce sunt diferiţi? Cum sunt diferiţi? Spune-mi tot ce ştii.

Dua nu se gândea că cere prea mult. Odeen însă se gândea. Se simţea stăpân pe o uriaşă cantitate de cunoştinţe şi era gata să întrebe: Cum se face că ştii atâtea despre celălalt Univers, încât te interesează atât de mult?

Îşi opri întrebarea pe buze. Dua venise dinspre grotele Celor Tari. Poate că-i explicase Losten, bănuind că Odeen va fi prea mândru ca să-şi ajute mijlocala.

Nu-i aşa, se gândi el. Totuşi n-avea s-o întrebe. Avea să-i explice. Tritt îi întâmpină când intrară în casă:

— Dacă vreţi să vorbiţi, mergeţi în camera Duei. Eu voi fi ocupat aici. Trebuie să am grijă de curăţenia şi educaţia copiilor. N-avem timp de topire acum. Fără topire.

Nici Odeen, nici Dua nu se gândiseră la topire, dar nici nu aveau de gând să n-asculte ordinul. Casa era castelul Parentalului. Raţionalul avea grotele Celor Tari din adâncuri, iar Emoţionala, locurile de întâlnire de la suprafaţă. Parentalul avea doar casa lui.

— Bine, Tritt, încuviinţă Odeen. N-o să-ţi stăm în cale.

Iar Dua extinse o proeminenţă drăgăstoasă:

— Ce bine-mi pare să te văd, dreptule scump.

(Odeen se întrebă dacă nu cumva gestul ei se datora faptului că nu trebuia să se topească. Tritt obişnuia să fie destul de sâcâitor în privinţa respectivă; chiar mai mult decât majoritatea Parentalilor.)

În camera ei, Dua îşi privi locul de hrănire. De obicei îl ignora.

Fusese ideea lui Odeen. Ştia că există asemenea lucruri şi, după cum îi explicase lui Tritt, dacă Duei nu-i plăcea să stea cu celelalte Emoţionale, era perfect posibil să aducă energia solară jos, în grotă, pentru ca ea să se poată hrăni.

Tritt fusese îngrozit. Nu trebuiau să facă aşa ceva. Ceilalţi aveau să râdă. Triada va fi dezonorată. De ce nu se purta Dua aşa cum ar fi trebuit?

— Da, Tritt, spusese Odeen, dar dacă ea nu se poartă cum trebuie, de ce să nu ne adaptăm noi? E aşa greu? O să mănânce singură, o să câştige substanţă, ne va face fericiţi, va deveni şi ea mai fericită şi poate că, în cele din urmă, va învăţa să se alăture celorlalte.

Tritt acceptă, şi până la urmă acceptă şi Dua – după câteva discuţii – dar insistă pentru o construcţie simplă. Se compunea din două tije ce serveau drept electrozi, alimentaţi de energia solară, între care intra Dua.

Emoţionala o utiliza rar, însă acum o privi şi spuse:

— Tritt a împodobit-o… sau tu, Odeen?

— Eu? În niciun caz.

La baza fiecărui electrod se vedea un desen făcut cu argile colorate.

— Cred că-i modul lui de-a spune că vrea să-l folosesc, făcu Dua şi într-adevăr mi-e foame. În plus, dacă mănânc, Tritt nu ne va întrerupe, aşa-i?

— Exact, rosti grav Odeen. Tritt ar opri şi planeta dacă i s-ar părea că mişcarea ei te deranjează în timpul mesei.

— Ei bine, *mi-e foame*, spuse Dua.

Odeen simţi în ea o undă de vinovăţie. Să fi fost referitoare la Tritt? La foamea ei? De ce să se simtă vinovată că-i era foame? Sau făcuse ceva care consumase energie şi cum…

Alungă gândurile acelea. Existau momente când un Raţional putea fi *prea* Raţional, urmărind ramificaţiile fiecărui gând în detrimentul problemelor importante. Acum însă, era important să-i vorbească Duei.

Ea se aşezase între electrozi, iar când se strânse ca să încapă, micimea îi deveni în mod dureros evidentă. Odeen era şi el înfometat; era convins de asta pentru că electrozii îi păreau mai strălucitori ca de obicei; pentru că putea gusta hrana chiar de la distanţă şi i se părea delicioasă. Când erai înfometat, simţeai hrana mai acut decât în alte condiţii, şi de la o distanţă mai mare… Avea însă să mănânce mai târziu.

— Nu tăcea, dragul meu stâng, rosti Dua. *Povesteşte-mi.* Vreau să ştiu. Adoptase (inconştientă?) forma ovoidă a unui Raţional, parcă întărind faptul că dorea să fie acceptată ca unul dintre ei.

— Nu-ţi pot explica totul, răspunse Odeen. Adică nu-ţi pot explica fundamentarea, pentru că n-ai educaţia corespunzătoare. O să încerc să-ţi simplific, iar tu ascultă. După aceea, o să-mi spui ce n-ai priceput şi voi încerca să-ţi explic mai departe. În primul rând trebuie să ştii că totul e alcătuit din particule mititele numite atomi, iar aceştia sunt formaţi din particule şi mai mici, subatomice.

— Da, da făcu Dua. De asta ne putem topi.

— Exact. Pentru că, de fapt în cea mai mare parte noi suntem alcătuiţi din spaţii goale. Particulele sunt foarte îndepărtate, iar particulele tale, ale mele şi ale lui Tritt se pot topi laolaltă, pentru că fiecare structură se potriveşte în

spaţiile goale din jurul celeilalte structuri. Motivul pentru care totuşi materia nu se destramă este că particulele mititele izbutesc să se ţină laolaltă în ciuda distanţelor care le separă. Există forţe de atracţie ce le menţin împreună, iar cea mai puternică e forţa nucleară. Ea ţine principalele particule subatomice în grupuri *foarte* strânse, care sunt risipite peste tot şi care sunt păstrate laolaltă de forţe mai slabe. Înţelegi?

— Nu chiar totul.

— Nu-i nimic, putem reveni mai târziu… Materia poate exista în stări diferite. Poate fi foarte rarefiată, ca la Emoţionale; ca la tine, Dua. Poate fi mai puţin rarefiată, ca la Raţionali şi Parentali. Sau şi mai puţin în cazul rocilor. Poate fi foarte comprimată, densă ca la Tari. De asta sunt ei tari. Sunt plini de particule.

— Adică, în ei nu există spaţii goale?

— Nu, nu voiam să spun asta. Şi ei au destule spaţii goale, dar nu atâtea cât noi. Particulele au nevoie de o anumită cantitate de spaţiu liber, iar dacă n-au mai mult, alte particule nu mai pot intra acolo. Dacă totuşi sunt introduse cu forţa, apare durerea. De asta, Celor Tari nu le place să fie atinşi de noi. Noi, Cei Moi, avem în jurul particulelor *mai mult* spaţiu decât e necesar, aşa că acolo pot intra alte particule. Dua nu părea deloc convinsă.

— În celălalt Univers, continuă Odeen, există alte reguli. Forţele nucleare nu sunt atât de puternice ca la noi. Asta înseamnă că particulele au nevoie de mai mult spaţiu.

— De ce?

Odeen clătină din cap.

— Pentru că… pentru că… particulele îşi extind mai mult forma lor ondulatorie. N-am o explicaţie mai bună. Cu o forţă nucleară mai slabă, particulele au nevoie de mai mult spaţiu, şi două fragmente de materie nu se pot topi împreună cu uşurinţa din Universul nostru.

— Putem vedea celălalt Univers?

— A, nu. Asta nu se poate. Îi putem deduce natura din legile fundamentale. Totuşi, Cei Tari pot face multe lucruri. Le putem trimite substanţe şi putem obţine substanţe de

acolo. Putem studia substanţele lor, şi putem porni Pompa de Pozitroni. Ai auzit de ea, nu?

— Da, mi-ai spus că din ea obţinem energie. Nu ştiam însă că-i vorba şi de un alt Univers… Cum arată celălalt Univers? Au şi ei stele şi planete ca noi?

— Asta-i o întrebare foarte bună, Dua.

Odeen era încântat de rolul său de profesor, cu atât mai mult cu cât avea şi aprobarea oficială să vorbească. (Înainte, încerca permanent senzaţia că tentativa lui de-a instrui o Emoţională ascunde o perversitate.)

— Nu putem vedea celălalt Univers, continuă el, dar din legile lui putem calcula cam cum arată. Vezi, stelele strălucesc datorită combinării gradate a unor particule simple în altele mai complexe. Noi numim asta fuziune nucleară.

— Au şi ei aşa ceva, în celălalt Univers?

— Da, dar deoarece forţa nucleară e mai slabă, fuziunea e mai lentă. Asta înseamnă că stelele sunt mult mai mari în celălalt Univers, altfel fuziunea insuficientă nu le va putea face să strălucească. Stelele de mărimea soarelui nostru ar fi reci şi moarte. Pe de altă parte, dacă în Universul nostru stelele ar fi mai mari, datorită cantităţilor fuzionate ele ar exploda. Asta înseamnă că în Universul nostru trebuie să fie de mii de ori mai multe stele decât la ei…

— Noi avem doar şapte…, începu Dua, apoi se întrerupse. Am uitat. Odeen zâmbi indulgent. Era uşor să uiţi nenumăratele stele ce nu puteau fi zărite decât cu instrumente speciale.

— Nu-i nimic. Sper că nu te plictisesc prea mult.

— Nu mă plictiseşti, replică Dua. Îmi *place*. Parcă şi mâncarea are un gust mai bun, insistă ea ondulându-se între electrozi.

Odeen, care n-o mai auzise pe Dua niciodată lăudând hrana, se simţi încurajat.

— Desigur, reluă el, Universul nostru nu durează atât de mult ca al lor. Fuziunea e atât de rapidă încât toate particulele se combină după un milion de vieţi.

— Bine, dar mai există multe alte stele.

— Adevărat, însă toate se sting. Întregul Univers moare. În celălalt Univers, cu stele puţine şi mari, fuziunea e atât de lentă încât stelele durează de mii şi milioane de ori mai mult ca ale noastre. E greu de comparat pentru că s-ar putea ca timpul să se scurgă în mod diferit în cele două Universuri. Nu înţeleg nici eu chestiunea asta, adăugă el cu părere de rău. Face parte din teoria Estwald şi n-am ajuns aşa departe cu studiul.

— Toate astea le-a făcut Estwald?

— Majoritatea.

— Atunci e minunat că avem hrană din celălalt univers, spuse Dua. Înseamnă că nu va conta dacă soarele o să moară. Putem lua oricâtă hrană din celălalt Univers.

— Corect.

— Dar nu se întâmplă nimic rău? Am… am senzaţia că se întâmplă ceva rău.

— Mda, făcu Odeen. Prin funcţionarea Pompei de Pozitroni, noi transferăm materia dintr-o parte în alta şi asta înseamnă că Universurile se amestecă niţel. Forţa noastră nucleară devine ceva mai slabă, fuziunea din soarele nostru încetineşte şi el se răceşte mai puţin rapid… Asta-i însă puţin sesizabil.

— Nu la asta mă refeream. Dacă forţa nucleară slăbeşte, atomii ocupă mai mult spaţiu – aşa e? – şi atunci ce se va întâmpla cu topirea?

— O să fie ceva mai greu, dar vor trece milioane de vieţi până va deveni în mod vizibil mai greu de realizat. Chiar dacă, într-o bună zi, topirea va deveni imposibilă şi Cei Moi vor pieri, asta se va întâmpla cu mult, mult după ce cu toţii am fi murit, lipsiţi de hrană, dacă n-am utiliza celălalt Univers.

— Totuşi nu-i sentimentul meu…, Dua începuse să tărăgăneze cuvintele. Se foi între electrozi şi Odeen constată cu mulţumire că părea mai extinsă şi mai compactă. Parcă s-ar fi hrănit nu numai cu energie, ci şi cu vorbele sale.

Losten avea dreptate! Educaţia îi dădea sentimentul împlinirii; Odeen putea simţi în Dua un fel de bucurie senzuală, pe care n-o mai observase până atunci.

— Eşti atât de bun că-mi explici, Odeen, rosti Dua. Eşti un stângal foarte bun.

— Vrei să continui? întrebă el, flatat şi mai mulţumit decât credea. Mai doreşti să întrebi ceva?

— Multe, Odeen, dar... nu acum. Nu acum, Odeen. Ştii ce vreau să fac acum?

Odeen ghici imediat, dar era prea prudent ca s-o spună în mod deschis. Avansurile erotice ale Duei erau atât de rare, încât trebuiau tratate cu toată grija. Se rugă cu disperare ca Tritt să nu se fi încurcat cu copii într-atât încât să nu poată profita de moment. Aşteptase la uşă, oare? Nu-i păsa. N-avea timp să se gândească.

Dua se desprinsese dintre electrozi şi Odeen era copleşit de frumuseţea ei. Acum ajunsese între ei, şi prin ea îl zări pe Tritt pâlpâind în culori incredibile.

Nu mai fusese niciodată aşa. Niciodată.

Odeen se stăpâni cu disperare, lăsându-şi propria substanţă să curgă prin Dua şi prin Tritt, atom cu atom; opunându-se din răsputeri penetraţiei atotputernice a Duei; fără să se abandoneze extazului, ci picurându-l încet; agăţându-se de conştiinţă până în ultimul moment posibil; apoi, pierzându-se într-o bucurie finală atât de intensă, încât o simţi precum o explozie răsunând la nesfârşit prin el.

În toată existenţa triadei lor, niciodată nu durase atât de mult perioada aceea fără-de-timp a topirii.

3 c

Tritt era mulţumit. Topirea fusese extrem de satisfăcătoare. Toate ocaziile anterioare păreau incomplete şi fade prin comparaţie. Era realmente încântat de cele

întâmplate. Totuşi rămăsese tăcut. Simţea că-i mai bine să nu vorbească.

Odeen şi Dua erau şi ei fericiţi. Până şi copiii păreau că strălucesc.

Evident însă, cel mai fericit era tot Tritt.

Îi asculta pe Odeen şi Dua vorbind între ei. Nu înţelegea nimic din conversaţie, dar asta nu conta. Nu-i păsa că păreau atât de încântaţi unul de altul. El avusese propria fericire şi se mulţumea să asculte.

— Ei încearcă într-adevăr să comunice cu noi? întrebă Dua.

(Tritt nu pricepuse niciodată prea bine cine erau „ei”. Înţelesese că „a comunica” era un cuvânt tare pentru „a vorbi”. Atunci, de ce nu spuneau „a vorbi”? Uneori se întreba dacă n-ar fi trebuit să-i întrerupă. Dar dacă punea o întrebare, Odeen spunea numai: „Ei, Tritt!”, iar Dua se învolbura nerăbdătoare.)

— Ah, da, răspunse Odeen. Cei Tari sunt siguri de asta. Uneori fac semne pe materialul ce ne este trimis şi se spune că-i perfect posibil de-a comunica prin astfel de semne. De fapt, cu mult înainte, Cei Tari au folosit şi ei semne când a fost necesară explicarea construcţiei Pompei.

— Mă întreb cum arată ceilalţi? Tu ce crezi?

— Din legile fizice putem deduce natura stelelor, pentru că asta e simplu. Dar cum să deducem natura fiinţelor? Nu putem şti.

— Ei nu ne pot spune cum arată?

— Dacă am înţelege ceea ce ne transmit, poate că am deduce ceva. Dar nu înţelegem.

— Cei Tari nu înţeleg? păru surprinsă Dua.

— Nu ştiu. În orice caz, nu mi-au spus. Odată, Losten mi-a zis că nu contează cum arată, atât timp cât Pompa de Pozitroni funcţionează.

— Poate că nu voia să-l plictiseşti cu întrebări.

— Nu-l plictisesc, rosti iritat Odeen.

— Ei, înţelegi ce vreau să spun. Nu dorea să intre în amănunte.

Din clipa aceea Tritt nu mai putu asculta. Continuară să discute o vreme dacă Cei Tari ar fi trebuit sau nu s-o lase pe Dua să vadă semnele. Dua spunea că, poate, ar fi putut simţi înţelesul lor.

Tritt deveni puţin nervos. La urma urmei, Dua era o Moale şi nici măcar Raţional. Începu să se întrebe dacă Odeen făcea bine spunându-i Duei toate astea. Îi umplea capul de idei năstruşnice…

Dua vedea că şi Odeen se enervase. La început, el râsese. Apoi spusese că o Emoţională nu putea înţelege asemenea lucruri complicate. În cele din urmă, refuzase să mai vorbească. Dua trebui să fie foarte drăguţă cu el o vreme, până să-l domolească.

Odată, se enervase chiar Dua… şi se enervase rău de tot.

Începuse lent. De fapt, fusese una din ocaziile când cei doi copii erau cu ei. Odeen îi lăsa să se joace cu el. Ba chiar, se abandona în posturile cele mai lipsite de demnitate. Nu părea să-i pese că-şi schimba forma. Era un semn sigur că era fericit. Tritt rămăsese într-un colţ, odihnindu-se, şi era foarte mulţumit de ceea ce se petrecea.

Dua râdea de înfăţişarea lui Odeen. Îşi lăsă propria substanţă s-o atingă pe a lui Odeen, flirtând. Ştia foarte bine, şi Tritt ştia, că suprafaţa stângilor era mai sensibilă când nu aveau formă ovoidală.

— M-am gândit, Odeen…, începu ea. Dacă celălalt Univers îşi introduce legile lui în ale noastre, prin Pompa de Pozitroni, n-ar trebui ca şi Universul nostru să procedeze la fel?

Odeen chicoti la atingerea Duei şi încercă să se ferească, fără a-i deranja pe copii.

— Nu-ţi pot răspunde dacă nu te opreşti, gâfâi el.

Dua se opri şi Odeen continuă:

— Asta-i o idee *foarte* bună, Dua. Eşti o fiinţă uimitoare. Desigur, ai dreptate. Schimbul se petrece în ambele direcţii… Tritt, vrei să-i iei de aici pe copii?

Aceştia plecaseră însă singuri. Nu mai erau chiar atât de mici. În curând, Annis urma să-şi înceapă educaţia, iar Torun avea de-acum ceva din încăpăţânarea Parentalilor.

Tritt rămase şi se gândi că Dua arăta minunat când Odeen îi vorbea în felul acela.

— Dacă celelalte legi încetinesc soarele nostru, reluă Dua, şi-l răcesc, legile noastre nu vor iuţi sorii lor, încălzindu-i?

— Bravo, Dua. Un Raţional nu putea judeca mai bine.

— Cât de fierbinţi devin sorii lor?

— A, nu prea mult: doar cu puţin mai fierbinţi.

— Totuşi, de acolo provine sentimentul acela de rău.

— Vezi, necazul este că sorii lor sunt aşa uriaşi. Dacă sorii noştri mici s-ar mai răci puţin, ar fi lipsit de importanţă. Chiar dacă s-ar stinge cu totul n-ar conta cât timp avem Pompa de Pozitroni. Însă cu stele mari, uriaşe, o încălzire fie şi redusă poate provoca neplăceri. În aceste stele există atât de multă substanţă încât, dacă fuziunea nucleară se iuţeşte cât de puţin, ele pot exploda.

— *Să explodeze!* Şi ce se va întâmpla cu ei?

— Care ei?

— Cei din celălalt Univers.

O clipă, Odeen rămase surprins, apoi răspunse:

— Nu ştiu.

— Păi, ce s-ar întâmpla dacă ar exploda soarele nostru?

— Nu poate exploda.

(Tritt se întrebă ce însemna toată agitaţia aceea. Cum putea exploda un soare? Dua părea furioasă, iar Odeen zăpăcit.)

— Dar *dacă* explodează? insistă Dua. Ar fi foarte fierbinte?

— Aşa cred.

— Nu ne-ar omorî pe toţi?

Odeen ezită, apoi răspunse vădit enervat:

— Ce are a face, Dua? Soarele nostru nu va exploda şi nu mai pune întrebări prosteşti.

— Odeen, tu mi-ai spus să întreb şi e important pentru că Pompa de Pozitroni lucrează în ambele direcţii. Avem

nevoie de capătul lor în aceeaşi măsură în care ei au nevoie de capătul nostru.

— Nu ţi-am spus niciodată asta, o privi Odeen.

— Aşa simt.

— Simţi multe lucruri, Dua…

Dua însă striga acum. Îşi ieşise din fire; Tritt n-o mai văzuse niciodată aşa.

— Nu mai schimba subiectul, Odeen. Şi nu te retrage, încercând să faci din mine o proastă – o Emoţională ca toate celelalte. Ai spus că semăn mult cu un Raţional şi semăn destul ca să înţeleg că Pompa de Pozitroni nu poate funcţiona fără ceilalţi. Dacă ei vor fi distruşi, Pompa se va opri, iar soarele nostru va fi mai rece ca oricând, şi vom muri cu toţii de foame. Nu crezi că-i important?

Acum, Odeen răcnea şi el:

— Asta arată ce ştii *tu*! Avem nevoie de ajutorul lor pentru că rezervele de energie sunt reduse şi trebuie să transferăm materie. Dacă soarele din celălalt Univers explodează, o să fie un aport enorm de energie; un aflux ce va dura milioane de vieţi. Va fi atâta energie încât o vom putea capta direct, fără transfer de materie; aşa încât *n-avem nevoie* de ei şi *nu* contează ce se întâmplă…

Aproape se atingeau. Tritt era îngrozit. Trebuia să spună ceva, să-i despartă, să le vorbească. Nu ştia ce să le spună. Apoi se dovedi că nici nu era nevoie s-o facă.

Chiar lângă grotă era un Tare. Ba nu, erau trei. Încercaseră să vorbească şi nu se făcuseră auziţi.

— Odeen! Dua! ţipă Tritt.

Apoi rămase tăcut, tremurând. Avusese o idee îngrozitoare asupra motivului venirii Celor Tari. Hotărî să plece.

Un Tare îşi extinsese unul din apendicele permanente şi opace:

— Nu pleca.

4 a

Suna aspru şi neprietenos. Tritt era mai îngrozit ca oricând.

Dua era mânioasă; atât de mânioasă încât nici nu-i putea simţi pe Tari. Părea înăbuşită de componentele mâniei, fiecare invadând-o în mod separat. Era ceva rău în faptul că Odeen încerca s-o mintă. Ceva rău în faptul că o întreagă lume de fiinţe avea să moară. Ceva rău în faptul că putea învăţa cu atâta uşurinţă, dar nu i se permisese.

De atunci, de la prima experienţă cu stânca, mai mersese de două ori în grotele Celor Tari. De două ori, neobservată, se îngropase în rocă şi, de fiecare dată, simţise şi *ştiuse* iar de fiecare dată când Odeen îi explica ceva, ştiuse dinainte despre ce era vorba.

Atunci de ce n-o puteau învăţa, aşa cum procedaseră cu Odeen? De ce îi învăţau numai pe Raţionali? Oare ea avea capacitatea de-a învăţa doar pentru că era o Em-stângă, o mijlocală denaturată? Atunci n-aveau decât s-o înveţe. Era *rău* s-o lase ignorantă.

În cele din urmă, îi auzi pe Cei Tari. Era şi Losten, dar nu el vorbea. Cel care vorbea era un Tare mai ciudat, aflat în faţa celorlalţi. Nu-l cunoştea, dar de fapt, cunoştea prea puţini din ei.

— Care din voi, întrebă Cel Tare, aţi fost recent în grotele de jos, în grotele Celor Tari?

Dua era sfidătoare. Aflaseră despre frecatul-ei-de-stânci, dar nu-i păsa. Să le spună tuturor, altfel o făcea chiar ea.

— *Eu*, răspunse… De multe ori.

— Singură? întrebă calm Cel Tare.

— Singură. De multe ori, se răsti Dua. Fusese numai de trei ori dar nu-i păsa.

— Bineînţeles, murmură Odeen, şi eu am fost de câteva ori.

Cel Tare păru să-l ignore. Se întoarse spre Tritt şi rosti tăios:

— Şi tu, dreptule?

— Da, domnule, tremură Tritt.

— Singur?

— Da, domnule.

— De câte ori?

— O dată.

Dua era enervată. Sărmanul Tritt era atât de înspăimântat pentru nimica. Ea o făcuse şi era gata de luptă.

— Lăsaţi-l în pace, rosti. Pe mine mă căutaţi.

Cel Tare se întoarse încet spre ea:

— Pentru ce? o întrebă.

— Pentru… ce-o fi. Acum, pusă faţă în faţă cu adevărul, nu se putea hotărî să descrie ceea ce făcuse. Nu în faţa lui Odeen.

— Bine, o să ajungem şi la tine. Întâi, dreptul… Te numeşti Tritt, aşa-i? De ce te-ai dus singur în grotele de jos?

— Ca să vorbesc cu Estwald, domnule.

— *Tu* eşti Estwald? îi întrerupse brusc Dua.

— Nu, rosti scurt Cel Tare.

Odeen păru iritat, stânjenit parcă de faptul că Dua nu-l recunoscuse pe Cel Tare. Duei nu-i păsa.

— Ce-ai luat din grotele de jos? continuă Cel Tare.

Tritt tăcu.

— Ştim că ai luat ceva, rosti calm Cel Tare. Vrem să ştim dacă şi tu ştii ce este. Poate fi foarte periculos.

Tritt continua să tacă, şi Losten interveni:

— Te rog, spune-ne, Tritt. Acum ştim că tu ai fost şi nu vrem să fim aspri.

— Am luat un bulgăre de hrană, mormăi Parentalul.

— Aha, făcu primul Tare. Ce-ai făcut cu el?

— Era pentru Dua, izbucni Tritt. Nu voia să mănânce. Era pentru ea.

Dua sări, şi se coagulă de uimire.

Cel tare se întoarse către ea:

— Nu ştiai nimic de asta?

— Nu!

— Nici tu? îl întrebă pe Odeen.

— Nu, domnule, rosti Odeen parcă încremenit.

Pentru un moment, aerul se umplu de vibraţii neplăcute când Cei Tari vorbiră între ei, ignorând triada.

Dacă experienţele ei cu frecatul-de-stânci o făcuseră mai sensibilă, sau dacă recenta furtună emoţională era cauza, Dua nu putea spune şi nici n-ar fi visat să încerce să analizeze; ştia doar că prindea doar frânturi – nu de cuvinte – ci de înţelesuri…

Descoperiseră lipsa de mai mult timp. Căutaseră în taină. Ajunseseră la Moi după multe ezitări. Cercetaseră şi se adresaseră triadei lui Odeen după multe şovăieli. (De ce? Dua nu pricepuse.) Nu înţelegeau cum Odeen ar fi putut face o asemenea prostie, sau cum Dua avea asemenea obiceiuri. Nicio clipă nu se gândiseră la Tritt.

Apoi Cel Tare care până atunci nu spusese nimic îşi amintise că-l văzuse pe Tritt în grotele Celor Tari. (Bineînţeles, se gândi Dua. Era în ziua când ea intrase pentru prima dată în stâncă. Îl simţise atunci, dar uitase.)

Li se păruse improbabil dar, în cele din urmă, orice altă variantă fiind imposibilă şi presaţi de timp, veniseră.

Ar fi vrut să-l consulte pe Estwald dar, atunci când apăruse ipoteza cu Tritt, nu era de găsit.

Toate astea Dua le simţi în ansamblu, şi se răsuci spre Tritt, uluită şi revoltată.

Losten vibra, explicând că nu se făcuse niciun rău, că Dua arăta bine şi că, de fapt, fusese un experiment folositor. Cel Tare care vorbise cu Tritt era de acord; cel de-al treilea mai radia încă îngrijorare.

Dua nu le dădu atenţie. Îl privea pe Tritt.

— Şi-acum unde-i bulgărele? întrebă primul Tare.

Tritt le arătă.

Era bine ascuns, iar conexiunile, deşi stângace, erau corecte.

— Tu singur le-ai făcut, Tritt? întrebă Cel Tare.

— Da, domnule.

— De unde ai ştiut cum se face?

— M-am uitat cum era în grotele Celor Tari. Le-am făcut la fel.

— Nu ştiai că-i poţi cauza rău mijlocalei?

— *N-am ştiut. N-aş fi...* Tritt păru incapabil să vorbească o clipă. Apoi spuse: Nu voiam să-i fac rău. Voiam s-o hrănesc. L-am pus la aparatul ei şi l-am împodobit. Voiam să încerce şi am reuşit. A mâncat! Pentru prima dată după mult timp a mâncat bine. Ne-am topit. Se opri, apoi rosti înfrigurat: A avut destulă energie ca să iniţieze un copil-Emoţional. A luat sămânţa lui Odeen şi mi-a trecut-o mie. O am, crescând în mine. Un copil-Emoţional creşte în mine.

Dua nu putea vorbi. Se împletici îndărăt, apoi se năpusti spre uşă atât de rapid încât Cei Tari nu se putură feri la timp. Izbi apendicele celui din faţă, intrând adânc în el, apoi se smulse cu un sunet aspru.

Apendicele Celui Tare căzu fără vlagă şi expresia lui păru chinuită de durere. Odeen încercă să-l ocolească, s-o urmeze pe Dua, dar Cel Tare rosti cu vădită greutate:

— Las-o acum. S-a făcut destul rău. Vom avea noi grijă.

4 b

Odeen se simţea trăind un coşmar. Dua plecase. Cei Tari plecaseră. Rămăsese numai Tritt, tăcut.

Cum s-a putut întâmpla, se gândi Odeen. Cum s-a descurcat Tritt, singur, prin grotele Celor Tari? Cum a putut lua un acumulator încărcat de la Pompa de Pozitroni, conceput să radieze energie într-o formă mult mai concentrată decât lumina soarelui...

Odeen n-ar fi avut acest curaj. Cum putuse Tritt; ignorantul şi neştiutorul Tritt? Sau şi el era deosebit? Odeen, Raţionalul inteligent, Dua, Emoţionala curioasă şi Tritt, Parentalul îndrăzneţ?

— Cum ai putut face aşa ceva, Tritt?

— Ce-am făcut? replică iritat Tritt. Am hrănit-o. Am hrănit-o mai bine decât s-a hrănit ea vreodată. Acum, în

sfârşit, am iniţiat un copil-Emoţional. N-am aşteptat destul? Dacă ar fi fost după Dua, n-am fi făcut-o niciodată.

— Nu înţelegi, Tritt? îi puteai face rău. Nu era lumină obişnuită. Era o sursă de radiaţii experimentală, care putea fi periculos de concentrată.

— Nu pricep ce spui, Odeen. Cum să-i facă rău? Eu am gustat şi mai înainte hrana făcută de Tari. Era proastă. Ai gustat-o şi tu. Era îngrozitoare şi totuşi nu ne-a făcut rău. Era atât de rea, încât Dua n-o putea atinge. Apoi am găsit bulgărele de hrană. Avea un gust *bun*. Am mâncat puţin şi era delicios. Cum poate să facă rău ceva bun? Ai văzut, Dua a mâncat. I-a plăcut. Şi a iniţiat copilul-Emoţional. Cum să fi făcut rău?

Odeen nu mai încercă să explice.

— Dua o să fie furioasă, spuse el.

— O să-i treacă.

— Nu ştiu. Tritt, ea nu e ca alte Emoţionale. De asta-i atât de greu să trăieşti cu ea, dar atât de minunat când *putem* trăi cu ea. S-ar putea să nu mai dorească să se topească niciodată cu noi.

Forma exterioară a lui Tritt era alcătuită din suprafeţe plane.

— Şi ce-i cu asta? făcu el.

— *Ce-i cu asta? Tu* întrebi? Vrei să renunţi la topire?

— Nu, dar dacă ea nu vrea, nu vrea. Am al treilea copil şi nu-mi mai pasă. Ştiu totul despre Cei Moi din vremurile de demult. Unii aveau câte două triade născute. Nu-mi pasă însă. Una e destul.

— Dar, Tritt, topirea nu înseamnă numai copii.

— Ce altceva? Te-am auzit odată spunând că înveţi mai repede după ce te topeşti. N-ai decât să înveţi mai încet. Nu-mi pasă. Am cel de-al treilea copil.

Odeen se întoarse, tremurând, şi ieşi furios din cameră. Ce rost avea să-l ironizeze pe Tritt? Tot nu putea înţelege. El însuşi nu era sigur că înţelegea totul.

După ce al treilea copil avea să se nască şi să crească, cu siguranţă urma să vină timpul plecării lor. El, Odeen, trebuia să dea semnalul; el trebuia să anunţe momentul, şi

s-o facă fără teamă. Orice altceva ar fi însemnat dizgraţie, sau, mai rău, şi totuşi nu se putea descurca fără topire, chiar acum când toţi trei copiii fuseseră formaţi.

Într-un fel, topirea ar fi eliminat teama… Poate pentru că topirea semăna cu plecarea. Era o perioadă de timp de care nu erai conştient, şi nici nu durea. Era ca şi cum n-ai fi existat şi totuşi o doreai. Cu destulă topire, îşi putea aduna curajul necesar plecării fără teamă şi…

Oh, Soare şi toate stelele, nu era vorba de „plecare”. De ce să folosească cuvântul acela atât de solemn? Îl cunoştea pe celălalt, pe care nu-l foloseau decât copiii care doreau să şocheze pe adulţi. Era *moarte*. Trebuia să fie gata să moară fără teamă, iar Dua şi Tritt să moară odată cu el.

Dar nu ştia cum… Nu fără topire…

4 c

Tritt rămase singur în încăpere, înspăimântat, înspăimântat, dar decis să rămână nemişcat. Îşi avea al treilea copil. Îl putea simţi.

Asta era important.

Numai asta era important. Atunci, de ce, în adâncul lui, avea un vag sentiment că numai *asta* era important?

5 a

Dua era ruşinată, aproape de limitele suportabilului. Trecu mult până izbuti să se potolească; atât cât să poată gândi. Se grăbise, îndepărtându-se orbeşte de oroarea grotei cămin; fără să-i pese că nu ştia încotro se îndrepta sau măcar unde se afla.

Noaptea niciun Moale decent şi nici cea mai frivolă Emoţională nu suiau la suprafaţă. Iar răsăritul era încă departe. Dua era mulţumită. Soarele însemna hrană, iar în clipa aceea ea *ura* hrana şi tot ceea ce i se făcuse.

Era şi frig, însă Dua îl percepea prea puţin. De ce să-i pese de frig, când fusese îndopată pentru a-şi face datoria – îndopată în trup şi în minte. După aşa ceva, frigul şi foametea îi erau aproape prieteni.

Văzuse prin Tritt. Bietul de el, era atât de uşor de citit. Acţiunile lui erau pur instinctive şi puteau fi lăudate că le îndeplinise cu atâta curaj. Venise plin de îndrăzneală cu bulgărele de hrană luat din grotele Celor Tari (şi ea, da, ea îl simţise şi ar fi ştiut ce s-a întâmplat, dar Tritt fusese atât de paralizat de ceea ce făcea, încât nu îndrăznise nici să gândească, şi dacă *ea* n-ar fi fost paralizată de acţiunile *ei* şi de noile senzaţii, ar fi putut simţi ceea ce era cu adevărat important).

Tritt îl adusese fără să fie văzut şi aranjase mizerabila capcană, deconectându-i electrozii pentru a o atrage. Iar ea zăpăcită de conştiinţa subţirimii ei, venise stânjenită şi compătimindu-l pe Tritt. Mâncase, de ruşine şi de milă, şi ajutase la iniţierea copilului.

De atunci mai mâncase, dar ocazional, aşa cum obişnuia, însă niciodată la aparat. Oricum, nu mai existase niciun impuls; Tritt n-o mai forţase. Părea mulţumit (bineînţeles), deci nu exista nimic care să reactiveze ruşinea. Lăsase bulgărele de hrană tot acolo. Nu îndrăznise să-l ia înapoi; obţinuse ceea ce dorise, aşa că era mai bine şi mai uşor să-l lase acolo şi să nu se mai gândească la el.

... Până când avea să fie prins.

Odeen cel ager ar fi trebuit să ghicească planul lui Tritt, să fi observat noile conexiuni ale electrozilor şi să-i fi înţeles scopul. Fără îndoială, nu-i spusese nimic lui Tritt; l-ar fi stânjenit şi speriat pe sărmanul dreptal, iar Odeen avea totdeauna grijă de Tritt.

Bineînţeles, Odeen nu trebuia să spună nimic. Trebuia doar să umple fisurile planului stângaci al lui Tritt, ca să poată funcţiona.

Dua era convinsă acum. Ar fi putut simţi gustul bulgărelui de hrană, i-ar fi sesizat tăria aparte, ar fi remarcat cum o umplea, fără să aibă senzaţia de saţietate..., dacă Odeen n-ar fi distras-o vorbind.

Fusese o conspiraţie între cei doi, indiferent dacă Tritt fusese sau nu părtaş conştient. Cum putuse să creadă că Odeen devenise brusc un profesor atent şi răbdător? Cum putuse să nu priceapă adevăratul motiv? Grija lor pentru ea era grija pentru completarea triadei, iar asta în sine era o dovadă despre cât de puţin se gândeau la ea.

Bine...

Se opri şi, simţindu-şi oboseala, se vârî într-o crăpătură din stâncă ce o ferea de vântul tăios. Două din cele şapte stele îi rămăseseră în câmpul vizual şi le privi absentă, ocupându-şi simţurile exterioare cu nimicuri, pentru a se putea concentra asupra gândirii interioare.

Era deziluzionată.

— Trădată, murmură ea. Trădată!

Oare nu-şi puteau vedea decât propriul-interes?

Era convinsă că lui Tritt puţin îi păsa dacă totul era distrus, doar să-şi ştie copiii la adăpost. El însă era un instinctiv. Dar Odeen?

Odeen raţiona şi asta însemna că ar fi sacrificat totul în scopul de a-şi exersa gândirea? Tot ce era produs de gândire putea fi oare de nepreţuit? Pentru că Estwald inventase Pompa de Pozitroni, trebuia să fie folosită astfel ca întreaga lume, Tari şi Moi la un loc, să fie la mila ei şi la mila celor din celălalt Univers? Dacă ceilalţi se opreau şi planeta rămânea fără Pompa de Pozitroni şi cu un soare periculos de răcit?

Nu, nu, ceilalţi n-aveau să se oprească. Fuseseră convinşi să înceapă şi aveau să fie convinşi să continue până la distrugerea lor – şi atunci nimeni: Raţionali, Tari sau Moi nu mai aveau nevoie de ei – aşa cum ea, Dua, avea să plece (să fie *distrusă*) acum pentru că nimeni nu avea nevoie de ea.

Ea şi cei din celălalt Univers, trădaţi împreună.

Aproape fără să-şi dea seama, se afunda tot mai mult în stâncă. Se îngropa; să n-o vadă stelele, să n-o atingă vântul, să n-o ştie nimeni. Să devină doar gândire pură.

Îl ura pe Estwald. El personifica tot ceea ce era egoist şi Tare. El inventase Pompa de Pozitroni şi avea să distrugă o

întreagă lume, cu zeci de mii de fiinţe, fără remuşcări. Era atât de retras, încât nu apărea niciodată în public, atât de puternic încât până şi ceilalţi Tari păreau că se tem de el.

Ei bine, atunci se va lupta cu el. Îl va opri.

Atunci când instalaseră Pompa, fiinţele din celălalt Univers comunicaseră cumva cu ei. Odeen pomenise acest lucru.

Unde puteau fi mijloacele de comunicare? Cum arătau? Cum puteau fi folosite?

Era uluitor cât de limpede putea gândi. Uluitor. Simţea o bucurie aprigă în faptul că avea să folosească gândirea pentru a-i înfrânge pe cruzii gânditori.

N-o puteau opri, deoarece ea putea merge acolo unde nu putea niciun Tare, niciun Raţional sau Parental, şi unde nicio altă Emoţională n-ar fi îndrăznit.

Risca să fie prinsă, dar nu-i păsa. Avea să lupte... cu orice preţ... cu orice preţ... deşi asta însemna să treacă prin stâncă, să locuiască în stâncă, să-i păcălească pe Tari, să fure hrană din acumulatoarele lor de energie, sau să se amestece cu celelalte Emoţionale, hrănindu-se la soare, când nu putea altfel.

În cele din urmă, însă, avea să le dea o lecţie, iar apoi puteau face ce voiau. Ea era gata chiar şi să plece... dar numai atunci...

5 b

Odeen fusese prezent la naşterea copilului Emoţional, perfect din toate punctele de vedere, dar nu simţise entuziasmul. Chiar şi Tritt pentru care însemna totul, ca pentru orice Parental, păruse reţinut în manifestări.

Trecuse mult timp şi Dua parcă dispăruse. Nu plecase, un Moale nu putea pleca decât odată cu întreaga triadă, dar nici cu ei nu era.

Odeen o zărise odată, o singură dată, nu mult după fuga ei, la vestea că ea iniţiase noul copil.

Trecuse pe lângă o ceată de Emoţionale care se însoreau, îndreptându-se spre suprafaţă cu ideea nebunească că o putea găsi. Ele chicotiseră înaintea evenimentului: un Raţional deplasându-se în vecinătatea unei cete de Emoţionale şi se subţiaseră toate, provocându-l, cu singurul gând de-a sublinia faptul că erau Emoţionale.

Simţise numai dispreţ pentru ele şi nu-şi ondulase curbele netede. Se gândise la Dua şi cât de diferită era ea. Dua nu se subţia niciodată decât pentru nevoile proprii. Nu încerca să atragă pe nimeni şi era cu atât mai atractivă. Dacă s-ar fi alăturat unei cete de prostuţe, ar fi fost uşor de recunoscut (era sigur de asta) pentru că ea ar fi fost singura care *nu* s-ar fi subţiat, ci dimpotrivă s-ar fi îngroşat.

Gândind aşa, Odeen privise Emoţionalele şi observase că, într-adevăr una din ele nu se subţiase.

Se opri şi se grăbi spre ea, neatent la Emoţionalele din calea lui, ignorându-le ţipetele în vreme ce se fereau ca un fum şi pălăvrăgeau disperate, căutând să evite contopirile între ele, cel puţin nu în loc deschis şi cu un Raţional privindu-le.

Era *într-adevăr* Dua. Nu încercase să plece. Rămăsese locului, tăcută.

— Dua, rosti el umil, nu vii acasă?

— Eu n-am casă, Odeen, răspunsese ea. Nu furioasă, nu cu ură, şi, de aceea, cu atât mai îngrozitor.

— Cum îl poţi acuza pe Tritt pentru ceea ce a făcut? Ştii şi tu că sărmanul nu poate raţiona.

— Dar tu poţi, Odeen. Şi tu mi-ai ocupat mintea în timp ce el a aranjat să-mi hrănească trupul, nu? Gândirea ta ţi-a spus că eu voi cădea mai uşor în cursa ta decât într-a lui.

— Dua, *nu*!

— Nu, ce? N-ai făcut un întreg spectacol din educaţia mea?

— Dar n-a fost un spectacol, a fost adevărat. Şi n-avea nicio legătură cu ce făcuse Tritt. *N-am ştiut* ce făcuse el.

— Nu te pot crede.

Plutise încetişor mai încolo şi el o urmase. Erau singuri acum cu soarele strălucind roşu deasupra lor. Ea se întoarse către Raţional.

— Vreau să te întreb doar un singur lucru, Odeen. De ce voiai să mă înveţi?

— Pentru că aşa *voiam*. Pentru că îmi *place* şi, cu excepţia învăţatului, al meu sau al altora, n-aş face nimic altceva.

— Şi al topitului, desigur… Nu-i nimic, făcuse Dua. Nu-mi spune că vorbeşti de raţiune şi nu de instinct. Dacă într-adevăr îţi place să le explici altora, dacă voi crede vreodată asta, atunci poate că şi tu vei înţelege ce am să-ţi spun.

Am învăţat multe de când v-am părăsit. Nu contează cum, dar am învăţat. N-a mai rămas pic de Emoţională în mine, decât fiziologic, înăuntru, acolo unde e important, sunt o Raţională, doar că, sper, am mai multe sentimente decât un Raţional. Şi unul din lucrurile pe care le-am învăţat este ce suntem noi în realitate: tu, eu, Tritt, toate celelalte triade de pe planetă. Ce suntem şi ce am fost din totdeauna.

— Ce-i asta? întrebă Odeen. Era pregătit să asculte tăcut cât era necesar, numai ca după aceea ea să se întoarcă cu el. Ar fi suportat sau ar fi făcut orice i se cerea. Numai ea să vină înapoi, şi ceva în străfundul lui îi spunea că trebuie să vină nesilită.

— Ce suntem noi? De fapt, noi nu suntem nimic, Odeen, rosti Dua aproape râzând. Nu-i ciudat? Cei Tari sunt singurele fiinţe vii de pe planetă. Nu ţi-au spus asta? Există o singură specie pentru că tu şi cu mine Cei Moi, în realitate nu suntem vii. Suntem maşini, Odeen. Asta trebuie să fim, pentru că numai Cei Tari sunt vii. Nu te-au învăţat toate astea, Odeen?

— Dua, astea sunt nonsensuri, rosti uluit Odeen.

— Maşini, Odeen! rosti tăios Dua. Făcute de Cei Tari! Distruse de Cei Tari! *Ei* sunt vii, Cei Tari. Doar ei. Nu discută despre asta. N-au nevoie, ei o ştiu. Dar am învăţat să gândesc, Odeen, şi am dedus din indiciile mărunte pe care le-am avut. Într-adevăr, trăiesc foarte mult, dar în cele din

urmă mor. Nu se mai reproduc; soarele oferă prea puţină energie pentru asta. Şi pentru că mor fără să se înmulţească, numărul scade încetişor. Nu mai există tineri, cu sânge nou şi idei noi, aşa că bătrânii Tari se plictisesc. Şi atunci ce crezi că fac ei, Odeen?

— Ce? Era ceva fascinant; o fascinaţie repulsivă.

— Creează copii mecanici, pe care să-i poată învăţa. Ai spus-o chiar tu, Odeen. Cel mai mult ţi-ar place să-i înveţi pe alţii, dar mai mult îţi place să înveţi tu… şi să te topeşti, desigur. Raţionalii sunt făcuţi după imaginea mentală a Celor Tari, iar Cei Tari nu se topesc şi învăţătura e mult mai complexă pentru ei, căci cunosc deja atât de multe. Nu le-a mai rămas decât plăcerea de a-i învăţa pe alţii. Raţionalii au fost creaţi doar pentru a fi învăţaţi. Emoţionalele şi Parentalii au apărut fiind necesari maşinii auto-reproducătoare ce făcea noi Raţionali. Iar de Raţionali noi e permanent nevoie, căci cei vechi sunt consumaţi, au învăţat tot ce puteau fi învăţaţi. Când bătrânii Raţionali absorb tot, sunt distruşi şi sunt învăţaţi, din timp, să numească distrugerea „plecare” ca să nu se simtă frustraţi. Bineînţeles, Emoţionalele şi Parentalii pleacă odată cu ei. Nu sunt folositori decât atâta timp cât pot forma o triadă.

— Greşeşti, Dua, izbuti să spună Odeen. Nu avea argumente împotriva ipotezei ei de coşmar, dar ştia cu siguranţă că greşea. (Ori în adâncul lui, un mic sâmbure de îndoială, sugera că siguranţa aceea îi fusese implantată?… Nu, cu siguranţă nu, căci atunci şi Dua ar fi avut implantată siguranţa greşelilor ei. Sau ea era o Emoţională imperfectă, fără implantările respective şi fără… Oh, la ce se *gândea*! Era tot atât de nebun ca şi ea.)

— Pari tulburat, Odeen, reluă Dua. Eşti sigur că n-am dreptate? Desigur, acum au Pompa de Pozitroni şi au sau vor avea energia necesară. În curând se vor reproduce din nou. Poate că o şi fac deja. Atunci nu vor mai avea nevoie de maşinile Moi şi vom fi distruşi cu toţii; pardon, vom pleca…

— Nu, Dua, o imploră Raţionalul. Nu ştiu de unde ai luat ideile astea, dar Cei Tari nu sunt aşa. Noi nu suntem distruşi.

— Nu te minţi singur, Odeen. Ei sunt *chiar* aşa. Sunt gata să distrugă o lume întreagă cu alte fiinţe, în beneficiul lor; un întreg Univers dacă e nevoie. Crezi că pentru binele lor n-ar distruge câţiva Moi?… Au făcut însă o greşeală. Nu ştiu cum, maşina s-a defectat şi o minte de Raţional a ajuns într-un trup de Emoţională. Sunt o Em-stângă, nu? Aşa îmi spuneau când eram mică, şi aveau dreptate. Pot gândi ca un Raţional şi pot simţi ca o Emoţională. Şi în combinaţia asta, voi lupta împotriva Celor Tari.

Odeen era uluit. Cu siguranţă, Dua înnebunise, dar nu îndrăznea să-i spună. Trebuia să o amăgească şi s-o aducă înapoi.

— Dua, rosti el, nu suntem distruşi când plecăm.

— Nu? Atunci, ce se întâmplă?

— Nu… nu ştiu. Cred că intrăm într-o altă lume, o lume mai bună şi mai fericită, şi acolo devenim… mai buni decât suntem acum.

— Unde ai auzit asta? izbucni în râs Dua. Ţi-au spus-o Cei Tari?

— Nu, Dua. Sunt *sigur* că astea sunt propriile mele idei. De când ai plecat tu, m-am gândit mult…

— Atunci gândeşte-te mai puţin şi o să fii mai puţin fraier.

Sărmane Odeen! Adio! Se îndepărtă din nou, înconjurată de o aură de oboseală.

— Stai, Dua! strigă Odeen. Nu vrei să-ţi vezi copilul-mijlociu?

Ea nu răspunse.

— Când te întorci?

Nu-i răspunse.

N-o mai urmă, dar privi cu jale după ea.

Nu-i spuse lui Tritt că o întâlnise. Ce rost avea? Nici n-o mai văzu. Începu să cutreiere locurile favorite de însorire ale Emoţionalelor, deşi ocazional unii Parentali se ridicau

să-l urmărească cu o suspiciune idioată. (Tritt era un titan al gândirii, în comparaţie cu majoritatea Parentalilor.)

Lipsa ei îl apăsa tot mai mult cu fiecare zi. Şi, cu fiecare zi, îşi dădea seama că absenţa ei îl umplea de teamă. Nu ştia de ce.

Într-o zi, întorcându-se acasă, îl găsi pe Losten aşteptându-l. Cel Tare stătea grav şi politicos, în timp ce Tritt îi arăta noul copil şi se lupta cu pumnul de ceaţă care încerca să-l atingă pe Losten.

— E într-adevăr superbă, Tritt, spuse Losten. O cheamă Deraia?

— Derola, îl corectă Parentalul. Nu ştiu când se întoarce Odeen. Se plimbă foarte mult...

— Am sosit, Losten, interveni Odeen. Tritt, ia copilul de aici, te rog.

Losten se întoarse uşurat spre Raţional:

— Trebuie să fii foarte fericit că aţi completat triada.

Odeen încercă să răspundă cu o frază politicoasă, dar nu izbuti decât să menţină o tăcere jalnică. În ultima vreme, ajunsese la un fel de camaraderie cu Cei Tari, o vagă senzaţie de egalitate, ce le permitea să vorbească de la acelaşi nivel. Nebunia Duei parcă stricase totul. Odeen ştia că ea greşea şi totuşi se purta cu Losten cu aceeaşi rigiditate din zilele de mult trecute, pe când se considera o creatură mult inferioară lor, o... maşină?

— Ai văzut-o pe Dua? Aceasta nu mai era o simplă politeţe, ci o întrebare adevărată.

— Doar o dată, d... (Aproape că spusese „domnule”, ca un copil sau un Parental.) Doar o dată, Losten. Nu voia să vină acasă.

— Trebuie să vină.

— Nu ştiu cum să fac asta.

— Ştii ce face? îl privi sumbru Losten.

Odeen nu îndrăzni să-l privească. Descoperise teoriile nebune ale Duei? Ce oare avea să facă?

Făcu un semn negativ.

— E o Emoţională neobişnuită, Odeen. Ştii asta, nu-i aşa?

— Da, suspină Odeen.

— Şi tu eşti în felul tău, şi Tritt în felul lui. Mă îndoiesc că vreun Parental ar mai avea curajul sau iniţiativa să fure o baterie de energie şi să manifeste atâta perversitate ingenuă pentru a o folosi. Voi trei sunteţi cea mai neobişnuită triadă despre care avem cunoştinţă.

— Mulţumesc.

— Există însă şi aspecte neplăcute ale triadei, lucruri pe care nu le-am luat în consideraţie. Doream ca să-i predai Duei astfel încât să o convingi să-şi îndeplinească îndatoririle. Nu ne aşteptam la acţiunea lui Tritt. Ca să-ţi spun adevărul, nu ne aşteptam nici la reacţia ei violentă în faţa distrugerii celuilalt Univers.

— Trebuia să fiu atent când i-am răspuns la întrebări.

— Era inutil. Avea să afle şi singură. Nu ne-am aşteptat nici la lucrul ăsta. Îmi pare rău, Odeen, dar trebuie să-ţi spun: Dua a devenit un pericol; încearcă să oprească Pompa de Pozitroni.

— Dar cum poate? Nu poate ajunge acolo, şi chiar dacă ajunge nu va şti ce să facă.

— Da, dar poate ajunge acolo. Losten ezită, apoi adăugă: Rămâne în stâncile planetei, acolo unde nu o putem ajunge.

Trecură câteva clipe până ce Odeen înţelese.

— Nicio Emoţională adultă nu poate… Dua n-ar…

— Ba poate, şi o face. N-are rost să discutăm… Poate pătrunde oriunde în grote. Nimic nu poate fi ascuns de ea. A studiat mesajele pe care le-am primit din celălalt Univers. Nu ştim asta cu siguranţă, dar altfel nu ne putem explica ce se întâmplă.

— Ah, ah, Odeen se balansa înainte şi înapoi, cu suprafaţa opacă de ruşine şi durere. Estwald ştie toate astea?

— Nu încă, dar va trebui să afle într-o zi.

— Dar ce poate face ea cu mesajele acelea?

— Le foloseşte încercând să descopere o metodă de-a trimite propriile sale mesaje.

— Nu ştie să traducă, sau să transmită!

— Învaţă. Deja ştie despre mesaje mai multe lucruri decât însuşi Estwald. Este o persoană periculoasă; o Emoţională care poate raţiona, şi care nu mai poate fi controlată.

Odeen se cutremură. Controlată? Era o expresie din lumea maşinilor!

— Nu poate fi chiar atât de rău, spuse el.

— Ba da. A şi trimis un mesaj şi mă tem că-i sfătuieşte pe ceilalţi să oprească partea lor de Pompă. Dacă vor face asta înainte ca soarele lor să explodeze, vom fi complet neajutoraţi.

— Dar atunci…

— Trebuie oprită, Odeen.

— D… dar cum? Vreţi s-o… Glasul i se stinse. Ştia vag că Cei Tari aveau unelte pentru săpatul grotelor; unelte rar folosite de când populaţia planetei începuse să scadă. Aveau s-o prindă pe Dua şi s-o explodeze laolaltă cu stânca unde stătea pitită?

— Nu, rosti hotărât Losten. Nu-i putem face rău Duei.

— Estwald ar putea…

— Nici Eswald nu-i poate face niciun rău.

— Atunci ce-i de făcut?

— Tu eşti singura şansă, Odeen. Suntem neajutoraţi, aşa că ne bazăm pe tine.

— *Pe mine?* Ce pot face eu?

— Gândeşte-te! *Gândeşte-te!*

— La ce să mă gândesc?

— Nu-ţi pot spune mai mult, rosti Losten parcă disperat. Gândeşte-te! Nu mai avem mult timp.

Se întoarse şi plecă, mişcându-se rapid pentru un Tare, mişcându-se de parcă i-ar fi fost frică să nu stea şi să spună prea multe.

Odeen privi după el îngrozit, zăpăcit,… pierdut.

5 c

Tritt avea multe de făcut. Copiii aveau nevoie de atenţie, dar nici chiar doi copii-stângi şi doi copii-drepţi laolaltă nu egalau un singur copil-mijlociu, în special un mijlociu atât de perfect ca Derola. Trebuia să fie alintată şi mângâiată, ferită să nu intre în tot ce atingea, linguşită ca să se condenseze şi să se odihnească.

Trecu o vreme până îl revăzu pe Odeen şi, de fapt, nu-i prea păsa. Derola îi ocupa tot timpul. Îl găsi însă pe Odeen în colţul propriei sale nişe, irizat de gândire.

— Losten a fost furios pe Dua? îşi aminti Tritt.

— Losten? tresări surprins Odeen. Da, era furios. Dua face multe prostii.

— Ar trebui să vină acasă, nu?

— Tritt, făcu Odeen, privindu-l fix, trebuie s-o convingem pe Dua să se întoarcă. Trebuie s-o găsim. Tu o poţi găsi. Cu un nou copil, sensibilitatea ta de Parental a sporit. O poţi folosi ca s-o găseşti pe Dua.

— Nu, rosti şocat Tritt. E pentru Derola şi n-ar fi bine s-o folosesc pentru Dua. În plus, dacă ea nu vrea să stea lângă copilul-mijlociu care tânjeşte după ea – totuşi, cândva a fost şi ea copil – poate că trebuie să învăţăm să ne descurcăm fără ea.

— Tritt, n-ai vrea să te mai topeşti?

— Triada e completă acum.

— Topirea nu se rezumă la atât.

— Bine, dar unde să mergem ca s-o găsim? Derola are nevoie de mine. E încă micuţă şi nu vreau s-o las singură.

— Cei Tari o să aranjeze ca să fie îngrijită. Noi doi trebuie să mergem la grotele lor ca s-o găsim pe Dua.

Tritt se gândi. Nu-i păsa de Dua. Într-un fel, nu-i păsa nici de Odeen. Exista numai Derola.

— Cândva, spuse el. Când Derola va fi mai mare. Până atunci, nu.

— Tritt, insistă Raţionalul, trebuie s-o găsim pe Dua. Altfel… altfel, ne vor lua copiii.

— Cine?

— Cei Tari.

Tritt tăcu. Nu putea spune nimic. Nu auzise niciodată de aşa ceva şi nici nu putea concepe asemenea lucru.

— Tritt, noi trebuie să plecăm, continuă Odeen. Acum ştiu de ce. Mă gândesc la asta de când Losten... În fine, nu contează. Trebuie să plecaţi şi tu şi Dua. Acum, că ştiu de ce, o să simţi şi tu că trebuie şi sper – cred – că Dua va simţi şi ea la fel. Şi trebuie să plecăm *curând*, pentru că Dua distruge planeta.

— Nu mă privi aşa, Odeen, dădu înapoi Tritt. Mă faci... Mă faci...

— Nu te fac nimic, rosti trist Odeen. Eu ştiu acum şi trebuie să ştii şi tu... Dar trebuie s-o găsim pe Dua.

— Nu, nu! Tritt agoniza încercând să reziste. Odeen avea în el ceva groaznic de nou, iar existenţa se apropia inevitabil de sfârşit. Tritt n-avea să mai existe, şi nici copilul-mijlociu. Toţi Parentalii îşi aveau mult timp mijlociul, dar Tritt şi l-ar fi pierdut aproape imediat.

Nu era drept. Oh, nu era drept!

— E vina Duei, încercă el. Las-o pe *ea* să plece prima.

— Nu putem decât toţi odată, rosti Odeen cu un calm îngrozitor.

Iar Tritt ştiu că era adevărat... adevărat... adevărat...

6 a

Dua se simţea subţire şi rece. Încercările ei de-a se odihni în spaţiul deschis, absorbind lumina soarelui, luaseră sfârşit după întâlnirea cu Odeen. Hrănirea din bateriile Celor Tari nu era regulată. Nu îndrăznea să rămână prea mult în afara siguranţei stâncilor, aşa încât înghiţea rapid şi nu se sătura niciodată.

Se simţea mereu înfometată, cu atât mai mult cu cât începuse s-o obosească statul în stâncă. Parcă ar fi fost

pedepsită pentru toate clipele când nu ieşea decât la apus şi mânca atât de puţin.

Dacă n-ar fi fost munca pe care o făcea, n-ar fi putut rezista oboselii şi foamei. Uneori, spera că Cei Tari o vor distruge... dar numai după ce avea să termine.

Cei Tari erau inofensivi câtă vreme ea stătea în stâncă. Când şi când, îi simţea în afara stâncii. Erau înfricoşaţi. Uneori se gândea că se temeau pentru *binele* ei, dar nu putea fi aşa. Cum să se teamă pentru ea; să se teamă că va pleca datorită lipsei de hrană sau a oboselii. În realitate, se temeau *de* ea; se temeau de o maşină ce nu funcţiona aşa cum o proiectaseră, uluiţi de inteligenţa ei şi pironiţi de spaimă.

Îi evita, prudentă. Ştia întotdeauna unde erau, aşa încât n-o puteau prinde sau opri.

Nu puteau păzi toate locurile simultan. Se gândea că ea putea chiar să atenueze slabele lor percepţii.

Ieşi din rocă şi cercetă copiile înregistrărilor primite din celălalt Univers. Nimeni nu ştia ce căuta ea de fapt. Dacă ascundeau mesajele, Dua le-ar fi găsit în oricare loc. Dacă le-ar fi distrus, n-ar fi rezolvat nimic: Dua le ţinea minte.

La început, nu le înţelesese, dar pe măsură ce stătea în stâncă, simţurile i se ascuţeau într-una şi părea că înţelege dincolo de înţeles. Fără să cunoască sensul simbolurilor, ele îi declanşau anumite sentimente.

Luă mesajul şi-l puse acolo de unde avea să plece spre celălalt Univers. Mesajul era F-R-I-C-A. N-avea idee ce putea însemna, dar forma lui îi inspira teama şi se străduise să imprime mesajului această senzaţie. Poate că ceilalţi, studiindu-l, aveau să simtă şi ei frica.

Când sosiră răspunsurile, Dua simţi în ele emoţia. Nu primea întotdeauna răspunsuri. Uneori Cei Tari le găseau primii. Cu siguranţă, ştiau ce făcea Dua. Totuşi nu puteau citi mesajele, nu puteau nici măcar să simtă emoţiile din ele.

Aşa încât nu-i păsa. Indiferent de ce aveau să descopere Cei Tari, nu putea fi oprită până nu termina.

Aştepta un mesaj care să conţină o anumită senzaţie. În cele din urmă sosi: P-O-M-P-A R-E-A.

Purta în el frica şi ura dorită. Îl trimise înapoi sporit – şi mai multă frică, şi mai multă ură. Acum ceilalţi aveau să înţeleagă. Acum aveau să oprească Pompa. Cei Tari trebuiau să-şi găsească altă sursă de energie; n-o mai puteau obţine prin moartea acelor mii de fiinţe din celălalt Univers.

Se odihnise prea mult, în stâncă, copleşită de o moleşeală. Disperată, dorea hrană şi aştepta să poată ieşi. Cu şi mai multă disperare decât hrană, dorea ca acumulatoarele să fie terminate. Voia să sugă din ele ultima picătură de energie, să ştie că n-avea să mai vină alta şi că sarcina ei se terminase.

În cele din urmă, ieşi şi rămase riscant de mult, absorbind conţinutul unui acumulator. Dorea să-l golească, să-l termine, dar era o sursă infinită… infinită… infinită…

Se retrase dezgustată. Însemna că Pompa de Pozitroni continua să funcţioneze. Mesajele ei nu convinseseră fiinţele din celălalt Univers să oprească Pompa? Nu le primiseră? Nu le înţeleseseră?

Trebuia să încerce din nou. Trebuia să le facă cât mai clare cu putinţă. Avea să includă toate combinaţiile de semnale ce i se păreau că purtau sentimentul pericolului, toate combinaţiile care-i puteau hotărî să se oprească.

Disperată, începu să topească simbolurile în metal, folosind fără rezerve energia abia absorbită, folosind-o până când se epuiză cu totul şi-o cuprinse o oboseală fără margini: POMPA NU STOP NU STOP NOI NU STOP POMPA NOI NU AUDE PERICOL NU AUDE VOI STOP TREBUIE STOP VOI STOP CA NOI STOP TREBUIE VOI STOP PERICOL PERICOL PERICOL STOP STOP STOP VOI STOP POMPA.

Era tot ce putea face. În ea nu mai rămăsese decât o durere răscolitoare. Puse mesajul acolo unde se transfera şi nu-i mai aşteptă pe Cei Tari să-l trimită neştiutori. Printr-o pâclă de agonie, acţiona comenzile aşa cum îi văzuse pe ei.

Mesajul dispăru şi odată cu el şi grota într-un vârtej purpuriu, strălucitor. Pleca… numai şi numai… din oboseală.

Odeen… Tri…

6 b

Odeen sosise. Plutise mai repede decât o făcuse vreodată. Urmase percepţiile superioare ale lui Tritt, dar acum era destul de aproape ca să poată simţi şi singur prezenţa Duei. Îi percepea conştiinţa, pâlpâind şi slăbind, şi se năpusti înainte, în vreme ce Tritt abia se ţinea după el, gâfâind:

— Mai repede… mai repede…

Odeen o găsi leşinată, mai mică decât orice Emoţională văzută vreodată.

— Tritt, porunci, adu acumulatorul. Nu, nu… nu-ncerca s-o aduci pe ea. E prea subţire. Grăbeşte-te! Dacă se afundă în podea…

Cei Tari începuseră să se strângă. Bineînţeles, întârziaseră datorită incapacităţii lor de-a simţi de la distanţă alte forme de viaţă. Dacă salvarea Duei ar fi depins de ei, totul ar fi fost zadarnic. Ea n-ar fi plecat; s-ar fi distrus cu adevărat şi… şi mai mult decât bănuia ea s-ar fi distrus în acelaşi timp.

Acum, pe măsură ce-şi revenea la viaţă, Cei Tari stăteau tăcuţi lângă ei.

Odeen se ridică; un Odeen nou care ştia exact ce se petrecuse. Le făcu un gest poruncitor şi furios… şi ei plecară.

Tăcuţi. Fără obiecţii.

Dua se mişcă.

— A scăpat? întrebă Tritt.

— Linişte, făcu Odeen. Dua?

— Odeen? şopti Dua. Credeam că am plecat.

— Nu încă, Dua. Nu încă. Întâi să mănânci şi să te odihneşti.

— E şi Tritt aici?

— Da, Dua, rosti Tritt.

— Nu încercaţi să mă aduceţi înapoi, spuse Dua. S-a terminat. Am făcut ce am dorit. Pompa de Pozitroni se va… se va opri în curând, sunt sigură. Cei Tari vor continua să aibă nevoie de Moi şi vor avea nevoie de voi doi, sau măcar de copii.

Odeen nu spuse nimic. Îl opri şi pe Tritt să rostească ceva. Lăsă energia să picure lent în Dua. Din când în când se oprea, lăsând-o să se odihnească, apoi pornea iarăşi.

— Destul, destul, începu ea să murmure. Substanţa i se îngroşa vizibil.

Raţionalul continua s-o hrănească.

— Dua, ai greşit, pronunţă el în cele din urmă. Noi nu suntem maşini. Ştiu precis ce suntem. Aş fi venit la tine mai devreme dacă mi-aş fi dat seama, dar n-am ştiut până când Losten nu m-a rugat să mă gândesc. Şi am făcut-o; din greu; şi chiar aşa, e aproape prematur.

Dua gemu şi Odeen se opri o clipă.

— Ascultă-mă, Dua, reluă el. Într-adevăr, există o *singură* formă de viaţă. Cei Tari *sunt* singurele fiinţe vii de pe planetă. Ai dedus asta şi ai avut dreptate până aici. Dar asta nu înseamnă că Cei Moi nu sunt vii; ci doar că facem parte din aceeaşi singură specie. *Cei Moi sunt forma imatură a Celor Tari.* Suntem întâi copii, sub formă de Moi, apoi adulţi tot Moi, apoi Tari. Înţelegi?

— Ce? Ce? făcu Tritt zăpăcit.

— Nu acum, Tritt, îl opri Odeen. Nu acum. O să înţelegi şi tu, dar acum e pentru Dua.

Continua s-o privească pe Emoţionala care câştiga în opalescenţă.

— Uite, Dua, continuă el, de câte ori ne topim, de câte ori triada se topeşte, devenim un Tare. Un Tare e alcătuit din trei şi de aceea e dur. În timpul pierderii conştiinţei pe durata topirii, suntem un Tare. Dar e numai temporar şi, după aceea, nu ne putem reaminti nimic. Nu putem rămâne

mult timp un Tare; trebuie să revenim la starea iniţială. Însă de-a lungul vieţii noastre, continuăm să ne dezvoltăm, în anumite etape-cheie. Fiecare copil născut este o asemenea etapă. Odată cu naşterea celui de-al treilea, Emoţionala, soseşte posibilitatea fazei finale, când mintea Raţionalului singură, fără ceilalţi doi, îşi poate aminti momentele de existenţă în formă de Tare. Atunci, şi numai atunci, el poate dirija o topire perfectă care va forma un Tare statornic, aşa încât triada poate trăi o viaţă nouă şi unificată. Ţi-am spus că plecarea e un fel de renaştere. Bâjbâiam pe atunci în jurul unei necunoscute, dar acum ştiu. Dua îl privea, încercând să zâmbească.

— Cum poţi pretinde că crezi aşa ceva, Odeen? Dacă ar fi aşa Cei Tari ţi-ar fi spus-o de mult; ne-ar fi spus tuturor.

— Nu puteau, Dua. A existat o vreme cu mult, mult timp în urmă, când topirea însemna doar punerea laolaltă a atomilor trupurilor. Treptat, evoluţia a dus la dezvoltarea minţii. Ascultă-mă, Dua: topirea înseamnă şi împreunarea minţilor, iar asta e mult mai greu şi mai delicat. Ca să se împreuneze bine şi permanent, Raţionalul trebuia să atingă un anumit grad de dezvoltare. Acest grad e atins atunci când el descoperă, *singur*, despre ce-i vorba; atunci când mintea lui e suficient de ageră ca să-şi amintească ce se întâmplă în acele uniuni temporare din timpul topirilor. Dacă i s-ar spune dinainte, momentul respectiv ar fi ratat şi clipa topirii perfecte ar rămâne nedeterminată. Cel Tare se va forma imperfect. Când Losten m-a rugat să mă gândesc, risca foarte mult. Chiar şi aşa se poate… deşi sper că nu…

Deoarece, în cazul nostru, e şi mai adevărat, Dua. De multe generaţii, Cei Tari au combinat grijulii triade pentru a forma alţi Tari foarte avansaţi, iar triada noastră e cea mai bună obţinută de ei vreodată. În special tu, Dua. În special tu. Losten a fost cândva triada al cărui copil-mijlociu ai fost tu. Parte din el a fost Parentalul tău. El te ştia şi te-a adus la Tritt şi la mine.

Dua se ridică şi rosti cu un glas aproape normal:

— Odeen! Inventezi toate astea ca să mă potoleşti?

— Nu, Dua, interveni Tritt. Şi eu simt. Şi eu simt. Nu ştiu exact ce anume, dar simt.

— Aşa-i, Dua, întrebă Odeen. O să simţi şi tu. Nu începi să-ţi aminteşti fiind un Tare în timpul topirii noastre? Nu vrei să te topeşti acum? Ultima dată? Ultima dată?

O ridică. Era agitată şi deşi se zbătea, începu să se subţieze.

— Dacă ceea ce spui e adevărat, Odeen, gâfâi ea, dacă vom fi un Tare, atunci vom fi unul *important*. Aşa-i?

— Cel mai important. Cel mai bun care a fost format vreodată. Vorbesc serios… Tritt, aici. Nu-i un adio, Tritt. Vom fi împreună, aşa cum am dorit întotdeauna. La fel şi Dua. Şi tu, Dua.

— Atunci îl putem face pe Estwald să înţeleagă că Pompa trebuie oprită, începu Dua. O să-l silim…

Topirea începuse. Unul câte unul, Cei Tari reintrau la acest moment crucial. Odeen îi vedea neclar, căci începuse să se topească în Dua.

Nu era ca în celelalte rânduri; nu era un extaz pătrunzător, doar o mişcare lină, răcoroasă, plăcută. Se simţea cum devine parţial Dua şi întreaga lume curgea în simţurile lui/ei pătrunzătoare. Pompele de Pozitroni continuau să meargă – spunea el/ea – de ce oare?

Era de asemenea şi Tritt, şi o senzaţie amară de pierdere îi umplu mintea lui/ei/lui. Oh, copiii mei…

Şi strigă; ultimul strigăt al conştiinţei lui Odeen, deşi într-un fel era strigătul Duei:

— Nu, nu-l putem opri pe Estwald. *Noi* suntem Estwald. *Noi…*

Strigătul care era şi nu era al Duei se opri şi nu mai există nicio Dua; şi nici n-avea să mai existe vreodată. Nici Odeen. Nici Tritt.

7 abc

Estwald păşi înainte şi, prin intermediul vibraţiilor aerului, rosti trist către Cei Tari care-l aşteptau:

— Acum sunt de-a pururi cu voi şi sunt multe de făcut...

PARTEA A TREIA

… luptă în zadar?

1

Selene Lindstrom zâmbi larg şi păşi cu acel mers elastic, straniu la început pentru turişti, dar care, incontestabil, avea graţia lui.

— E timpul prânzului, rosti ea veselă. Totul crescut aici, doamnelor şi domnilor. S-ar putea să nu fiţi obişnuiţi cu gustul, dar e foarte hrănitor… Aici, domnule. Ştiu că n-o să vă deranjeze să staţi la un loc cu doamnele… O clipă. Vor fi locuri pentru toţi… Îmi pare rău, de băut puteţi alege, dar meniul este unic. Da, e viţel… Nu, nu. Culoare şi gust artificial, dar e extrem de bun.

În cele din urmă se aşeză cu un suspin uşor.

Unul dintre turişti luă loc la masa ei.

— Îmi dai voie? o întrebă.

Îl privi rapid şi pătrunzător. Era desigur capabilă să facă o apreciere rapidă, iar bărbatul dinaintea ei nu părea o problemă.

— Bineînţeles, îi răspunse. Dar nu eşti venit cu cineva?

— Nu, clătină el din cap. Sunt singur. Chiar şi aşa, Pământenii nu mă încântă.

Ea îl privi din nou. Avea vreo cinzeci de ani şi un aspect obosit, pe care numai ochii strălucitori îl mai animau. Privirea era tipică de Pământean, împovărată de gravitaţie.

— „Pământean” e o expresie lunară, spuse ea, şi nu-i prea măgulitoare.

— Sunt de pe Pământ, rosti el, aşa încât sper că o pot utiliza fără să ofensez pe nimeni. Dacă n-ai nimic împotrivă…

Selene ridică din umeri în semn de: nicio problemă.

Avea ochii aceia uşor orientali ai atâtor fete de pe Lună, dar părul era de culoarea mierii şi nasul proeminent. Indiscutabil era atrăgătoare, fără să aibă ceva dintr-o frumuseţe clasică.

Pământeanul privea plăcuţa cu numele, agăţată pe bluză în partea superioară a sânului stâng, ferm şi nu prea mare. Selene decise că bărbatul privea realmente plăcuţa şi nu sânul, deşi bluza era semitransparentă când te uitai dintr-un anumit unghi, iar ea nu mai purta nimic dedesubt.

— Sunt multe Selene aici? întrebă bărbatul.

— Ah, da. Cred că sute. Mai sunt Cynthii, Diane şi Artemise. Selena e un pic banal. Jumătate din ele au porecla „Sely” şi cealaltă jumătate „Lena”.

— Tu din care jumătate faci parte?

— Din niciuna. Eu sunt Selene, din trei silabe Se-le-ne, pentru cei care mă strigă după numele mic.

O chelneriţă ajunsese la masa lor şi aşternuse tacâmurile cu mişcări iuţi şi line.

— Parcă le faci să plutească, comentă vizibil impresionat Pământeanul.

Chelneriţă zâmbi şi se îndepărtă.

— Nu încerca să faci la fel, îl avertiză Selene. Ea e obişnuită cu gravitaţia şi se poate descurca.

— Dacă încerc, o să scap totul? Aşa-i?

— O să faci o mizerie îngrozitoare.

— Bine, n-am să încerc.

— Există multe şanse ca în curând cineva s-o facă, şi farfuria va pluti spre podea, ei se vor repezi spre ea, dar n-o vor prinde şi vor zbura din scaune. I-aş avertiza, dar e inutil şi i-aş stânjeni. Toţi vor râde – mă refer la turişti, pentru că noi ceilalţi am văzut-o de atâtea ori încât nu mai e caraghios şi în plus, face şi murdărie.

Pământeanul ridică atent furculiţa.

— Înţeleg ce spui. Până şi cea mai simplă mişcare pare stranie.

— De fapt, te-ai obişnuit destul de repede. Cel puţin cu lucrurile mărunte, cum este mâncatul. Mai greu e să mergi. N-am văzut niciodată un Pământean alergând pe aici. Oricum, nu cu eficienţă.

Un timp mâncară tăcuţi, apoi el întrebă:

— De la ce vine L? Privea din nou plăcuţa pe care scria: „Selene Lindstrom L.”

— De la Lună, răspunse ea indiferentă, ca să mă distingă de imigranţi. Eu m-am născut aici.

— Chiar aşa?

— Nu-i nimic surprinzător în asta. Societatea de aici funcţionează de peste cinzeci de ani. Nu ţi se pare normal să se fi născut şi copii? Unii dintre cei născuţi aici au deja nepoţi.

— Câţi ani ai?

— Treizeci şi doi.

Bărbatul păru surprins, apoi murmură:

— Bineînţeles.

— Pricepi? ridică din sprâncene Selene. Celor mai mulţi dintre Pământeni trebuie să li se explice.

— Cunosc destule, spuse Pământeanul, ca să ştiu că cele mai multe din semnele vizibile ale bătrâneţii sunt rezultatul victoriei inevitabile a gravitaţiei asupra ţesuturilor – obrajii scofâlciţi şi sânii căzuţi. Gravitaţia Lunii fiind doar o şesime din cea a Pământului, nu-i de mirare că oamenii continuă să arate tineri.

— Doar să *arate*, rosti Selene. Nu înseamnă că suntem nemuritori. Durata vieţii e aproape la fel ca pe Pământ, dar bătrâneţea e mai uşoară aici.

— Nu-i puţin lucru… Desigur, presupun că mai sunt şi neajunsuri. Abia sorbise din cafea. Trebuie să beţi asta…, făcu el căutând un cuvânt şi apoi renunţând.

— Putem importa alimente şi băuturi de pe Pământ, făcu ea amuzată, dar numai pentru o parte din noi, pentru timp scurt. N-are niciun rost, atunci când putem folosi spaţiul pentru lucruri mult mai importante. În plus, ne-am obişnuit mai gro… sau voiai să foloseşti un cuvânt mai dur?

— Nu pentru cafea, răspunse el. Îl păstram pentru mâncare. Dar merge şi grosolan… Spune-mi, domnişoară Lindstrom: pe itinerarul nostru de ce n-am văzut menţionat sincrotronul protonic?

— Sincrotronul protonic? Femeia terminase cafeaua şi începuse să privească în jurul încăperii, apreciind momentul pentru semnalul de plecare. Sincrotronul e proprietate Pământeană şi nu-i deschis turiştilor.

— Adică nici Lunariţilor?

— A, nu! Nici gând. Majoritatea tehnicienilor sunt Lunariţi. Deciziile aparţin însă guvernului Pământean. Fără turişti.

— Mi-ar plăcea să-l văd, insistă bărbatul.

— Sunt convinsă... Mi-ai adus noroc; niciun accident cu mâncare sau turişti pe podele.

Se ridică în picioare şi anunţă:

— Doamnelor şi domnilor, plecăm peste zece minute. Vă rog, lăsaţi farfuriile acolo unde se găsesc. Există camere de odihnă pentru cei care simt nevoia, iar apoi vom vizita fabricile de hrană, unde se produc meniuri precum cel pe care tocmai l-aţi terminat.

2

Apartamentul Selenei era desigur mic şi compact, dar foarte rafinat. Ferestrele erau panoramice; scene stelare, schimbându-se lent şi aleator, fără legătură cu adevăratele constelaţii. Fiecare din cele trei ferestre putea fi, după dorinţă, mărită ca la un telescop adevărat.

Barron Neville le ura cu patimă. Obişnuia să le închidă furios, spunând:

— Cum poate să-ţi placă aşa ceva? Nu mai cunosc pe nimeni care să aibă atâta prost gust. Toate stelele şi nebuloasele alea nici măcar nu există!

— Ce e existenţa? ridica nepăsătoare din umeri Selene. Cum ştii că cele de afară există într-adevăr? Şi apoi, îmi dă senzaţia libertăţii şi a mişcării. Altfel aş putea-o avea?

De obicei, Neville murmura ceva şi încerca, fără tragere de inimă, să le regleze, până când Selene spunea: „Lasă-le!”

Mobila avea curbe line, iar pereţii erau decoraţi cu desene abstracte, în culori odihnitoare. Nicăieri nu existau reprezentări de vietăţi sau plante.

— Lucrurile vii înseamnă Pământul, spuse Selene, nu Luna.

Acum, când intră, îl găsi ca aproape întotdeauna pe Neville; Barron Neville odihnindu-se pe culcuş, cu o sanda în picior. Cealaltă stătea lângă el, acolo unde căzuse, iar pe abdomen, chiar deasupra ombilicului se zăreau câteva linii roşii unde se scărpinase meditativ.

— Barron, vrei să faci nişte cafea! îl rugă ea şi-şi scoase hainele cu mişcări graţioase, însoţite de un suspin de uşurare, le lăsă să cadă pe jos şi apoi le lovi cu piciorul, trimiţându-le într-un colţ.

— Ce bine e să scapi de ele! comentă fericită. Cea mai păcătoasă latură a meseriei e să te îmbraci ca Pământenii.

Neville era în colţul bucătăriei. O ignora, mai auzise comentariile acelea.

— Ce-i cu rezerva ta de apă? întrebă el. E pe sfârşite.

— Da? Se poate. Ai grijă.

— Ceva necazuri, astăzi?

— Nu, ridică Selene din umeri. Rutină. Să-i vezi cum se bâţâie, se prefac că le place mâncarea şi se întreabă dacă li se va cere să-şi scoată hainele… N-aş fi surprinsă să o facă. Oribil!

— Eşti pudică? Neville aduse două ceşcuţe de cafea.

— În cazul ăsta, e necesar. Sunt zbârciţi, greoi, flasci şi plini de microbi. Nu-mi pasă de carantina aia: sunt plini de microbi… Ceva nou pe la tine?

Barron clătină din cap. Era masiv pentru un Lunarit şi obişnuia să-şi încrunte ursuz ochii, obicei ce se transformase într-un tic permanent. În rest, se gândi Selene, avea chipul regulat şi extrem de atrăgător.

— Nimic deosebit, spuse el. Tot aşteptăm să se schimbe Comisarul. Să vedem ce-i cu Gottstein ăsta.

— Poate face greutăţi?

— Nu mai multe decât sunt deja. La urma urmei ce pot ei face? Nu se pot infiltra. Nu poţi transforma un Pământean într-un Lunarit, rosti el nesigur.

Selene sorbi din cafea şi-l privi vicleană.

— Unii Lunariţi pot fi Pământeni pe dinăuntru.

— Da, şi aş vrea să ştiu care anume. Uneori am impresia că nu mă pot încrede… Nu-i nimic… Pierd extraordinar de mult timp cu proiectul meu de la sincrotron şi n-ajung nicăieri. N-am noroc cu priorităţile.

— Probabil că n-au încredere în tine şi nu-i acuz. Dacă nu te-ai mai strecura aşa conspirativ…

— Nu fac aşa ceva. Mi-ar face o imensă plăcere să ies din camera sincrotronului şi să nu mă mai întorc niciodată, dar abia *atunci* vor deveni suspicioşi… La naiba, Selene, nu mai putem bea o ceaşcă?

— Nu. De fapt şi tu m-ai ajutat să-mi consum rezerva de apă. În ultima săptămână ai făcut două duşuri aici.

— O să-ţi dau un credit de apă. Nu ştiam că-mi numeri duşurile.

— Nu număr nimic, văd nivelul apei.

Îşi termină cafeaua şi privi gânditoare ceaşca. Apoi, continuă:

— Totdeauna se strâmbă când o beau… Turiştii… şi nu înţeleg de ce? Mi se pare foarte bună. Tu ai băut vreodată cafea Pământeană?

— Nu, răspunse scurt Barron.

— Eu am băut. O dată. Adusese un turist prin contrabandă. Îi spunea ness. Mi-o oferea pentru ştii-tu-ce. Era convins că-i un schimb corect.

— Şi?

— Eram curioasă. Avea un gust amar şi metalic. Nu mi-a plăcut. I-am spus că corupţia se pedepseşte aspru de către Lunariţi şi a devenit el însuşi amărui şi metalic.

— Nu mi-ai povestit niciodată. A încercat ceva?

— Ce te priveşte? Nu, n-a încercat nimic. Dacă ar fi făcut-o, cu gravitaţia asta străină lui, l-aş fi aruncat de aici până pe coridorul 1. Ah, da, îşi aminti ea. Azi m-a agăţat alt Pământean. A insistat să prânzească cu mine.

— Şi ce ţi-a oferit pentru ştii tu ce?

— Pur şi simplu a stat la masa mea.

— Zgâindu-se la sânii tăi?

— Merită să te zgâieşti la ei, dar el n-a prea făcut-o. Îmi privea plăcuţa cu numele… Şi-apoi, ce-ţi pasă la ce visa el?

Visele sunt libere şi eu nu trebuie să le îndeplinesc. Tu ce crezi că visez *eu*? Să mă culc cu un Pământean? Cu tot ce te poţi aştepta de la cineva neobişnuit cu gravitaţia? Nu zic că nu s-a încercat, dar eu n-am făcut-o şi nici n-am auzit să fie o reuşită prea grozavă. Ai înţeles? Pot să revin la Pământean? Are vreo cincizeci de ani şi, în mod vădit, nu arăta cu mult mai bine când avea douăzeci... Totuşi, trebuie să recunosc, e o figură interesantă.

— Bine, mă descurc şi fără poza lui. Ce-i cu el?

— A întrebat de sincrotronul protonic!

Neville se ridică în picioare, clătinându-se un pic, lucru aproape inevitabil după o mişcare bruscă la gravitaţie redusă.

— *Ce* a întrebat despre sincrotron?

— Nimic. Ce te-ai speriat aşa? Mi-ai cerut să-ţi spun tot ce mi se pare mai ciudat la turişti, şi eu ţi-am spus. Până acum nimeni nu a mai întrebat de sincrotron.

— *Bine.* Făcu o scurtă pauză, apoi reluă cu o voce normală: De ce-l interesa?

— N-am idee. A întrebat doar dacă-l poate vedea. Ar putea fi un turist interesat de ştiinţă. Poate că n-a fost decât un pretext, să mă atragă.

— Şi bănuiesc c-a reuşit. Cum îl cheamă?

— Nu ştiu. Nu l-am întrebat.

— De ce?

— Pentru că *nu* mă interesa. Tu ce-ai fi vrut? în plus, faptul că a întrebat arată că e turist. Dacă ar fi fost fizician n-ar fi întrebat. Ar fi fost chiar acolo.

— Draga mea Selene, făcu Neville, să-ţi repet. În situaţia de faţă oricine întreabă de sincrotronul protonic e o persoană care ne interesează. Şi de ce te-a întrebat *pe tine*? Traversă nervos încăperea. Tu eşti experta în aiureli de-astea. *Ţie* ţi se pare interesant?

— Sexual?

— Ştii la ce mă refer. *Lasă joaca, Selene!*

— E interesant, rosti Selene fără tragere de inimă. Ba chiar tulburător. Dar nu ştiu de ce. N-a spus nimic. N-a făcut nimic.

— Interesant şi tulburător, da? Atunci o să trebuiască să-l revezi.

— Şi ce să fac?

— De unde vrei să ştiu? Asta-i treaba ta. Află cum îl cheamă şi tot ce mai poţi. Ai creier, aşa că iscodeşte puţin.

— Of, făcu ea, ordin de la superiori. Bine.

3

Dacă ar fi fost numai după dimensiuni, nu puteai deosebi apartamentul Comisarului de cel al altui Lunarit. Pe Lună nu se făcea risipă de spaţiu nici chiar pentru oficialităţile terestre; niciun fel de lux, nici măcar ca simbol al planetei-mamă. De asemenea, nici cel mai faimos Pământean din toate timpurile n-ar fi putut modifica principalele caracteristici ale aşezării de pe Lună; gravitaţia scăzută şi dispunerea subterană.

— Omul continuă să fie creaţia mediului său, suspină Luiz Montez. Am stat doi ani pe Lună şi au existat momente când am fost tentat să mai rămân, dar… îmbătrânesc. Am trecut de patruzeci de ani şi dacă mai vreau să mai revin pe Pământ, acum trebuie s-o fac. Încă puţin şi n-o să mă mai pot adapta la gravitaţia normală.

Konrad Gottstein avea doar treizeci şi patru de ani, dar arăta mai tânăr. Avea chipul rotund, cu trăsături largi, puţin obişnuit printre Lunariţi, semănând mai degrabă cu caricaturile pe care le făceau ei Pământenilor. Nu era masiv – nu făcea să trimiţi Pământeni masivi pe Lună – şi capul părea prea mare pe lângă corp.

— Sunteţi apologetic, rosti el (vorbea planetara standard cu un accent vădit diferit de cel al lui Montez).

— Sunt, sunt. Pe lângă chipul lui Gottstein, care inspira bunătatea, trăsăturile prelungi ale feţei lui Montez erau aproape comic de tragice. Sunt apologetic în ambele sensuri. Îmi pare rău că părăsesc Luna, o lume atractivă, plină de plăceri. Şi-mi pare rău de această părere de rău.

Mi-e ruşine că şovăi să reiau povara Pământului… gravitaţia şi toate celelalte.

— Da, presupun că celelalte cinci şesimi nu vor fi uşoare, făcu Gottstein. Am sosit pe Lună doar de câteva zile şi simt că o şesime-g e perfect.

— N-o să mai simţi aşa când o să înceapă constipaţia şi o să treci pe ulei mineral, suspină Montez, dar o să treacă şi asta… Şi să nu crezi că poţi imita gazelele, doar pentru că te simţi mai uşor.

— Am înţeles asta.

— *Crezi* că ai înţeles, Gottstein. Ai văzut mersul cangurului?

— La televizor.

— Asta nu înseamnă nimic. Trebuie să-l şi faci. E modul optim de traversare a suprafeţei lunare cu viteză maximă. Picioarele se mişcă împreună înapoi şi te lansează în ceea ce, pe Pământ, ar fi o simplă săritură. Când eşti în aer, ele vin în faţă; încep să se mişte înapoi *înainte* de a lovi solul iarăşi; şi aşa te propulsează într-una. Mişcarea pare lentă după normele pământene, cu o gravitaţie aşa mică, dar fiecare salt depăşeşte şapte metri şi cantitatea de efort muscular cerută ca să rămâi în aer – dacă există aer – e minimă. Simţi că zbori…

— Aţi încercat? O puteţi face?

— Am încercat, dar niciun Pământean n-o poate face realmente. Am izbutit cinci salturi la rând; suficient ca să capeţi senzaţia, suficient ca să doreşti mai mult, dar apoi urmează inevitabilele aprecieri greşite, o pierdere a sincronizării, încât te poate rostogoli şi aluneci câteva sute de metri. Lunariţii sunt politicoşi şi nu râd niciodată de tine. Desigur, pentru ei e uşor. Încep de copii şi prind totul imediat.

— E lumea lor, chicoti Gottstein. Ia gândiţi-vă cum ar fi pe Pământ.

— Pe Pământ n-ar exista. Nu pot. Cred că-i în avantajul lor. Noi putem fi sau pe Lună, sau pe Pământ. Ei pot trăi numai pe Lună. Noi tindem să uităm asta, pentru că-i confundăm pe Lunariţi cu Imii.

— Cu cine?

— Aşa le spun ei imigranţilor Pământeni; cei care trăiesc mai mult sau mai puţin permanent pe Lună, dar s-au născut şi au crescut pe Pământ. Bineînţeles, imigranţii se pot întoarce pe Pământ, dar adevăraţii Lunariţi n-au nici oasele, nici muşchii pentru a suporta gravitaţia terestră. În istoria de început a Lunii, au existat câteva asemenea tragedii.

— Da?

— Da, da. Oameni care s-au întors cu copiii lor, născuţi pe Lună. Avem tendinţa să uităm. Am avut crizele noastre şi câţiva copii pe moarte nu par importanţi în lumina hecatombelor de la sfârşitul secolului douăzeci. Dar aici, pe Lună, fiecare Lunarit care a murit datorită gravitaţiei Pământului este ţinut minte... Cred că-i ajută să se considere o lume aparte.

— Credeam că mi s-au spus destule pe Pământ, dar se pare că mai am multe de învăţat.

— E imposibil să afli totul despre Lună dintr-un post de pe Pământ, aşa că ţi-am lăsat aici un raport complet, aşa cum a făcut şi predecesorul meu pentru mine. O să constaţi că Luna e fascinantă şi, în acelaşi timp, groaznică. Mă îndoiesc că pe Pământ ai mâncat raţii lunare şi, dacă te iei numai după descrieri, n-o să fii pregătit în faţa realităţii... Dar va trebui să înveţi să-ţi placă. E o politică proastă să aduci aici bunuri Pământene. Trebuie să mâncăm şi să bem producţiile locale.

— Aţi făcut-o vreme de doi ani. Cred că o să supravieţuiesc şi eu.

— N-am făcut-o mereu. Există curse periodice către Pământ. Sunt obligatorii, fie că le vrei, fie că nu. Cred că ţi-au spus asta.

— Da, aprobă Gottstein.

— În ciuda oricăror exerciţii pe care le faci aici, din când în când va trebui să te supui gravitaţiei totale, ca să le aduci aminte oaselor şi muşchilor cum este. Iar când vei fi pe Pământ, vei *mânca*! Ocazional, mai vine mâncare şi prin contrabandă.

— Bagajul mi-a fost scotocit, spuse Gottstein, dar o conservă de carne de vită a scăpat neobservată.

— Sper că n-ai de gând să-mi propui s-o împărţim, rosti ezitând Montez.

— Nu, făcu Gottstein, încreţindu-şi nasul lătăreţ. Voiam să spun cu un altruism măreţ: „Ia, Montez. Mănânc-o toată! Nevoia-ţi e mai mare ca a mea.” Se bâlbâi un pic, dând această replică, căci folosea rareori persoana a doua singular în Planetara Standard.

Montez zâmbi şi mai larg şi clătină din cap:

— Nu. Peste o săptămână o să am mai multă mâncare pământească decât pot mânca. Tu, nu. O să te saturi de puţine ori în următorii ani şi-ţi vei petrece prea mult timp regretându-ţi actuala generozitate. Ţine-o… Insist. Altfel, îmi voi câştiga ura ta ex post facto.

Părea serios, ţinându-i o mână pe umăr şi privindu-l în ochi.

— În plus, continuă el, voiam să-ţi vorbesc despre ceva şi tot amân pentru că nu ştiu cum să încep, iar conserva asta ar fi o scuză pentru eventualele ocoliri.

Gottstein lăsă conserva din mână. Chipul celuilalt era realmente grav.

— Ceva ce n-aţi putut menţiona în rapoarte, Montez?

— E ceva ce am *încercat*, Gottstein, dar între neştiinţa mea de a-l comunica şi refuzul Pământului de-a încerca să înţeleagă, rezultatul a fost evident. Poate tu vei reuşi. Sper din toată inima. Unul din motivele pentru care n-am cerut prelungirea mandatului este că nu mai pot îndura eşecul de-a comunica.

— Am impresia că-i ceva serios.

— Aş vrea să o pot face cât mai serioasă. Cinstit vorbind, sună prosteşte. În colonia lunară există doar zece mii de oameni. Mai puţin de jumătate sunt Lunariţi. Ei sunt limitaţi de resurse, de spaţiul locuibil, de o lume aspră şi totuşi… şi totuşi…

— Şi totuşi? îl încurajă Gottstein.

— Se petrece ceva aici… nu ştiu exact ce anume… ce poate fi periculos.

— În ce fel periculos? Ce pot face ei? Să declare război Pământului? Gottstein zâmbi uşor.

— Nu, nu. Ceva mult mai subtil. Montez îşi frecă ochii. Să fiu deschis cu tine. Pământul şi-a pierdut tăria.

— Ce înseamnă asta?

— Spune-i cum vrei! Chiar în timpul înfiinţării coloniei lunare, Pământul a traversat Marile Crize. Nu-i nevoie să-ţi aduc aminte.

— Nu, făcu scârbit Gottstein.

— De la vârful de şase miliarde, populaţia a ajuns acum doar la două miliarde.

— Şi? Nu e bine?

— A, bineînţeles, deşi aş fi vrut să fi existat un mod mai bun de a ajunge aici… Dar a lăsat în urmă o permanentă neîncredere în tehnologie, o inerţie uriaşă, o lipsă a dorinţei de a risca, datorită posibilelor efecte secundare. Proiecte măreţe, şi poate periculoase, au fost abandonate pentru că pericolul era mai de temut decât dorinţa de măreţie.

— Înţeleg că te referi la programul de inginerie genetică.

— Evident, e cazul cel mai spectaculos, dar nu singurul, spuse Montez.

— Să fiu sincer, nu mă revoltă abandonarea ingineriei genetice. A fost un lanţ de erori.

— Ne-am pierdut şansa la intuiţionism.

— N-a existat niciodată vreo dovadă că intuiţionismul este dorit, dar suficiente indicaţii asupra inoportunităţii sale… În plus, ce-i cu colonia lunară? Asta nu înseamnă o stagnare a Pământului?

— Ba da, spuse hotărât Montez. Colonia lunară e un vestigiu; o ultimă rămăşiţă a perioadei dinaintea Crizelor, ceva ca un adio trist lăsat de omenire înaintea marii retrageri.

— E prea dramatic, Montez.

— Nu cred. Pământul s-a retras. Omenirea s-a retras; de peste tot, cu excepţia Lunii. Colonia lunară e frontiera omului, nu numai fizică, dar şi psihologică. Aici există o lume ce nu are un păienjeniş de vieţi pe care să-l distrugă;

o lume lipsită de delicata balanţă a unui mediu ambiant complex. Tot ceea ce este de folos omului de pe Lună e făcut de om. Luna e o lume construită de om. N-are trecut.

— Şi?

— Pe Pământ ne descurajează nostalgia noastră după un trecut pastoral, care de fapt n-a existat niciodată, şi chiar dacă ar fi existat, nu mai poate exista. În multe direcţii, ecologia a fost subminată în timpul Crizelor şi acum ne descurcăm cu resturile, aşa încât suntem înspăimântaţi, mereu înspăimântaţi… Pe Lună nu există un trecut la care să tânjeşti sau să visezi. Există o singură direcţie: înainte.

Montez părea că ia foc, vorbind:

— Gottstein, eu am fost martor doi ani; tu vei fi cel puţin tot atât. Aici, pe Lună, există un foc; o ardere neîncetată. Ei se extind în toate direcţiile. Se extind fizic. În fiecare lună se sfredelesc noi coridoare, se construiesc locuinţe noi, se creează spaţiu altora. Se extind atâta vreme cât nu sunt afectate resursele. Găsesc noi materiale de construcţie, noi surse de apă, noi zăcăminte de minerale. Îşi extind bateriile de energie solară, dezvoltă uzinele electronice… Cred că ştii că cei zece mii de oameni de aici reprezintă actualmente principala sursă de aparatură micro-electronică şi biochimică a Pământului.

— Ştiu că este una din surse…

— Pământul se minte pe el însuşi de dragul confortului. Luna e principala sursă. La actuala viteză de dezvoltare poate deveni singura sursă în viitor… De asemenea, cresc intelectual. Cred că pe Pământ nu există niciun savant tânăr şi capabil care să nu viseze vag – sau poate nu chiar atât de vag – să ajungă într-o zi pe Lună. Cu Pământul retrăgându-se din faţa tehnologiei, Luna e în mijlocul atenţiei.

— Presupun că te referi la sincrotronul protonic?

— Poate fi un exemplu. Când s-a construit ultimul sincrotron nou pe Pământ? De fapt, nu-i decât cea mai mare şi impunătoare instalaţie; nici singura şi nici cea mai importantă. Dacă vrei să ştii, cel mai important obiectiv ştiinţific de pe Lună…

— Ceva secret, despre care nu mi s-a spus?

— Nu, ceva atât de evident încât nimeni nu pare să-şi dea seama. Sunt cele zece mii de creiere de aici. Cele mai bune zece mii de creiere existente. Singurul grup strâns unit de inteligenţe umane care sunt, principial şi emoţional, orientate ştiinţific.

Gottstein se foi şi încercă să schimbe poziţia scaunului. Era fixat în podea şi nu se mişcă dar, în încercarea sa, bărbatul se pomeni zburând din scaun. Montez întinse un braţ să-l oprească.

— Scuze, se înroşi Gottstein.

— O să te obişnuieşti.

— Nu exagerezi? întrebă Gottstein. Pământul nu-i chiar o planetă neştiutoare. Noi am construit Pompa de Electroni. A fost o realizare strict Terestră. Niciun Lunarit n-a avut de-a face cu ea.

Montez clătină din cap, murmurând ceva în spaniola naturală. Nu păreau cuvinte binevoitoare. Apoi rosti:

— L-ai întâlnit vreodată pe Frederick Hallam?

— Da, zâmbi Gottstein. Tatăl Pompei de Electroni. Cred că şi-a tatuat expresia pe piept.

— Simplul fapt că zâmbeşti şi ai făcut această remarcă dovedeşte că am dreptate. Ia pune-ţi întrebarea: Ar putea un om ca Hallam să inventeze într-adevăr Pompa de Electroni? Pentru nenumăraţii care nu gândesc, povestea ţine, dar în realitate – şi probabil că ştii, dacă te-ai gândi puţin – nu există un părinte al Pompei de Electroni. Para-oamenii, cei din para-Univers, cine or fi sau ce or fi, au inventat-o. Hallam a fost simpla lor extensie. Tot Pământul este simpla lor extensie.

— Am fost destul de deştepţi ca să profităm de iniţiativa lor.

— Da, după cum şi vitele sunt destul de deştepte ca să mănânce fânul dat de noi. Pompa nu-i un semn că omul priveşte înainte. Ba chiar, dimpotrivă.

— Dacă Pompa e un pas înapoi, atunci zic bravo pentru pasul înapoi. N-aş dori să mă descurc fără ea.

— Cine ar dori-o? Chestiunea e că se potriveşte perfect actualei situaţii de pe Pământ. Energie infinită la un cost practic nul, cu excepţia întreţinerii, şi în plus, poluare zero. Dar pe Lună nu există Pompe de Electroni.

— Presupun că nu-i nevoie de ele, făcu Gottstein. Bateriile solare asigură nevoile Lunariţilor. Energie infinită la un cost practic nul, cu excepţia întreţinerii, şi în plus, poluare zero… Nu aşa era poezia?

— Exact, dar bateriile solare sunt opera omului. Asta vreau să subliniez. O Pompă de Electroni fusese proiectată pentru Lună; instalaţia a fost încercată.

— Şi?

— N-a funcţionat. Para-oamenii n-au acceptat tungstenul. Nu s-a întâmplat nimic.

— N-am ştiut asta. De ce?

Montez ridică din umeri şi din sprâncene:

— Cine poate şti? Am presupus, printre altele, că para-oamenii trăiesc pe o planetă fără satelit, că nu pot concepe lumi distincte, dar situate relativ aproape una de cealaltă, şi populate; atunci când au găsit-o pe una din ele, n-au mai căutat-o pe cealaltă. Cine ştie?… Principalul este că fără para-oameni, noi n-am fi putut face nimic.

— Noi, repetă gânditor Gottstein. Prin asta îi înţelegi pe Pământeni?

— Da.

— Şi Lunariţii?

— Ei nu erau implicaţi.

— Erau interesaţi?

— Nu ştiu. Aici e toată nesiguranţa… şi teama mea. Lunariţii – mai ales cei nativi – nu simt ca Pământenii. Nu ştiu ce planuri au sau ce intenţionează. Nu pot afla.

— Dar ce *pot* face? privi gânditor Gottstein. Ai vreun motiv să crezi că vor să ne facă rău, sau că pot face rău Pământului, dacă vor?

— Nu pot răspunde la întrebarea asta. Sunt oameni atrăgători şi inteligenţi. Am impresia că nu cunosc adevărata ură, sau adevărata furie, sau măcar adevărata

teamă. Dar poate că mi se pare. Ce mă supără cel mai mult este că nu ştiu.

— Presupun că echipamentul ştiinţific de pe Lună e dirijat de Pământ.

— Exact. Sincrotronul de protoni este, telescopul optic de o sută douăzeci de centimetri este, radio-telescopul de pe faţa ascunsă este… Astea sunt instalaţiile mari, care există de cincizeci de ani.

— De atunci nu s-a mai făcut nimic?

— Pământenii, prea puţin.

— Dar Lunariţii?

— Nu sunt sigur. Savanţii lor lucrează cu instalaţiile mari, dar odată am încercat să verific fişele de pontaj. Există goluri.

— Goluri?

— Petrec foarte mult timp în *altă* parte. Parcă ar avea alte laboratoare.

— N-ar fi de aşteptat aşa ceva, dacă produc micro-electronică şi biochimice?

— Ba da, totuşi… nu ştiu, Gottstein. Mi-e teamă de ignoranţa mea. Urmă o pauză destul de lungă, după care Gottstein spuse:

— Montez, înţeleg că-mi spui toate astea ca să fiu atent; ca să încerc să descopăr ce fac Lunariţii?

— Mda, mormăi Montez.

— Dar nu ştii nici măcar dacă fac într-adevăr ceva.

— Simt că fac.

— Ciudat. Ar trebui să încerc să-ţi alung misticismul ăsta din cap, dar e ciudat…

— Ce anume?

— Aceeaşi navă care m-a adus pe mine pe Lună a mai adus pe cineva. De fapt, un grup mai mare, dar unul din chipuri îmi era cunoscut. N-am vorbit cu el – n-am avut ocazia – şi am uitat totul. Dar acum, discuţia noastră mi l-a adus brusc în minte…

— Şi?

— Cândva am făcut parte dintr-o comisie ce se ocupa cu probleme ale Pompei de Electroni. Chestiuni de securitate,

zâmbi el scurt. Poţi spune că Pământul nu mai are nervii de altădată. Căutăm peste tot siguranţă – şi e bine, ce naiba, cu nervi ori fără. Îmi scapă detaliile, dar era în legătură cu audierea asta. Acolo am văzut chipul de pe navă. Sunt convins.

— Crezi că are vreo semnificaţie?

— Nu sunt sigur. Figura se asociază cu ceva neliniştitor. Dacă mă gândesc, poate îmi aduc aminte. Oricum, mai bine fac rost de o listă a pasagerilor şi văd dacă vreun nume îmi spune ceva. Păcat, Montez, dar cred că m-ai alarmat.

— Nu-i păcat deloc, făcu Montez. Mă bucur. Iar individul acela; poate că nu-i decât un turist lipsit de importanţă care pleacă peste două săptămâni. E bine însă că te-am făcut să te gândeşti la toate astea…

Gottstein părea că nu-l ascultă.

— E fizician, sau cercetător în domeniu, murmură el. Sunt sigur de asta şi-l asociez pericolului…

4

— Bună, făcu Selene voioasă.

Pământeanul se întoarse şi o recunoscu aproape imediat:

— Selene! Aşa-i? Selene?

— Exact. Pronunţia e corectă. Te distrezi?

— Din plin, rosti grav Pământeanul. Îmi dau seama cât de unic e secolul nostru. Cu puţin timp în urmă eram pe Pământ, obosit de mine şi de lumea mea. Apoi m-am gândit: Eh, dacă aş fi trăit acum o sută de ani, n-aş fi putut părăsi această lume decât murind, dar acum… pot merge pe Lună, încheie el zâmbind trist.

— Eşti mai fericit acum, pe Lună? întrebă Selene.

— Cu puţin, răspunse şi privi în jur. N-ai cu tine o gloată de turişti, cărora să le porţi de grijă?

— Azi nu, răspunse ea veselă. E ziua mea liberă. Cine ştie, poate ar trebui să-mi iau vreo două-trei zile. E o meserie plictisitoare.

— Ce îngrozitor atunci, pentru tine, să dai peste un turist în ziua ta liberă.

— N-am dat peste tine. Te-am căutat. Şi n-a fost uşor. N-ar trebui să te plimbi atâta singur.

— De ce m-ai căutat atâta? o privi el interesat. Îţi plac Pământenii?

— Nu, răspunse femeia. Mi-e greaţă de ei. Nu-mi plac în principiu şi fiind permanent asociaţi cu munca mea, situaţia e şi mai neplăcută.

— Totuşi, m-ai căutat şi mi-e greu să mă conving că sunt tânăr şi frumos.

— Chiar dacă ai fi, nu ţi-ar fi de niciun ajutor. Pământenii nu mă interesează, aşa cum o ştiu cu toţii în afara lui Barron.

— Atunci de ce m-ai căutat?

— Pentru că există şi alte moduri de-a fi interesat, şi pentru că Barron e interesat.

— Cine e Barron? Prietenul tău?

— Barron Neville, râse Selene. E mai mult decât un prieten. Facem dragoste când simţim nevoia.

— La asta mă gândisem şi eu. Ai copii?

— Un băiat de zece ani. Îşi petrece majoritatea timpului în clădirea băieţilor. Ca să te scutesc de următoarea întrebare, nu e copilul lui Barron. Aş putea avea un copil de la Barron dacă vom mai fi împreună când mi se va aproba alt copil… *dacă* mi se va aproba… Totuşi, sunt aproape sigură că da.

— Eşti foarte deschisă.

— Cu lucrurile pe care nu le consider secrete? Bineînţeles… Ce-ai vrea să faci?

Mergeau printr-un coridor de stâncă alburie, în a cărui suprafaţă sticloasă erau încastrate bucăţi întunecate de „geme lunare”. Selene purta sandale care parcă de abia atingeau solul; el avea cizme cu tălpi groase care-i măreau

greutatea, astfel încât mersul să nu i se transforme într-o tortură.

Coridorul era cu sens unic. Din când în când, câte un electromobil micuţ îi depăşea în tăcere.

— Ce-aş vrea eu să fac? rosti Pământeanul. Asta-i o invitaţie echivocă. Vrei să defineşti nişte condiţii limită, încât răspunsurile mele să nu te ofenseze prin inocenţă?

— Eşti fizician?

— De ce mă întrebi? ezită el.

— Ca să văd ce-mi spui. Ştiu că eşti fizician.

— De unde ştii?

— Nimeni nu vorbeşte de „condiţii limită” dacă nu există. Mai ales atunci când primul obiectiv de pe Lună pe care vrea să-l vadă este sincrotronul protonic.

— De asta m-ai căutat? Pentru că par a fi fizician?

— De asta m-a trimis Barron. Pentru că *el* e fizician. Eu am venit pentru că te-am considerat destul de neobişnuit pentru un Pământean.

— În ce fel?

— Nimic teribil de măgulitor, dacă ceea ce vânezi sunt complimentele. Se pare doar că nu-ţi plac Pământenii.

— Pe ce bază afirmi asta?

— Te-am privit, urmărindu-i pe ceilalţi din grup. În plus, eu simt întotdeauna. Pământenilor nu le plac Pământenii care stau pe Lună. Şi cu asta mă întorc la întrebare… Ce-ai vrea să faci? Eu voi formula condiţiile-limită. Cel puţin ceea ce este vizibil.

— Ciudat, Selene, o privi atent Pământeanul. Ai o zi liberă. Munca ta e suficient de neinteresantă sau neplăcută ca să fii fericită că ai o zi liberă, şi ai vrea chiar două sau trei. Totuşi, ţi-o petreci oferindu-te voluntară pentru mine… Numai din cauza unui oarecare interes.

— Interesul lui Barron. Acum e ocupat şi nu-i niciun rău că stau cu tine până termină el… Apoi, nu-i acelaşi lucru. Nu-ţi dai seama? În slujba mea, mân o turmă de câteva zeci de Pământeni… Nu te supără că folosesc termenul?

— Eu însumi îl folosesc.

— Pentru că eşti Pământean. Unii oameni de pe Pământ îl consideră un termen de batjocură şi nu le place când îl foloseşte un Lunarit.

— Adică un Lunatic?

Selene roşi.

— Da, făcu ea. Asta-i.

— Bun, hai să nu ne mai plângem de cuvinte. Dă-i drumul; îmi povesteai despre slujba ta.

— Da, există aceşti Pământeni pe care trebuie să-i opresc să se sinucidă, pe care trebuie să-i plimb de colo-colo, să le vorbesc şi să mă asigur că mănâncă, beau şi merg ca în manual. Ei se holbează şi îşi fac chestiile lor, iar eu trebuie să fiu extrem de politicoasă şi maternă.

— Oribil, rosti Pământeanul.

— Sper însă ca noi doi să putem face ce ne place, aşa încât îţi poţi încerca norocul, iar eu nu trebuie să-mi cenzurez spusele.

— Ţi-am spus că nu mă deranjează să-mi zici Pământean.

— În regulă, atunci. O să am ziua liberă a unui şofer. Ce-ai vrea să faci?

— La asta mi-e uşor să-ţi răspund. Vreau să văd sincrotronul.

— Încă nu. Poate Barron să-ţi aranjeze, după ce vă întâlniţi.

— Dacă nu pot vedea sincrotronul, nu ştiu ce ar mai fi. Ştiu că radiotelescopul e pe cealaltă faţă şi, oricum, nu cred că reprezintă o noutate… Spune-mi tu. Ce nu vede turistul obişnuit?

— O mulţime de lucruri. Camerele cu alge, de pildă – nu fabricile antiseptice, pe care le-ai văzut – fermele însăşi. Totuşi, mirosul e destul de puternic şi nu cred că un Pământean l-ar găsi prea îmbietor. Cei de pe Pământ au necazuri cu mâncarea asta.

— Te surprinde? Ai gustat vreodată mâncare Pământească?

— Nu tocmai. Deşi, nu ştiu dacă mi-ar place. Depinde cu ce te-ai obişnuit.

— Cred că aşa-i, suspină Pământeanul. Dacă o să mănânci o friptură adevărată, probabil că te-ar scârbi grăsimea, sau oasele.

— Am putea merge spre exterior, unde se forează noile coridoare, dar va trebui să porţi îmbrăcăminte protectoare specială. Sunt fabricile…

— Alege tu, Selene.

— Bine, dacă o să-mi răspunzi cinstit la o întrebare.

— Nu-ţi promit până nu aud întrebarea.

— Am spus că Pământenii cărora nu le plac Pământenii tind să stea pe Lună. Nu m-ai întrerupt. Vrei să rămâi pe Lună?

Bărbatul îşi fixă vârfurile cizmelor greoaie, apoi rosti:

— Selene, am obţinut cu greu viza pentru Lună. Mi-au spus că sunt prea bătrân şi, dacă stau prea mult, reîntoarcerea pe Pământ mi-ar fi imposibilă. Aşa încât, le-am spus că m-am decis să rămân definitiv pe Lună.

— Nu minţeai?

— Atunci, nu eram sigur. Dar acum, cred că o să rămân.

— În cazul ăsta, n-aş fi crezut că te vor lăsa să vii.

— De ce?

— În general, autorităţilor terestre nu le place să trimită fizicieni pe Lună pentru totdeauna.

— În privinţa asta n-am necazuri, încercă să zâmbească Pământeanul.

— Bine, atunci, dacă vei fi unul dintre noi, cred că trebuie să vizităm sala de gimnastică. Pământenii vor şi ei adesea, dar în general nu-i prea încurajăm – deşi nu le interzicem. Pentru imigranţi însă e altceva.

— De ce?

— În primul rând, noi facem sport goi, sau aproape. De ce nu? Părea enervată, obosită parcă de-a repeta un drept: Temperatura e controlată, iar mediul e curat. Însă pentru cei de pe Pământ nuditatea e tulburătoare. Unii sunt şocaţi, alţii se excită, iar alţii le fac pe amândouă. Ei, noi n-avem de gând să ne îmbrăcăm de dragul lor şi nici să ne înţelegem cu ei, aşa că nu-i admitem.

— Dar imigranţii?

— Trebuie să se obişnuiască. Până la urmă şi ei îşi scot hainele. În plus, au mai multă nevoie de exerciţii decât noi, băştinaşii.

— O să fiu cinstit cu tine, Selene. În vecinătatea nudităţii feminine şi eu mă excit. Nu sunt atât de bătrân ca să nu mai pot.

— Excită-te, dar de unul singur, rosti ea indiferentă. De acord?

— Trebuie să ne şi dezbrăcăm? o privi el cu un interes amuzat.

— Ca spectatori? Nu. Putem, dar nu-i obligatoriu. O să te simţi prost dacă începi atât de devreme şi n-ai fi o privelişte atât de plăcută pentru noi.

— Eşti *extrem* de deschisă!

— Crezi că nu? Fii cinstit. Iar eu nu vreau să-ţi stric excitarea. Aşa încât, mai bine rămânem îmbrăcaţi.

— Vor fi obiecţii? Adică, apariţia mea ca Pământean necunoscut?

— Nu, dacă sunt cu tine.

— În regulă, Selene. E departe?

— Am ajuns. Pe aici.

— Aha, de la început intenţionai să venim aici.

— M-am gândit că ar putea fi interesant.

— De ce?

— Aşa m-am gândit, zâmbi Selene.

— Încep să cred că nu gândeşti simplu niciodată, clătină din cap Pământeanul. Ia să vedem… Dacă o să rămân pe Lună, va trebui să fac gimnastică din când în când, ca să-mi menţin în condiţie bună muşchii, oasele şi toate organele.

— Exact. Aşa facem cu toţii şi în special imigranţii de pe Pământ. Va veni o zi când sala de gimnastică va fi o rutină zilnică pentru tine.

Trecură printr-o uşă şi Pământeanul rămase uimit:

— E primul loc de aici care seamănă cu Pământul.

— Cum adică?

— E mare! N-am crezut că aveţi săli atât de spaţioase pe Lună. Birouri, aparatură, femei la birouri…

— Femei cu sânii goi, rosti gravă Selene.

— Recunosc, aici nu mai seamănă cu Pământul.

— Avem şi un tobogan şi un lift pentru Pământeni. Sunt mai multe nivele… Stai puţin.

Se apropie de o femeie aşezată la biroul cel mai apropiat şi vorbi cu ea pe un ton scăzut, în vreme ce Pământeanul privea curios în jur.

— E în regulă, se întoarse Selene. Vom avea parte şi de un melée. Unul destul de bun: cunosc echipele.

— E un loc foarte impresionant. Realmente.

— Dacă te referi la mărime, nu-i suficient. Avem, trei săli de sport. Aceasta e cea mai mare.

— Sunt oarecum mulţumit că în condiţiile spartane ale Lunii, vă puteţi permite să irosiţi atâta spaţiu cu fleacurile.

— Fleacuri?! Selene părea ofensată. De ce crezi că sunt fleacuri?

— Melée? E un joc?

— Îi poţi spune joc. Pe Pământ, puteţi face asemenea chestii; zece oameni fac şi zece mii privesc. Pe Lună nu-i la fel; ceea ce pentru voi e un fleac, pentru noi e ceva necesar. Pe aici; o să luăm liftul şi va trebui să aşteptăm puţin.

— N-am vrut să te ofensez.

— Nu sunt cu adevărat ofensată, dar trebuie să fii rezonabil. Voi, Pământenii, v-aţi adaptat la gravitaţia Pământului de trei sute de milioane de ani, de când viaţa s-a târât pe uscat. Trăiţi, chiar dacă nu faceţi sport. Noi însă n-am avut timp să ne adaptăm la gravitaţia Lunii.

— Arătaţi suficient de diferiţi.

— Când eşti născut şi crescut sub gravitaţia Lunii, oasele şi muşchii îţi sunt, evident, mai puţin masive decât ale unui Pământean, dar ăsta-i un aspect superficial. Nu există nicio funcţie a corpului, cât de subtilă – digestia, vitezele secreţiilor hormonale – care să nu fie prost adaptată la gravitaţie şi să nu ceară un anumit complex de exerciţii. Dacă putem face ca aceste exerciţii să fie amuzante, ca nişte jocuri, ele nu mai sunt fleacuri… Uite şi liftul.

Pământeanul tresări, alarmat, dar Selene interveni rapid, parcă încercând să depăşească necesitatea apărării:

— Bănuiesc că o să-mi spui că arată ca un coş împletit din nuiele. Toţi Pământenii care-l folosesc spun acelaşi lucru. În condiţiile gravitaţiei lunare nu-i nevoie de ceva mai substanţial.

Liftul cobora încet. Ei erau singurii pasageri.

— Am impresia că nu-i prea folosit, făcu Pământeanul.

— Ai dreptate, zâmbi Selene. Puţul e mai popular şi mai distractiv.

— Ce este de fapt?

— Exact ceea ce-l arată şi numele… Uite că am ajuns. Nu erau decât două nivele de coborât… E un tub vertical prevăzut cu prize de mâini, prin care poţi coborî. Nu-i încurajăm pe Pământeni să-l folosească.

— E riscant?

— Nu tocmai. Dacă vrei, îl poţi coborî ca pe o scară obişnuită. Totuşi, există întotdeauna tineri care coboară cu o viteză considerabilă şi Pământenii nu ştiu cum să se ferească. Coliziunile sunt întotdeauna neplăcute. Dar te vei obişnui cu timpul… De fapt, ceea ce vei vedea acum e tot un fel de puţ, mai larg, construit pentru cei mai îndrăzneţi.

Îl conduse la o balustradă circulară de care se rezemau pălăvrăgind mai mulţi indivizi. Toţi erau mai mult sau mai puţin dezbrăcaţi. Sandalele erau foarte răspândite, la fel şi genţile mici, agăţate pe umăr. Unii purtau şorturi. Un individ extrăgea dintr-un container o substanţă verzuie, pe care o mânca.

Trecând pe lângă el, Pământeanul strâmbă uşor din nas.

— Problema dentară trebuie să fie acută pe Lună, rosti el.

— Nu-i grozavă, încuviinţă Selene. Dacă avem posibilitatea, optăm pentru un maxilar fără dinţi.

— Fără niciun dinte?

— Poate nu chiar total. S-ar putea să păstrăm incisivii şi caninii din motive estetice şi pentru eventualele sarcini folositoare. Se curăţă şi mai uşor. De ce să mai păstrăm

însă molarii nefolositori? E doar o moştenire din trecutul Pământului.

— Faceţi vreun progres în direcţia asta?

— Nu, răspunse ea scurt. Pământul insistă că ingineria genetică e ilegală.

Se aplecă peste balustradă şi adăugă:

— Se spune că acesta e terenul de joc al Lunii.

Pământeanul privi în jos. Era un cilindru larg, cu pereţi netezi şi roz de care erau ataşate bare metalice, dispuse aparent la întâmplare. Din loc în loc, o bară traversa o porţiune a cilindrului, câte o dată după chiar un diametru. Avea o adâncime de vreo sută cincizeci de metri şi diametrul de cincisprezece metri.

Nimeni nu părea că acordă vreo atenţie anume terenului sau Pământeanului. Unii îl priviseră indiferenţi, părând că-i cântăresc ţinuta îmbrăcată şi trăsăturile feţei, iar apoi se întoarseră cu spatele.

Alţii o salutaseră printr-un gest al mâinii pe Selene, dar se întoarseră şi ei. Oricât de atenuată, reacţia de dezinteres era ostentativă.

Pământeanul privi din nou deschiderea cilindrică. La baza ei se vedeau siluete pitice. Unele purtau echipament roşu, iar celelalte albastru. Două echipe, pricepu el. Desigur, echipamentul avea un rol protector, căci toţi purtau mănuşi, sandale şi benzi protectoare pe genunchi şi pe coate. Unii aveau legături în jurul şoldurilor, iar alţii în jurul piepturilor.

— Aha, murmură el. Bărbaţi şi femei.

— Exact! făcu Selene. Sexele concurează împreună, dar ideea este de a preveni balansul necontrolat al părţilor ce poate influenţa controlul căderii. Există şi o diferenţă sexuală ce presupune vulnerabilitatea în faţa durerii. Nu-i o modestie.

— Cred că am citit despre asta, răspunse Pământeanul.

— S-ar putea, deşi în afară nu ies prea multe. Nu din cauza *noastră*, dar guvernul terestru preferă să reducă la minim noutăţile de pe Lună.

— De ce, Selene?

— Tu eşti Pământean. Spune-mi tu... Teoria noastră, a celor de pe Lună, este că stânjenim Pământul. Sau cel puţin, guvernul Pământului.

Acum, de fiecare parte a cilindrului, doi indivizi se ridicau rapid şi se auzea un răpăit surd de tobe. La început, se părea că cei doi suiau o scară, treaptă cu treaptă, dar viteza lor creştea, şi pe la jumătatea înălţimii izbeau fiecare bară pe lângă care treceau, cu un bufnet ostentativ.

— Pe Pământ n-ar putea-o face cu atâta graţie, îi admiră Pământeanul şi apoi se corectă: sau chiar deloc.

— Nu-i vorba numai de gravitaţia scăzută, rosti Selene. N-ai decât să încerci. Sunt necesare multe ore de antrenamente.

Căţărătorii ajunseseră la balustradă şi suiră pe ea. Plonjară simultan înapoi.

— Pot fi rapizi atunci când vor, observă bărbatul.

— Mda, făcu Selene printre aplauze. Am impresia că atunci când Pământenii – adică adevăraţii Pământeni, cei care n-au vizitat niciodată Luna – se referă la mişcarea pe Lună, ei se gândesc la suprafaţă şi la costume spaţiale. Desigur, în felul acela e lentă. Datorită costumelor spaţiale, masa devine uriaşă şi asta înseamnă inerţie mare, în condiţiile unei gravitaţii reduse.

— Corect, rosti Pământeanul. Am văzut filmele clasice ale primilor astronauţi, la fel ca orice şcolar, şi mişcările seamănă cu cele subacvatice. Filmul ţi se imprimă în subconştient, chiar dacă ştii cum e corect.

— O să fii surprins cât de repede ne putem azi mişca la suprafaţă cu costume şi toate alea. Iar aici, în subteran, fără costume, ne deplasăm la fel de iute ca şi pe Pământ. Gravitaţia mai mică duce la folosirea corespunzătoare a muşchilor.

— Dar vă puteţi mişca şi mai încet... Îi urmărea pe acrobaţi. Terminaseră proba de viteză şi coborau cu o încetineală deliberată. Pluteau lovind barele pentru a întârzia căderea, aşa cum anterior căutau să accelereze urcarea. Atinseră solul şi alţi doi îi înlocuiră. Apoi alţi doi.

Apoi alţi doi. Alternativ, din fiecare echipă, câte o pereche se întrecea în virtuozitate.

Deplasarea se făcea în paralel, dar parcursurile erau tot mai complicate. O pereche se desprinse simultan, traversând cilindrul într-o parabolă joasă, cu convexitatea în sus, fiecare ajungând la bara părăsită de celălalt, trecând unul pe lângă altul fără să se atingă. Aplauzele sporiră.

— Cred că-mi lipseşte experienţa de-a aprecia amănuntele mai subtile, comentă Pământeanul. Toţi aceştia sunt Lunariţi?

— Aşa presupun, răspunse Selene. Sala este deschisă tuturor cetăţenilor Lunii şi unii imigranţi sunt destul de buni. Totuşi, pentru asemenea virtuozităţi trebuie să fie vorba de copii concepuţi şi născuţi aici. Sunt cei mai adaptaţi fizic, în orice caz mai mult decât Pământenii, şi sunt antrenaţi din copilărie. Majoritatea concurenţilor n-au optsprezece ani.

— Bănuiesc însă că-i periculos, cu toată gravitaţia redusă.

— Fracturile nu sunt deloc rare. Nu cred că a murit cineva, dar există cel puţin un caz de coloană fracturată şi paralizie. Am şi văzut un accident îngrozitor… ah, fii atent; acum vin figurile libere.

— Ce?

— Până acum au fost figuri impuse. Parcursurile se desfăşurau după o schemă stabilită.

Bătăile păreau mai line; un căţărător urcă şi se lansă brusc în aer. Prinse cu o mână o bară, descrise un cerc în planul vertical şi-şi dădu drumul.

— Uluitor, făcu Pământeanul, urmărindu-l atent. Se mişcă în jurul barelor exact ca un gibon.

— Un ce? întrebă Selene.

— Un gibon. O rasă de maimuţă; de fapt, singura maimuţă care mai trăieşte în sălbăticie. Sunt… Privi spre Selene, apoi spuse: N-o considera o insultă, Selene; sunt nişte creaturi pline de graţie.

— Am văzut filme cu maimuţe, se încruntă femeia.

— Probabil că nu i-ai văzut pe giboni în acţiune… Îndrăznesc să spun că Pământenii le-ar putea spune Lunariţilor „giboni”, ca formă de batjocură. Dar eu nu mă refer la asta.

Îşi rezemă ambele coate pe balustradă şi privi mişcările. Păreau un dans aerian.

— Selene, cum îi trataţi pe imigranţii Pământeni aici, pe Lună. Mă refer la cei care doresc să se stabilească aici. Lipsindu-le adevăratele însuşiri Lunarite…

— Asta nu contează. Imii sunt cetăţeni. Nu există nicio discriminare legal; nicio discriminare legală.

— Ce înseamnă asta? Nicio discriminare *legală*?

— Ce-ai auzit. Există lucruri pe care ei nu le pot face. *Există* unele diferenţe. Problemele lor medicale sunt diferite şi de obicei au avut un trecut medical mai încărcat. Dacă vin la o vârstă mijlocie, arată… bătrâni.

Pământeanul privi stânjenit într-o parte.

— Se pot căsători? Vreau să spun, imigranţii cu Lunariţii.

— Bineînţeles. Adică dacă se pot încrucişa.

— La asta mă refeream.

— Desigur. Orice imigrant poate avea unele gene valoroase. Cerule, taică-meu era Imi, deşi după mamă sunt o Lunarită de generaţia a doua.

— Presupun că tatăl tău a venit pe când era destul de… *Dumnezeule!* Încremeni, apoi suspină înfiorat: Credeam c-o să scape bara.

— Nici gând, făcu Selene. E Marco Foro. Îi place să facă aşa: s-o prindă în ultimul moment. De fapt, e o chestie de prost gust şi un adevărat campion o evită. Totuşi… Tatăl meu avea douăzeci de ani când a sosit.

— Aşa da. Încă destul de tânăr ca să fie adaptabil; fără complicaţii sentimentale în urmă, pe Pământ. Din punctul de vedere al unui bărbat Pământean, cred că-i interesant să ai o legătură sexuală cu…

— Legătură sexuală! Veselia Selenei părea că maschează un adevărat şoc. Doar nu crezi că taică-meu s-a culcat cu mama? Dacă te-ar auzi mama, ţi-ar arăta ea!

— Atunci…

— Însămânţare artificială, ce naiba! Sex cu un *Pământean*?

— Mi s-a părut că ai spus că nu există discriminări.

— Asta nu-i o discriminare. E o realitate fizică. Un Pământean nu se poate descurca bine în câmpul gravitaţional. Cât de antrenat ar fi, sub imperiul pasiunii, poate greşi. N-aş risca. Prostul şi-ar putea rupe o mână sau un picior… sau şi mai rău, unul de-al meu. Combinarea genelor e una; sexul cu totul altceva.

— Iartă-mă… Dar însămânţarea artificială nu-i ilegală?

Ea privea absorbită gimnastica.

— Uite-l iarăşi pe Marco Foro. Când nu încearcă să fie spectaculos fără rost, e realmente bun; şi sora lui e aproape tot atât de bună. Când lucrează împreună, e pur şi simplu un poem de mişcare. Priveşte-i acum. Sunt împreună şi se rotesc în jurul aceleiaşi bare de parcă ar avea un singur trup. Uneori, el e prea excentric, dar controlul muşchilor este perfect… Aşa-i, însămânţarea artificială este oprită de legea Pământului, dar se permite în cazul unor motive medicale. Bineînţeles, asta se întâmplă deseori.

Acrobaţii urcaseră cu toţii şi se găseau dispuşi în cerc, imediat sub balustradă; cei roşii de-o parte, cei albaştri de cealaltă parte. Ridicară braţul dinspre interior şi erau aplaudaţi.

— Ar trebui să puneţi nişte scaune, spuse Pământeanul.

— Deloc. Ăsta nu-i un spectacol, ci un exerciţiu. Nu permitem mai mulţi spectatori decât atâţia cât pot sta confortabil în jurul balustradei. Ar trebui să fim acolo, jos, nu aici.

— Adică şi tu poţi face astfel de lucruri, Selene?

— Bineînţeles, dacă mă antrenez. Orice Lunarit poate. Eu nu sunt tot atât de bună cât ei: nu m-am alăturat niciunei echipe… Acum urmează meleul, fiecare-pentru-el. Asta-i partea cu adevărat periculoasă. Toţi zece vor fi în aer, şi fiecare echipă va încerca să-i facă pe membrii celeilalte echipe să cadă.

— O cădere reală?

— Pe cât posibil.
— Nu se rănesc?
— Uneori. Teoretic, nu-i genul de distracţie încurajată. E considerată o aiureală, şi nici n-avem o populaţie atât de numeroasă încât să ne permitem accidente inutile. Totuşi, meleul e popular şi nu putem aduna suficiente voturi ca să-l interzicem.
— Tu pentru cine votezi, Selene?
— Nu contează, roşi Selene. Fii atent!
Ritmul de percuţie crescuse asurzitor şi toţi indivizii din fântâna uriaşă ţâşniră înainte precum săgeţile. Urmă un vălmăşag haotic în aer, dar când se despărţiră fiecare era agăţat de o bară-suport. După o aşteptare tensionată, unul se lansă, îl urmă un altul şi văzduhul se umplu încă o dată de trupuri. Scena se repetă iarăşi, şi iarăşi.
— Scorul e complicat, spuse Selene. Se dă un punct pentru fiecare lansare, un punct pentru o atingere, două puncte pentru o ratare, zece puncte pentru doborâre, şi diferite sancţiuni pentru alte greşeli.
— Cine ţine scorul?
— Există arbitrii, iar în cazul contestaţiilor se recurge la înregistrările filmate. Adesea, nici chiar ele nu pot hotărî.
Urmară câteva strigăte aţâţate, când o fată în albastru ţâşni pe lângă un băiat în roşu şi-l lovi din lateral. Băiatul eschivase, dar nu cu succes şi, prinzând bara dezechilibrat, se izbi cu un genunchi de perete.
— Unde se uită? făcu indignată Selene. N-a văzut-o că vine?
Jocul se încinse şi Pământeanul obosi încercând să desluşească ceva din zborurile încrucişate. Uneori, un jucător atingea o bară, dar n-o mai putea reţine. Atunci, fiecare spectator se apleca peste balustradă, parcă gata să se lanseze în spaţiu, să-l ajute. La un moment dat, Marco Foro fu izbit peste mână şi cineva strigă:
— Fault!
Foro rată bara şi căzu. Pentru Pământean, căderea era lentă sub gravitaţia lunară, totuşi trupul lui Foro se răsucea şi se zbătea, întinzându-se zadarnic după fiecare bară.

Ceilalţi aşteptau, de parcă toate manevrele erau întrerupte în timpul unei căderi.

Foro se deplasa mai repede acum, deşi se frânase de două ori, fără să izbutească totuşi să se agaţe.

Era aproape de sol când, cu o mişcare de păianjen, prinse cu piciorul drept o bară transversală şi rămase suspendat, legănându-se cu capul în jos, la trei metri deasupra podelei. Cu braţele întinse, se opri până când aplauzele încetară, apoi se răsuci în sus şi ţâşni într-o ascensiune rapidă.

— A fost faultat? întrebă Pământeanul.

— Dacă Jean Wong a tras încheietura lui Marco, în loc s-o împingă, atunci a fost fault. Totuşi arbitrul a decis mişcare corectă, şi nu cred că Marco va contesta. A căzut mult mai departe decât trebuia. Îi plac salvările astea în ultimul moment, dar într-o zi va greşi şi se va accidenta… Uho, uho!

Pământeanul o privi întrebător, dar Selene nu se uita la el.

— E cineva de la biroul Comisarului, rosti ea, şi cred că pe tine te caută.

— De ce…

— Nu cred că ar veni aici să caute pe altcineva. Tu eşti intrusul.

— Dar ce motiv…

Mesagerul, el însuşi cu alură Pământeană sau imigrant, aparent stânjenit sub privirile a zeci de indivizi goi, care adăugau dispreţului şi indiferenţă, veni direct spre ei.

— Domnule, rosti, Comisarul Gottstein vă cere să mă urmaţi…

5

Apartamentul lui Barron Neville era mai simplu decât al Selenei. Cărţile îi erau împrăştiate peste tot, terminalul

calculatorului era vizibil într-un colţ, iar biroul larg era dezordonat. Ferestrele erau opace.

Selene intră, încrucişă braţele şi comentă:

— Dacă trăieşti ca un cerşetor, cum vrei să fii ordonat în gânduri?

— Mă descurc, mormăi Barron. De ce nu l-ai adus pe Pământean?

— L-a înhăţat Comisarul. Noul Comisar.

— Gottstein?

— Exact. De ce n-ai terminat mai devreme?

— Pentru că mi-a luat vreme. Nu puteam lucra orbeşte.

— Atunci trebuie să aşteptăm, făcu Selene.

Neville îşi muşcă o unghie, apoi inspectă preocupat rezultatul.

— Nu ştiu dacă situaţia ar trebui să-mi placă sau nu… Tu ce crezi despre el?

— Îmi *place*, rosti hotărâtă Selene. A fost destul de plăcut, dacă ne gândim că-i un Pământean. M-a lăsat să-l conduc. Era interesat. N-a judecat pe nimeni. N-a fost superior… Iar eu n-am evitat să-l provoc.

— A mai întrebat ceva despre sincrotron?

— N-a fost nevoie.

— De ce?

— I-am spus că vrei să-l vezi şi că eşti fizician. Aşa că presupun că te va întreba pe tine ceea ce-l interesează.

— N-a considerat că-i ciudat ca tocmai ghida lui să aibă ca prieten un fizician?

— De ce? I-am spus că eşti partenerul meu sexual. Atracţia fizică n-are nicio explicaţie şi un fizician poate foarte bine să se coboare la o ghidă.

— Termină, Selene.

— Ah… Uite, Barron, mi se pare că dacă ar fi detectat o conspiraţie, sau dacă s-ar fi apropiat de mine pentru a ajunge *astfel* la tine, ar fi fost mai crispat. Cu cât intriga e mai complicată, cu atât autorul ei e mai nervos. În mod deliberat, eu m-am purtat normal. I-am vorbit despre toate, în afară de sincrotron. L-am dus la sala de gimnastică…

— Şi?

— Şi l-a interesat. Era relaxat şi interesat.

— Eşti sigură? Totuşi Comisarul l-a convocat înaintea mea. Crezi că-i bine?

— De ce ar fi rău? A fost o invitaţie la o întâlnire, făcută în faţa a câtorva zeci de Lunariţi.

Neville se lăsă pe spate cu mâinile încrucişate la ceafă.

— Selene, te rog, nu mai insista să emiţi judecăţi dacă nu te rog. E iritant. În primul rând, tipul nu-i fizician. Ţi-a spus că ar fi?

— Eu i-am spus fizician, rosti Selene după o mică pauză. N-a negat, dar nu-mi amintesc să fi spus că într-adevăr este. Totuşi… totuşi sunt *sigură* că-i fizician.

— E o mică eroare, Selene. Poate că e fizician în mintea lui, dar în realitate n-are pregătire ştiinţifică şi nici nu lucrează ca atare. Are pregătire de fizician, sunt de acord, dar nu lucrează în branşă. Nu poate obţine niciun post. Niciun laborator de pe Pământ nu l-ar angaja. Întâmplător, e pe lista neagră a lui Fred Hallam şi ţine locul unu de multă vreme.

— Eşti sigur?

— Crede-mă, am verificat. Nu mi-ai spus chiar tu că mi-a luat cam mult?… Şi-i atât de bine, încât e prea bine.

— De ce prea bine? Nu înţeleg la ce vrei să ajungi.

— Nu ţi s-a părut că am putea să ne încredem în el? La urma urmei, e pornit împotriva Pământului.

— Bineînţeles, poţi spune asta, dacă datele sunt corecte.

— Oho, ele sunt corecte, cel puţin în sensul că sunt ceea ce vrei, dacă le dezgropi. Ar putea fi însă *aranjate*.

— Barron, eşti dezgustător. Cum poţi vedea numai conspiraţii peste tot? Ben nu părea…

— Ben? făcu Neville sardonic.

— Ben, repetă fermă Selene. Ben nu părea un om nedreptăţit, sau unul care încearcă să mă convingă că este nedreptăţit.

— Nu, dar te-a făcut să-l consideri interesant. Ai spus că îţi *place*, nu? Ai subliniat-o. Poate tocmai asta încerca să facă.

— Nu-s chiar atât de uşor de păcălit, o ştii şi tu.

— Bun, va trebui să aştepţi până-l văd *eu*.

— Să te ia naiba, Barron! M-am asociat cu mii de Pământeni, de toate felurile. E slujba mea. Şi pentru asta n-ai niciun motiv ca să fii sarcastic, vorbind despre opiniile mele. Ai toate motivele să te încrezi în ele.

— Bine. O să vedem. Nu te enerva. Acum, însă, trebuie să aşteptăm… Şi atunci, se ridică el în picioare, ghici la ce m-am gândit?

— Nu-i greu. Selene se ridică lin şi cu o mişcare aproape invizibilă a picioarelor lunecă într-o parte: Fă-o însă singur. N-am chef.

— Te-ai supărat pentru că ţi-am contestat aprecierile?

— M-am supărat pentru că… La naiba, de ce nu-ţi ţii camera curată? se răsti ea şi ieşi.

6

— Mi-ar plăcea, spuse Gottstein, să vă ofer câte ceva din luxul Pământului, doctore, dar, din principiu, n-am primit acceptul să aduc nimic. Oamenii cei buni de pe Lună sunt jigniţi de barierele impuse prin tratamentul special al celor de pe Pământ. Mi se pare că pentru a le menaja sensibilităţile, ar fi cel mai bine să le adopţi stilul, deşi mă tem că mersul mă va da de gol. Gravitaţia lor afurisită e imposibilă.

— Aveţi dreptate, spuse Pământeanul. Vă felicit pentru noul post…

— Încă nu-i al meu, domnule.

— Totuşi felicitările mele. Deşi nu mă pot opri să mă întreb de ce aţi dorit să mă vedeţi.

— Am călătorit pe aceeaşi navă.

Pământeanul aşteptă politicos.

— Iar cunoştinţa noastră e mult mai veche, continuă Gottstein. Ne-am mai întâlnit, pentru scurtă vreme, acum câţiva ani.

— Mă tem că nu-mi amintesc, rosti încet Pământeanul.

— Nu mă miră. N-aveţi niciun motiv să vă amintiţi. O vreme am făcut parte din echipa senatorului Burt, preşedintele Comitetului pentru Tehnologie şi Mediu. Pe timpul când era destul de doritor să-l înfunde pe Hallam… Frederick Hallam.

Pământeanul deveni brusc mai rigid.

— Îl cunoaşteţi pe Hallam?

— Sunteţi a doua persoană care mă întreabă acest lucru de la sosirea pe Lună. Da, l-am cunoscut. Nu foarte bine. Ştiu indivizi care l-au cunoscut mai bine. Curios dar, în general, opinia lor coincide cu a mea. Pentru un personaj aparent idolatrizat pe planetă, Hallam e puţin agreat de cei care-l cunosc.

— Puţin? Cred că deloc, interveni Pământeanul.

— Pe vremea aceea, ignoră Gottstein întreruperea, din însărcinarea senatorului mă ocupam cu investigarea Pompei de Electroni, pentru a vedea dacă nu cumva instalarea şi extinderea ei erau însoţite de risipă sau profit personal. O îngrijorare normală pentru ceea ce era, în esenţă, un comitet de pază, dar senatorul spera să-l prindă cu ceva pe Hallam. Dorea să înlăture strangularea de moment a cercetării ştiinţifice. Acolo a eşuat.

— Evident. Acum, Hallam e mai puternic ca oricând.

— N-a fost vorba însă de nicio ilegalitate; în mod evident nimic care să-l acuze pe Hallam. Omul este extrem de cinstit.

— De asta sunt convins. Puterea are valoarea ei specială; nu neapărat măsurabilă în bancnote.

— Ceea ce m-a interesat însă pe atunci, deşi era ceva ce nu puteam urmări până la capăt, a fost descoperirea unei persoane care nu se plângea de puterea lui Hallam, ci de însăşi Pompa de Electroni. Am fost prezent la audiere, dar n-am condus-o. Dumneata erai acela, nu?

— Îmi amintesc episodul la care vă referiţi, răspunse prudent Pământeanul, totuşi nu v-am reţinut chipul.

— Mă întrebam pe atunci cum poate cineva să obiecteze împotriva Pompei, bazându-se pe date ştiinţifice.

M-aţi impresionat îndeajuns, aşa încât, atunci când v-am zărit pe navă, s-a făcut un contact. Nu am căutat lista de pasageri, aşa că voi încerca să-mi verific memoria. Nu sunteţi Dr. Benjamin Andrew Denison?

— Benjamin *Allan* Denison, suspină Pământeanul. Da. De ce a trebuit să intervină şi asta acum? Adevărul e, Comisare, că nu vreau să dezgrop trecutul. Sunt aici, pe Lună, şi doresc să încep din nou; dacă e nevoie, de jos. La dracu', mă gândesc să-mi schimb numele.

— N-ar ajuta la nimic. V-am recunoscut după chip. N-am nicio obiecţie pentru o nouă viaţă, doctore Denison. Nu voi interveni în niciun fel. Aş vrea însă să cunosc câteva lucruri care nu vă implică în mod direct. Nu-mi mai amintesc obiecţiile dumneavoastră împotriva Pompei de Electroni. Mi le puteţi reaminti?

Denison lăsă capul în jos. Tăcerea se prelungi, dar Comisarul nu încercă s-o întrerupă. Ba chiar, îşi suprimă o tuse.

— De fapt, nu era nimic, rosti Denison. Făcusem un fel de ipoteză şi mă temeam de o schimbare a intensităţii forţei nucleare tari. Nimic!

— Nimic? Gottstein tuşi acum. Iertaţi-mă, dar vreau să înţeleg. V-am spus că m-aţi interesat atunci. N-am izbutit să vă urmăresc şi nu cred că aş mai găsi înregistrarea audienţei. Totul e în arhive, dar pentru că senatorul a făcut nişte greşeli pe atunci, nu-l prea interesează publicitatea. Totuşi, anumite detalii îmi revin. Aţi fost cândva coleg cu Hallam, deci nu sunteţi fizician.

— Corect. Am fost radiochimist ca şi el.

— Opriţi-mă, dacă greşesc, dar pe atunci eraţi apreciat foarte bine, aşa-i?

— Existau criterii obiective în favoarea mea. Cu toate astea, fără să mă amăgesc, mă descurcam excelent.

— Uimitor cum îmi revin amănuntele. Pe de altă parte, Hallam nu era tot atât de strălucit.

— Nu tocmai.

— Şi totuşi, mai apoi, evenimentele nu v-au favorizat. De fapt, când v-am audiat – la solicitarea dumneavoastră, parcă – lucraţi pentru o fabrică de jucării…

— Cosmetice, rosti sugrumat Denison. Cosmetice pentru bărbaţi. Asta nu m-a prea ajutat la audiere.

— Nu, îmi pare rău. Eraţi un comerciant.

— Director cu vânzările. Încă mă descurcam foarte bine. Am ajuns vice-preşedinte înainte de-a demisiona şi a veni pe Lună.

— Hallam a avut vreun amestec? Mă refer la abandonarea cercetării ştiinţifice.

— Comisare, rosti Denison. Vă rog! Nu mai contează acum. Am fost acolo când Hallam a descoperit conversia tungstenului şi când a început lanţul de evenimente ce a dus la Pompa de Electroni. Ce s-ar fi întâmplat dacă n-aş fi fost acolo, nu pot şti. Poate că Hallam şi cu mine am fi murit peste o lună de iradiere, sau peste şase luni într-o explozie nucleară. Nu ştiu. Dar am fost acolo, parţial şi din cauza mea a ajuns Hallam unde a ajuns; şi din cauza rolului meu am ajuns eu aici. La naiba cu detaliile! Vă satisface? Oricum, atâta e tot ce spun.

— Cred că ajunge. Aţi avut pică pe Hallam, nu?

— În zilele acelea, nu pot spune că-l agream. De fapt, nici acum.

— Atunci, împotrivirea dumneavoastră faţă de Pompă nu era cauzată de dorinţa de a-l distruge pe Hallam?

— Mă opun acestui interogatoriu, făcu Denison.

— Cum? Nimic din ce te întreb nu va fi folosit împotriva ta. E doar pentru mine, deoarece mă interesează Pompa şi alte câteva lucruri.

— Bun, atunci cred că poţi dezgropa o oarecare implicare emoţională. Pentru că nu-mi plăcea Hallam, eram gata să cred că popularitatea şi măreţia lui au o bază falsă. Analizam Pompa de Electroni, căutând să găsesc o fisură.

— Şi astfel ai găsit-o?

— Nu, izbucni Denison, lovind cu pumnul în braţul fotoliului şi mişcându-se perceptibil în sus în urma gestului.

Nu „astfel”. Am găsit o fisură reală. Sau aşa mi s-a părut. În niciun caz n-am inventat-o doar ca să-l atac pe Hallam.

— Nu-i vorba de *inventat*, rosti împăciuitor Gottstein. Nu mă gândesc la asemenea acuzaţii. Însă ştim cu toţii că încercând să faci ceva la limitele cunoscutului, sunt necesare unele ipoteze. Acestea se referă la o zonă cenuşie de nesiguranţă, şi pot fi deplasate într-o parte sau alta în modul cel mai cinstit dar… ăă… sub imperiul unor sentimente de moment. Poate că ipotezele dumneavoastră au fost făcute în partea anti-Hallam a posibilului.

— Discuţia devine inutilă, domnule. Un moment, am crezut că am avut dreptate. Nu sunt însă fizician. Sunt – am fost – radiochimist.

— Şi Hallam a fost radiochimist, iar acum e cel mai faimos fizician din lume.

— E încă radiochimist. Rămas în urmă cu douăzeci şi cinci de ani.

— Dumneata însă ai muncit din greu ca să ajungi fizician.

— M-aţi investigat atent, pufni Denison.

— V-am spus: m-aţi impresionat. Extraordinar cum îţi revin amintirile! Voi trece însă acum la ceva diferit. Cunoaşteţi un fizician pe nume Peter Lamont?

— L-am întâlnit…

— Îl consideraţi un savant strălucit?

— Nu-l cunosc chiar atât de bine şi detest să supralicitez termenul.

— Ştia însă despre ce vorbeşte, nu?

— În lipsă de probe contrarii, da.

Comisarul se lăsă încet pe spate în scaunul cu aspect fragil, care, după normele terestre, nu i-ar fi suportat greutatea.

— Aţi vrea să-mi spuneţi cum aţi ajuns să-l cunoaşteţi pe Lamont? Doar după renume? Sau v-aţi întâlnit?

— Am discutat împreună. Plănuia să scrie o istorie a Pompei de Electroni: cum a început; o relatare amănunţită a tuturor legendelor născute în jurul ei. Am fost flatat când a venit la mine; părea să fi descoperit ceva în legătură cu

mine. La dracu', Comisare, eram flatat că ştia că trăiesc. Totuşi, nu puteam spune prea multe. Ce rost ar fi avut? N-aş fi câştigat nimic, decât nişte sarcasme şi sunt sătul de ele, de gânduri negre şi de autocompătimire.

— Ştiţi cu ce s-a ocupat Lamont în ultimii ani?

— La ce anume vă referiţi, Comisare?

— Acum vreun an, poate ceva mai mult, Lamont a avut o discuţie cu Burt. Nu mai fac parte din echipa senatorului, totuşi ne mai întâlnim ocazional. El mi-a povestit totul. Era preocupat. Considera că Lamont găsise într-adevăr o hibă a Pompei de Electroni, dar nu întrevedea o modalitate practică de abordare a problemei. M-a pus şi pe mine pe gânduri…

— Obsesii la tot pasul, făcu Denison ironic.

— Acum însă mă gândesc serios. Dacă Lamont v-a vorbit şi…

— Stop! Opriţi-vă, Comisare! Văd că aţi pornit spre o anumită concluzie şi nu doresc să mai înaintaţi. Dacă vă aşteptaţi să vă spun că Lamont mi-a furat ideea şi că sunt nedreptăţit din nou, greşiţi. Vă repet: n-am o teorie validă. Era doar o ipoteză. Mă preocupa: am prezentat-o, n-am fost crezut şi am fost şicanat. Am renunţat pentru că nu-i puteam demonstra valoarea. N-am menţionat-o în convorbirea mea cu Lamont; de fapt, n-am discutat decât despre primele zile ale Pompei. Mai târziu, când el a emis ipoteza, ajunsese la ea pe căi independente, indiferent cât de mult semăna cu a mea. Îmi pare mult mai solidă şi bazată pe analize matematice. Nu pretind *nicio prioritate*.

— Se pare că cunoaşteţi teoria lui Lamont.

— A circulat mult în ultimele luni. N-o poate publica, şi nimeni nu o ia în serios, dar s-a răspândit. A ajuns până şi la *mine*.

— Înţeleg. Eu, însă, o iau în serios. Vedeţi, pentru mine e un al doilea avertisment. Primul – raportul dumneavoastră – n-a ajuns niciodată la senator. Nu se referea la ilegalităţi financiare, şi pe atunci nu-l interesa altceva. Şeful comisiei de anchetă – nu eu – l-a considerat, iartă-mă, o idioţenie. Eu, nu. Când problema a reapărut, m-am neliniştit. Voiam

să mă întâlnesc cu Lamont, dar mai mulţi fizicieni pe care i-am consultat…

— Inclusiv Hallam?

— Nu, n-am discutat cu Hallam. Majoritatea celor întrebaţi, deci, mi-au spus că lucrarea lui Lamont n-are absolut niciun fundament. Doream totuşi să-l întâlnesc, dar mi s-a oferit acest post şi iată-ne acum aici *amândoi*. De asta v-am chemat. Există vreun adevăr în teoriile doctorului Lamont şi ale dumneavoastră?

— Adică dacă folosirea în continuare a Pompei de Electroni va duce la explozia soarelui şi probabil a întregului braţ al galaxiei?

— Exact.

— Cum să vă spun? Eu n-am decât ipoteza mea, care e doar o bănuială. Cât priveşte teoria lui Lamont, n-am studiat-o în detaliu; n-a fost publicată. Chiar dacă aş vedea-o, aparatul matematic m-ar putea depăşi… Şi apoi, ce rost are? Lamont nu va convinge pe nimeni. Hallam l-a distrus, aşa cum a făcut şi cu mine, şi lumea nu-l va asculta, chiar dacă va trece peste capul lui Hallam. Ei nu vor să renunţe la Pompă şi e mai uşor să refuze teoria lui Lamont, decât să încerce să facă ceva.

— Totuşi încă vă preocupă, nu?

— În sensul că eu cred că într-adevăr ne putem autodistruge şi că n-aş dori acest lucru.

— Deci aţi venit acum pe Lună pentru a face un lucru pe care Hallam, vechiul duşman, nu vi l-ar fi permis pe Pământ.

— Şi dumneavoastră vă plac ipotezele, rosti încetişor Denison.

— Oare? făcu Gottstein indiferent. Poate că şi eu sunt strălucit. Am ghicit corect?

— Poate. N-am abandonat speranţa de-a reveni la ştiinţă. Aş fi fericit dacă aş putea face ceva care să ridice spectrul distrugerii de deasupra omenirii, fie arătând că nu există, fie că există şi trebuie îndepărtat.

— Înţeleg. Doctore Denison, predecesorul meu, fostul Comisar, domnul Montez, mi-a spus că prima linie a

cercetării ştiinţifice e aici, pe Lună. Aprecia că aici există o cantitate impresionantă din minţile şi iniţiativele omenirii.

— Se poate, făcu Denison. Nu ştiu.

— Se poate, încuviinţă Gottstein gânditor. Dacă-i aşa, nu vă daţi seama că ar putea fi contrar scopurilor dumneavoastră? Orice aţi face, oamenii pot spune şi crede că s-a realizat prin intermediul structurii ştiinţifice a Lunii. Personal, veţi câştiga puţină recunoaştere, indiferent de valoarea rezultatelor prezentate… Desigur, un lucru injust.

— Comisare, sunt obosit de cursa asta după afirmare. Caut altceva, în viaţă; un interes mai mare decât acela de-a fi vicepreşedintele Depilatoarelor Ultrasonice. Îl voi găsi, revenind la ştiinţă. Voi fi satisfăcut dacă realizez ceva important pentru mine însumi.

— Să zicem atunci că asta n-ar fi suficient pentru mine. Recunoaşterea obţinută trebuie s-o şi primiţi; iar pentru mine, fiind Comisar, mi-e uşor să prezint comunităţii terestre meritele dumneavoastră. Cu siguranţă, doriţi ceea ce vă aparţine.

— Sunteţi foarte amabil. Ce trebuie să dau la schimb?

— Sunteţi cinic. Nu-i nimic. Am nevoie de ajutorul dumneavoastră. Fostul Comisar, domnul Montez, nu era sigur în privinţa direcţiilor cercetării ştiinţifice care se desfăşoară pe Lună. Comunicaţiile între Pământ şi Lună nu sunt perfecte şi în mod evident o coordonare a eforturilor celor două părţi ar fi benefică. Este normal să existe suspiciuni, dar dacă le-aţi putea îndepărta, contribuţia ar fi la fel de valoroasă ca orice descoperire ştiinţifică.

— Comisare, doar nu credeţi că sunt omul ideal care să depună mărturie înaintea Lunariţilor despre cinstea şi corectitudinea instituţiilor pământene.

— Doctore Denison, nu trebuie să puneţi semnul egalităţii între un savant răzbunător şi toată populaţia Pământului. Eu aş aprecia dacă voi fi ţinut la curent cu cercetările dumneavoastră, pentru a vă ajuta să vă câştigaţi prestigiul meritat; iar pentru a înţelege corect natura acestor cercetări – nu uitaţi, n-am o formare ştiinţifică – ar fi extrem de folositor dacă mi le-aţi putea

explica în lumina actualei situaţii a ştiinţei pe Lună. De acord?

— Îmi cereţi un lucru dificil, rosti Denison. Rezultatele preliminare dezvăluite prematur, din neatenţie sau entuziasm, pot provoca multe rele unei reputaţii. N-aş vrea să spun nimic şi nimănui până nu sunt sigur. Experienţa mea anterioară cu comisia din care aţi făcut parte mi-a accentuat prudenţa.

— Cred că vă înţeleg, spuse Gottstein. Vă voi lăsa să hotărâţi când voi putea fi informat în mod util… Dar v-am reţinut şi probabil vreţi să vă culcaţi.

Denison se ridică şi ieşi, iar Gottstein privi gânditor după el.

7

Denison deschise uşa cu mâna. Exista un dispozitiv de comandă pentru deschiderea automată dar, încă somnoros, nu-l putea găsi.

Bărbatul brunet, şi parcă permanent încruntat, rosti:

— Îmi pare rău… E prea devreme?

Denison repetă ultimul cuvânt, încercând să se trezească:

— Devreme?… Nu. Cred că eu… eu am întârziat.

— V-am sunat. Stabilisem o întâlnire…

— A, da, îşi reaminti în sfârşit Denison. Sunteţi Dr. Neville.

— Exact. Pot să intru?

Păşi înăuntru. Camera lui Denison era mică şi, în cea mai mare parte, ocupată de un pat cu aşternuturi mototolite. Ventilatorul fâşâia încet.

— Sper că aţi dormit bine? rosti politicos Neville.

Denison îşi privi pijamaua şi-şi trecu degetele prin părul ciufulit.

— Nu, răspunse brusc. Am avut o noapte îngrozitoare. Mă scuzaţi până mă fac prezentabil?

— Bineînţeles. Vreţi între timp să pregătesc micul dejun? S-ar putea să nu fiţi familiarizat cu echipamentul.

— Mi-aţi face o adevărată favoare.

Denison reapăru peste douăzeci de minute, spălat şi bărbierit, îmbrăcat în pantaloni şi maiou.

— Sper că n-am stricat duşul, făcu el. S-a întrerupt brusc şi nu l-am mai putut porni.

— Apa e raţionalizată. Ne aflăm pe Lună, doctore. Mi-am permis să prepar omletă şi supă pentru amândoi.

— Omletă…

— Aşa-i spunem noi. Nu şi Pământenii?

— Oh! făcu Denison.

Se aşeză fără pic de entuziasm şi gustă amestecul galben şi păstos, denumit de celălalt omletă. Încercă să nu se strâmbe la prima înghiţitură, o dădu gata cu bărbăţie şi mai luă o îmbucătură.

— O să vă obişnuiţi cu timpul, rosti Neville, şi e extrem de hrănitoare. Vă avertizez: conţinutul ridicat de proteine şi gravitaţia scăzută vă vor tăia pofta de mâncare.

— Mai bine, tuşi Denison.

— Selene mi-a spus că intenţionaţi să rămâneţi pe Lună.

— Aşa intenţionam, oftă Denison frecându-şi ochii. Am avut însă o noapte teribilă, care-mi pune hotărârea sub semnul întrebării.

— De câte ori aţi căzut din pat?

— De două ori… Presupun că-i ceva obişnuit.

— Pentru Pământeni e inevitabil. Treaz fiind, te poţi adapta gravitaţiei lunare. Dar în timpul somnului, te foieşti în mod inconştient. Cel puţin, căderea nu-i atât de dureroasă în condiţiile gravitaţiei scăzute.

— A doua oară am dormit pe podea o vreme. Nu-mi amintesc căderea. Voi ce naiba faceţi?

— Nu trebuie să vă neglijaţi controalele periodice: inima, tensiunea şi celelalte, ca să vă asiguraţi că schimbarea gravitaţiei n-a introdus un surmenaj prea mare.

— Am fost prevenit despre asta, rosti dezgustat Denison. De fapt, mi s-au stabilit controale pentru luna viitoare. Şi pilulele.

— În sfârşit, făcu Neville, peste o săptămână nu veţi mai avea probabil niciun necaz... Veţi avea nevoie şi de haine potrivite. Pantalonii aceştia nu vor fi buni niciodată, iar veşmântul din partea superioară nu slujeşte nimănui.

— Presupun că există vreun loc de unde pot cumpăra haine.

— Desigur. Sunt convins că Selene vă va ajuta cu dragă inimă atunci când este liberă. M-a asigurat că sunteţi un tip decent, doctore.

— Mă bucur că gândeşte aşa. Denison înghiţise o lingură de supă şi acum o privea, întrebându-se ce să facă cu restul. Strâmbându-se, continuă să o mănânce.

— V-a crezut fizician dar, desigur, s-a înşelat.

— Am pregătire de radiochimist.

— Nici în domeniul acesta n-aţi lucrat prea mult, doctore. Poate că suntem cam departe aici, dar mai ştim unele lucruri. Sunteţi una din victimele lui Hallam.

— Aşa de multe sunt încât vorbiţi despre ele ca un grup?

— De ce nu? Întreaga Lună e una din victime.

— Luna?

— E un mod de-a vorbi.

— Nu înţeleg.

— Pe Lună nu există Staţii ale Pompei de Electroni. Nu s-au construit pentru că aici n-a existat nicio cooperare cu para-universul. N-a fost acceptată nicio mostră de tungsten.

— Doctore Neville, doar nu intenţionaţi să puneţi asta pe seama lui Hallam?

— Ba da, dar în alt mod. De ce numai para-universul să poată iniţia o Staţie de Pompare? De ce nu şi noi?

— Din câte ştiu, nu avem suficiente cunoştinţe pentru asta.

— Şi nici nu le vom avea cât timp cercetările în această direcţie sunt interzise.

— Interzise? făcu Denison surprins.

— Da. Dacă cercetarea necesară pentru extinderea cunoştinţelor în această direcţie nu găseşte priorităţile

adecvate la sincrotronul protonic, sau la altă instalaţie de proporţii – toate controlate de Pământ şi aflate deci sub influenţa lui Hallam – atunci înseamnă că cercetarea e interzisă.

— Cred că în curând va trebui să mă culc iarăşi, se frecă la ochi Denison. Iertaţi-mă. Nu vreau să insinuez că mă plictisiţi. Spuneţi-mi însă, Pompa de Electroni e atât de importantă pentru Lună? Cu siguranţă că bateriile solare sunt bune şi suficiente.

— Ne leagă de soare, doctore. Ne leagă de *suprafaţă*.

— Da… De ce credeţi însă că Hallam ar proceda aşa?

— Dacă-l cunoaşteţi personal, nu ca mine, atunci poate că ştiţi. Preferă să nu spună publicului larg că Pompa de Electroni e opera para-oamenilor, noi fiind doar servanţii lor. Şi dacă, pe Lună, ajungem în punctul unde înţelegem ceea ce facem, atunci naşterea tehnologiei adevăratei Pompe de Electroni va începe din momentul nostru, nu din al lui.

— De ce îmi spuneţi toate astea?

— Ca să nu mai pierd timpul. De obicei, încurajăm fizicienii de pe Pământ. Ne simţim izolaţi aici pe Lună, victimele unei politici terestre îndreptate deliberat împotriva noastră, iar un fizician vizitator poate fi de ajutor, chiar dacă numai pentru a ne înlătura sentimentul singurătăţii. Un fizician imigrant e şi mai de folos şi ne place să-i explicăm situaţia şi să-l încurajăm să lucreze cu noi. Îmi pare rău că nu sunteţi fizician.

— Nici n-am zis vreodată că sunt.

— Atunci de ce aţi cerut să vedeţi sincrotronul?

— Asta vă nelinişteşte de fapt? Scumpe domn, lăsaţi-mă să vă explic. Cariera mea ştiinţifică a fost ruinată la jumătatea vieţii mele. M-am decis să încerc un fel de reabilitare, o încercare de a da sens vieţii, cât mai departe posibil de Hallam – iar asta însemna aici, pe Lună. Am fost radiochimist, dar n-am ignorat celelalte domenii de activitate. Astăzi, domeniul meu cel mai important e para-fizica şi am făcut tot ce am putut ca s-o înţeleg, simţind că îmi va oferi cele mai mari şanse de reabilitare.

— Înţeleg, încuviinţă neconvins Neville.

— Apropo, pentru că aţi menţionat Pompa de Electroni… Aţi auzit despre teoriile lui Peter Lamont?

— Nu, îşi îngustă ochii Neville. Nu cred c-am auzit de el.

— Da, încă nu-i celebru. Şi probabil nici nu va fi vreodată; din motive similare cu ale mele. L-a contrazis pe Hallam… Numele lui a apărut recent şi m-a interesat. Cu astfel de gânduri mi-am ocupat o parte a nopţii trecute, căscă Denison.

— Ce-i cu omul acesta? făcu Neville. Cum spuneaţi că-l cheamă?

— Peter Lamont. Are câteva idei interesante în para-teorie. Crede că prin folosirea în continuare a Pompei, interacţiunea nucleară tare va spori mult în spaţiul sistemului solar, iar soarele se va încălzi încetişor şi, la un moment dat, va ajunge în pragul exploziei.

— Prostii! Cunoaşteţi cam câte schimbări se produc la scară cosmică, prin folosirea Pompei la scară umană? Chiar dacă sunteţi un autodidact în fizică şi tot vă puteţi da seama că Pompa nu poate face nicio transformare apreciabilă, în condiţiile generale ale universului, în timpul existenţei sistemului solar.

— Credeţi?

— Bineînţeles. Dumneavoastră nu?

— Nu sunt sigur. Lamont urmăreşte o răzbunare personală. L-am întâlnit o dată şi mi-a lăsat impresia unui tip foarte emoţional şi decis. Considerând ce i-a făcut Hallam, este probabil animat de o ură teribilă.

— Sunteţi sigur că acestea sunt relaţiile lui cu Hallam? se încruntă Neville.

— În domeniul acesta sunt un expert.

— Nu v-aţi gândit că răspândirea unei asemenea bănuieli – că Pompa e periculoasă – poate fi utilizată drept pretext pentru a refuza Lunii construirea de Staţii proprii?

— Cu riscul declanşării unei panici generale? Cu siguranţă, nu. Ar fi un joc prea periculos. Nu, sunt sigur că Lamont e sincer. De fapt, în felul meu personal, am avut cândva idei similare.

— Pentru că sunteţi, de asemenea, pornit împotriva lui Hallam.

— Eu nu sunt Lamont. Presupun că nu reacţionez în acelaşi mod ca el. De fapt, am unele speranţe că voi putea cerceta chestiunea pe Lună, fără intervenţiile lui Hallam sau sentimentele lui Lamont.

— Aici, pe Lună?

— Aici, pe Lună. M-am gândit că poate obţin accesul la sincrotron.

— De asta vă interesa?

Denison încuviinţă.

— Chiar credeţi că veţi putea folosi sincrotronul? întrebă Neville. Ştiţi pe ce perioadă este deja ocupat?

— M-am gândit că poate voi obţine cooperarea unor cercetători de pe Lună.

Neville râse şi clătină din cap.

— Avem tot atât de puţine şanse ca şi dumneavoastră… Totuşi, să vă spun ce putem face. Ne-am înfiinţat laboratoare separate. Vă putem acorda spaţiu; poate chiar şi ceva echipament ştiinţific. Nu pot spune cât de folositoare vă vor fi, dar reprezintă un început.

— Credeţi că voi găsi mijloace pentru observaţii privind para-teoria?

— Presupun că va depinde, parţial, şi de ingeniozitatea personală. Vă aşteptaţi să dovediţi teoriile individului acela, Lamont?

— Sau să le infirm.

— Sunt absolut convins că aşa va fi.

— E destul de clar, nu-i aşa, rosti Denison, că n-am pregătirea unui fizician. De ce sunteţi gata să-mi oferiţi un loc de muncă?

— Pentru că veniţi de pe Pământ. V-am spus că preţuim asta, şi poate că autoinstruirea ca fizician se va dovedi valoroasă. Selene vă ţine partea, şi eu atribui intuiţiilor ei o importanţă poate prea mare decât ar trebui. În plus, suntem tovarăşi de suferinţă în mâinile lui Hallam. Dacă doriţi să vă reabilitaţi, vă vom ajuta.

— Scuzaţi-mă, dacă sunt cinic. Ce vă aşteptaţi să obţineţi?

— Ajutorul dumneavoastră. Există anumite neînţelegeri între savanţii de pe Lună şi cei de pe Pământ. Sunteţi un Pământean care a venit în mod voluntar pe Lună, şi puteţi fi o punte între noi, spre beneficiul simultan. Aţi luat deja legătura cu noul Comisar şi s-ar putea ca, reabilitându-vă dumneavoastră, să ne reabilitaţi şi pe noi.

8

— Cred, rosti Gottstein, că oricât de neplăcută a fost poziţia ta aici, o părăseşti cu un pic de regret.

— Cu multe regrete, se scutură Montez, când mă gândesc la întoarcerea la gravitaţia normală. Dificultăţile respiraţiei… durerile de picioare… transpiraţia. Voi fi mereu leoarcă de transpiraţie.

— Îmi va veni şi mie rândul, cândva.

— Ascultă-mă pe mine. Nu sta niciodată mai mult de două luni la rând. Nu-mi pasă ce ţi-au spus doctorii sau la ce exerciţii izometrice te vor pune… întoarce-te pe Pământ la fiecare şaizeci de zile şi stai cel puţin o săptămână. Trebuie să-ţi păstrezi senzaţiile acelea.

— O să ţin minte… Ah, mi-am văzut prietenul.

— Care prieten?

— Cel care a sosit în aceeaşi navă cu mine. M-am gândit că o să mi-l amintesc şi aşa s-a şi întâmplat. Se numeşte Denison şi e radiochimist. Amintirile mele despre el au fost destul de corecte.

— Anume?

— Îmi aminteam o anume lipsă de raţiune interesantă şi am încercat să i-o sondez. Mi-a rezistat destul de viclean. Părea raţional; de fapt, atât de raţional, încât am devenit bănuitor. Unele tipuri de ţicniţi dezvoltă o raţiune interesantă; un fel de mecanism de apărare.

— Doamne, făcu Montez. Nu sunt sigur că te-am înţeles. Dacă nu te deranjează, am să mă aşez. Încercând să-mi amintesc dacă totul a fost împachetat şi gândindu-mă la gravitaţia Pământului, îmi pierd respiraţia… Ce era cu lipsa de raţiune?

— Odată a încercat să ne explice că folosirea Pompei cu Electroni e periculoasă. Credea că poate duce la explozia Universului.

— Da? Aşa va fi?

— Sper că nu. Atunci a fost îndepărtat destul de brusc. Ştii, când savanţii lucrează cu subiecte situate la limita înţelegerii, ei devin cam sensibili. Am cunoscut cândva un psihiatru care denumea fenomenul „Cine ştie?” Dacă nu obţii cunoştinţele de care ai nevoie, termini prin a spune: „Cine ştie ce se va întâmpla?” şi imaginaţia îţi lucrează.

— Da, dar dacă fizicienii răspândesc asemenea lucruri…

— Nu o fac însă. Nu oficial. Există o anumită responsabilitate ştiinţifică, iar ziarele au grijă să nu tipărească prostii… Sau ceea ce consideră ele prostii. De fapt, subiectul a revenit. Un fizician, pe nume Lamont, a vorbit cu senatorul Burt, cu profetul ăla autodeclarat al naturii, Chen, şi cu alţi câţiva. Şi el insistă asupra posibilităţii unei explozii cosmice. Nu-l crede nimeni, dar povestea se răspândeşte treptat şi devine tot mai înflorită.

— Iar individul care a venit pe Lună o crede.

— Aşa bănuiesc, zâmbi Gottstein. La naiba, în mijlocul nopţii când am probleme cu somnul – ştii, cad într-una din pat – o cred chiar eu. Probabil că el speră ca aici să poată verifica Teoria experimental.

— Şi?

— Şi o să-l las. Am făcut aluzie la faptul că l-aş putea ajuta.

— E riscant, clătină din cap Montez. Nu-mi place încurajarea oficială a unor ipoteze ţicnite.

— Ştii, există posibilitatea să nu fie chiar atât de ţicnite, dar nu ăsta e scopul. Dacă tipul se stabileşte pe Lună, prin intermediul lui am putea afla ce se petrece aici. E dornic de reabilitare şi i-am sugerat că în cazul unei cooperări,

reabilitarea ar putea veni prin noi… Voi avea grijă să fii informat în mod discret. Ştii, ca între prieteni.

— Mulţumesc, spuse Montez. Şi la revedere.

9

— Nu, pufni Neville. Nu-mi place.

— De ce? Pentru că-i Pământean? Selene scutură o scamă de pe sânul drept, apoi o prinse şi o examină critic: Asta nu-i de la bluza mea, rosti ea. Îţi repet că recircularea aerului e îngrozitoare.

— Acest Denison e lipsit de valoare. Nu-i un para-fizician. El spune că s-a autoinstruit în domeniul ăsta şi o dovedeşte venind aici cu tot felul de idei tâmpite.

— Ca de pildă?

— Crede că Pompa de Electroni va duce la explozia universului.

— A spus-o el?

— Ştiu că aşa crede… Ah, cunosc argumentele. Le-am auzit de suficiente ori. Dar nu-i aşa.

— Poate că, ridică Selene sprâncenele, poate că tu nu vrei să fie.

— Nu mai începe *iar*!

Urmă o pauză, după care Selene rosti:

— Şi ce o să faci cu el?

— O să-i dau un loc să lucreze. Poate că-i inutil ca savant, dar are şi alte întrebuinţări. O să-mi dau în curând seama; Comisarul a vorbit deja cu el.

— Ştiu.

— Are şi o poveste romantică: cariera i-a fost distrusă şi acum încearcă să se reabiliteze.

— Adevărat?

— Da. Sunt sigur că o să-ţi placă. Dacă-l întrebi, o să-ţi povestească. Şi asta-i bine. Un Pământean romantic care lucrează pe Lună la o cercetare aiurită va fi un subiect perfect pentru preocupările Comisarului. O s-o ia pe o pistă

falsă. Şi s-ar putea ca prin el, cine ştie, să înţelegem mai bine ce se întâmplă pe Pământ… Ar fi bine să continui prietenia cu el.

10

Selene râse şi sunetul se reverberă metalic în casca lui Denison. Figura nu i se distingea în costumul spaţial.

— Hei, Ben, rosti ea, nu-i niciun motiv să te temi. Eşti veteran de acum… ai o lună vechime.

— Douăzeci şi opt de zile, bolborosi Denison care simţea că se sufocă.

— O lună, insistă Selene. Pământul era trecut de jumătate când ai venit, iar acum e la fel, încheie ea arătând curba strălucitoare a Pământului în cerul sudic.

— Bine, dar aşteaptă-mă. Nu sunt la fel de curajos aici ca în subteran. Dacă o să cad?

— Şi ce dacă? Gravitaţia e slabă, panta e lină şi costumul e rezistent. Dacă vei cădea, lasă-te să aluneci şi să te rostogoleşti. Oricum, e ceva distractiv.

Denison privi nesigur în jur. Luna era minunată în lumina rece a Pământului. Alb şi negru; un alb delicat şi blând în comparaţie cu zonele expuse luminii solare pe care le văzuse, cu o săptămână în urmă, când mersese să vadă bateriile solare ce acopereau întreaga suprafaţă a Mării Imbrium. Chiar şi negrul părea cumva mai moale, datorită lipsei contrastului puternic al zilei adevărate. Stelele străluceau incredibil, iar Pământul… Pământul era nespus de atrăgător, cu învolburările albe pe fond albastru şi scurtele întrezăriri cafenii.

— Hei, făcu el, te deranjează dacă mă agăţ de tine?

— Sigur că nu. În plus, n-o să mergem până sus. Începem cu panta începătorului. Încearcă să ţii pasul cu mine. O să merg încetişor.

Paşii ei erau lungi, lenţi şi balansaţi, şi Denison încercă s-o imite. Panta de sub ei era prăfoasă şi cu fiecare pas

ridicau o pulbere fină ce rămânea suspendată. Străduindu-se, izbuti să se ţină după femeie.

— Bravo, rosti Selene. Eşti foarte bun pentru un Pământean… nu, ar trebui să spun Imi…

— Mulţumesc.

— Nu cred că ai motiv. Imi de la Imigrant e tot atât de insultător ca şi Pământean. Mai bine zic că eşti foarte bun pentru vârsta ta.

— *Nu!* Asta-i mult mai rău. Denison gâfâia puţin şi-şi simţea fruntea umedă.

— Cu o fracţiune înainte de-a lăsa piciorul jos, explică Selene, împinge-te puţin cu celălalt picior. Asta îţi va lungi pasul şi-ţi va fi mai uşor. Nu, nu… uită-te la mine.

Denison se opri recunoscător şi o privi pe Selene, zveltă şi graţioasă în ciuda costumului grotesc, înaintând prin salturi joase. Ea se întoarse şi îngenunche la picioarele lui.

— Acum, Ben, fă un pas încetişor şi eu o să-ţi lovesc piciorul atunci când trebuie.

Încercă de câteva ori, după care Denison rosti:

— E mai rău decât alergatul pe Pământ. Vreau să mă odihnesc.

— În regulă. Adevărul e că muşchii tăi nu ştiu încă să se coordoneze optim. De fapt, te lupţi cu tine însuţi, nu cu gravitaţia… Bine, aşează-te şi trage-ţi suflarea. Nu te duc mai departe.

— Se strică ceva dacă mă întind pe spate? întrebă Denison.

— Nu, bineînţeles că nu, dar nu-i o idee prea grozavă. Nu pe solul gol. Are numai 120 grade absolute, adică 150 grade sub zero, şi e preferabil ca suprafaţa de contact să fie cât mai mică.

— Bine, gemu Denison şi se aşeză intenţionat cu faţa către nord, în direcţia opusă Pământului. Priveşte stelele!

Selene se aşeză în unghi drept faţă de el. Când lumina Pământului cădea sub un anumit unghi, bărbatul îi putea zări chipul prin cască.

— Pe Pământ nu vedeţi stelele? întrebă ea.

— Nu aşa. Chiar când nu sunt nori, aerul absoarbe o parte din lumină. Diferenţele de temperatură din atmosferă le fac să clipească, iar luminile oraşelor, chiar a celor depărtate, le acoperă.

— Pare îngrozitor.

— Ţie îţi place aici, Selene? La suprafaţă?

— Nu pot spune că mă înnebunesc după ea, dar uneori îmi face plăcere. Bineînţeles, face parte din meseria mea să aduc turiştii aici.

— Iar acum trebuie s-o faci pentru mine.

— Nu te pot convinge că nu-i acelaşi lucru, Ben? Pentru turişti avem un traseu anume. Foarte lin şi neinteresant. Doar nu crezi că-i aducem aici ca să cadă, nu? Aici e pentru Lunariţi… şi Imi. De fapt, mai mult pentru Imi.

— Nu pare prea popular. În afară de noi nu mai e nimeni.

— Ei! Există anumite zile pentru locurile astea. Să vezi ce-i aici într-o zi de curse! Deşi atunci nu ţi-ar plăcea.

— Nici *acum* nu mă omor. Doar Imii schiază?

— Cam aşa ceva. În general, Lunariţii nu prea vin la suprafaţă.

— Dar Dr. Neville?

— Adică, ce părere are el despre suprafaţă?

— Da.

— Să fiu sinceră, nu cred că a fost vreodată aici. E un orăşean pursânge. Dar de ce m-ai întrebat?

— Când i-am cerut permisiunea să parcurg reţeaua de baterii solare n-a avut nimic împotrivă, dar el n-a vrut să vină. Cred că l-am şi rugat să vină, ca să-mi explice cineva, dar degeaba.

— Sper că totuşi te-a însoţit cineva.

— A, da. Dacă stau să mă gândesc, era tot un Imi. Poate că asta explică şi atitudinea lui Neville faţă de Pompa de Electroni.

— Cum adică?

— Vezi tu… Denison se lăsă şi-şi ridică picioarele alternativ, urmărindu-le cu plăcere leneşă cum coborau. Hei, nu-i rău deloc! Uite, Selene… Mă refer la faptul că

Neville e extrem de dornic să înfiinţeze o Staţie de Pompare pe Lună, deşi bateriile solare sunt perfect adecvate. Pe Pământ ele nu se pot folosi pentru că Soarele nu-i niciodată atât de strălucitor, continuu şi radiant pe toate lungimile de undă. În întregul sistem solar nu există nicio planetă sau alt corp astronomic care să fie mai potrivit decât Luna pentru utilizarea bateriilor solare. Până şi Mercur e prea fierbinte… Însă utilizarea lor te leagă de suprafaţă, şi dacă nu-ţi place suprafaţa…

Selene se ridică brusc în picioare rostind:

— Gata, Ben, te-ai odihnit destul. Sus! Sus!

Chinuindu-se să se ridice, Denison continuă:

— Pe când o Staţie de Pompare, ar însemna că niciun Lunarit să nu mai trebuiască să iasă vreodată la suprafaţă.

— Mergem sus, Ben. Până la muchia aceea. O vezi, acolo unde bate lumina Pământului?

Urcară în tăcere. Denison îşi dădea seama de zona mai lunecoasă din lateral; o porţiune mare de pantă lipsită de praf.

— E cam alunecoasă pentru un începător, rosti Selene citindu-i gândurile. Nu fii prea ambiţios; după aceea o să vrei să te învăţ săritura cangurului.

Chiar în timp ce vorbea, făcu săritura, se întoarse cu faţa spre el înainte de-a ateriza şi spuse:

— Aici. Stai jos ca să-ţi potrivesc…

Denison se aşeză cu faţa către coborâş, privindu-l nesigur:

— Chiar se poate aluneca?

— Bineînţeles. Gravitatea pe Lună e mai slabă decât pe Pământ, aşa încât apeşi mai puţin solul şi deci frecarea e mai mică. Totul e mai alunecos pe Lună. Asta-i motivul pentru care toate podelele de la noi par nefinisate. Vrei să-mi auzi lecţia pe care o debitez turiştilor?

— Nu.

— Şi apoi, bineînţeles, vom folosi schiuri. Ţinea în mână un fel de cutiuţă, prevăzută cu cleme şi două tuburi subţiri.

— Asta ce-i?

— O butelie cu gaz lichefiat. Va lansa un jet de vapori chiar sub cizme. Stratul subţire de gaz dintre tălpi şi sol reduce frecarea aproape la zero. Te mişti ca în vid.

— Nu sunt de acord, făcu nesigur Denison. E o risipă să irosim aşa gazul, aici, pe Lună.

— Ei, nu zău? Ce gaz crezi că folosim? Bioxid de carbon? Oxigen? Întâi şi întâi că-i un reziduu. Argonul. Îl extragem cu tonele din solul lunar, unde s-a format de-a lungul a miliarde de ani prin descompunerea potasiului-40… Asta face parte din prelegerea care o ţin turiştilor… Argonul are doar câteva întrebuinţări pe Lună. Îl putem folosi la schiat un milion de ani şi tot nu se termină… Bun. Ţi-am pus schiurile. Aşteaptă acum să mi le pun şi eu.

— Cum funcţionează?

— Automat. Când începi să aluneci, contactul se închide şi declanşează vapori. Rezervorul e doar pentru câteva minute, dar nici n-ai nevoie de mai mult.

Se ridică şi-l ajută pe bărbat.

— Cu faţa spre coborâre… Haide, Ben, e o pantă lină. Ia uită-te. E aproape orizontală.

— Nici gând, făcu ursuz Denison. Mie mi se pare ca o trambulină.

— Prostii. Acum ascultă-mă şi ţine minte ce-ţi spun. Ţine tălpile depărtate la vreo cincisprezece centimetri, cu una puţin mai în faţă. Nu contează care din ele. Genunchii să fie îndoiţi. Nu te gândi la curentul de aer, pentru că nu există aşa ceva. Nu încerca să priveşti în sus sau înapoi, dar dacă trebuie, poţi privi lateral. În mod deosebit: când, în cele din urmă, ajungi pe loc drept, nu încerca să te opreşti prea devreme; o să accelerezi fără să-ţi dai seama. Lasă-te în voia schiurilor şi frecarea te va opri încetişor.

— N-o să pot ţine minte atâtea lucruri.

— Ba da. Oricum, voi fi lângă tine. Iar dacă o să cazi şi nu te prind, nu încerca să faci nimic. Relaxează-te şi lasă-te să aluneci sau să te rostogoleşti. Nu există niciun bolovan de care să te loveşti.

Denison înghiţi un nod şi privi înainte. Panta sudică strălucea în lumina Pământului. Mici denivelări creau pete

de umbră, împestriţând-o. Chiar în faţă, jumătatea de Pământ vizibilă domina cerul negru.

— Gata? întrebă Selene şi-i puse mâna înmănuşată între umeri.

— Gata, şopti Denison.

— I-am dat drumul, făcu ea.

Îl împinse şi Denison simţi cum începe să se mişte, la început destul de încetişor. Se răsuci, clătinându-se, spre ea.

— Nu te teme, rosti Selene. Sunt lângă tine.

Putea simţi solul de sub tălpi… apoi, deodată, nu-l mai simţi. Schiurile începuseră să funcţioneze.

Un moment avu senzaţia că stătea nemişcat. Nu exista niciun curent de aer care să-l apese şi nu simţea nimic alunecându-i pe sub tălpi. Dar, când se întoarse iarăşi spre Selene, observă că luminile şi umbrele din lateral se mişcau tot mai repede către înapoi.

— Privirea fixată pe Pământ, se auzi vocea femeii, până capeţi viteză. Cu cât mergi mai repede, cu atât vei fi mai stabil. Ţine genunchii îndoiţi… Te descurci foarte bine, Ben.

— Pentru un Imi, gâfâi Denison.

— Cum te simţi?

— Parcă zbor.

Luminile şi umbrele din lateral deveniseră o ceaţă neclară. Privi iute în stânga, apoi în dreapta, căutând să transforme senzaţia de zbor înapoi a peisajului într-una de zbor înaintea sa. Apoi, de îndată ce reuşi, descoperi că trebuia să privească înainte, spre Pământ, ca să-şi regăsească echilibrul.

— Cred că nu-i o comparaţie tocmai strălucită, adăugă. Pe Lună n-aţi putut încerca experienţa zborului.

— Totuşi, acum ştiu. Zborul trebuie să fie ca schiatul… iar pe *el* îl cunosc.

Îl urma cu uşurinţă.

Denison se mişca acum suficient de repede ca să aibă senzaţia deplasării, chiar când privea înainte. Peisajul lunar se deschidea în faţa lui şi curgea în lateral.

— La ce viteză se poate ajunge? întrebă el.

— O cursă bună, răspunse Selene, a fost cronometrată la peste o sută şaizeci de kilometri pe oră… bineînţeles pe pante mai abrupte. Probabil că vei ajunge la cinzeci şi cinci.

— Mi se pare mult mai rapid.

— Nu e. Ajungem acum la teren drept, Ben, şi n-ai căzut. Stai pe loc; alunecarea se va termina şi o să simţi frecarea. Nu încerca absolut nimic.

Selene abia terminase de vorbit, când Denison începu să simtă o apăsare sub cizme. Urmă brusc o senzaţie copleşitoare de viteză şi încleştă pumnii, încercând să-şi oprească braţele să se ridice într-un gest reflex. Ştia că dacă le ridica, avea să cadă pe spate.

Strânse ochii şi-şi ţinu răsuflarea până când simţi că plămânii îi vor exploda, apoi o auzi pe Selene:

— Perfect, Ben, perfect. Încă n-am cunoscut un Imi care să nu cadă la primul schiat, aşa încât dacă o să cazi, nu-i nimic.

— Nu vreau să cad, şopti Denison.

Respiră adânc şi deschise ochii. Pământul era la fel de senin, de nepăsător. El însă încetinise… tot mai mult… tot mai mult…

— M-am oprit, Selene? întrebă. Nu sunt sigur.

— Te-ai oprit. Să nu te mişti. Trebuie să te odihneşti înainte de-a ne întoarce în oraş… La naiba, am lăsat-o undeva pe aici când am suit.

Denison o privi uluit. Urcaseră împreună, apoi schiaseră împreună. Totuşi, el era pe jumătate frânt de oboseală şi încordare, pe când ea sălta prin aer. Părea la o sută de metri depărtare, când o auzi:

— Uite-o!

Se întoarse cu o foaie de plastic împăturită sub braţ.

— Ţii minte, îi spuse, când m-ai întrebat ce era şi eu ţi-am răspuns c-o vom folosi înainte de coborâre?

O despături şi o întinse pe solul prăfos.

— Se numeşte Fotoliu Lunar, continuă ea, dar noi îi spunem doar fotoliu. Aici, adjectivul e de la sine înţeles.

Fixă un tub rezervor şi acţionă un mâner.

Începu să se umfle. Denison se aşteptase la un fâşâit dar, desigur, nu exista aer care să transmită zgomotul.

— Înainte de-a mă întreba despre politica de raţionalizare, chicoti Selene, trebuie să-ţi spun că şi ăsta-i tot argon.

Apăruse un fel de saltea pe şase picioare scurte.

— O să te ţină. Suprafaţa de contact cu solul e foarte mică şi vidul din jur va păstra căldura.

— Să nu-mi spui că-i fierbinte, rosti Denison neîncrezător.

— În timp ce curge înăuntru, argonul se încălzeşte, dar relativ. Se opreşte la 270 grade absolute, aproape suficient de cald ca să topească gheaţa, şi destul de cald ca să împiedice izolaţia costumului să piardă căldura mai repede decât o produce corpul. Dă-i drumul. Întinde-te.

Denison se conformă, cu o extraordinară senzaţie de lux.

— Grozav! suspină el adânc.

— Mama Selene se gândeşte la toate, chicoti femeia.

Apăru dinapoia lui, lunecă pe lângă el, cu călcâiele lipite de parcă era pe patine, apoi le ridică brusc şi plonjă graţios pe un şold şi un umăr pe sol.

— Cum ai făcut asta? fluieră apreciativ Denison.

— Cu multe antrenamente! Nu cumva să vrei să încerci şi tu. O să-ţi rupi cotul. În plus, trebuie să te previn că dacă mi se face prea frig, o să trebuiască să te înghesui pe fotoliu.

— Câtă vreme suntem în costume, n-am nicio teamă.

— I-auzi pe bravul meu crai… Cum te simţi?

— Cred că în regulă. Ce mai experienţă!

— Ce experienţă? Ai stabilit un record pentru nicio căzătură. Te deranjează dacă le povestesc şi celor din oraş?

— Nu. Întotdeauna mi-a plăcut să fiu apreciat… Sper că nu te aştepţi să mai repet chestia asta.

— Chiar acum? Bineînţeles că nu. Nici eu n-aş încerca. O să ne odihnim puţin, ne asigurăm că activitatea inimii ţi-a revenit la normal, apoi ne întoarcem. Dacă îţi întinzi

picioarele spre mine, o să-ţi scot schiurile. Data viitoare o să-ţi arăt cum se fixează.

— Nu cred că va mai exista o dată viitoare.

— Ba bine că nu! Nu ţi-a plăcut?

— Puţin. Între valurile de spaimă.

— Data viitoare o să-ţi fie mai puţin frică, apoi şi mai puţină, până când o să-ţi placă şi o să fac din tine un alergător la curse.

— Nu cred. Sunt prea bătrân.

— Nu şi pe Lună. Doar *pari* bătrân.

Denison putea simţi cum îl pătrundea liniştea absolută a Lunii. Acum era îndreptat cu faţa spre Pământ. În timpul coborârii, prezenţa lui nemişcată pe cer îi dăduse, mai mult decât orice altceva, senzaţia stabilităţii, şi se simţea recunoscător pentru asta.

— Vii des pe-aici, Selene? întrebă el. Adică, tu singură, sau cu alţi doi-trei? Mă refer la perioadele când nu sunt curse.

— Practic, niciodată. Dacă nu-i nimeni pe aici, nu rezist. Faptul că acum rezist, pur şi simplu mă uimeşte.

— Aha, făcu neutru Denison.

— Nu te surprinde?

— De ce? Cred că fiecare face ceea ce face ori pentru că vrea, ori pentru că trebuie şi în ambele cazuri e treaba lui, nu a mea.

— Mulţumesc, Ben. Vorbesc serios; mi-a plăcut să aud asta. Unul din lucrurile plăcute la tine e că pentru un Imi, tu ne laşi să fim aşa cum suntem. Noi, Lunariţii, suntem oameni ai subteranului, ai grotelor şi coridoarelor. Ce-i rău în asta?

— Nimic.

— Nu i-ai auzit pe Pământeni cum vorbesc. Eu sunt ghid şi trebuie să-i ascult. Tot ceea ce spun ei am auzit de un milion de ori şi în special... Selene trecu la tipicul accent al Pământenilor care vorbeau Planetara Standard... „Dar, scumpo, cum puteţi voi trăi tot timpul în *peşteri*? Nu vă dă senzaţie de *claustrofobie*? Nu doriţi niciodată să vedeţi

cerul albastru şi copacii şi marea, să simţiţi vântul şi să mirosiţi florile…”

Oho, pot continua mult timp aşa. Apoi, mai spun: „Dar cred că nu ştii cum arată cerul albastru, marea şi copacii, aşa încât nu-ţi lipsesc.”… De parcă n-am recepţiona televiziunea pământeană şi n-am avea acces la literatura pământeană vizuală şi auditivă – şi uneori chiar olfactivă.

— Şi care-i răspunsul oficial la astfel de întrebări?

— Nimic deosebit. Spun doar: „Ne-am obişnuit aşa, doamnă.” Sau „domnule”, dacă-i bărbat. De obicei e o femeie. Bărbaţii sunt prea interesaţi să ne studieze bluzele şi presupun că se întreabă când o să ni le scoatem. Ştii ce mi-ar place să le zic tâmpiţilor?

— Spune-mi. Atâta vreme cât trebuie să-ţi ţii bluza pe tine, fiind în costum, cel puţin ridică-ţi greutatea asta de pe piept.

— Ce joc de cuvinte nostim!… Mi-ar place să le spun: „Ascultă, cucoană, de ce dracu’ să ne intereseze blestemata voastră de planetă? Nu vrem să ne agăţăm de suprafaţa niciunei planete, gata să cădem. Nu vrem să ne lovească aerul impur şi să ne cadă în cap apă murdară. Nu vă vrem microbii nenorociţi, iarba puturoasă, cerul ăla palid şi norii ăia mohorâţi. Atunci când vrem, putem vedea Pământul pe propriul nostru cer, dar nu ne omorâm nici după asta. Căminul nostru este Luna şi e aşa cum o facem noi. E a noastră şi noi ne construim propria ecologie, fără să avem nevoie de părerile voastre de rău că nu suntem ca voi. Întoarceţi-vă pe lumea voastră şi lăsaţi gravitaţia să vă tragă sânii până la genunchi.” Aşa le-aş spune.

— Bine, făcu Denison. Când simţi că eşti gata să răbufneşti în faţa unui Pământean, vino, spune-mi mie şi o să te simţi mai bine.

— Ştii ce? Cu regularitate, din când în când, vreun Imi propune să construim pe Lună un parc terestru, un colţişor cu plante pământeşti aduse ca seminţe sau răsaduri; poate câteva animale. O amintire de acasă… asta-i expresia uzuală.

— Înţeleg că eşti contra.

— Bineînţeles. O amintire a căror case? *Luna* e casa noastră. Un Imi care vrea o amintire de acasă n-are decât să se întoarcă la casa *lui*. Uneori Imii pot fi mai răi decât Pământenii.

— O să ţin minte asta, zise Denison.

— Nu şi tu… deocamdată.

Tăcură pentru o clipă, şi bărbatul se întrebă dacă Selene avea să propună întoarcerea în subteran. Pe de o parte, nu peste mult timp, avea să simtă o nevoie imperioasă de a vizita un dormitor. Pe de altă parte, nu se simţise niciodată atât de relaxat. Se gândi cam cât putea ţine rezerva de oxigen.

— Ben, rosti Selene, pot să te întreb ceva?

— Bineînţeles. Dacă te interesează viaţa mea particulară, n-am niciun secret. Am un metru şaptezeci şi cinci, pe Lună cântăresc paisprezece kilograme, am avut o soţie de care am divorţat, am o fată care e măritată, am absolvit universitatea…

— Nu, Ben. Sunt serioasă. Te pot întreba despre munca ta?

— Desigur, Selene. Nu ştiu câte îţi pot explica.

— Bun… Ştii că Barron şi cu mine…

— Da, ştiu.

— Vorbim împreună. Uneori, îmi spune unele lucruri. Spunea că tu crezi că Pompa de Electroni poate duce la explozia universului.

— A părţii noastre de univers. Mai precis, o parte din braţul galactic în care ne aflăm se poate transforma într-un quasar.

— Adevărat? Chiar aşa crezi?

— Când am venit pe Lună, spuse Denison, nu eram sigur. Acuma sunt convins că aşa se va întâmpla.

— Şi când o să aibă loc?

— Asta nu pot spune exact. Poate peste câţiva ani. Poate câteva decenii.

Urmă o tăcere scurtă, apoi Selene rosti preocupată:

— Barron nu crede asta.

— Ştiu şi nu încerc să-l conving. Atacul frontal e cel mai puţin convingător. Asta-i greşeala lui Lamont.

— Cine e Lamont?

— Iartă-mă, Selene. Vorbesc de unul singur.

— Nu, Ben. Spune-mi, te rog. Mă interesează. Te rog.

Denison se răsuci pe o parte, cu faţa spre ea.

— Bine, încuviinţă el. N-am de ce să nu-ţi spun. Lamont a fost un fizician de pe Pământ, care a încercat, în felul lui, să prevină lumea de pericolul Pompei. N-a reuşit. Pământenii voiau Pompa, voiau energia gratuită şi o voiau într-atât, încât refuzau să creadă că n-o pot avea.

— Dar de ce s-o fi vrut, dacă însemna moartea?

— Tot ce au de făcut e să refuze să creadă că înseamnă moarte. Cel mai uşor mod de-a rezolva o problemă e de a-i nega existenţa. Prietenul tău, Neville, face acelaşi lucru. Urăşte suprafaţa, aşa încât se străduieşte să creadă că bateriile solare nu sunt bune, deşi oricărui observator imparţial ele îi par sursa energetică perfectă pentru Lună. El vrea Pompa ca să poată rămâne în subteran, şi de aceea refuză să creadă că poate fi periculoasă.

— Nu cred că Barron va refuza să creadă ceva pentru care există dovezi, rosti Selene. Ai într-adevăr aceste dovezi?

— Cred că da. E incredibil, dar adevărat, Selene. Totul depinde de nişte factori subtili ai interacţiunilor quark-quark. Ştii ce înseamnă asta?

— Nu trebuie să-mi explici. Am vorbit atâta cu Barron despre tot felul de lucruri, încât te pot urmări.

— Bun! Am crezut că voi avea nevoie de sincrotronul de protoni lunar. Are o întindere de treizeci şi cinci de kilometri, magneţi superconductori şi poate dispune de energii de 20.000 de Bev şi mai mult. S-a dovedit însă că aveţi un aparat, denumit Pionizer, de dimensiunile unei încăperi obişnuite, care face aceleaşi lucruri ca şi sincrotronul. Luna e de felicitat pentru această realizare extraordinară.

— Mulţumesc, făcu Selene. Mulţumesc în numele Lunii.

— Aşa; rezultatele Pionizerului meu pot arăta viteza de creştere a intensităţii interacţiunilor nucleare tari, iar această creştere e aşa cum spune Lamont şi nu cum ar trebui să fie după teoria ortodoxă.

— I-ai arătat lui Barron?

— Nu. Chiar dacă o fac, mă aştept să nege, spunând că rezultatele sunt la limită. Va spune că am făcut o eroare, că n-am luat toţi factorii în consideraţie sau că am folosit un echipament defect...

În realitate, va spune că vrea Pompa de Electroni şi că nu va renunţa la ea.

— Adică nu există ieşire?

— Ba da, dar nu în mod direct. Nu ca Lamont.

— Cum adică?

— Soluţia lui Lamont e abandonarea Pompei. Totuşi, nu putem reveni la trecut. Nu poţi împinge puiul înapoi în găoace, vinul în struguri, sau pruncul în pântece. Dacă vrei ca un copilaş să-ţi lase ceasul în pace, nu te mulţumeşti să-i explici că ar trebui s-o facă... îi oferi altceva ispititor.

— Ce ar putea fi asta?

— Aici nu sunt prea sigur. Am o idee, o idee simplă – poate prea simplă ca să dea roade – bazată pe faptul evident că numărul doi e ridicol şi nu poate exista.

Urmă o tăcere care dură un minut sau două, apoi Selene, la fel de preocupată ca şi el, rosti:

— Lasă-mă să ghicesc ce înseamnă.

— Nu cred că înseamnă ceva, făcu Denison.

— Oricum, lasă-mă să încerc. Ar fi logic să presupun că propriul nostru univers e singurul care poate exista, sau care există, fiind singurul în care trăim şi experimentăm în mod direct. Totuşi, apare o dovadă că există şi un al doilea univers, cel căruia îi spunem para-univers, şi atunci e absolut ridicol să presupunem că există două şi numai două universuri. Dacă poate exista un al doilea univers, atunci poate exista un număr infinit de universuri. În acest caz, între unu şi infinit nu există valori sensibile. Nu numai doi, dar orice număr finit, e ridicol şi nu poate exista.

— Ăsta-i exact raţio..., începu Denison apoi tăcu.

Se ridică în capul oaselor şi privi către femeie.

— Cred că-i timpul să ne întoarcem, spuse el.

— Mă jucam de-a ghicitul, rosti Selene.

— Nu, nu-i aşa. Orice ar fi fost, nu era *numai* ghicit.

11

Barron Neville o privi, amuţit. Ea îi întoarse calmă privirea. Pe fereastră, peisajul se schimbase iarăşi. Acum arăta un Pământ, mai mult de jumătate.

— De ce? întrebă el în cele din urmă.

— De fapt a fost un accident, răspunse Selene. Am ajuns la acest subiect şi eram prea entuziastă ca să nu vorbesc. Ţi-aş fi spus acum câteva zile, dar mi-a fost teamă că vei reacţiona exact aşa cum ai făcut-o.

— Deci ştie. *Proasto!*

— Ce ştie? Doar ceea ce ar fi putut ghici mai devreme sau mai târziu – că de fapt nu sunt ghid – că sunt Intuiţionista ta. La naiba, o Intuiţionistă care nu se pricepe la matematică. Şi ce dacă ştie? Ce contează că am intuiţie? De câte ori nu mi-ai spus că intuiţia mea n-are nicio valoare dacă nu-i dublată de exactitate matematică şi cercetarea experimentală? De câte ori nu mi-ai spus că cea mai ascuţită intuiţie poate fi greşită? Ei, atunci ce valoare va acorda el simplilor Intuiţionişti?

Neville păli, dar Selene nu-şi dădu seama dacă de mânie sau nelinişte.

— Tu eşti diferită, spuse el. Nu s-a dovedit întotdeauna exactă intuiţia ta, atunci când erai sigură pe ea?

— Da, dar el nu ştie asta.

— O să bănuiască. O să se întâlnească cu Gottstein.

— Şi ce-i va spune lui Gottstein? Încă nu ştie ce urmărim noi.

— Nu ştie?

— Nu. Se ridică, făcu câţiva paşi, apoi se întoarse şi strigă:

Nu! Nimic mai simplu decât să spui că te voi trăda pe tine şi pe ceilalţi. Dacă nu-mi accepţi integritatea, atunci acceptă-mi bunul simţ. N-are niciun rost să le spunem. La ce le foloseşte lor, sau nouă, dacă vom fi distruşi cu toţii?

— Te rog, Selene! flutură din mână Neville plictisit. Lasă astea!

— Ba da. Ascultă-mă. Mi-a vorbit şi mi-a povestit ce face. Mă ascunzi ca pe o armă secretă. Îmi spui că sunt mai valoroasă decât orice aparat sau orice cercetător obişnuit. Continui să-ţi urzeşti conspiraţiile, insistând ca toţi să creadă că sunt un ghid şi nimic mai mult, aşa încât talentele mele să rămână numai Lunariţilor. Adică *ţie*. Dar ce realizaţi?

— Te avem pe tine, nu-i aşa? Cât crezi că ai mai fi rămas liberă, dacă ei…

— Spui într-una aceleaşi lucruri. Dar cine-i întemniţat? Cine-i oprit? Unde sunt dovezile uriaşei conspiraţii pe care o vezi în jurul tău? Pământenii nu te lasă pe tine şi echipa ta să aveţi acces la aparatură mai degrabă pentru că îi întărâtaţi într-una. Şi totuşi, asta a fost spre binele nostru, căci ne-a obligat să inventăm alte instrumente, mai subtile.

— Bazate pe intuiţiile *tale* teoretice.

— Ştiu, zâmbi Selene. Ben a fost foarte încântat de ele.

— Tu şi Ben al tău. Ce *dracu'* vrei cu mizerabilul ăsta de Pământean?

— E un Imigrant. Şi vreau informaţii. Tu-mi dai? Ţi-e atât de teamă că voi fi prinsă, încât nu mă laşi să vorbesc cu niciun fizician; doar tu, iar tu îmi eşti… Probabil, ăsta-i motivul.

— Eh, Selene, încercă el s-o calmeze, dar era prea iritat.

— Nu, de fapt nu-mi pasă de asta. Mi-ai spus că am această unică sarcină, şi am încercat să mă concentrez asupra ei, iar uneori cred că am reuşit, cu matematică sau fără. O pot vizualiza; ceea ce trebuie făcut, apoi îmi scapă. Dar la ce bun când, oricum, Pompa ne va distruge pe toţi? … Nu ţi-am spus că n-am încredere în schimbul de intensităţi al câmpurilor?

— Te întreb încă o dată, făcu Neville. Eşti gata să-mi spui că Pompa *ne va* distruge? Nu „poate”, nu „probabil”, ci „sigur”?

— Nu pot, clătină Selene furioasă din cap. E foarte la limită. Nu pot spune „sigur”. Dar un „probabil” n-ajunge în asemenea cazuri?

— Dumnezeule!

— Nu-ţi da ochii peste cap şi nu *pufni*. N-ai încercat niciodată problema. Ţi-am spus cum poate fi testată.

— Nu erai atât de îngrijorată până când n-ai început să-l asculţi pe Pământeanul ăsta al tău.

— E un Imigrant. N-ai de gând s-o testezi?

— Nu! Ţi-am spus că sugestiile tale erau inaplicabile. Nu ai un spirit practic, şi ceea ce-ţi pare ţie corect nu dă întotdeauna rezultate în lumea reală a instrumentelor, a nesiguranţei şi întâmplării.

— Aşa-zisa lume reală a *laboratorului* tău. Selene se înroşi la faţă şi stătea cu pumnii strânşi: Pierzi prea multă vreme încercând să obţii un vid suficient de bun… Pe Lună există vid, *sus* la suprafaţă, şi temperaturi care, uneori, tind spre zero absolut. De ce nu încerci să experimentezi la suprafaţă?

— Ar fi inutil.

— De unde *ştii*? Nu vrei să încerci. Ben Denison a încercat. S-a chinuit să inventeze un sistem ce poate fi folosit la suprafaţă şi l-a instalat când s-a dus să inspecteze bateriile solare. A dorit să mergi cu el, dar tu n-ai vrut. Îţi aminteşti? Era ceva foarte simplu, pe care l-am înţeles până şi eu. L-a experimentat la temperatura din timpul zilei, apoi la cea din timpul nopţii şi asta i-a fost de ajuns să-l conducă spre o nouă direcţie de cercetare cu Pionizerul.

— Ce simplu îţi pare totul!

— Aşa şi *este*. Odată ce a descoperit că sunt o Intuiţionistă, mi-a vorbit aşa cum tu n-ai făcut-o niciodată. Şi-a explicat motivele care l-au condus la concluzia că întărirea interacţiunilor nucleare tari se acumulează, realmente, în mod îngrijorător în vecinătatea Pământului.

Vor trece numai câţiva ani până când soarele va exploda şi…

— Nu, nu, nu, *nu*! strigă Neville. I-am văzut rezultatele şi nu sunt convins.

— Le-ai *văzut*?

— Da, desigur. Crezi că-l las să lucreze în laboratoarele noastre fără să mă asigur că ştiu ce face? I-am văzut rezultatele şi nu valorează *nimic*. Se ocupă de abateri infime, care intră în limitele de eroare. Dacă el vrea să le considere semnificative şi tu vrei să-l crezi, n-ai decât. Dar oricât de mult ai crede în ele, nu le poţi conferi o semnificaţie pe care n-o au.

— *Tu* ce vrei să crezi, Barron?

— Adevărul.

— Dar nu cumva te-ai decis dinainte că adevărul e aşa cum îl vrei tu? Vrei o Staţie de Pompare pe Lună, pentru ca să n-ai de-a face cu suprafaţa; şi orice ar putea împiedica asta nu-i adevărul… prin definiţie.

— N-o să mă cert cu tine. Vreau Staţia de Pompare şi chiar mai mult… vreau şi celălalt lucru. Una nu-i bună fără cealaltă. Eşti sigură că n-ai…

— *Nu.*

— Dar o s-o faci?

Selene se răsuci din nou spre el, cu picioarele lovindu-i rapid podeaua, astfel încât plutea în ritmul ţăcănitului furios.

— N-o să-i spun nimic, rosti ea, dar îmi trebuie mai multe informaţii. Tu n-ai informaţii pentru mine, dar el poate avea; sau le poate obţine prin experienţe pe care tu nu vrei să le faci. Trebuie să vorbesc cu el şi să aflu ce va descoperi. Dacă te bagi între noi, nu vei obţine niciodată ceea ce vrei. Şi nu trebuie să te temi că va ajunge înaintea mea la soluţie. E prea obişnuit cu gândirea Pământeană; nu va face acel ultim pas, pe când eu o să-l fac.

— Bine. Dar nici să nu uiţi diferenţa dintre Pământ şi Lună. Asta e lumea ta; nu ai alta. Omul ăsta, Ben, *Imigrantul* ăsta, venind de pe Pământ pe Lună, poate, dacă

doreşte, să se întoarcă pe Pământ. Tu niciodată nu vei putea merge pe Pământ. Eşti o Lunarită pe vecie.

— Fecioara Lunii, rosti ironică Selene.

— Fără fecioară. Deşi s-ar putea să aştepţi mult timp înainte de a-ţi reconfirma chestiunea.

Femeia nici nu clipi.

— Iar în legătură cu marele pericol al exploziei, dacă riscul schimbării constantelor de bază ale unui Univers e atât de mare, de ce para-oamenii, care sunt mult mai avansaţi în tehnologie, n-au oprit Pompatul?

Ieşi din odaie.

Strângând din maxilare, Selene privi după el şi rosti:

— Pentru că sunt alte condiţii la noi, imbecil nenorocit!

Vorbea singură; el plecase.

Izbi maneta care cobora patul, şi se aruncă pe el, gândindu-se. Oare se apropiase de adevăratul obiectiv pe care-l căutau de ani de zile, Barron şi ceilalţi?

Nu.

Energia! Toţi căutau energia! Cuvântul magic! Cornul abundenţei! Cheia bogăţiei universale!… Totuşi, ea nu însemna totul.

Dacă cineva descoperea energia, atunci putea descoperi şi lucrul celălalt. Dacă găsea cheia energiei, cealaltă cheie ar fi fost evidentă. Ea *ştia* că cealaltă cheie devenea evidentă, dacă ar fi putut intui un amănunt subtil, care devenea evident doar după ce era intuit. (Dumnezeule, se molipsise de suspiciunea cronică a lui Barron, încât chiar şi în gândurile ei îi spunea „lucrul celălalt”.)

Niciun Pământean nu putea intui amănuntul celălalt, subtil, pentru că niciun Pământean n-avea niciun motiv să-l caute.

Aşa încât Ben Denison avea să-l găsească pentru ea, fără s-o ştie. Doar dacă… Dacă Universul avea să fie distrus, ce mai conta?

12

Denison încercă să-şi învingă conştiinţa de sine. Iarăşi şi iarăşi, bâjbâi în mod reflex, parcă încercând să-şi ridice pantalonii pe care nu-i purta. Avea doar sandale şi un slip minuscul, neplăcut de strâns. Şi, desigur, îşi ducea pătura.

Selene, care era îmbrăcată identic, chicoti:

— Să ştii că, exceptând burtica, arăţi destul de bine dezbrăcat. Aici aşa se poartă. Poţi să-ţi scoţi şi slipul, dacă simţi că te incomodează.

— Nu! bolborosi Denison. Aşeză pătura astfel încât să-i acopere abdomenul, dar Selene i-o smulse.

— Ia dă-o încoace. Ce Lunarit o să fii, dacă îţi aduci aici puritanismul Pământean? *Ştii* doar că sfiala nu-i decât cealaltă faţă a senzualităţii. Termenii se găsesc chiar pe aceeaşi pagină în dicţionar.

— Am nevoie de timp ca să mă obişnuiesc.

— Ai putea începe uitându-te la mine fără să-ţi lunece privirea într-o parte, de parcă aş fi unsă cu ulei. Am observat că la celelalte femei te uiţi destul de atent.

— Dacă mă uit la tine…

— Atunci vei părea prea interesat şi vei fi stânjenit. Dar dacă te uiţi mult, o să te obişnuieşti şi n-o să mai observi amănuntele. Uite, o să stau nemişcată şi tu te uiţi. O să-mi scot slipul.

— Selene, mormăi Denison, sunt atâţia oameni în jur şi tu le amplifici amuzamentul. Te rog, continuă să mergi şi lasă-mă să mă obişnuiesc cu situaţia.

— Bine, dar sper că observi că nu se uită nimeni la noi.

— Nu se uită la *tine*! La mine se uită într-una. Probabil că n-au mai văzut un individ atât de bătrân şi cu un corp aşa urât.

— Se poate, aprobă Selene, dar vor trebui să se obişnuiască.

Denison merse mai departe, nefericit, conştient de fiecare fir sur de pe piept şi de fiecare tresăltare a

abdomenului. Începu să se simtă uşurat abia când ajunseră într-o porţiune mai puţin aglomerată a tunelului.

Acum se uită curios în jur, mai puţin conştient de sânii conici ai Selenei şi de coapsele ei netede. Coridorul părea nesfârşit.

— Cât de departe am ajuns? întrebă.

— Ai obosit? Puteam lua un scuter. Am uitat că eşti Pământean.

— Aş vrea eu. Nu-i ăsta idealul fiecărui Imigrant? Nu sunt deloc obosit. Absolut deloc. Mi-e doar puţin frig.

— Asta-i doar imaginaţia ta, Ben, rosti fermă Selene. Crezi că ar trebui să-ţi fie frig, pentru că eşti atât de dezbrăcat. Scoate-ţi asta din cap.

— Uşor de zis, suspină el. Sper, totuşi, că merg bine.

— Foarte bine. În curând o să trecem la săritura cangurului.

— Şi la cursele de coborâre de pe pantele de la suprafaţă. Aminteşte-ţi, sunt uşor avansat ca vârstă. Serios vorbind, cât de departe am ajuns?

— Cred că am făcut vreo trei kilometri.

— Dumnezeule! Câţi kilometri de coridoare există?

— Mă tem că nu ştiu. Totuşi, coridoarele cu locuinţe nu reprezintă decât o mică parte din total. Pe lângă ele, mai sunt tunele miniere, geologice, industriale, micologice… Cu totul, cred că trebuie să fie câteva sute de kilometri.

— Aveţi hărţi?

— Bineînţeles. Nu putem lucra orbeşte.

— Le ai şi acum la tine?

— Nu, dar n-am nevoie pentru zona asta; mi-e extrem de familiară. Când eram mică, mă jucam pe aici. Astea sunt coridoare vechi. Majoritatea celor noi – şi mi se pare că anual se formează trei-patru kilometri – se află în nord. Prin ele nu m-aş putea descurca fără hartă. Poate nici chiar cu hartă…

— Acum încotro mergem?

— Ţi-am promis ceva deosebit – nu, nu pe mine dezbrăcată, aşa că nu-i nevoie s-o spui. Este mina cea mai neobişnuită a Lunii şi nu-i cuprinsă în niciun itinerar turistic.

— Să nu-mi spui că aveţi diamante pe Lună!
— Ba chiar ceva mai bun.
În zona respectivă, pereţii erau nefinisaţi – stâncă cenuşie luminată slab, dar suficient, de baterii electroluminiscente. Temperatura era potrivită, cu o ventilaţie atât de blândă, încât nu se simţea nicio adiere. Era greu de presupus că la vreo sută de metri deasupra exista o suprafaţă supusă alternativ pârjolului şi îngheţului, după cum soarele se deplasa pe uriaşul său semicerc bilunar de la un orizont la celălalt, apoi pe dedesubt, şi iarăşi înapoi.
— E etanş? întrebă Denison, brusc neliniştit de faptul că se afla atât de aproape de fundul unui ocean de vid care se extindea la infinit în sus.
— Sigur că da. Pereţii sunt impermeabili şi, în plus, împânziţi de aparate. Dacă presiunea aerului scade cu numai zece la sută într-o secţiune oarecare, se stârneşte un vacarm infernal de sirene şi sonerii, dublate de atâtea săgeţi şi indicatoare luminoase câte n-ai văzut în toată viaţa.
— Şi cât de des se întâmplă lucrul ăsta?
— Nu prea des. Nu cred că în ultimii cinci ani a existat vreo victimă datorită vreunei scăpări de aer. Şi voi, pe Pământ, aveţi catastrofe naturale. Un cutremur sau un uragan pot ucide mii de oameni.
— Aşa-i, Selene. Mă predau.
— În regulă. N-am făcut-o cu intenţie… Auzi? se opri ea, ascultând cu atenţie.
Denison ascultă, apoi clătină din cap. Brusc, privi în jur:
— Ce linişte e! Şi nu-i niciun om. Eşti sigură că nu ne-am rătăcit?
— Asta nu-i o peşteră naturală cu coridoare necunoscute. Aşa sunt pe Pământ, nu? Am văzut fotografii.
— Da, cele mai multe peşteri sunt din calcar, săpate de apă. Evident, nu poate fi şi cazul Lunii, aşa-i?
— Deci nu ne putem rătăci, zâmbi Selene. Dacă suntem singuri e din cauza superstiţiilor.
— Ce anume? se încruntă neîncrezător Denison.

— Nu mai face aşa, rosti ea. Eşti plin de riduri. Aşa, descreţeşte-ţi fruntea. Ştii, arăţi mult mai bine decât în prima zi a sosirii aici. Asta e datorită gravitaţiei reduse şi a exerciţiilor.

— Şi pentru că încerc să ţin pasul cu tinere doamne dezbrăcate, care au neaşteptat de mult timp liber şi neaşteptat de mult chef să şi-l piardă cu Pământenii.

— Acum iar mă tratezi ca pe un ghid, şi în plus nu sunt dezbrăcată.

— Eu aş spune că nuditatea e mai puţin înspăimântătoare decât Intuiţionismul… Dar ce era chestia aceea cu superstiţiile?

— De fapt, nu cred că sunt tocmai superstiţii, dar majoritatea celor din oraş evită să se plimbe prin părţile astea.

— De ce?

— Din motive pe care o să le vezi imediat… Auzi?

Se opri din nou şi Denison ascultă atent.

— Te referi la zgomotele astea? Tap… Tap… Da?

Selene alergă, cu salturile lente şi joase specifice Lunariţilor. El o urmă încercând s-o imite.

— Aici… aici…

Bărbatul urmări cu privirea degetul Selenei:

— Dumnezeule, exclamă el. De unde vine?

Văzu picurând un lichid care putea fi numai apă. Picături lente izbeau un micuţ jgheab ceramic ce dispărea în perete.

— Din stânci. Vezi, avem apă pe Lună. În principal o obţinem prin deshidratarea gipsului; suficient pentru nevoile noastre, pentru că o economisim destul de bine.

— Ştiu, ştiu. Încă n-am reuşit să-mi fac un duş ca lumea. Nu-mi dau seama cum izbutiţi să rămâneţi curaţi.

— Ţi-am *spus* întâi te umezeşti. Apoi închizi apa şi te ungi cu puţin detergent. Freci… Oh, Ben, n-o să mai repet iarăşi totul. Oricum, pe Lună nu există nimic care să înlăture toată mizeria… Dar nu despre asta vorbeam. Într-unul sau două locuri există realmente apă, de obicei sub formă de gheaţă în apropierea suprafeţei. Când o

străpungem, începe să picure. Asta picură de când a fost forat coridorul, acum opt ani.

— Ce-i însă cu superstiţia?

— Ei, evident, apa e cea mai importantă resursă de care depinde Luna. O bem, ne spălăm, ne creştem hrana cu ea, ne obţinem oxigenul. Apa gratuită e privită cu cel mai mare respect. Când a fost descoperit izvoraşul ăsta, planurile de extindere a tunelului au fost abandonate până la epuizarea apei. Nici măcar pereţii n-au fost terminaţi.

— Cu adevărat pare o superstiţie.

— Mai degrabă o veneraţie… Nimeni nu se aştepta să dureze mai mult de câteva luni. După ce a trecut un an, a început să pară un izvor veşnic. Aşa a şi fost botezat: „Veşnicul”. Sub numele ăsta o să-l găseşti pe hărţi. Bineînţeles, oamenii au început să-i atribuie importanţă; sentimentul că oprirea lui înseamnă ghinion.

Denison râse.

— Nimeni nu crede *cu adevărat*, continuă Selene, dar fiecare crede măcar un pic. Bineînţeles, de fapt nu-i veşnic şi cândva se va opri. De fapt, acum curge de trei ori mai încet decât la început, deci seacă lent. Bănuiesc că oamenii simt că dacă se va opri când ei sunt chiar aici, vor împărtăşi nenorocul. Cel puţin asta-i o explicaţie raţională a reţinerii de a veni aici.

— Deci tu nu prea crezi…

— Nu contează dacă cred sau nu. Ştii, sunt sigură că nu se va opri într-atât de brusc încât cineva să-şi asume toată vina. Va curge tot mai încet şi nimeni nu va reuşi să determine momentul exact când s-a oprit. Aşa că, de ce să-ţi faci griji?

— Sunt de aceeaşi părere.

— Totuşi, eu am unele griji, reluă Selene, şi aş vrea să le discut cu tine câtă vreme suntem singuri.

Întinse pătura şi se aşeză pe ea cu picioarele încrucişate.

— De asta m-ai adus aici? Se întinse pe o parte, cu faţa spre ea.

— Vezi, acum mă priveşti mai liniştit. Te-ai obişnuit… Cu siguranţă că şi pe Pământ au existat epoci când nuditatea nu era ceva neobişnuit.

— Epoci şi locuri, încuviinţă Denison, dar nu şi după Criză. În viaţa mea…

— Pe Lună sfatul cel mai bun este: fă aşa cum fac şi Lunariţii.

— Îmi spui totuşi şi de ce m-ai adus aici? Sau să bănuiesc că urmăreşti o scenă de seducţie?

— Mulţumesc, dar să ştii că seducţia o puteam face şi acasă. Aici e altceva. Cel mai bine ar fi fost la suprafaţă, dar pregătirile ar fi atras prea mult atenţia. Aici însă nu-i cazul şi, în plus, e singurul loc din oraş unde nu ne poate întrerupe nimeni.

— Deci?

— Barron e furios. De fapt, foarte furios.

— Nu mă miră. Te-am prevenit că aşa se va întâmpla dacă îi spui că eu ştiu că eşti Intuiţionistă. De ce ţi s-a părut atât de necesar să-i spui?

— Pentru că-i greu să-i ascund ceva… partenerului meu. Deşi, probabil, el nu mă consideră aşa.

— Îmi pare rău.

— Eh, oricum nu mai era ca la început. A durat suficient de mult. Ce mă deranjează mai mult – cel mai mult – e că refuză cu încăpăţânare să accepte interpretările tale referitoare la experienţele Pionizer pe care le-ai făcut la suprafaţă.

— Ţi-am zis că aşa se va întâmpla.

— Mi-a spus că ţi-a văzut rezultatele.

— S-a uitat la ele şi a bufnit.

— E decepţionat. Oare toţi cred numai ceea ce doresc?

— Cât mai mult timp posibil.

— Dar tu?

— Adică dacă sunt uman? Bineînţeles. Nu cred că sunt realmente bătrân. Cred că sunt destul de atrăgător. Cred că-mi cauţi compania pentru asta… chiar când insişti să discutăm despre fizică.

— Nu! Mă interesează!

— Ei bine, presupun că Neville ţi-a spus că datele adunate nu sunt semnificative, fiind la limita admisibilă de erori, ceea ce le face nesigure, şi asta-i adevărat… Totuşi eu prefer să cred că ele au înţelesul acela pe care-l aştept.

— Doar pentru că vrei să crezi aşa?

— Nu *doar* de asta. Ascultă altă variantă. Să presupunem că Pompa nu-i periculoasă, dar că eu *insist* s-o cred aşa. În acest caz mă voi dovedi un ţicnit, iar reputaţia mea ştiinţifică va fi puternic ştirbită. Dar eu deja *sunt* un ţicnit pentru cei care au un cuvânt de spus şi n-am niciun fel de reputaţie ştiinţifică.

— De ce, Ben? Ai mai spus de câteva ori lucrul ăsta. Nu-mi poţi spune întreaga poveste?

— O să fii surprinsă cât de scurtă este. La douăzeci şi cinci de ani eram atât de copilăros încât am vrut să mă distrez insultând un prost pentru simplul motiv că era prost. Deoarece prostia nu era vina lui, prostul mai mare am fost eu. Insultele mele l-au ridicat pe nişte înălţimi pe care altfel nu le-ar fi atins niciodată…

— Vorbeşti de Hallam?

— Bineînţeles. Înălţarea lui a însemnat căderea mea. Şi, în cele din urmă, prăbuşirea mea… pe Lună.

— E ceva rău în asta?

— Nu, dimpotrivă. Aşa că, putem spune, mi-a făcut chiar un serviciu… Să revenim la subiectul anterior. Ţi-am explicat că, dacă afirm că Pompa e periculoasă şi n-am dreptate, nu pierd nimic. Pe de altă parte, dacă cred că Pompa nu-i periculoasă şi greşesc, voi ajuta la distrugerea lumii. Mi-am trăit cea mai mare parte a vieţii şi cred că mă pot autoconvinge că n-am motive să iubesc omenirea. Totuşi, doar câţiva oameni mi-au făcut rău, şi a mă răzbuna pe toţi e o prostie.

Sau, dacă e să luăm un motiv mai puţin nobil, s-o considerăm pe fiică-mea. Înainte ca să plec spre Lună, ea a solicitat permisiunea de-a avea un copil. Probabil că o să i se aprobe şi nu peste mult timp voi fi – chiar dacă te deranjează asta – bunic. Mi-ar place ca nepotul meu să

trăiască o viaţă de lungime normală. Aşa încât prefer să cred că Pompa e periculoasă, şi să acţionez ca atare.

— Să te întreb şi eu ceva, făcu Selene. Pompa este sau nu este periculoasă? Vreau adevărul, şi nu ce vrea să creadă unul sau altul.

— *Eu* ar trebui să te întreb asta. Tu eşti Intuiţionista. Ce-ţi spune intuiţia ta?

— Asta-i ceea ce mă nelinişteşte, Ben. Nu pot fi sigură. Tind să simt că Pompa e periculoasă, dar poate că aşa vreau eu să cred.

— Bine. Poate că aşa-i. De ce?

Selene zâmbi şi ridică din umeri.

— Ar fi amuzant ca Barron să greşească. Când se consideră sigur de el, e *insultător* de sigur.

— Ştiu. Vrei să-l vezi când e forţat să dea înapoi. Îmi dau seama cât de puternică poate fi dorinţa asta. De pildă, dacă Pompa *ar fi* periculoasă şi eu aş putea dovedi asta, aş fi canonizat ca mântuitorul omenirii şi totuşi, îţi jur, aş fi mai interesat de chipul lui Hallam. Nu sunt mândru de sentimentul ăsta, de aceea bănuiesc că voi insista asupra împărţirii meritelor cu Lamont, care, la urma urmei, o merită şi să-mi limitez plăcerea de-a urmări chipul lui Lamont, atunci când îl priveşte pe Hallam. Atunci o să-mi treacă toată ura... Dar am început să vorbesc prostii... Selene?

— Da, Ben?

— Când ţi-ai dat seama că eşti o Intuiţionistă?

— Nu ştiu prea exact.

— Presupun că ai făcut fizică la colegiu.

— Ah, da. Şi matematică, dar n-am fost niciodată strălucită. Ba, dacă stau să mă gândesc bine, nici la fizică nu eram prea grozavă. Când eram disperată, obişnuiam să ghicesc răspunsurile; ştii, ghiceam ce trebuia să fac ca să obţin răspunsurile exacte. Adesea reuşeam şi eram pusă să explic de ce am făcut aşa şi nu altfel, iar eu habar n-aveam. Mă suspectau de copiat, dar n-au putut-o dovedi niciodată.

— N-au bănuit Intuiţionismul?

— Nu cred. Nici eu n-aveam habar. Până când… ei bine, unul din primii mei parteneri sexuali a fost fizician. De fapt, a fost chiar tatăl copilului meu, presupunând că într-adevăr el a furnizat sperma. Lucra la o problemă de fizică şi mi-a expus-o pe când stăteam în pat, după ce făcusem dragoste; presupun că mi-a povestit de ea mai mult ca să avem despre ce vorbi. Iar eu i-am zis: „Ştii cum mi se pare?” şi i-am explicat. A încercat soluţia doar ca să se amuze, şi a reuşit. De fapt, ăsta a fost primul meu pas către Pionizer, pe care tu-l consideri mai bun decât sincrotronul de protoni.

— Deci a fost ideea *ta*? Denison puse degetul sub firicelul de apă, dar se opri înainte de a-l duce la gură: E potabilă?

— E complet sterilă şi e dirijată în rezervorul general pentru tratare. O saturează cu sulfaţi, carbonaţi şi alte chestii. N-o să-ţi placă gustul.

Denison îşi şterse degetul de slip.

— *Tu* ai inventat Pionizerul?

— Nu l-am inventat. Eu am avut ideea. A necesitat o grămadă de muncă, majoritatea din partea lui Barron.

— Ştii Selene, clătină Denison din cap, eşti un fenomen uimitor. Ar trebui să intri sub observaţia biologilor moleculari.

— Oare? Nu prea mă încântă.

— Acum vreo cincizeci de ani a fost apogeul tendinţei spre ingineria genetică…

— Ştiu. A dat greş şi-a fost repudiată. Acum, orice cercetare de acest fel e ilegală. Cunosc totuşi oameni care continuă fără să le pese.

— Îndrăzneţi… Prin Intuiţionism?

— Nu. Nu cred.

— În sfârşit, iată ce vreau să spun: în momentele acelea de vârf, s-a încercat stimularea Intuiţionismului. Bineînţeles, aproape toţi marii savanţi aveau abilitate intuitivă şi exista părerea că aceasta era singura cheie a creativităţii. Se putea argumenta că această capacitate superioară pentru intuiţie era produsul unei combinaţii

speciale de gene şi au existat nenumărate speculaţii referitor la combinaţia respectivă.

— Presupun că există mai multe posibilităţi satisfăcătoare.

— Dacă aici te bizui pe intuiţia ta, ai dreptate. Existau însă alţii care insistau că o genă, sau un grup mic de gene înrudite, era factorul principal al combinaţiei, aşa încât se putea vorbi despre Gena Intuiţiei… Apoi totul s-a prăbuşit.

— Cum am spus şi eu.

— Dar înainte de a se prăbuşi, continuă Denison, au existat încercări de modificare a genelor pentru a creşte intensitatea Intuiţionismului, şi există oameni care insistă că s-au obţinut anumite succese. Genele modificate au intrat în banca de gene, sunt sigur de asta, şi dacă cumva ai moştenit… Ai avut vreun bunic implicat în direcţia asta?

— N-am habar, dar ideea nu-i de neglijat. Poate să fi fost vreunul… Dar, dacă n-ai nimic împotrivă, n-am să caut să aflu. Nu vreau să ştiu.

— Poate că nu. Întregul domeniu a devenit nepopular pentru marele public şi oricine poate fi considerat produs al ingineriei genetice s-ar putea să nu fie prea bine primit… De pildă, ei spun că Intuiţionismul era strâns legat de anumite caracteristici nedorite.

— Mulţumesc foarte mult.

— Aşa spun *ei*. Faptul că ai intuiţie trezeşte invidie şi duşmănie. Chiar şi un Intuiţionist blajin şi sfânt ca Michael Faraday a trezit invidia şi ura lui Humphry Davy. Cine poate spune că nu-ţi trebuie o anumită lipsă de caracter ca să stârneşti invidie? Iar în cazul tău…

— Eşti sigur că nu trezesc invidia şi ura ta?

— Aşa cred. Dar Neville?

Selene tăcu.

— Presupun că atunci când ai ajuns la Neville, erai bine cunoscută ca Intuiţionistă, continuă Denison.

— N-aş zice *bine* cunoscută. Sunt sigură însă că unii fizicieni bănuiau ceva. Totuşi, nu le plăcea să-şi piardă reputaţia, ca şi pe Pământ de altfel, şi presupun că s-au

auto-convins că ceea ce le spuneam erau doar bănuieli lipsite de sens. Bineînţeles însă că Barron ştia.

— Înţeleg, făcu Denison.

Selene strânse din buze.

— Uneori mi se pare că vrei să spui: „Mda, *de asta* stă cu tine.”

— Nu, Selene, nici vorbă. Eşti destul de atrăgătoare ca să fii dorită.

— Şi eu cred la fel, dar uneori cazi pe gânduri, şi Barron era extrem de interesat de Intuiţionismul meu. De ce n-ar fi fost? A insistat doar ca să păstrez slujba de ghid. Spunea că eu sunt una din importantele resurse naturale ale Lunii şi nu voia ca Pământul să mă monopolizeze, aşa cum făcuse cu sincrotronul.

— O idee ciudată. Dar poate că, cu cât mai puţini ştiau de Intuiţionismul tău, cu atât mai puţini ţi-ar fi bănuit contribuţia în ceva ce i se putea atribui exclusiv lui.

— Acum vorbeşti chiar ca Barron!

— Da? Şi poate că se nelinişteşte atunci când Intuiţionismul îţi funcţionează în mod deosebit.

— Barron e suspicios de felul lui, ridică din umeri Selene. Cu toţii avem lipsuri.

— Atunci e înţelept să fii singură cu mine?

— Hei, nu te simţi rănit pentru că-l apăr. Realmente, el nu suspectează posibilitatea unei relaţii sexuale între noi. Tu eşti de pe Pământ. De fapt, ţi-aş putea spune că încurajează legătura noastră. Crede că pot învăţa de la tine.

— Şi ai învăţat ceva? întrebă rece Denison.

— Da… Dar dacă ăsta-i motivul *lui* pentru a ne încuraja prietenia, nu înseamnă că este şi al meu.

— Şi care-i al tău?

— După cum ştii şi după cum vrei să mă auzi spunând, îmi place să fiu cu tine. Altfel, aş putea obţine ceea ce vreau mult mai repede.

— Bine, Selene. Prieteni?

— Prieteni! Absolut!

— Pot să ştiu acum ce ai învăţat de la mine?

— Mi-ar lua timp să explic. Cunoşti motivul pentru care nu putem instala oriunde o Staţie de Pompare: noi nu putem găsi para-universul, deşi ei ne găsesc. Poate că ei sunt mult mai inteligenţi, sau mai avansaţi tehnologic decât noi…

— Nu-i acelaşi lucru, murmură bărbatul.

— Ştiu. De asta am zis „sau”. Se poate însă ca nici noi să nu fim atât de proşti, sau înapoiaţi. Poate să fie simplul fapt că ei reprezintă obiectivul cel mai greu de atins. Dacă forţa nucleară tare e mai puternică în para-univers, sorii lor, şi deci şi planetele, vor fi mai mici. Planeta lor va fi atunci mai greu de localizat decât a noastră.

Sau să presupunem că ei detectează câmpul electromagnetic. Câmpul electromagnetic al unei planete e mult mai întins decât planeta însăşi, şi mai uşor de depistat. Asta ar însemna că în timp ce ei pot localiza Pământul, nu pot găsi Luna, care nici nu are câmp electromagnetic. Poate de asta n-am reuşit să instalăm o Staţie de Pompare pe Lună. Iar dacă planetele lor mici n-au un câmp electromagnetic semnificativ, noi nu le putem localiza.

— E o idee atractivă, încuviinţă Denison.

— Apoi să considerăm schimbul dintre universuri, care pentru ei duce la slăbirea forţei nucleare tari, răcindu-le sorii, în vreme ce la noi forţele sporesc, sorii se încălzesc şi explodează. Ce ar însemna asta? Să presupunem că ei pot colecta energie în mod unilateral, fără ajutorul nostru, dar cu o eficienţă extrem de mică. În condiţii normale, operaţiunea n-ar fi deloc practică. Vor avea nevoie de noi ca să-i ajutăm, să concentrăm energia către ei, dându-le tungsten-186 şi acceptând în schimb plutoniu-186. Dar să presupunem că braţul acesta al galaxiei se transformă într-un quasar. Asta ar produce o concentraţie de energie cu mult mai mare decât cea existentă acum şi care ar putea persista peste un milion de ani în vecinătatea sistemului solar.

Odată quasarul format, chiar şi o eficienţă minimă devine suficientă. Deci, pentru ei nu contează dacă noi vom

fi sau nu distruşi. Ba chiar se poate spune că ar fi mai bine dacă noi am exploda. Altfel, am putea opri Pompa din cine ştie ce motiv şi ei n-ar mai putea s-o pornească iarăşi. După explozie, însă, ar fi liberi; nimeni nu va mai putea interveni. De asta cei care spun: „Dacă Pompa e periculoasă, de ce n-o opresc para-oamenii ăia atât de inteligenţi?” nu ştiu despre ce vorbesc.

— Neville ţi-a spus asta?

— Da.

— Însă para-soarele ar continua să se răcească, nu?

— Ce contează asta? făcu nerăbdătoare Selene. Cu Pompa, ei nu vor mai depinde de soarele lor.

Denison inspiră adânc.

— Nu cred că ştii, Selene, dar pe Pământ a circulat un zvon potrivit căruia Lamont a primit un mesaj de la para-oameni, în care se spunea că Pompa e periculoasă, dar ei n-o pot opri. Evident, nimeni nu l-a luat în serios, dar presupune că e adevărat. Presupune că Lamont a primit într-adevăr un asemenea mesaj. S-ar putea ca unii para-oameni să fie suficient de umanitari ca să nu dorească distrugerea unei lumi populate cu inteligenţă, dar să fie opriţi de opoziţia unei majorităţi atât-de-practice.

— Mi se pare posibil…, încuviinţă Selene. Am ştiut toate astea, de fapt le-am intuit, încă înainte de a sosi tu. Apoi însă ai spus că orice se găseşte între unu şi infinit n-are sens. Îţi aminteşti?

— Bineînţeles.

— Perfect. Diferenţele între universul nostru şi para-univers sunt atât de vizibile în forţa nucleară tare, încât doar ea a fost studiată. Există nu numai o forţă, ci patru. Pe lângă cea nucleară tare, mai e cea electromagnetică, cea nucleară slabă şi cea gravitaţională cu intensităţile exprimate prin rapoartele $130:1:10^{-10}:10^{-42}$. Dar dacă există patru, de ce n-ar exista o infinitate, restul fiind prea slabe pentru a fi detectate sau pentru a putea influenţa universul nostru?

— Dacă o forţă e prea slabă pentru a fi detectată, spuse Denison, sau pentru a exercita orice fel de influenţă, atunci, prin definiţie, ea nu există.

— În *acest* univers, replică Selene. Cine ştie ce există sau ce nu există în para-Univers? Cu un număr infinit de forţe posibile, fiecare putând varia în mod infinit în intensitate, numărul universurilor diferite ce pot exista este infinit.

— E posibilă infinitatea continuumului; alfa-unu mai degrabă decât alfa-zero.

— Ce înseamnă asta? se încruntă Selene.

— Nu-i important. Continuă.

— Atunci în loc să încercăm să lucrăm cu un para-Univers care ni s-a autoimpus şi care s-ar putea să nu se potrivească nevoilor noastre, de ce nu încercăm să aflăm care univers, din infinitatea existentă, ni se potriveşte cel mai bine şi e mai uşor de depistat? Să *concepem* un univers, căci indiferent ce am plănui, trebuie să existe, şi să-l căutăm.

— Selene, zâmbi Denison, m-am gândit exact la acelaşi lucru. Şi pentru că nu există nicio lege care să spună că n-am dreptate, e foarte puţin probabil ca o persoană atât de inteligentă ca mine să greşească atunci când altă persoană atât de inteligentă ca tine ajunge, în mod independent, la aceeaşi concluzie… Ştii ce?

— Ce? întrebă Selene.

— A început să-mi placă blestemata asta de mâncare de pe Lună. Sau, mă rog, să mă obişnuiesc cu ea. Hai să ne întoarcem acasă şi să mâncăm, şi apoi ne putem face planurile… Şi mai ştii ceva?

— Ce?

— Dacă tot lucrăm împreună, ce-ai zice de un sărut – ca de la experimentator la intuiţionist?

Selene căzu pe gânduri, apoi spuse:

— Presupun că amândoi am sărutat şi am fost sărutaţi de multe ori. Ce-ar fi s-o facem ca de la bărbat la femeie?

— Cred că mă pot descurca. Dar ce să fac ca să nu fiu stângaci? Care sunt regulile pentru sărutat pe Lună?

— Urmează-ţi instinctul, rosti Selene.

Prudent, Denison îşi puse mâinile la spate şi se aplecă spre Selene. Apoi, după un timp, puse braţele în jurul ei.

13

— Şi apoi l-am sărutat şi eu, spuse gânditoare Selene.

— Da? mormăi Barron Neville. Ei, ţi-ai cam depăşit atribuţiile slujbei.

— Nu ştiu. N-a fost chiar aşa rău. De fapt, zâmbi ea, el era chiar simpatic. Îi era teamă să nu fie stângaci, şi la început şi-a pus mâinile la spate, cred ca să nu mă strivească.

— Scuteşte-mă de amănunte.

— De ce, ce dracu' îţi pasă ţie? explodă ea brusc. Tu eşti Domnul Platonic, nu?

— Vrei altfel? Acum?

— Nu trebuie aşa ceva ca să porunceşti.

— Pe când *tu* te distrezi. Când o să ne dai ceea ce avem nevoie?

— Când o să pot.

— Fără ca el să ştie?

— Îl interesează doar energia.

— Şi salvarea lumii, chicoti Neville. Şi să fie un erou. Şi s-o arate tuturor. Şi să te sărute pe tine.

— El le recunoaşte pe toate. Tu ce recunoşti?

— Nerăbdarea, rosti Neville furios. Multă nerăbdare.

14

— Mă bucur, spuse Denison, că s-a terminat ziua. Întinse braţul drept şi-l studie: Soarele Lunar e un lucru cu care nu pot şi nu vreau să mă obişnuiesc. În comparaţie cu el, până şi costumul ăsta mi se pare mai natural.

— Ce nu-ţi place la soare, Ben? întrebă Selene.

— Să nu-mi spui că ţie îţi place ceva la el!

— Nu, bineînţeles. Îl urăsc. Dar eu nu-l văd niciodată, pe când tu eşti un… Tu eşti obişnuit cu soarele.

— Nu aşa cum e aici pe Lună. Aici străluceşte pe un cer negru. Amplifică strălucirea stelelor în loc s-o diminueze. E fierbinte, dur şi periculos. E un duşman şi câtă vreme e pe cer mă face să simt că niciuna din încercările noastre de-a reduce intensitatea câmpului nu va reuşi.

— Asta-i superstiţie, Ben, rosti Selene uşor exasperată. Soarele n-are nimic de-a face cu asta. Oricum, stăteam în umbra craterului şi era ca noaptea; stele şi totul…

— Nu tocmai. De câte ori priveam spre nord, vedeam dunga aceea de lumină strălucind. Detestam să privesc într-acolo şi totuşi eram atras. De câte ori mă uitam, simţeam ultravioletele dure izbindu-se de vizorul căştii.

— Asta-i imaginaţie. În primul rând nu se poate vorbi de ultraviolete în lumina reflectată; în al doilea rând costumul protejează împotriva radiaţiilor.

— Nu şi împotriva căldurii. Nu prea mult.

— Dar acum e noapte.

— Da, rosti Denison mulţumit, şi aşa îmi place.

Privi în jur. Pământul era, desigur, pe cer, în locul său obişnuit; o seceră lată, acum, atârnând înspre sud. Deasupra lui se zărea constelaţia Orion: un vânător ridicându-se din scaunul strălucitor al Pământului. Orizontul sclipea în lumina slabă a planetei.

— E minunat, rosti bărbatul şi continuă: Pionizer arată ceva? Selene, care privea tăcută cerul, păşi către labirintul de echipament şi instrumente, asamblat acolo, în umbra craterului, în ultimele trei alternări zi-noapte.

— Nu încă, spuse ea, totuşi câteva ştiri bune. Intensitatea câmpului se menţine cu puţin peste cincizeci.

— Nu-i suficient de joasă.

— Poate fi scăzută în continuare. Sunt sigură că toţi parametrii se potrivesc.

— Şi câmpul magnetic?

— De el nu sunt prea convinsă.

— Dacă-l întărim, totul devine instabil.

— N-ar trebui. Ştiu că n-ar trebui.

— Selene, mă încred în intuiţia ta doar până la proba concretă. *Realmente* devine instabil. Doar am încercat.

— Ştiu, Ben. Dar nu chiar cu geometria asta. S-a păstrat la cincizeci şi doi extraordinar de mult timp. Bineînţeles, dacă începem, împreună, s-o menţinem ore întregi şi nu doar câteva minute, am putea mări de zece ori câmpul magnetic pentru o perioadă de câteva minute, nu secunde… Să încercăm.

— Nu încă, făcu Denison.

Selene ezită, apoi păşi înapoi şi se întoarse:

— Încă n-a început să ţi se facă dor de Pământ, Ben?

— Nu; curios, dar nu. Aş fi crezut că voi duce lipsa cerului albastru, a pământului înverzit, a apei curgând… toate clişeele acelea specifice Pământului. Şi totuşi nu-i aşa; nici măcar nu le visez.

— Uneori, aşa se întâmplă, încuviinţă Selene. Mai sunt Imi care afirmă că nu duc dorul casei. Bineînţeles, reprezintă doar o minoritate, şi nimeni n-a reuşit încă să decidă ce anume au ei în comun. S-au emis mai multe ipoteze, începând cu deficienţe emoţionale grave, lipsa capacităţii de-a simţi, şi până la excese emoţionale grave şi teama de-a admite dorul de casă, care ar putea duce la o prăbuşire psihică.

— În cazul meu cred că-i destul de simplu. Timp de peste douăzeci de ani, viaţa pe Pământ n-a fost prea grozavă, în vreme ce aici lucrez într-un domeniu care îmi place. Mai e şi ajutorul tău… Ba mai mult, compania ta.

— Eşti foarte drăguţ, rosti gravă Selene, să pui egal între ajutor şi companie. Nu pare că ai avea nevoie de ajutor. Nu cumva te prefaci că-l cauţi de dragul companiei mele?

Denison râse încet.

— Nu ştiu care răspuns te-ar flata mai mult.

— Încearcă adevărul.

— Adevărul nu-i prea uşor de determinat, când le apreciez pe ambele. Se întoarse către Pionizer.

— Intensitatea câmpului rămâne constantă, Selene.

Vizorul femeii scânteia în lumina Pământului.

— Barron spune, rosti ea, că absenţa dorului de casă e normală şi e semnul unei minţi sănătoase. Deşi corpul omenesc era adaptat suprafeţei Pământului şi are nevoie de o adaptare la condiţiile Lunii, nu acelaşi lucru se poate spune şi despre creierul omenesc. Creierul omului este atât de diferit, calitativ vorbesc, de toate celelalte creiere, încât poate fi considerat un nou fenomen. N-a avut timp să fie fixat de suprafaţa Pământului şi poate, fără alte acomodări, să se adapteze altor medii. Barron spune că viaţa în subteranele Lunii poate fi cea mai potrivită, deoarece nu-i altceva decât o variantă, la scară mai mare, a spaţiului închis din interiorul capului.

— Şi tu-l crezi? întrebă Denison amuzat.

— Când vorbeşte, Barron te poate convinge de orice.

— Cred că la fel de plauzibilă este ipoteza potrivit căreia confortul din subteranele Lunii e cauzat de dorinţa revenirii în uterul matern. De fapt, adăugă el gânditor, considerând temperatura şi presiunea permanent controlate, natura şi digerabilitatea hranei, aş putea emite o teorie interesantă potrivit căreia colonia lunară – iartă-mă, Selene – oraşul lunar, este o reconstrucţie deliberată a mediului fetal.

— Nu cred că Barron ar fi de acord cu tine, nici pentru un minut.

— Sunt convins, făcu Denison. Privi secera Pământului, urmărind norii îndepărtaţi de pe margine. Rămase tăcut şi nu se mişcă, deşi Selene se întoarse la Pionizer.

Privea Pământul în cuibul său de stele, apoi îşi coborî ochii către orizontul serat unde, din când în când, i se părea că vede un norişor de praf, marcând locul de impact al unui meteorit.

Cu o noapte în urmă, uşor alarmat, îi arătase Selenei un fenomen asemănător. Ea rămase netulburată.

— Pământul se mişcă uşor pe cer, îi explicase, datorită libraţiei Lunii şi, la răstimpuri, o rază de lumină pământească, întâlnind o ridicătură de teren, apare înapoia acesteia precum un norişor de praf. E ceva obişnuit. Nu-i dăm nicio atenţie.

— Dar uneori poate fi chiar un meteorit, spuse Denison. Meteoriţii nu lovesc niciodată?

— Cum să nu? Probabil ai şi fost lovit de câteva ori pe când erai afară. Costumul te protejează.

— Nu mă refer la particulele de dimensiuni microscopice, ci la meteoriţi mari care realmente ar putea ridica praful. Meteoriţi care te-ar putea ucide…

— Da, cad şi din ăştia, dar sunt puţini şi Luna e mare. Nimeni încă n-a fost lovit.

Denison privea cerul, amintindu-şi toate astea când văzu ceea ce, furat de gânduri, luă drept un meteorit. Cu toate acestea, o lumină străbătând cerul ar fi putut să fie un meteorit doar pe Pământ, nu şi pe Luna lipsită de atmosferă.

Lumina de pe cer era opera omului şi Denison încă nu-şi clarificase impresiile când deveni, destul de clar, o mini-navetă ce coborî rapid lângă ei.

Dinăuntru ieşi o singură persoană în costum spaţial, în timp ce pilotul rămase înăuntru, abia zărindu-se ca o pată întunecată.

Denison aşteptă. Uzanţele costumului spaţial cereau ca un nou venit să se prezinte primul.

— Sunt Comisarul Gottstein, se auzi vocea necunoscutului, cum probabil v-aţi dat seama după clătinat.

— Ben Denison, rosti Denison.

— Da. Bănuisem.

— Mă căutaţi?

— Exact.

— Cu o navetă? Aţi fi putut…

— Aş fi putut, rosti Gottstein, să folosesc ieşirea P-4, care se găseşte la mai puţin de un kilometru de aici. Da, aşa e. Dar nu vă căutăm numai pe dumneavoastră.

— N-o să vă întreb ce înseamnă asta.

— N-am niciun motiv să mă ascund. Bineînţeles, nu vă aşteptaţi să nu mă intereseze faptul că desfăşuraţi experimente la suprafaţa Lunii.

— Nu-i un secret şi oricine poate fi interesat.

— Totuşi, nimeni nu pare a cunoaşte detaliile experienţelor. Bineînţeles, cu excepţia faptului că e ceva în legătură cu Pompa de Electroni.

— E o presupunere rezonabilă.

— Oare? Mi se părea că pentru a avea cât de cât valoare, asemenea experimente necesită enorm de mult echipament. Bineînţeles, nu sunt opiniile mele. M-am consultat cu experţii. Este destul de evident că nu lucraţi în asemenea condiţii. De aceea, m-am gândit că s-ar putea să nu reprezentaţi adevăratul focar al interesului meu. În timp ce atenţia mi-era atrasă aici, alţii puteau realiza lucruri mai importante.

— De ce să fi fost folosit pentru a vă distrage atenţia?

— Nu ştiu. Dacă aş şti, aş fi mai puţin îngrijorat.

— Deci am fost pus sub observaţie.

— Da, chicoti Gottstein. Încă de la venire. În timp ce lucraţi aici, la suprafaţă, am supravegheat întreaga regiune pe o rază de câţiva kilometri. Ciudat, dar dumneavoastră, domnule doctor, şi tovarăşa dumneavoastră sunteţi singurii de pe suprafaţă care nu îndeplinesc misiuni de rutină.

— De ce-i ciudat?

— Deoarece înseamnă că realmente credeţi că faceţi ceva în toată încâlceala asta de aici. Nu pot crede că sunteţi incompetent, de aceea consider că merită să vă ascult, dacă îmi spuneţi ce faceţi.

— Experimentez în para-fizică, Comisare, exact aşa cum circulă şi zvonurile. Mai pot adăuga că, deocamdată, experienţele au fost doar parţial încununate de succes.

— Însoţitoarea dumneavoastră este ghidul Selene Lindstrom L.?

— Da.

— O alegere neobişnuită.

— E inteligentă, pasionată, energică şi foarte atrăgătoare.

— Şi doritoare să lucreze cu un Pământean?

— Şi destul de doritoare să lucreze cu un Imigrant care va fi cetăţean Lunar de îndată ce va fi acceptat.

Selene se apropie. Glasul ei le răsună în căşti:

— Bună ziua, Comisare. N-aş fi dorit să aud şi să intervin într-o discuţie particulară dar, într-un costum spaţial, n-ai ce face dacă nu te afli sub orizont.

— Bună ziua, domnişoară Lindstrom, se întoarse Gottstein. N-am niciun fel de secrete. Sunteţi interesată de para-fizică?

— Oh, da.

— Nu păreţi dezamăgită de eşecurile experienţelor.

— Nu sunt pe de-a întregul eşecuri, rosti ea. În momentul de faţă, succesul e mai mare decât bănuieşte doctorul Denison.

— Ce? Denison se întoarse brusc, aproape pierzându-şi echilibrul şi ridicând un norişor de praf.

Toţi trei priveau acum Pionizerul, deasupra căruia, la vreun metru şi jumătate, strălucea o lumină aidoma unei stele.

— Am mărit intensitatea câmpului magnetic, spuse Selene, şi câmpul nuclear a rămas stabil… apoi s-a micşorat mereu şi mereu, şi…

— A trecut! rosti Denison. La dracu’! N-am văzut când s-a întâmplat.

— Îmi pare rău, Ben, făcu Selene. La început, erai cufundat în gânduri, apoi a venit Comisarul şi n-am putut rezista ocaziei de a încerca singură.

— De fapt, ce este aceea? întrebă Gottstein.

— Energie eliberată spontan de materie la trecerea din alt univers într-al nostru, explică Denison.

Chiar în timp ce vorbea, luminiţa se stinse şi la câţiva metri mai încolo apăru brusc o steluţă mai palidă.

Denison se repezi spre Pionizer, dar cu graţia ei Lunarită, Selene se mişcă mai eficient şi ajunse prima. Întrerupse structura de câmp şi steluţa dispăru.

— Vezi, spuse ea, punctul de trecere nu-i stabil.

— La scară mică nu este, răspunse Denison, dar considerând că teoretic un salt de un an-lumină este tot atât de posibil cât şi un salt de o sută de metri, atunci saltul de numai o sută de metri e de o stabilitate miraculoasă.

— Nu suficient de miraculoasă.

— Lăsaţi-mă să ghicesc despre ce vorbiţi, îi întrerupse Gottstein. Adică materia poate trece pe aici, sau pe acolo, sau oriunde în universul nostru… la întâmplare?

— Nu chiar la întâmplare, Comisare, făcu Denison. Probabilitatea trecerii scade cu distanţa de Pionizer… destul de puternic, aş spune. Ea depinde de mai mulţi factori, şi cred că am încadrat-o foarte bine. Chiar şi în aceste condiţii, un salt de câteva sute de metri e destul de probabil şi, de fapt, l-aţi şi văzut.

— Dar putea nimeri undeva în oraş, sau în costumele noastre…

— Nu, nu, interveni Denison. Trecerea, cel puţin cu tehnica folosită de noi, depinde mult de densitatea materiei deja existentă în acest univers. Practic nu există şanse ca poziţia transferului să treacă din vid într-un loc, chiar cu atmosfera de o sută de ori mai puţin densă decât în oraş sau în costumele noastre. În primul rând n-ar fi practic ca transferul să nu se petreacă în vid şi de aceea am fost nevoiţi să facem experienţele aici, la suprafaţă.

— Atunci, nu-i ceva asemănător Pompei de Electroni?

— Absolut deloc… În Pompa de Electroni are loc un transfer de materie într-o direcţie şi în cealaltă, aici e doar o trecere unidirecţională. Nici interacţiunea între universuri nu e aceeaşi.

— Mă întreb dacă aţi accepta să cinaţi cu mine diseară, doctore Denison? rosti Gottstein.

— Doar eu? ezită Denison.

Gottstein încercă o plecăciune în direcţia Selenei, dar reuşi numai o parodie grotescă datorită costumului spaţial.

— Aş fi încântat în oricare altă ocazie de compania domnişoarei Lindstrom, dar acum trebuie să vă vorbesc în particular, doctore.

— E perfect, spuse repede Selene, pe când Denison ezita încă. Oricum, mâine am un program încărcat şi-o să ai nevoie de timp ca să te gândeşti la instabilitatea punctului de transfer.

— Bine, rosti nesigur Denison, atunci… Selene, mă anunţi când e următoarea ta zi liberă?

— Nu fac aşa întotdeauna? Oricum, mai vorbim până atunci… Puteţi pleca; mă ocup eu de aparate.

15

Barron Neville îşi trecu greutatea de pe un picior pe celălalt, în modul cerut de spaţiile strâmte şi de gravitaţia Lunii. Într-o cameră mai mare şi sub o gravitaţie mai puternică, s-ar fi plimbat agitat înainte şi înapoi. Aici, se legăna dintr-o parte în alta.

— Deci eşti sigură că funcţionează. Da, Selene? Eşti sigură?

— Sunt sigură, răspunse femeia. Cred că ţi-am spus de vreo cinci ori. Neville nu părea c-o ascultă. Rosti pe un ton scăzut:

— Atunci nu contează că Gottstein era acolo? N-a încercat să oprească experimentul?

— Nu. Bineînţeles că nu.

— N-a lăsat să-i scape că va încerca să-şi exercite autoritatea…

— Barron, ce fel de autoritate poate el exercita? Va trimite Pământul o forţă poliţienească? În plus… oh, ştii şi tu că nu ne pot opri.

Neville se opri şi rămase nemişcat.

— Ei nu ştiu? Ei nu ştiu încă?

— Bineînţeles că nu. Ben privea stelele şi atunci a venit Gottstein. Aşa că am căutat trecerea de câmp, am găsit-o şi aproape o obţinusem şi pe cealaltă. Instalaţia lui Ben…

— Nu mai spune „instalaţia *lui*”. N-a fost ideea ta?

— Eu am făcut doar nişte sugestii vagi, clătină Selene din cap. Detaliile au fost ale lui.

— Dar acum o poţi reproduce. De dragul Lunii, acum nu va trebui să ne ducem la Pământeni după ea, nu?

— Cred că acum pot reproduce suficient din ea pentru ca oamenii noştri s-o completeze.

— Bun, atunci. Să-i dăm drumul.

— Nu încă. La dracu’, Barron, nu încă.

— De ce nu încă?

— Ne trebuie şi energie.

— O avem.

— Nu *destulă*. Punctul de transfer e instabil; neplăcut de instabil.

— Asta se poate rezolva. Ai spus chiar tu.

— Am spus că *cred* că se poate rezolva.

— Îmi ajunge.

— Mai bine să-l lăsăm pe Ben să stabilească amănuntele şi să-l stabilizeze.

Urmă o tăcere. Chipul ascuţit al lui Neville se strâmbă încetişor:

— Crezi că eu n-o pot face? Aşa-i?

— Vrei să vii cu mine la suprafaţă ca să lucrăm? făcu Selene.

O altă tăcere, după care bărbatul rosti nesigur:

— Nu-ţi apreciez sarcasmul. Şi nu vreau să aştept prea mult.

— Eu nu pot comanda legilor naturii. Dar cred că nu va mai dura mult… Acum, dacă nu te superi, trebuie să mă culc. Mâine am turişti de condus.

O clipă, Neville păru gata să arate spre propriul său pat, cu un gest de ospitalitate, dar se opri înainte de-a începe, iar Selene nu făcu vreo dovadă de înţelegere sau anticipare. Încuviinţă obosită din cap şi plecă.

16

— Să fiu sincer, speram, rosti Gottstein zâmbind deasupra aşa-zisului desert – o fiertură dulce şi lipicioasă –, să ne fi întâlnit mai des.

— Sunteţi amabil, replică Denison, că manifestaţi atâta interes faţă de munca mea. Dacă instabilitatea transferului poate fi corectată, cred într-adevăr că realizarea mea – şi a domnişoarei Lindstrom – va fi extrem de importantă.

— Vorbiţi prudent, ca un savant... Nu vă voi insulta oferindu-vă echivalentul lunar al unui lichior; e una din realizările pământene pe care nu îndrăznesc să le înlocuiesc. Îmi puteţi spune, într-un limbaj mai simplu, în ce constă importanţa acestei realizări?

— O să încerc. Să presupunem că luăm para-universul. Are o forţă nucleară tare mult mai puternică decât în universul nostru, aşa încât mase relativ mici de protoni din para-univers pot trece prin reacţia de fuziune care întreţine o stea. Mase echivalente cu ale stelelor noastre ar exploda violent în para-univers, care are mai multe stele decât noi, dar mult mai mici.

Să presupunem, acum, că ar exista o forţă nucleară tare mai redusă decât cea predominantă în universul nostru. În acest caz, mase uriaşe de protoni ar avea o tendinţă de fuzionare atât de mică încât pentru întreţinerea unei stele ar fi nevoie de o masă foarte mare de hidrogen. Un astfel de anti-para-univers, altfel zis unul opus para-universului, ar consta din stele mai puţine decât în universul nostru, însă cu mult mai mari. De fapt, dacă forţa nucleară tare ar fi suficient de mică, ar putea exista un univers care să fie alcătuit dintr-o singură stea care să cuprindă toată masa din acel univers. Ar fi o stea foarte densă, dar aproape non-reactivă şi poate că n-ar emite mai multă radiaţie decât soarele nostru.

— Mă înşel eu, rosti Gottstein, sau e chiar o situaţie asemănătoare celei din universul nostru, înainte de momentul big-bangului – un corp imens, conţinând toată masa universului?

— Exact, anti-para-universul pe care-l descriu constă din ceea ce unii numesc un ou cosmic sau, pe scurt, „cosmou”. Un univers-cosmou e ceea ce ne trebuie dacă dorim să căutăm un transfer unidirecţional. Para-universul pe care-l folosim acum cu steluţele lui, este practic spaţiul gol. Putem încerca şi iar încerca, fără să găsim nimic.

— Totuşi, para-oamenii ne-au găsit pe noi.

— Da, probabil urmărind câmpurile magnetice. Există motive să credem că în para-univers nu există câmpuri

magnetice planetare importante, ceea ce ne lipseşte de avantajul pe care-l au ei. Pe de altă parte, căutând în universul-cosmou nu putem da greş. Cosmoul este, el însuşi, întregul univers şi oriunde vom încerca vom găsi materie.

— Şi cum încercaţi?

— Partea asta, ezită Denison, mi se pare mai dificil de explicat. Particulele ce mijlocesc forţele nucleare tari poartă numele de pioni. Intensitatea forţei depinde de masa pionilor şi această masă se poate schimba, în anumite condiţii. Fizicienii Lunari au realizat un aparat pe care l-au denumit Pionizer, care poate face tocmai aşa ceva. Odată ce masa pionului a scăzut, sau a crescut, el este, efectiv, parte a altui univers, devine o poartă, un punct de intersecţie. Dacă descreşte suficient poate deveni parte a unui univers-cosmou şi asta dorim noi.

— Şi se poate absorbi materie din… din… universul-cosmou?

— Asta-i uşor. Odată ce se formează poarta, influxul e spontan. Materia intră cu propriile ei legi şi e stabilă la intrare. Treptat, legile universului nostru sunt absorbite, forţa tare devine şi mai tare, materia fuzionează şi începe să elibereze energie.

— Dar dacă e super-densă, de ce nu se extinde ca un nor de fum?

— Şi atunci s-ar produce energie, dar depinde de câmpul electromagnetic şi, în acest caz particular, forţa tare are prioritate, pentru că noi controlăm câmpul electromagnetic. Mi-ar trebui cam mult să explic toate astea.

— Şi atunci globul luminos pe care l-am văzut la suprafaţă era material de fuziune din cosmou?

— Da, Comisare.

— Şi energia aceea poate fi îndreptată spre scopuri utile?

— Exact. Şi în orice cantitate. Ceea ce aţi zărit era sosirea în universul nostru a unor mase din cosmou de

ordinul micro-micro-gramelor. Teoretic, nimic nu ne poate opri s-o aducem cu tonele.

— Înseamnă că ar putea fi folosită în locul Pompei de Electroni.

— Nu, clătină Denison din cap. Folosirea energiei cosmoului alternează, de asemenea, proprietăţile universului respectiv. Treptat, forţa tare devine tot mai puternică în universul-cosmou, scăzând în universul nostru pe măsură ce se transferă legile naturale. Asta înseamnă că cosmoul creşte lent viteza fuziunii şi se încălzeşte. În cele din urmă…

— În cele din urmă, rosti Gottstein, încrucişându-şi braţele pe piept şi îngustându-şi gânditor ochii, explodează într-un big-bang.

— Cam aşa bănuiesc.

— Credeţi că asta s-a întâmplat şi cu universul nostru acum zece miliarde de ani?

— Poate. Cosmogoniştii s-au întrebat de ce oul cosmic original a explodat într-un anumit moment şi nu în altul. O soluţie a fost imaginarea unui univers oscilant în care se forma oul cosmic şi apoi exploda *imediat*. Acest univers oscilant a fost însă eliminat ca posibilitate şi concluzia este că oul cosmic trebuie să existe o perioadă îndelungată de timp şi apoi să treacă printr-o criză de instabilitate datorată unor motive necunoscute.

— Dar care pot fi rezultatele scurgerii de energie către alt univers.

— Posibil, dar nu neapărat necesar. Poate că ocazional există pierderi spontane de energie.

— Iar atunci când are loc big-bangul, întrebă Gottstein, vom mai putea prelua energie din universul-cosmou?

— Nu sunt sigur, dar ăsta nu-i un motiv de îngrijorare. Transferul câmpului nostru de forţe tari în universul-cosmou poate continua foarte bine milioane de ani până să ajungă la punctul critic. Şi, evident, trebuie să existe şi alte universuri-cosmou; poate chiar o infinitate.

— Dar schimbările ce vor apare în universul nostru?

— Forţele tari slăbesc. Lent, foarte lent, Soarele se va stinge.

— Putem folosi energia cosmoului ca să nu se întâmple aşa?

— Nu va fi nevoie, Comisare, răspunse Denison sincer. În vreme ce forţa tare din universul nostru slăbeşte ca rezultat al pompei cosmou, ea se întăreşte prin acţiunea Pompei de Electroni obişnuite. Atunci, dacă reglăm debitele energetice ale celor două, deşi legile fizice se schimbă în universul-cosmou şi în para-univers, ele nu se vor schimba la noi. Suntem ca o şosea, şi nu un punct terminus.

Nici nu trebuie să ne îngrijorăm de soarta punctelor terminus. La rândul lor, para-oamenii s-au putut adapta răcirii soarelui lor, care şi aşa era mai rece. Iar în universul-cosmou nu există niciun motiv ca să suspectăm existenţa vieţii. Ba chiar, stabilind condiţiile cerute de big-bang, se poate spune că noi concepem un tip nou de univers, care, în cele din urmă va deveni favorabil apariţiei vieţii.

Un timp, Gottstein nu zise nimic. Chipul său plinuţ părea lipsit de orice gânduri. Uneori, însă, încuviinţa ca pentru sine urmărindu-şi propriile gânduri. În cele din urmă, rosti:

— Ştiţi, Denison, cred că asta va zgudui lumea. Acum, ar trebui să dispară orice dificultate de-a convinge personalităţile ştiinţifice că Pompa de Electroni distruge lumea.

— Deja nu mai există o rezistenţă emoţională spuse Denison. Va fi posibil să prezint simultan atât problema, cât şi soluţia ei.

— Cât de repede puteţi redacta o lucrare în direcţia asta, dacă vă garantez publicarea imediată?

— Îmi puteţi garanta asta?

— Într-un pamflet publicat de guvern, dacă nu altfel.

— Aş prefera mai întâi să neutralizez instabilitatea transferului.

— Bineînţeles.

— Şi cred că ar fi bine, continuă Denison, să aranjăm ca Dr. Peter Lamont să fie coautor. El poate contribui cu aparatul matematic; ceea ce eu nu pot. În plus, datorită

muncii lui am ajuns la aceste rezultate. Şi încă un lucru, Comisare…

— Da.

— Aş sugera să fie implicaţi şi fizicienii Lunari. Unul dintre ei, Dr. Barron Neville ar putea foarte bine să fie al treilea autor.

— De ce? Nu vi se pare că introduceţi complicaţii inutile.

— Totul a devenit posibil graţie Pionizerului lor.

— Se poate menţiona… Dar Dr. Barron chiar a lucrat efectiv la proiect alături de dumneata?

— Nu direct.

— Atunci?

Denison privi în jos şi-şi netezi pantalonii cu mâna.

— Ar fi o rezolvare diplomatică, spuse el. Pompa cosmoului va trebui instalată pe Lună.

— De ce nu pe Pământ?

— În primul rând, avem nevoie de vid. E vorba de un transfer unidirecţional, nu bidirecţional ca la Pompa de Electroni, şi condiţiile necesare funcţionării nu sunt aceleaşi. La suprafaţa Lunii, vidul există deja, şi în cantităţi uriaşe, pe când obţinerea lui pe Pământ implică eforturi enorme.

— Totuşi poate fi obţinut, nu?

— În al doilea rând, continuă Denison, dacă propriul nostru univers ar fi situat între două mari surse energetice opuse, s-ar putea petrece ceva asemănător unui scurtcircuit, dacă supapele de ieşire ar fi prea apropiate. Ar fi ideală – ba chiar necesară – separarea lor printr-un vid de patru sute de mii de kilometri, cu Pompa de Electroni operând numai pe Pământ, iar pompa cosmoului funcţionând doar pe Lună. Iar dacă vom lucra pe Lună, ar fi înţelept, chiar decent, să considerăm şi sensibilităţile fizicienilor Lunari. Trebuie să le dăm şi lor ceva.

— Acesta e sfatul domnişoarei Lindstrom? zâmbi Gottstein.

— Sunt sigur că ar putea fi, dar ideea e destul de rezonabilă ca s-o fi avut pe cont propriu.

Gottstein se ridică, se întinse, apoi sări de două-trei ori pe loc în stilul acela lent şi ciudat impus de gravitaţia Lunară. Îşi flexă genunchii de fiecare dată. Se aşeză din nou jos şi spuse:

— Aţi încercat vreodată aşa ceva, Dr. Denison?

Denison clătină din cap.

— Se pare că ajută circulaţia în extremităţile inferioare. O fac de câte ori simt că-mi amorţesc picioarele. Nu peste mult timp, plec pentru o scurtă vizită pe Pământ şi încerc să nu mă obişnuiesc prea mult cu gravitaţia Lunii… Putem vorbi despre domnişoara Lindstrom, doctore Denison?

— Ce-i cu ea? rosti Denison pe un ton schimbat.

— E ghid turistic.

— Da. Aţi mai spus-o.

— Am mai spus şi ca este o asistentă neobişnuită pentru un fizician.

— De fapt, sunt doar un fizician amator, şi presupun că şi ea este o asistentă-amatoare.

Gottstein nu mai zâmbea.

— Să lăsăm joaca, doctore. M-am chinuit să aflu tot ce pot despre ea. Datele sunt destul de interesante sau, mai degrabă, ar fi fost, dacă s-ar fi deranjat cineva să le răscolească. Cred că e o Intuiţionistă.

— Mulţi dintre noi suntem, rosti Denison. Fără îndoială că şi dumneavoastră sunteţi, într-un anumit fel. Ştiu precis că într-un fel sunt şi eu.

— Există o diferenţă, doctore. Sunteţi un savant afirmat iar eu, sper, sunt un administrator afirmat… În vreme ce domnişoara Lindstrom e o Intuiţionistă care vă poate fi de folos în fizica teoretică de avangardă şi care rămâne, totuşi, un ghid turistic.

— Pregătirea ei de specialitate este redusă, ezită Denison. Are Intuiţionismul de un nivel neaşteptat de ridicat, dar foarte puţin controlat conştient.

— E cumva produsul unui program de inginerie genetică?

— Nu ştiu, însă nu m-ar surprinde dacă ar fi aşa.

— Aveţi încredere în ea?

— În ce sens? M-a ajutat.

— Ştiţi că este nevasta doctorului Barron Neville?

— Mi se pare că există doar o legătură emoţională; nimic legalizat.

— Aici, pe Lună, nicio legătură nu este legalizată. E vorba de acelaşi Neville pe care doriţi să-l puneţi coautor?

— Da.

— E o simplă coincidenţă?

— Nu. Neville a fost interesat de sosirea mea şi cred că i-a cerut Selenei să mă ajute.

— Ea v-a spus asta?

— Mi-a spus că-l interesează persoana mea. Presupun că era ceva normal.

— Nu vi s-a părut, doctore Denison, că s-ar putea ca ea să acţioneze în direcţia intereselor ei şi ale lui Neville?

— Şi cum anume ar fi diferite interesele lor de ale noastre? M-a ajutat fără nicio rezervă.

Gottstein îşi schimbă poziţia şi-şi mişcă umerii:

— Dr. Neville, spuse el, trebuie să ştie că o femeie care-i este atât de apropiată e o Intuiţionistă. De ce n-ar folosi-o? De ce ar fi rămas o simplă ghidă, dacă nu pentru a-şi masca abilitatea… într-un anumit scop?

— Înţeleg că Dr. Neville acţionează în mod frecvent în acest fel. Îmi vine greu să bănuiesc conspiraţii inutile.

— De unde ştiţi că sunt inutile?… Când am sosit cu naveta, înainte de formarea globului de radiaţie deasupra echipamentului, v-am zărit. Nu eraţi lângă Pionizer.

— Nu, într-adevăr, îşi reaminti Denison. Priveam stelele; e un obicei al meu când mă găsesc la suprafaţă.

— Ce făcea domnişoara Lindstrom?

— Nu ştiu. Mi-a spus că a crescut câmpul magnetic şi în cele din urmă a apărut transferul.

— Obişnuia să umble singură la aparate?

— Nu. Dar îi pot înţelege impulsul.

— Trebuie să apară ceva similar unei ejecţii?

— Nu înţeleg.

— Nici eu nu prea înţeleg. A apărut o scânteie palidă în lumina Pământului, de parcă ceva ar fi zburat prin aer. Nu ştiu ce anume.

— Nici eu nu ştiu.

— Nu aveţi nicio idee dacă putea fi ceva în mod normal asociat experimentului, şi care…

— Nu.

— Atunci ce făcea domnişoara Lindstrom?

— Tot nu-mi dau seama.

Pentru o clipă, tăcerea se lăsă apăsătoare apoi Comisarul spuse:

— Înţeleg că veţi încerca să corectaţi instabilitatea transferului şi să vă gândiţi şi la lucrarea aceea. Eu voi pune roţile în mişcare, şi cu ocazia vizitei mele pe Pământ o să aranjez publicarea şi voi preveni guvernul.

Întrevederea luase sfârşit. Denison se ridică, iar Comisarul adăugă:

— Mai gândiţi-vă la Dr. Neville şi domnişoara Lindstrom.

17

Era o steluţă mai mare de radiaţie, mai plină şi mai strălucitoare. Denison îi simţea căldura pe vizor şi se retrase. Radiaţia avea o componentă X distinctă şi, deşi costumul lui avea proprietăţi izolante, nu era cazul să se expună în mod exagerat.

— Cred că-i clar, murmură el. Punctul de transfer e stabil.

— Sunt sigură, rosti Selene.

— Atunci să stingem şi să ne întoarcem în oraş.

Se mişcau încet şi, în mod ciudat, Denison se simţea dezamăgit. Nu mai exista nesiguranţă; nici aţâţare. De acum încolo nu mai putea greşi. Guvernul era interesat; din ce în ce mai mult, avea să-i scape din mâini.

— Cred că acum pot începe articolul, spuse el.

— Da, încuviinţă sec Selene.

— Ai mai discutat cu Barron?
— Da.
— A apărut ceva nou în atitudinea lui?
— Nimic. Nu vrea să colaboreze. Ben…
— Da?
— Nu cred că are vreun rost să discuţi cu el. Nu va participa în niciun proiect al guvernului terestru.
— Nu i-ai explicat situaţia?
— Ba da.
— Şi totuşi nu vrea…
— A solicitat o audienţă la Gottstein, şi i s-a aprobat, după revenirea Comisarului de pe Pământ. Trebuie să aşteptăm până atunci. Poate Gottstein îl va convinge, deşi mă îndoiesc.
Denison ridică din umeri, o manevră inutilă în costumul spaţial.
— Nu-l pot înţelege.
— Eu pot, spuse încet Selene.
Denison nu-i răspunse. Mută Pionizerul şi echipamentul auxiliar în adăpostul de stâncă, apoi rosti:
— Gata?
— Gata.
Intrară prin ecluza de suprafaţă P-4, menţinând tăcerea şi Denison coborî scara. Selene trecu pe lângă el, frânând prin agăţări scurte de trepte. Denison învăţase şi el s-o facă, dar era abătut şi coborî într-un fel de refuz rebel de-a accepta aclimatizarea.
Îşi scoaseră costumele în vestiare şi le puseră în dulapuri.
— Prânzeşti cu mine, Selene? întrebă Denison.
— Pari necăjit, rosti stânjenită Selene. S-a întâmplat ceva?
— O post-reacţie, cred. Prânzim?
— Da, bineînţeles.
Mâncară în apartamentul lui Selene. Ea insistase, spunând:
— Vreau să discutăm, şi nu se poate într-un loc public.

Pe când Denison mesteca răbdător ceva ce aducea vag cu carnea de viţel împănată cu arahide, ea deschisese discuţia:

— Ben, n-ai scos un cuvânt, şi eşti aşa de o săptămână.

— Nu-i adevărat, se încruntă Denison.

— Ba da. Îl privi preocupată: Nu ştiu exact cât de bună mi-e intuiţia în alt domeniu decât fizica, dar cred că-i ceva despre care nu vrei să vorbeşti.

— Pe Pământ a ieşit un tărăboi grozav, ridică Denison din umeri. Gottstein a tras nişte sfori teribile încă înainte de plecare. Dr. Lamont e ridicat în slăvi şi toţi vor să mă întorc imediat ce redactez lucrarea.

— Înapoi pe Pământ?

— Da; s-ar părea că am ajuns şi eu un erou.

— Aşa ar şi trebui.

— Reabilitare completă, rosti Denison gânditor, asta îmi oferă. E clar că aş putea obţine un post în orice universitate sau laborator guvernamental de pe Pământ.

— Şi nu asta doreai?

— Asta bănuiesc că voia Lamont şi se va bucura teribil când o va obţine. Eu însă n-o doresc.

— Dar *ce* doreşti?

— Vreau să rămân pe Lună.

— De ce?

— Pentru că e lama de cuţit a omenirii, şi vreau să fac parte din ea. Vreau să lucrez la instalarea pompelor cosmou şi asta se va petrece numai pe Lună. Vreau să lucrez în para-teoretic cu tipul de instrumente pe care le poţi visa tu, Selene… Vreau să fiu cu tine, Selene. Dar tu vei rămâne cu mine?

— Para-teoria mă interesează în aceeaşi măsură ca şi pe tine.

— Dar nu te va obliga Neville să renunţi?

— Să mă oblige? Vrei să mă insulţi, Ben?

— Câtuşi de puţin.

— Atunci, te-am înţeles eu greşit? Sugerezi că eu lucrez cu tine, pentru că Barron mi-a ordonat asta?

— Nu-i aşa?

— Ba da. Dar nu de asta mă aflu aici, ci pentru că aşa am ales *eu*. El poate crede că-mi ordonă, dar o poate face numai atunci când ordinele lui coincid cu dorinţele mele, aşa cum a fost cazul tău. Îl dispreţuiesc dacă crede altfel, şi te dispreţuiesc şi pe tine dacă gândeşti aşa.

— Sunteţi parteneri sexuali?

— Am fost, da, şi ce-i cu asta? Dacă ăsta-i un motiv, atunci şi eu îi pot ordona lui la fel de bine.

— Atunci, *poţi* lucra cu mine, Selene?

— Bineînţeles, rosti ea rece. Dacă vreau.

— Dar vrei, nu?

— Deocamdată, da.

Denison zâmbi.

— Ceea ce m-a îngrijorat realmente toată săptămâna a fost posibilitatea să nu vrei, sau chiar să nu poţi. Mi-era teamă de sfârşitul proiectului, dacă avea să fie sfârşitul tău. Iartă-mă, Selene, n-aş vrea să te plictisesc cu ataşamentul sentimental al unui bătrân Pământean…

— Nu-i nimic bătrân şi Pământean în mintea ta, Ben. Există şi alte ataşamente decât cele sexuale. Îmi place alături de tine.

Urmă o pauză şi zâmbetul lui Denison se şterse, apoi reapăru, parcă forţat:

— Mă bucur pentru mintea mea.

Privi în lateral, clătină încet din cap, apoi se întoarse. Ea îl privi scrutătoare, aproape neliniştită.

— Selene, rosti el, în transferurile dintre universuri nu-i implicată numai energia. Presupun că te-ai gândit la această problemă.

Tăcerea se aşternu acum apăsătoare şi în cele din urmă Selene îngăimă:

— Ah, problema aceea…

Un moment cei doi se priviră: Denison stânjenit; Selene aproape pe furiş.

18

— Încă nu mi-am revenit la condiţia de Lună, spuse Gottstein, dar nici nu poţi bănui ce m-a costat să-mi revină condiţia de Pământ. Denison, ar fi bine să nu mai visaţi la întoarcere. N-o să fiţi în stare.

— Nici n-am intenţia să mă întorc, Comisare, răspunse Denison.

— Într-un fel, e păcat. Aţi putea fi purtat pe braţe. Iar Hallam…

— Mi-ar fi plăcut să-i văd mutra, dar asta-i o ambiţie minoră.

— Bineînţeles, Lamont are partea leului. E în centrul atenţiei.

— Foarte bine. O merită… Credeţi cu adevărat că Neville ni se va alătura?

— Fără îndoială. Trebuie să sosească în curând… Auziţi, coborî el glasul, conspirativ. Până vine, nu vreţi o tabletă de ciocolată?

— Ce?

— O ciocolată. Cu alune. *Una.* Am câteva.

De la confuzia iniţială, chipul lui Denison se lumină a înţelegere.

— Ciocolată *adevărată*?

— Da.

— Sig… Se înăspri la faţă: Nu, Comisare.

— Nu?

— Nu! Dacă o să gust ciocolată adevărată, atunci, pentru cele câteva minute cât o să mă bucur de ea, mi se va face dor de Pământ; mi se va face dor de toate. Nu-mi pot permite aşa ceva. Nu vreau… Nici măcar să nu mi-o arătaţi. Nu mă lăsaţi s-o miros, sau s-o văd.

— Aveţi dreptate, îl privi jenat Comisarul şi schimbă subiectul. Pe Pământ s-a declanşat o agitaţie teribilă. Bineînţeles, ne-am căznit să-l salvăm pe Hallam. Va continua să deţină o poziţie importantă, dar fără să aibă putere de decizie.

— Oricum, are mai mult decât a dat el altora, făcu Denison resemnat.

— Nu am făcut asta de dragul lui. Nu se poate distruge o imagine care a ajuns atât de sus; ar avea repercusiuni asupra ştiinţei însăşi. Ştiinţa e mai importantă decât Hallam.

— În principiu, nu sunt de acord, interveni cu pasiune Denison. Ştiinţa trebuie să primească loviturile pe care le merită.

— Toate la timpul… Iată-l şi pe Dr. Neville.

Gottstein redeveni sobru. Denison se întoarse către intrare.

Barron Neville intră solemn. Chipul său purta mai puţin ca oricând delicateţea Lunară. Îi salută politicos pe cei doi, se aşeză şi îşi încrucişă picioarele. În mod evident, îl aştepta pe Gottstein să înceapă discuţia.

— Mă bucur că aţi venit, Dr. Neville, rosti Comisarul. Dr. Denison mi-a spus că aţi refuzat să vă adăugaţi numele pe ceea ce va fi, sunt convins, o lucrare clasică asupra pompei cosmou.

— Nu-i nevoie, răspunse Neville. Nu mă interesează ce se întâmplă pe Pământ.

— Cunoaşteţi experimentele şi implicaţiile pompei cosmou?

— Da. Cunosc situaţia la fel de bine ca şi dumneavoastră.

— Atunci n-o să mai pierd timpul cu introduceri. M-am înapoiat de pe Pământ, Dr. Neville, unde s-a decis care va fi cursul viitoarelor evenimente. Pe suprafaţa Lunii, în trei locuri diferite, se vor instala staţii pentru pompe cosmou, în aşa fel încât una să se găsească permanent în zona întunecată. Oricum, două pompe se vor găsi acolo cincizeci la sută din timp. Ele vor genera în mod constant energie, din care cea mai mare parte se va pierde pur şi simplu în spaţiu. Scopul va fi nu atât de a folosi energia în scopuri practice, cât de a contracara schimbările în intensităţile câmpului introduse de Pompa de Electroni.

— Timp de câţiva ani, îl întrerupse Denison, va trebui să depăşim acţiunea Pompei de Electroni, pentru a readuce partea noastră din univers la situaţia existentă înaintea de apariţia Pompei.

— Luna City va fi înzestrată cu aşa ceva? întrebă Neville.

— Dacă va fi nevoie. Considerăm că bateriile solare vor acoperi probabil necesarul vostru, dar nu există nicio obiecţie împotriva suplimentării.

— Amabil din partea voastră, rosti sarcastic Neville. Şi cine va construi şi va întreţine staţiile de pompare cosmou?

— Sperăm că muncitorii Lunari, răspunse Gottstein.

— Ştiţi precis lucrul ăsta, zise Neville. Pământenii n-ar putea lucra efectiv aici.

— Suntem de acord, încuviinţă Gottstein. Ne încredem în cooperarea celor de pe Lună.

— Şi cine va decide câtă energie se va genera, cât se va opri pentru scopuri locale şi cât se va irosi? Cine anume?

— Guvernul, răspunse Gottstein. E o chestiune de decizie planetară.

— Deci cei de pe Lună vor munci, iar Pământenii vor dirija totul…

— Nu, interveni calm Gottstein. Vor lucra cei mai buni şi, similar, vor conduce cei care pot aprecia cel mai bine ansamblul problemelor.

— Înţeleg toate astea, dar ceea ce rămâne este că noi muncim, iar vor hotărâţi… Nu, Comisare. Răspunsul este nu.

— Adică nu veţi construi staţiile de pompare?

— Ba da, dar vor fi ale noastre. Noi vom decide câtă energie se va produce şi ce se va face cu ea.

— N-ar fi prea eficient. Va trebui să vă consultaţi permanent cu guvernul Pământean, deoarece energia pompelor cosmou trebuie să echilibreze energia Pompelor de Electroni.

— Aşa va fi, mai mult sau mai puţin, dar ne gândim şi la alte lucruri. Acum, le puteţi şti. Energia nu-i singura mărime

conservabilă care devine nelimitată la trecerea în alt univers.

— Există câteva legi de conservare, îl întrerupse Denison. Ştim asta.

— Mă bucur, îl privi Neville cu ostilitate. Între ele se includ cele ale momentului liniar şi unghiular. Atâta vreme cât un obiect răspunde câmpului gravitaţional în care se află, şi numai acestuia, el se află în cădere liberă şi-şi poate menţine masa. Pentru a se deplasa în orice altă direcţie decât cea a căderii libere, trebuie să accelereze în direcţia non-gravitaţională şi pentru asta o parte din el suferă o schimbare opusă.

— Ca într-o rachetă, interveni Denison, care trebuie să ejecteze masă într-o direcţie, pentru ca să poată accelera în direcţia opusă.

— Sunt convins că înţelegeţi, Dr. Denison, rosti Neville, dar eu explic şi pentru Comisar. Pierderea masei poate fi minimalizată dacă viteza ei creşte foarte mult, deoarece momentul este produsul masă x viteză. Totuşi, oricât de mare ar fi viteza, o masă trebuie azvârlită. Dacă şi masa care trebuie accelerată e imensă, atunci masa de îndepărtat e de asemenea imensă. Dacă, Luna, de pildă…

— *Luna!* explodă Gottstein.

— Da, Luna, făcu Neville calm. Dacă Luna ar fi scoasă de pe orbită şi trimisă în afara sistemului solar, conservarea momentului ar reprezenta o sarcină colosală şi probabil imposibilă. Dacă însă momentul ar putea fi transferat cosmoului, în alt univers, Luna ar putea accelera în mod convenabil fără nicio pierdere de masă. Ar fi, folosind o imagine dintr-o carte pământeană, ca remorcarea unei bărci în susul curentului.

— Dar de ce? Adică, de ce aţi vrea să mutaţi Luna?

— Mi se pare evident. De ce am avea nevoie de prezenţa sufocantă a Pământului? Avem energia necesară, avem un corp ceresc confortabil prin care ne putem extinde cel puţin încă câteva secole. De ce să nu mergem pe drumul nostru? Oricum, o vom face. Am venit să vă spun că nu ne puteţi opri, şi să vă previn să nu încercaţi vreo

intervenţie. Vom transfera momentul şi vom porni. Noi, cei de pe Lună, ştim precis cum să construim staţiile de pompe cosmou. Vom folosi atâta energie câtă avem nevoie şi vom produce un exces pentru a neutraliza schimbările introduse de staţiile voastre de energie.

— Amabil din partea voastră să produceţi în exces de dragul nostru, făcu Denison sardonic, dar, desigur, nu-i de dragul nostru. Dacă Pompa noastră de Electroni va exploda soarele, asta se va întâmpla cu mult înainte ca să depăşiţi măcar ultima planetă a sistemului solar şi vă veţi vaporiza acolo, pe loc.

— Poate, răspunse Neville, dar, oricum, vom produce un exces pentru ca acest lucru să nu se întâmple.

— Dar nu puteţi face una ca asta, rosti Gottstein agitat. Nu puteţi pleca. Dacă vă îndepărtaţi prea mult, pompa cosmou nu va mai neutraliza Pompa de Electroni, aşa-i, Denison?

— Odată ce-au ajuns în vecinătatea lui Saturn, s-ar putea să se ivească nişte necazuri, dacă mă pot încrede în nişte calcule mentale. Oricum, până atunci vor trece destui ani şi vom avea timp să construim staţii cosmice pe locul fostei orbite a Lunii, şi să instalăm pompe cosmou pe ele. De fapt, n-avem nevoie de Lună. N-au decât să plece… deşi nu cred.

— Ce vă face să gândiţi aşa? zâmbi scurt Neville. Nu putem fi opriţi. Pământenii nu-şi pot impune în niciun fel voinţa lor.

— Nu veţi pleca deoarece n-are niciun rost. De ce să trageţi toată Luna? Datorită masei ei, veţi avea nevoie de ani întregi până să ajungeţi la o acceleraţie convenabilă. Abia o să vă târâţi. Mai bine, construiţi rachete interstelare; nave lungi de kilometri, alimentate de energia cosmoului şi cu ecologii independente. Cu momentul pus în mişcare de cosmou, puteţi face minuni. Dacă pentru construcţia navelor veţi avea nevoie de vreo douăzeci de ani, ele vor putea accelera astfel încât, într-un an, să depăşească poziţia Lunii, chiar dacă Luna începe să accelereze azi.

Navele îşi vor putea modifica traiectoria într-o fracţiune din timpul necesar Lunii.

— Şi pompele cosmou care nu sunt contrabalansate? Care va fi influenţa lor asupra universului?

— Energia cerută de o navă, sau de mai multe, va fi cu mult mai mică decât cea necesară unei planete şi va fi distribuită în zone întinse ale universului. Vor trece milioane de ani până să aibă loc vreo schimbare semnificativă. În plus, câştigaţi manevrabilitate. Luna se va mişca atât de încet, încât, la fel de bine, ar putea fi abandonată.

— Nu ne grăbim să ajungem undeva, decât… cât mai departe de Pământ, pufni dispreţuitor Neville.

— Vecinătatea Pământului prezintă unele avantaje, continuă Denison. Aveţi afluxul de Imigranţi. Există schimburi culturale. Aveţi o planetă cu peste două miliarde de locuitori cu puţin deasupra orizontului. Vreţi să renunţaţi la toate astea?

— Cu plăcere.

— Este adevărat pentru toţi cei de pe Lună? Sau numai pentru tine? Eşti oarecum ciudat, Neville. Nu vrei să ieşi la suprafaţă. Alţi Lunariţi o fac. Nu se dau în vânt după ea, dar o fac. Interiorul Lunii nu este pentru ei un pântece, un uter, aşa cum e pentru tine. Nu e închisoarea lor, aşa cum e pentru tine. Există în tine o trăsătură nevropată ce lipseşte la majoritatea Lunariţilor, sau cel puţin e mult mai slabă. Dacă îndepărtezi Luna de Pământ, o transformi într-o închisoare pentru toţi. Va deveni un corp ceresc-închisoare din care niciun om – nu numai tu – nu va putea ieşi, nici măcar pentru a vedea pe cer o altă lume populată. Poate că asta doreşti.

— Vreau independenţă; o lume liberă şi neatinsă de exterior.

— Poţi construi nave, oricât de multe. Poţi zbura la viteze apropiate de cele ale luminii, odată ce transferi momentul cosmoului. Poţi explora întregul univers, în decursul vieţii. Nu ţi-ar place să mergi cu o asemenea navă?

— Nu, rosti Neville vădit dezgustat.

— Nu vrei? Sau nu poţi? Trebuie să iei Luna cu tine oriunde vei merge? De ce toţi ceilalţi trebuie să-ţi accepte nevoile tale?

— Pentru că aşa va fi, spuse Neville.

Tonul lui Denison rămase constant, deşi obrajii i se înroşiseră.

— Cine îţi dă dreptul să spui asta? În Luna City există mulţi locuitori care poate că nu gândesc ca tine.

— Nu-i treaba ta.

— Ba este *chiar* treaba mea. Sunt un Imigrant care în curând va solicita cetăţenia. Nu vreau ca pentru mine să hotărască cineva care nu poate ieşi la suprafaţă şi care vrea să-şi transforme propria închisoare într-o închisoare pentru toţi ceilalţi. Am părăsit Pământul pentru totdeauna, dar numai ca să vin pe Lună, ca să rămân la patru sute de milioane de kilometri de planeta-mamă. Nu m-am decis să plec pe vecie şi la o distanţă necunoscută.

— Atunci, întoarce-te pe Pământ, rosti Neville indiferent. Mai ai timp.

— Şi ceilalţi locuitori ai Lunii? Ceilalţi Imigranţi?

— Decizia e luată.

— Nu e luată... Selene!

Selene intră, cu chipul solemn şi cu ochii puţin sfidători. Neville îşi schimbă poziţia picioarelor. Amândoi pantofii coborâră pe podea.

— De câtă vreme aşteptai alături, Selene? întrebă Neville.

— Dinainte de a sosi tu, Barron, răspunse femeia.

Neville privi de la Selene la Denison şi înapoi:

— Voi doi..., începu el mişcând degetul de la unul la celălalt.

— Nu ştiu ce înţelegi prin „voi doi”, spuse Selene, dar Ben a descoperit de mai multă vreme problema cu momentul.

— N-a fost vina Selenei, interveni Denison. Comisarul a zărit ceva zburând într-un moment când nimeni n-ar fi putut şti că el observa totul. Am crezut că poate Selene

testase ceva la care eu nu mă gândisem şi în cele din urmă am ajuns şi la transferul de moment. După aceea…

— Bine, atunci ştii, făcu Neville. N-are nicio importanţă.

— Ba are, Barron, rosti Selene. Am discutat despre aia cu Ben. Mi-am dat seama că nu trebuie întotdeauna să accept ceea ce spui tu. Poate că nu voi putea merge niciodată pe Pământ. Poate că nici nu vreau. Dar mi-am dat seama că-mi place acolo, pe cer, unde-l pot vedea dacă doresc. Nu vreau un cer gol. Apoi, am vorbit cu ceilalţi din Grup. Nu toţi doresc să plece. Majoritatea ar dori să construiască nave şi să-i lase să plece pe cei care vor, dar cei care vor să rămână să poată rămâne.

— Ai *discutat* despre asta? gâfâi Neville. Cine ţi-a dat dreptul să…

— Eu *mi-am luat* dreptul ăsta, Barron. Oricum, nu mai contează. Voturile împotrivă vor fi majoritare.

— Datorită… Neville se ridică în două picioare şi se îndreptă ameninţător spre Denison.

— Vă rog calmaţi-vă, Dr. Neville, interveni Comisarul. Puteţi fi de pe Lună, dar nu cred că ne ţineţi piept la amândoi.

— Ba la toţi trei, făcu Selene, iar eu sunt tot de pe Lună. Eu am făcut-o, Barron; nu ei.

— Uite, Neville…, începu Denison. Din partea Pământului, Luna n-are decât să plece. Pământul îşi poate construi propriile staţii spaţiale. Cetăţenilor din Luna City le pasă însă. Selenei îi pasă, mie îmi pasă şi tuturor celorlalţi. Nu ţi se opreşte accesul în spaţiu, către libertate şi evadare. În cel mult douăzeci de ani, toţi cei care vor să plece o vor face, inclusiv tu, dacă îţi vei putea părăsi cripta în care te-ai închis. Iar cei care doresc să rămână, vor rămâne.

Încet, Neville se aşeză la loc. Pe chip i se citea înfrângerea.

19

În apartamentul Selenei, Pământul apărea acum în toate ferestrele.

— Ştii, Ben, votul a fost împotriva lui, rosti ea. Într-o majoritate covârşitoare.

— Totuşi, mă îndoiesc că va renunţa. Dacă în timpul construirii staţiilor vor fi fricţiuni cu Pământul, opinia publică de pe Lună s-ar putea să revină asupra hotărârii.

— Nu trebuie să existe fricţiuni.

— Nu, nu trebuie. Oricum, în istorie nu există finaluri fericite, ci numai momente de criză care sunt depăşite. Cred că pe aceasta am depăşit-o şi ne vom preocupa de celelalte atunci când vor apare. Însă, odată ce navele vor fi construite, cu siguranţă că tensiunea va slăbi considerabil.

— Sunt sigură că vom trăi să vedem toate astea.

— *Tu* vei trăi, Selene.

— Şi tu, Ben. Nu mai dramatiza atâta. Ai numai patruzeci şi opt de ani.

— Vei pleca şi tu pe o navă, Selene?

— Nu. O să fiu prea bătrână şi nu vreau să pierd Pământul de pe cer. Fiul meu s-ar putea să meargă… Ben!

— Da, Selene.

— Am făcut cerere pentru un al doilea copil. Mi-a fost acceptată. Ai vrea să contribui?

Denison îşi ridică ochii şi o fixă. Ea nu-şi feri privirea.

— Însămânţare artificială? întrebă el.

— Desigur… Combinaţia de gene ar fi interesantă.

Bărbatul coborî privirea.

— Aş fi încântat, Selene.

— E chestie de bun simţ, Ben, se apără ea. Este important să existe combinaţii genetice bune. Nu-i nimic rău într-o inginerie genetică *naturală*.

— Da, aşa-i.

— Nu înseamnă însă că n-o vreau şi pentru alte motive… Pentru că te plac.

Denison încuviinţă şi rămase tăcut.

— Ei bine, rosti furioasă Selene, dragostea nu înseamnă numai sex.

— Sunt de acord cu asta. Cel puţin eu te iubesc şi în absenţa sexului.

— Şi de fapt, continuă ea, sexul nu înseamnă numai acrobaţie.

— Şi cu asta sunt de acord, încuviinţă Denison.

— În plus… Oh, la naiba, ai putea încerca să înveţi.

— Dacă tu ai încerca să mă înveţi, rosti el încet.

Ezitând, înaintă spre Selene. Femeia nu se clinti.

Denison încetă să mai ezite.

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI
împotriva prostiei…

PARTEA A DOUA
… zeii înşişi…

PARTEA A TREIA
… luptă în zadar?

Editura Teora
ISBN 973-601-052-0
Lei: 1990

